

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561
REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN SEA WRITE AWARDED NOVELS
IN 2003-2018

WEI WANLU

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561
REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN SEA WRITE AWARDED NOVELS
IN 2003-2018

WEI WANLU

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

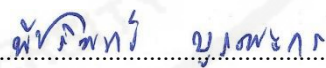
รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปัน พรหมสุทธิรักษ์
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

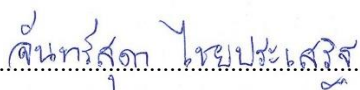
อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

อาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ
กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรธัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

WEI WANLU 616050

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พัทรินทร์ บุรณะกร, อ.ค.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 โดยศึกษาวิเคราะห์นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 จำนวน 6 เล่ม และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 สะท้อนภาพสังคมไทย มี 2 ส่วน ได้แก่ ภาพสะท้อนสังคมชนบท และภาพสะท้อนสังคมเมือง 1) ภาพสะท้อนสังคมชนบท มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และอาศัยอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ เศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ ด้านการศึกษา เด็กบางคนยังไม่ได้มีโอกาสไปโรงเรียน ด้านวัฒนธรรมไทยมีค่านิยม คือ ผู้ชายเป็นใหญ่ มีความเชื่อเรื่องผีและศรัทธาในศาสนาพุทธ 2) ภาพสะท้อนสังคมเมือง มีวิถีชีวิตอาศัยอยู่ที่อพาร์ทเมนต์ การประกอบอาชีพต้องพึ่งพาความรู้มาก เศรษฐกิจอยู่ในระดับดี ด้านการศึกษา เด็กส่วนใหญ่ได้เรียนหนังสืออย่างต่อเนื่อง ด้านวัฒนธรรมไทยมีค่านิยมการเชื่อฟังผู้ใหญ่ มีความเชื่อเกี่ยวกับผี วิญญาณ และการมีเทวดาคู่มครอง

ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มี 2 ส่วน ได้แก่ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมชนบท และสังคมเมือง 1) ปัญหาสังคมชนบท มีปัญหาครอบครัวคือเด็กที่ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ การมีซู้ของพ่อหรือแม่ และความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจคือความยากจน ปัญหาการศึกษาคือเด็กไม่ได้ไปโรงเรียน และผู้ใหญ่ไม่รู้หนังสือ ปัญหาการทำผิดกฎหมายคือการเล่นไฟ และโสเภณี ปัญหาคุณธรรมคือความไม่ซื่อสัตย์ และความไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน แนวทางแก้ไขปัญหาสังคมชนบทแก้ด้วยการที่ผู้มีอำนาจช่วยเหลือและผู้ใหญ่อบรมสั่งสอน 2) ปัญหาสังคมเมือง มีปัญหาครอบครัว คือ ผู้ชายมีซู้ ปัญหาการทำผิดกฎหมาย คือ ปัญหาโสเภณี ปัญหาการลักพาและการกักขัง ไม่พบแนวทางแก้ปัญหของสังคมเมือง

คำสำคัญ: ภาพสะท้อนสังคมไทย นวนิยายรางวัลซีไรต์ ปัญหาสังคม

REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN SEA WRITE AWARDED NOVELS IN 2003-2018

WEI WANLU 616050

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PATCHARIN BURANAKORN, Ph.D.

ABSTRACT

This research aimed to analyze reflections of Thai society in six SEA Write awarded novels in 2003 – 2018 in order to observe social problems and solutions shown in the novels. Research findings were reported as a descriptive analysis.

For reflections of Thai society, two aspects –the rural and the urban– were found. 1) The rural society – describing simple ways of life surrounded by the nature; low economy; lacking of formal education children; patriarchal family; superstitious beliefs; and faith in Buddhism. And 2) the urban society – portraying living in limited spaces, like in apartments; high knowledge-required professions; good economy; broad educational chances for children; senior-oriented family; beliefs in ghosts, spirits, and angels.

Regarding social problems and solutions, they were presented accordingly to the areas, as well. 1) Rural problems – lacking parental cares children; infidelities of parents; violence in families; poverty; uneducated children; illiterate adults; gambling; prostitutes; immoral practices, like dishonest or irresponsible. The suggested solutions focused on the authorities and seniors in the family. And 2) urban problems – including infidelities; prostitutes; kidnapping; and personal confinements. No solution suggested was noticed.

Keywords: reflections of Thai society, SEA Write awarded novels, social problems

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน ซึ่งท่านได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และอาจารย์ ดร. จันท์สุดา ไชยประเสริฐ คณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์และสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวคิดและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียนและการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่และรุ่นพี่ทุกคนที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย และขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา

สุดท้าย ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ทุก ๆ คนที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างดีในทุก ๆ ด้านมาโดยตลอด

WEI WANLU

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 คำนียามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	7
2.1.1 สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม	8
2.1.2 ภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรม	9
2.1.3 วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม	10
2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย	11
2.2.1 ความหมายของนวนิยาย	11
2.2.2 องค์ประกอบของนวนิยาย	12
2.2.3 ประเภทของนวนิยาย	13
2.2.4 คุณค่าของนวนิยาย	16
2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายรางวัลซีไรต์	17
2.3.1 ประวัติของนวนิยายรางวัลซีไรต์	17
2.3.2 ผลงานนวนิยายรางวัลซีไรต์	18
2.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทย	19
2.4.1 ลักษณะปัญหาสังคมไทย	19
2.4.2 ประเภทของปัญหาสังคมไทย	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมไทย	23
2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทยสะท้อนจากวรรณกรรม	26
2.5.3 งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมรางวัลซีไรต์	28
บทที่ 3 การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561	
3.1 ภาพสะท้อนสังคมชนบท	35
3.1.1 ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่	35
3.1.2 ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ	47
3.1.3 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา	49
3.1.4 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทย	51
3.2 ภาพสะท้อนสังคมเมือง	71
3.2.1 ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่	71
3.2.2 ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ	76
3.2.3 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา	77
3.2.4 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทย	78
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทย	
ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561	
4.1 ปัญหาในสังคมชนบท	84
4.1.1 ปัญหาครอบครัว	84
4.1.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ	88
4.1.3 ปัญหาการศึกษา	93
4.1.4 ปัญหาการทำผิดกฎหมาย	95
4.1.5 ปัญหาคุณธรรม	97
4.2 แนวทางแก้ปัญหาในสังคมชนบท	99
4.2.1 แนวทางแก้ปัญหาครอบครัว	99
4.2.2 แนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจ	100
4.2.3 แนวทางแก้ปัญหาการศึกษา	100
4.2.4 แนวทางแก้ปัญหาการทำผิดกฎหมาย	101

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.5 แนวทางแก้ปัญหาคุณธรรม	101
4.3 ปัญหาในสังคมเมือง	102
4.3.1 ปัญหาครอบครัว	103
4.3.2 ปัญหาการทำผิดกฎหมาย	104
4.4 แนวทางแก้ปัญหาสังคมเมือง	107
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	108
5.2 อภิปรายผล	114
5.3 ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	121
ภาคผนวก ข เรื่องย่อนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561	122
ประวัติผู้เขียน	124

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเรื่องราวให้เข้าใจระหว่างมนุษย์ และทำให้มนุษย์เข้าใจสิ่งต่าง ๆ โดยผ่านความรู้ที่นักเขียนถ่ายทอดจากวรรณกรรม ตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 5-6) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมไม่ใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคมที่เกิดขึ้นได้จริง ความเป็นจริงทางสังคมจึงสอดแทรกอยู่ในวรรณกรรม

สุกัญญา สุขฉายา (2545 : 87) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคมไว้เช่นเดียวกันว่า วรรณกรรมที่เกิดขึ้นในสมัยหนึ่ง ๆ ได้บรรจุภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในสังคมนั้นลงไว้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะผู้แต่งวรรณกรรมก็เป็นผลิตผลของสังคม แนวทางปฏิบัติในยุคนั้น ๆ มีส่วนกำหนดความนึกคิดของผู้แต่งจะสะท้อนภาพสังคมออกมาอย่างถูกต้องตามความจริง

วรรณกรรมกับสังคมอาจส่งอิทธิพลซึ่งกันและกัน อิงอร สุพันธ์วุฒิช (2552 : 43) ได้กล่าวถึง วรรณกรรมกับสังคมมีความเกี่ยวข้องกันหลายลักษณะคือ วรรณกรรมจะสะท้อนสังคมให้เรารับรู้ที่เกิดสิ่งใด ๆ ขึ้นในสังคมขณะนั้น ในขณะที่สังคมอาจมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมได้และวรรณกรรมก็อาจส่งอิทธิพลต่อสังคมได้เช่นกัน แต่ส่วนใหญ่แล้ววรรณกรรมจะเป็นเครื่องสะท้อนสังคมได้ดี ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมเป็นเรื่องที่ไม่อาจปฏิเสธได้

นักเขียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะได้รับอิทธิพลจากสังคม จึงได้เผยแพร่ความรู้ลงในวรรณกรรม ดังที่ยุริฉัตร บุญสนิท (2554 : 12-13) ได้กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อนักเขียน การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ ทศนคติของนักเขียนย่อมเกิดจากภายหลัง ประสบการณ์ และการศึกษานักเขียนคนนั้น ซึ่งอาจจะเป็นอิทธิพลที่นักเขียนซึมซับจากประสบการณ์ชีวิต กลายเป็นความรู้ที่ถ่ายทอดลงในวรรณกรรมโดยไม่ได้เจตนา

วรรณกรรมมีบทบาททำหน้าที่ถ่ายทอดแนวคิดไปให้คนในสังคม ดังที่สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543 : 177) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม ปัจจุบันนี้ มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ ไปถึงบุคคลในสังคม ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อกลางระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านเท่านั้น ยังถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ด้วย ดังนั้นนวนิยายในสมัยนี้จึงมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสังคมอย่างมาก

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมมีหลากหลาย วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม ความจริงทางสังคมแทรกอยู่ในวรรณกรรม การนำทฤษฎี ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมมาใช้ศึกษาวรรณกรรมเป็นที่นิยมมาก ดังที่มีงานวิจัยด้านภาพสะท้อนสังคมจำนวนมาก เช่น ภาพสะท้อนสังคมชนบทภาคใต้ในนวนิยาย ของสถาพร ศรีสังข์ (LI JIAJIA. 2562) ภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมของ งามพรรณ เวชชาชีวะ (SHI WEIHONG. 2558) ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ (CHANG XIAQU. 2558) ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 (ZHANG XIAOJIAO. 2558) ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 (ZHAO YONG MEI. 2557) จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม ทั้งวรรณกรรมของนักเขียนคนใดคนหนึ่ง หรือวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลใดรางวัลหนึ่ง ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรมอย่างชัดเจน

นวนิยายเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรม เป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ที่มีความหมายดังที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2556 : 608) ได้ให้ความหมายว่า

นวนิยาย หมายถึง บันเทิงคดีร้อยแก้วขนาดยาวรูปแบบหนึ่ง มีตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่อง และสถานที่ ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง นวนิยายเป็นผลิตผลจากสังคมซึ่งผู้เขียนได้รับรู้และเห็นจากวิถีชีวิตของมนุษย์ในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งกระตุ้นผู้เขียนสร้างงานเขียนประเภทนวนิยายขึ้น เป็นภาพสะท้อนตามประสบการณ์ของผู้เขียน และเหตุการณ์ส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคม นวนิยายจึงเป็นเรื่องบันเทิงที่ให้ความรู้โดยสะท้อนวิถีชีวิตและสังคม เป็นเสมือนกระจกเงาบานใหญ่ที่สะท้อนให้รู้จักชีวิต รู้จักสังคม รู้จักมนุษย์

เนื้อหาในนวนิยายจึงใกล้เคียงกับความเป็นจริงในสังคมจริง สมเกียรติ รัชฌมณี (2558 : 2) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรม ประเภทเรื่องแต่ง นำสภาพชีวิตความเป็นจริงของมนุษย์ในสังคม โดยใช้แง่มุมใดหรือหลายแง่มุมมาเผยแพร่ให้คนในสังคมได้รับรู้ เนื้อเรื่องของนวนิยายจึงมีทั้งในแง่มุมที่งดงาม โหดร้าย หดหู่ แหม่นซึ้ง ประกอบด้วยปัญหาอุปสรรคข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวละครในสังคม

วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่า โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ สัจภูมิ ละออ (2551 : ม.ป.ท.) ได้กล่าวว่า “ซีไรต์” เป็นคำทับศัพท์มาจากคำว่า S.E.A Write ซึ่งย่อมาจาก Southeast Asian Writers’ Award ชื่อเต็มในภาษาไทยคือ “รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์

ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน” แต่มักเรียกว่า “รางวัลซีไรต์” ซึ่งได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2522 รางวัลวรรณกรรมนี้จะมอบให้แก่นักเขียน 10 ประเทศในอาเซียน ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย เพื่อให้รู้จักความสามารถด้านสร้างสรรค์ของนักเขียนในกลุ่มอาเซียนมากขึ้น เพื่อให้รู้คุณค่าทางวรรณกรรม ทรัพย์สินทางปัญญาวรรณศิลป์แห่งกลุ่มอาเซียน เพื่อรับทราบ รับรอง ส่งเสริม และสนับสนุนทางวรรณกรรมของนักเขียนผู้สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มนักเขียนและประชาชนทั่วไปในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเภทของวรรณกรรมรางวัลซีไรต์ ได้แก่ กวีนิพนธ์ นวนิยาย เรื่องสั้น คณะกรรมการพิจารณาวรรณกรรมไทย จะประกาศแจ้งประเภทของงานที่รับเข้าพิจารณา และรายละเอียดอื่น ๆ ในแต่ละปี

นวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2522-2561 มีจำนวน 15 เล่ม ซึ่งมีนักวิชาการนำมาศึกษาวิจัยไว้หลายหัวข้อ ได้แก่ ความขัดแย้งของตัวละครในวรรณกรรมซีไรต์ (รัตติกา กรรณิกา. 2559) ภาพครอบครัวในนวนิยายรางวัลซีไรต์ (วิชาดา ยิ้มยิ้ม. 2558) ภาพลักษณ์หญิงไทยในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ของนักเขียนหญิง (เพชรินทร์ นาทศรีทา. 2554) ลักษณะเด่นและคุณค่าของนวนิยายไทยรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (พ.ศ. 2522-2546) (พรพรม บุขณอม. 2551) นวนิยายในนวนิยายรางวัลซีไรต์ (วรี เรื่องสุข. 2550) ความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครในนวนิยายที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) (วันจุฬา ศรีลัมพ์. 2550) วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 ถึงพ.ศ. 2543 (พงษ์ศักดิ์ กุลชาติ. 2544) การวิเคราะห์นวนิยายไทยที่ได้รับรางวัลซีไรต์ (อาภรณ์ ชาญชัยสกุลวัตร. 2536)

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้นมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมรางวัลซีไรต์ไว้หลายด้าน ทั้งด้านองค์ประกอบวรรณกรรม ด้านกลวิธีการแต่ง ด้านเนื้อหา ด้านแนวคิด ส่วนด้านวรรณกรรมกับสังคมมีเพียง 1 เรื่องเท่านั้น ซึ่งศึกษาวิจัยวรรณกรรมซีไรต์ก่อนปี 2543 การศึกษาวิจัยด้านภาพสะท้อนสังคมจากรวมซีไรต์จึงยังมีจำนวนน้อย โดยเฉพาะภาพสะท้อนสังคมในช่วง พ.ศ. 2546-2561

ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาภาพสะท้อนสังคม ปัญหาสังคม และแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ พ.ศ.2546-2561 ซึ่งจะทำให้เข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยในช่วงเวลาดังกล่าวได้ลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางแก้ปัญหาในสังคมไทยให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกออกเป็น 2 แนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม และแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทย

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม

วรรณกรรมแม้จะเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น แต่ในเนื้อหาของวรรณกรรมก็สะท้อนความเป็นจริงของสังคม ผู้เขียนเป็นบุคคลที่อยู่ในสังคม ผู้เขียนย่อมนำประสบการณ์ของตนเองและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม สะท้อนผ่านตัวละคร รวมทั้งเหตุการณ์ในเรื่องวรรณกรรม ดังนั้นวรรณกรรมจึงเป็นงานเขียนที่เก็บรวมความคิด ความเป็นอยู่และลักษณะสภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไว้ด้วยกัน การศึกษาวรรณกรรมจึงทำให้ผู้อ่านเห็นภาพสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจของยุคสมัยนั้น ดังนั้นวรรณกรรมจึงเป็นหนังสือที่สะท้อนสภาพสังคมได้ในแง่มุมที่น่าสนใจ

2. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทย

ปัญหาสังคมไทยเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ซับซ้อน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความผิดแปลกไปจากแผนที่เคยปฏิบัติกำหนดไว้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมีหลายด้าน เช่น ปัญหายากจน ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการศึกษา และปัญหาครอบครัว เป็นต้น คนในสังคมไทยจะต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนในสังคมมีความสุข และทำให้สังคมได้พัฒนาก้าวหน้าได้ต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษานวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ทั้งหมด 6 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ช่างสำราญ ของ เดือนวาด พิมวนา พ.ศ. 2546
2. ความสุขของกะทิ ของ งามพรรณ เวชชาชีวะ พ.ศ. 2549
3. ลับแล, แก่งคอย ของ อุทิศ เหมะมูล พ.ศ. 2552
4. คนแคะ ของ วิภาส ศรีทอง พ.ศ. 2555
5. ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ของ วีรพร นิติประภา พ.ศ. 2558
6. พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ ของ วีรพร นิติประภา พ.ศ.

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. นวนิยาย หมายถึง ความเรียงที่ผู้เขียนแต่งขึ้นโดยใช้จินตนาการซึ่งประกอบด้วยโครงเรื่องหลัก โครงเรื่องรอง ตัวละคร เนื้อเรื่อง ความคิดหลัก ฉาก ตลอดจนสำนวนภาษาที่ดีและมีขนาดยาว
2. รางวัลซีไรต์ หมายถึง รางวัลสำหรับงานประพันธ์ที่มีความดีเด่นด้านวรรณกรรม ประเภทมีนวนิยาย กวีนิพนธ์ เรื่องสั้น โดยมีนักประพันธ์ส่งผลงานเข้าร่วมประกวดจากกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ชื่อเต็มในภาษาไทยคือ “รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน”
3. ภาพสะท้อนสังคม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งสภาพความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ การศึกษา ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้สื่อออกมาในวรรณกรรมของเขาเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงสภาพของบรรยากาศหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้พบเห็นหรือถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้เขียนเอง
4. ปัญหาสังคม หมายถึง สภาพการณ์ที่เลวร้าย มีพิษ เป็นภัย ไม่สอดคล้องกับค่านิยม เป็นไปในทางไม่ดี ไม่พึงปรารถนา เบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติ และปทัสถานสังคม มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากพอสมควร ซึ่งปรากฏอยู่ในวรรณกรรม
5. แนวทางแก้ไขปัญหา หมายถึง ความสามารถในการคิดเพื่อขจัดสภาวะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นและเป็นปัญหาของคนในสังคม จึงพยายามปรับปรุงตัวเองโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนเพื่อกลับเข้าสู่สภาวะสมดุลซึ่งปรากฏอยู่ในวรรณกรรม

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ตัวบทนวนิยาย (Textual Analysis) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาความเป็นมาเกี่ยวกับรางวัลซีไรต์
3. ศึกษานวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์
4. คัดเลือกวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 เฉพาะประเภทนวนิยายรางวัลซีไรต์ในช่วง 15 ปี จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ ช่างสำราญ ความสุขของกะทิ ลับแล แก่งคอย คนแคะไส้เดือนดาบอดในเขาวงกต พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ
5. วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

6. วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

2. ทำให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

3. ความรู้ความเข้าใจในภาพสะท้อนสังคม ปัญหาสังคม และแนวทางแก้ปัญหาสังคม อันเกิดจากงานวิจัยนี้อาจเป็นแนวทางแก้ปัญหาสังคมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
  - 2.1.1 สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม
  - 2.1.2 ภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรม
  - 2.1.3 วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม
- 2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย
  - 2.2.1 ความหมายของนวนิยาย
  - 2.2.2 องค์ประกอบของนวนิยาย
  - 2.2.3 ประเภทของนวนิยาย
  - 2.2.4 คุณค่าของนวนิยาย
- 2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายรางวัลซีไรต์
  - 2.3.1 ประวัติของนวนิยายรางวัลซีไรต์
  - 2.3.2 ผลงานนวนิยายรางวัลซีไรต์
- 2.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทย
  - 2.4.1 ลักษณะปัญหาสังคมไทย
  - 2.4.2 ประเภทของปัญหาสังคมไทย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมไทย
  - 2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทยสะท้อนจากวรรณกรรม
  - 2.5.3 งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมรางวัลซีไรต์

โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง วรรณกรรมเป็นผลงานสร้างสรรค์ของนักเขียน นักเขียนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งจะนำประสบการณ์ ชีวิตความเป็นอยู่ แนวความคิด ค่านิยมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากสังคมไปเขียนในวรรณกรรม วรรณกรรมจึงเหมือนกระจกจะสะท้อนให้เห็นถึงภาพสังคม ดังนั้น วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออก

2.1.1 สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม

สังคมกับวรรณกรรมมีความสัมพันธ์ความเชื่อมโยงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายสังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม ดังนี้

ยุริฉัตร บุญสนิท (2554 : 12-13) ได้กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือนักเขียนการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ ทศนคติของนักเขียนย่อมเกิดจากภายหลัง ประสบการณ์ และการศึกษานักเขียนคนนั้น ซึ่งอาจจะเป็นอิทธิพลที่นักเขียนซึมซับจากประสบการณ์ชีวิต กลายเป็นความรู้ที่ถ่ายทอดลงในวรรณกรรมโดยไม่ได้เจตนา

สุกัญญา สุฉฉายา (2545: 87) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมที่เกิดขึ้นในสมัยหนึ่ง ๆ ได้บรรจุภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในสังคมนั้นลงไว้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะผู้แต่งของวรรณกรรมก็เป็นผลิตผลของสังคม แนวทางปฏิบัติสังคมในยุคนั้น ๆ มีส่วนกำหนดความนึกคิดของผู้แต่งจะสะท้อนภาพสังคมออกมาอย่างถูกต้องตามความจริง

ตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 6) ได้กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือนักเขียน นักเขียนอยู่ในสังคมนั้นย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมือง เป็นต้น สภาพการณ์เหล่านี้ย่อมกำหนดโลกทัศน์และชีวทัศน์ของนักเขียนคนนั้น ซึ่งการพิจารณาอิทธิพลของสังคมต่อนักเขียนควรให้ความสนใจว่านักเขียนได้รับอิทธิพลจากสังคมเป็นอย่างไร และนักเขียนคนนั้นจะมีท่าทีต่อบทอิทธิพลเหล่านั้นเป็นอย่างไร นอกจากนี้อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรมยังมีสภาพเศรษฐกิจและการเมืองกำหนดแนวโน้มของวรรณกรรมด้วย

พิชัย ศรีฎไฟ (2542 : 105) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กัน มนุษย์เป็นผู้สร้างวรรณกรรม มนุษย์ในสังคมใด ๆ ซึ่งได้บันทึกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละสมัยแต่ละยุคไว้ เพราะฉะนั้น วรรณกรรมจึงมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ธานีวัฒน์ บุญโต (2541: ๖) ได้กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือนักเขียนในฐานะเป็นแหล่งชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งนักเขียนนำสิ่งเหล่านี้ไปเขียนในวรรณกรรมไว้ ลักษณะเนื้อหาของวรรณกรรมขึ้นอยู่กับสภาพสังคมนั้นเป็นอย่างไร นอกจากนี้ อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรมนั้นมีทั้งภายในและภายนอก คือ เรื่องของรูปธรรม เช่น การแต่งกาย พฤติกรรมต่าง ๆ และอิทธิพลภายนอก คือ ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมที่มีต่อแนวความคิดของนักเขียน

สรุปได้ว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือนักเขียนไม่น้อย มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งนักเขียนนำสภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ความคิดเห็น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสังคมมาถ่ายทอดไว้ในวรรณกรรมของตน วรรณกรรมจึงมาจากชีวิตจริงของสังคม

2.1.2 ภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรม

วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม วรรณกรรมสามารถสะท้อนสังคมอย่างชัดเจน การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมภาพสะท้อนของสังคมจากวรรณกรรมมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายดังนี้

อิงอร สุพันธุ์วิช (2554 : 6) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมแยกจากกันไม่ออก สมัยหนึ่ง ๆ สังคมเป็นอย่างไร วรรณกรรมก็จะสะท้อนภาพสังคมนั้นออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน วรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ผูกพันกัน และวรรณกรรมจะสะท้อนทั้งความคิด ความเชื่อ และความเปลี่ยนแปลงของสังคม นอกจากนี้ อิงอร สุพันธุ์วิช (2551 : คำนำ) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความเกี่ยวข้องกันหลากหลายลักษณะ คือ วรรณกรรมจะสะท้อนสังคมให้เราเห็นว่าสิ่งใด ๆ เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น และวรรณกรรมก็อาจส่งอิทธิพลต่อสังคมได้ วรรณกรรมจึงเป็นเครื่องสะท้อนสังคมได้ดี

ยุรฉัตร บุญสนิท (2554 : 12-20) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคม นักเขียนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมก็มักจะนำข้อมูลความเป็นไปของสังคมผสมผสานกับค่านิยมของสังคมและความคิดทัศนคติของนักเขียน แต่การเสนอข้อคิดเห็นหรือปัญหาในทางสังคมของนักเขียนส่วนหนึ่งเป็นไปตามผลกระทบ ประสบการณ์ และแรงบันดาลใจส่วนบุคคล

สุชาติ สวัสดิ์ศรี (2547 : 5-8) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นกระจกเงาที่สะท้อนภาพทางสังคมและเป็นดัชนีชี้แนวของกระบวนการทางวัฒนธรรม ตลอดจนเสนอให้เห็นการยึดถือคุณค่าต่าง ๆ ของคนในสังคมแต่ละสมัย ความเป็นไปทางการเมือง ความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สะท้อนออกมาให้เราได้จากผู้อ่านและนักเขียน นอกจากนี้ วรรณกรรมเป็นสัญลักษณ์ที่บอกให้เราเห็นความจริงจิงของคนในชาติ หรือความพึงเพ้อของกลุ่มคนในสังคม

ตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 5) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนสังคมในวรรณกรรมไม่ใช่เป็นภาพสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์แบบเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์จากนักเขียน และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ความเป็นจริงทางสังคมจึงแทรกอยู่ในวรรณกรรม นอกจากนี้วรรณกรรมอาจสะท้อนสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ด้านรูปธรรมหมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ด้านนามธรรมหมายถึง ค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคม รวมถึงความรู้สึกนึกคิดของนักเขียน

พิทยา ว่องกุล (2540 : 1) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมไม่ใช่เป็นแต่เพียงสื่ออย่างเดียว ถ้าสิ่งที่แฝงลึกลงไปในช่วงไพระหว่างตัวอักษร ยังสะท้อนให้เห็นถึงความตื่นลึกลึกหนาทบางทางภูมิปัญญาของผู้เขียน ภูมิปัญญานั้นก็คือความจริงใจที่ผู้เขียนสะท้อนต่อตัวเองและต่อผู้อ่าน

สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ วรรณกรรมเป็นงานเขียนที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมตามความเป็นจริงได้หลากหลายมุมมอง สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมอย่างชัดเจน

2.1.3 วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม

สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม วรรณกรรมก็มีอิทธิพลต่อสังคมเช่นกัน วรรณกรรมที่ดีจะต้องมีประโยชน์ต่อสังคม มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมดังนี้

รีนฤทัย สัจพันธุ์ (2554 : 9) ได้กล่าวว่า เมื่อมองวรรณกรรมโดยส่วนรวมแล้ว ก็พบว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมแต่ละสมัย วรรณกรรมก็เปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับโดยทั่วไปแล้ว สังคมมักจะมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมและสังคมนั้น ลักษณะของวรรณกรรมแนวโน้มของวรรณกรรม ตลอดจนคุณค่าหรือความไร้สาระของวรรณกรรม ก็มีอิทธิพลต่อสังคมที่แฝงเร้นอยู่ทั้งนั้น

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543 : 177) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม ปัจจุบันนี้มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ ไปถึงบุคคลในสังคม ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อกลางระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านเท่านั้น ยังถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ด้วย ดังนั้น นวนิยายในสมัยนี้จึงมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสังคมอย่างมาก

ตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 7) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม นักเขียนที่ยิ่งใหญ่ นอกจากจะเป็นผู้มีนิตในการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิต โน้มน้ำวจิตใจของผู้อ่านแล้วยังเป็นผู้มีทัศนะ กว้างไกลกว่าคนธรรมดา เพราะนักเขียนท่านนี้มีความเข้าใจและเข้าถึงสภาพของมนุษย์และสังคมอย่างดี นักเขียนสามารถเข้าใจโลกและมองสภาพสังคมความเป็นจริงได้ลึกกว่าคนทั่วไป วรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่เป็นอมตะ เพราะไม่เพียงแต่จะเสนอภาพปัจจุบันเท่านั้น ยังคาดการณ์ไปได้ในอนาคตได้อีกด้วย อิทธิพลของวรรณกรรมต่อสังคมอาจเป็นไปได้ทั้งด้านอิทธิพลภายในคืออิทธิพลทางความคิด การสร้างค่านิยมรวมถึงความรู้สึกนึกคิด และอิทธิพลภายนอก เช่น การแต่งกาย หรือการกระทำตามอย่างในวรรณกรรม

พิชัย ศรีภูไฟ (2542 : 105) ได้กล่าวว่า เราสามารถดูวรรณกรรมได้จากสังคม ในทำนองเดียวกันก็ดูสังคมได้จากวรรณกรรม นอกจากวรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมแล้ว ยังมีบทบาทและอิทธิพลต่อกันและกันด้วย วรรณกรรมมีอิทธิพลในการเสริมสร้างทัศนคติต่อบุคคลในสังคม ซึ่งจะมีผลในการเปลี่ยนแปลงลักษณะสังคมได้ นอกจากนี้ นักเขียนยังเป็นส่วนหนึ่งของสังคมก็ย่อมแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ

สรุปได้ว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม วรรณกรรมจะถ่ายทอดประสบการณ์หรือความคิดเห็นของนักเขียน ยังได้บ่งบอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม วรรณกรรมสามารถส่งผลต่อผู้อ่าน

และสังคมได้ ทำให้ผู้อ่านมีการกระทำ ความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น ที่ตามอย่างในวรรณกรรม กระตุ้นผู้อ่านให้ทำความดี นอกจากนี้วรรณกรรมทำหน้าที่ชี้แนะสังคม

2.2 ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับนวนิยาย

นวนิยายเป็นรูปแบบบันเทิงคดีประเภทหนึ่ง ซึ่งนักเขียนแต่งขึ้นด้วยประสบการณ์ ค่านิยม มุมมองความเข้าใจของมนุษย์และสังคม นวนิยายทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในหลายด้าน ยังทำให้ผู้อ่านมีความสนุกสนานและเพลิดเพลิน การศึกษาความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับนวนิยายอย่างละเอียดดังนี้

2.2.1 ความหมายของนวนิยาย

สำหรับความหมายของนวนิยาย มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายดังต่อไปนี้

สมเกียรติ รักษ์มณี (2558 : 1) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งที่ไทยได้รับแบบอย่างมาจากตะวันตก เพราะการประพันธ์ในรูปแบบนี้ไม่เคยมีในวรรณกรรมไทยมาก่อน วรรณกรรมรูปแบบที่มีในภาษาไทยมีแต่นิยายและนิทาน ซึ่งจะหมายถึงเรื่องเล่าแบบสมมุติหรือเรื่องสมมุติเป็นสำคัญ เมื่อมีเรื่องเล่าแบบใหม่เกิดขึ้น จึงได้เรียกว่านวนิยาย นวนิยายในวรรณกรรมไทยระยะแรกเป็นเรื่องแปลมาจากนวนิยายตะวันตก ต่อมาเมื่อได้รับความนิยมมากขึ้นแล้ว จึงเริ่มมีการแปลและการดัดแปลงนวนิยายเรื่องต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย ทำให้นักประพันธ์เริ่มสนใจพัฒนางานประพันธ์ของตนในรูปแบบนวนิยาย นวนิยายแต่ละเรื่องมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองของนักประพันธ์แต่ละคน นอกจากนี้ สมเกียรติ รักษ์มณี (2558 : 6) ได้กล่าวว่า นวนิยาย หมายถึงวรรณกรรมบันเทิงคดีแบบใหม่ มีพัฒนาการมาจากการเล่านิทานหรือนิยาย เป็นเรื่องราวที่แสดงถึงพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์ ด้วยการสมมุติขึ้นเป็นเรื่องราวต่าง ๆ อย่างสมจริง เรื่องราวดังกล่าวนั้นอาจจะมีความจริงมาจากเรื่องจริง เป็นแง่มุมใดมุมหนึ่งในชีวิตของมนุษย์ หรือเป็นเรื่องที่ผู้ประพันธ์แต่งขึ้นด้วยจินตนาการของตนเองก็ได้

วนิดา บำรุงไทย (2547 : 9) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมอ่านกันอย่างถ่ายทอดไปถึงโลกปัจจุบัน เป็นเวลายาวนานกว่าศตวรรษ การผลิตและการอ่านวรรณกรรมประเภทนี้ ทั้งในแง่ของการให้ความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยม และการให้สาระแนวคิดต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่สังคมต้องให้ความสนใจ

ตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 1) ได้กล่าวว่า นวนิยายของไทย เป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งที่รับมาจากตะวันตก เป็นเรื่องราวที่เขียนขึ้นเลียนแบบชีวิตมนุษย์ เพื่อตอบสนองความต้องการความบันเทิงเรีงรมย์ของผู้อ่าน ปัจจุบันนวนิยายเป็นที่แพร่หลายอย่างกว้างขวางจนกลายเป็นบันเทิงคดีสำคัญประเภทหนึ่ง ซึ่งเนื้อหาใกล้เคียงกับความเป็นจริง

ยุรฉัตร บุณสนิท (2540 : 4-5) ได้กล่าวถึงความหมายของนวนิยายไว้ว่า หมายถึง การแตงนิยายแบบใหม่ และอธิบายไว้เพิ่มเติมอีกว่า ทั้งเรื่องสั้นและนวนิยายใช้กลวิธีการแตงแบบ ตะวันตก มีฉาก ตัวละคร และโครงเรื่องที่สมจริงเหมือนกับเรื่องสั้น เพียงแต่นวนิยายและเรื่องสั้นจะ แตงกันที่ความยาว นอกจากนั้น นวนิยายยังเป็นเรื่องราว สามารถมองเห็นแนวทางของเรื่องได้อย่าง ชัดเจน

สรุปได้ว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นมาใหม่ มีรูปแบบ เนื้อหาใกล้เคียงกับชีวิตความเป็นจริง เน้นความเพลิดเพลิน และได้รับความนิยมนจากบุคคลในสังคม อย่างมาก

2.2.2 องค์ประกอบของนวนิยาย

นวนิยายมีองค์ประกอบด้วย แก่เรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบรรยากาศ มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายองค์ประกอบของนวนิยายดังต่อไปนี้

อิรวดี ไตลังคะ (2546 : 2-66) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของงานเขียนบันเทิงคดี ประเภทนวนิยาย ประกอบด้วยโครงเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่อง ตัวละคร ฉากและแนวคิดโดยโครงเรื่อง เป็นองค์ประกอบที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านมากที่สุด

ชุตินา สัจจามันท์ และคณะ (2543 : 8) ได้กล่าวว่า การอธิบาย ลักษณะของนวนิยาย แต่ละเรื่อง เป็นการแยกส่วนประกอบของนวนิยาย ผู้ศึกษานวนิยายหรือผู้วิจารณ์จึงควรทราบว่า นวนิยายแต่ละเรื่องมีส่วนประกอบ 8 ประการ ได้แก่ โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา กลวิธีการแตง และท่วงทำนองการแตง

ยุพร แสงทักษิณ (2543 : 23-27) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของนวนิยายมีองค์ประกอบ ที่สำคัญ 9 ส่วน ได้แก่ แนวคิด โครงเรื่องและเนื้อเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก พรรณณะ ค่านิยม หรือทัศนคติ กลวิธีในการประพันธ์ น้ำเสียง บรรยากาศ

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541 : 11-17) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นที่ผสมผสานอย่างได้ สดส่วน ให้กลายเป็นเรื่องแตงที่สมบูรณ์พร้อม จนกลายเป็นนวนิยายเรื่องหนึ่ง องค์ประกอบของ นวนิยายได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และบรรยากาศ และรูปแบบ การเล่าเรื่องหรือมุมมอง

สมเกียรติ รักษมณี (2558 : 18-26) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของนวนิยาย ดังต่อไปนี้

1. แก่นเรื่อง (Theme) คือ ข้อคิดสำคัญที่ผู้แตงต้องการสื่อไปยังผู้อ่าน โดยแสดงให้ เห็นถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งของประสบการณ์ชีวิต ด้วยการแสดงมุมมองที่แตกต่างไปจากที่ผู้อ่าน

คุ่นเคย หรือแสดงความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับธรรมชาติหรือสภาพของมนุษย์ซึ่งแสดงผ่านทางพฤติกรรมของตัวละคร เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือจินตภาพที่ผู้แต่งสร้างไว้ในเรื่อง

2. โครงเรื่อง (Plot) คือ การจัดลำดับเหตุการณ์ในการเดินเรื่องด้วยความระมัดระวัง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความต้องการของผู้ประพันธ์ โครงเรื่องของนวนิยายที่ดีจะต้องสร้างความขัดแย้ง ซึ่งอาจจะเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจิตใจของตัวละคร ความขัดแย้งของตัวละครกับตัวละครฝ่ายตรงข้าม ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคมหรือสภาพแวดล้อม เป็นต้น

3. ฉากและบรรยากาศ (Setting) คือ เวลา สถานที่ รวมถึงบรรยากาศในนวนิยาย เวลาและสถานที่ในนวนิยายแต่ละเรื่องจะเป็นตัวที่กำหนดให้เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น ฉากในนวนิยายผู้ประพันธ์อาจจะใช้กลวิธีที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สร้างขึ้นจากการใช้ถ้อยคำบรรยายหรือพรรณนา องค์ประกอบเหล่านี้มารวมกันเข้าเป็นฉากท้องเรื่อง มีความสำคัญต่อนวนิยายแต่ละเรื่อง เพราะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านเชื่อ หรือมีความเห็นคล้อยตามว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องจริง หรือมีความสมจริงมากที่สุด

4. ตัวละคร (Character) คือ สมมติบุคคลที่ผู้ประพันธ์ นวนิยายแต่ละเรื่องสร้างขึ้น ตัวละครเลียนแบบหรือจำลองแบบจากบุคคลที่มีชีวิตอยู่จริงในสังคม ตัวละครมีความสำคัญและเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยายในการดำเนินเรื่อง ตัวละครในนวนิยายอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ตัวละครที่ปรับเปลี่ยนลักษณะ หรือนิสัยตัวละครที่มีความเปลี่ยนแปลง และตัวละครที่ไม่เปลี่ยนแปลง นิสัยไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด

5. บทสนทนา (Dialogue) หมายถึง ถ้อยคำที่ตัวละครใช้โต้ตอบกันในเรื่อง บทสนทนาในเรื่องจึงมีความจำเป็นมาก เพราะจะช่วยทำให้เรื่องสนุกน่าสนใจ และเป็นส่วนที่ทำให้นวนิยายมีลักษณะสมจริงมากยิ่งขึ้น บทสนทนาที่ดีจึงต้องเหมาะสมกับบุคลิกภาพ สภาพแวดล้อม ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาของตัวละคร ผู้แต่งอาจใช้บทสนทนาของตัวละครช่วยในการดำเนินเรื่องแทนคำบรรยาย หรือช่วยทำให้ผู้อ่านรู้จักบุคลิกลักษณะอุปนิสัย และอารมณ์ของตัวละครได้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของนวนิยายจะประกอบด้วยแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ฉากและบรรยากาศ ตัวละคร และบทสนทนาเป็นหลัก ซึ่งเป็นองค์ประกอบของนวนิยายที่สำคัญมากและขาดไม่ได้ องค์ประกอบทำให้นวนิยายมีความสมบูรณ์และความสมจริงในการดำเนินเรื่อง ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจความคิดเห็นของนักเขียนอย่างชัดเจน

2.2.3 ประเภทของนวนิยาย

ประเภทของนวนิยายแบ่งออกเป็นหลายประเภท มีนักวิชาการได้อธิบายประเภทของนวนิยายดังต่อไปนี้

วินิดา บำรุงไทย (2542 : 49-63) อธิบายประเภทของนวนิยายดังต่อไปนี้

1. นวนิยายประเภทตัวเอกเป็นผู้ร้ายที่ทำความดี (Picaresque Novel)

เนื้อเรื่องของนวนิยายประเภทตัวเอกเป็นผู้ร้ายที่ทำความดีหรือเรียกอีกอย่างว่าผู้ร้ายผู้ดีตัวเอกของเรื่องจะมีทั้งความเป็นคนดีและคนร้ายอยู่ในตัว ซึ่งเป็นที่เชื่อกันว่า เนื้อหาของนวนิยายประเภทนี้ได้รับแบบอย่างหรืออิทธิพลมาจากเรื่องเล่าร้อยแก้ว ที่เรียกว่า พิคาเรสค์ ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในสเปน สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 16

2. นวนิยายประเภทจดหมาย (Epistolary Novel)

นวนิยายประเภทจดหมาย เป็นนวนิยายที่เสนอเรื่องราวในรูปแบบของจดหมายเล่าเรื่องของตัวละคร อาจเป็นตัวละครผู้ใดผู้หนึ่งเขียนถึงตัวละครอีกคนหนึ่ง หรือหลายคน หรือเป็นจดหมายโต้ตอบกันระหว่างตัวละคร

อันที่จริงนวนิยายประเภทนี้มีความลึกลับผิดแปลกไปจากประเภทอื่น ๆ ของนวนิยาย ซึ่งจัดจำแนกกลุ่มตามเนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง เพราะนวนิยายประเภทจดหมายนี้ เป็นเรื่องของเทคนิคหรือกลวิธีการเสนอเรื่องของนวนิยาย ไม่ใช่เนื้อเรื่อง กล่าวคือ เป็นกลวิธีที่ใช้ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่อง โดยผ่านจดหมายที่ตัวละครเขียน ทั้งนี้นวนิยายที่เสนอเรื่องในรูปของบันทึกเหตุการณ์เรื่องราวโดยตัวละครในลักษณะของบันทึกประจำวัน บันทึกความทรงจำ ก็จัดอยู่ในลักษณะของนวนิยายประเภทจดหมายนี้ด้วย

3. นวนิยายประเภทพัฒนาการอันเกิดจากการศึกษาชีวิต (Maturing Novel)

นวนิยายประเภทพัฒนาการอันเกิดจากการศึกษาชีวิต หรือที่นักวรรณกรรมบางกลุ่มเรียกว่า Novel of Formation หรือ Novel of Education เป็นนวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผ่านพบประสบการณ์ต่าง ๆ ของชีวิตของตัวละครจนค่อย ๆ มีพัฒนาการด้านจิตใจและบุคลิกภาพเกิดความเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจโลก ตระหนักในบทบาทของตนในการดำรงชีวิตอยู่

นวนิยายประเภทนี้ ตัวละครมักมีปัญหาทางจิตใจมาก่อน ดังเช่น พวกศิลปินแขนงต่าง ๆ ที่จะเติบโตอย่างมีพัฒนาการจนถึงความสามารถทางศิลปะ ตลอดจนค้นพบแนวของตน เอबरรัมส์ (2542 : 223-224) กล่าวว่า เนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตของศิลปินนี้มีผู้เขียนมาก จัดเป็นประเภทย่อยของนวนิยายกลุ่มนี้เรียกว่า Artist Novel

4. นวนิยายประเภทจิตวิทยา (Psychological Novel)

โดยข้อเท็จจริงแล้ว นวนิยายกับจิตวิทยาเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น เพราะนวนิยายเป็นเรื่องของการเสนอเรื่องราวการดำเนินชีวิต การเผชิญและแก้ปัญหาชีวิตของมนุษย์ ในขณะที่จิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้นวนิยายที่แต่งอย่างสมจริงทุกเรื่องควรเป็นไปอย่างสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาเสมอ

อย่างไรก็ตามนวนิยายประเภทจิตวิทยาตามที่นักวรรณกรรมศึกษาแจกแจงไว้นั้นมีกรอบกำหนดบางประการที่จะแยกนวนิยายที่มีความชัดเจนในการเสนอเนื้อหาทางจิตวิทยาออกจาก

ประเภทอื่น ๆ กล่าวคือ หมายเฉพาะนวนิยายที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความแปรปรวนทางจิตใจ บุคลิกภาพหรือพฤติกรรมของตัวละคร อันสืบเนื่องมาจากสาเหตุทางจิตวิทยา ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ผู้อ่าน จะสามารถเข้าใจหรือวิเคราะห์ตัวละคร หรือเรื่องราวอย่างถ่องแท้ลึกซึ้งได้นั้น ต้องอาศัยความรู้หรือ ทฤษฎีทางจิตวิทยาอยู่บ้าง

5. นวนิยายแนวสังคม (Sociological Novel)

นวนิยายแนวสังคมคือ นวนิยายที่มีเนื้อหาแสดงอิทธิพลของสภาพสังคมที่มีต่อตัวละคร หรือเหตุการณ์ของเรื่อง

เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับจิตวิทยา กล่าวคือ แท้ที่จริงนวนิยายกับ สังคมย่อมมีความผูกพันกันอย่างแนบแน่น เพราะเมื่อกล่าวถึงมนุษย์ก็ย่อมมีวิถีหรือสภาพแห่งสังคม ควบคู่มาด้วยโดยปริยาย แต่ในการศึกษานวนิยายประเภทนี้ได้จำกัดกรอบของคำว่าสังคมให้แคบเข้า ดึงกล่าวข้างต้นโดยหมายถึงสภาพของสังคมทั่ว ๆ ไป ในส่วนของสภาพสังคมเฉพาะด้านที่มักปรากฏ บ่อย ๆ ในนวนิยาย ก็จัดแยกเป็นประเภทต่างหาก เช่น นวนิยายการเมือง นวนิยายประวัติศาสตร์ นวนิยายสงครามและอาชญากรรม ซึ่งบางทีก็มีความคาบเกี่ยวซ้ำซ้อนกันบ้างเพราะล้วนเป็นเรื่องของ สังคมทั้งสิ้น

6. นวนิยายการเมือง (Political Novel)

ขอบเขตของนวนิยายการเมืองคือ นวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งเพรสคอตต์ (2506 : 22) จำแนกออกเป็น 2 ลักษณะคือ นวนิยายที่ตัวละครมีความเกี่ยวข้องกับการเมือง และ นวนิยายที่มุ่งแสดงความคิด ความเชื่อทางการเมือง ซึ่งในวรรณกรรมบางเรื่องอาจจะเป็นประเด็น เอกสารโฆษณาชวนเชื่อโน้มน้าความคิดทางการเมือง

7. นวนิยายประวัติศาสตร์ (Historical Novel)

นวนิยายประวัติศาสตร์ หรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า นวนิยายอิงประวัติศาสตร์หรือ บางทีก็เรียกว่า นวนิยายย้อนยุค (Period Novel) เป็นนวนิยายอีกประเภทหนึ่งที่มีผู้สนใจอ่านและ เขียนกันตั้งแต่ยุคต้น ๆ ของนวนิยายจวบจนปัจจุบัน

8. นวนิยายแสดงข้อคิด (Novel of Ideas)

นวนิยายแสดงข้อคิด หมายถึง นวนิยายที่มุ่งแสดงข้อคิดเป็นจุดใหญ่ของเรื่อง บทประพันธ์บางประเภทที่โดยแนวเรื่องต้องการเสนอความบันเทิงเป็นสำคัญ จึงอาจ ไม่แฝงหรือไม่มีจุดประสงค์ที่จะแฝงสาระข้อคิดใด ๆ วรรณกรรมประเภทนี้ บางทีเรียกรวม ๆ ว่า วรรณกรรมหลีกเลี่ยงหนี (Escape Literature) ได้แก่ เรื่องแนวผจญภัยสืบสวนเรื่องภูตผีปิศาจหรือเรื่อง ตลกขบขันต่าง ๆ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ประเภทของนวนิยายมีหลากหลาย นักเขียนเลือกประเภทที่ถ่ายทอดให้ผู้อ่านรับรู้ โดยผ่านการอ่านนวนิยาย ความคิดเห็นที่มีหลากหลายมุมมอง ทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสร้างสรรค์ของนักเขียนอย่างชัดเจน

2.2.4 คุณค่าของนวนิยาย

นวนิยายไม่ใช่เพียงเป็นเรื่องอ่านที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน นวนิยายจะต้องมีสาระหรือคุณค่าอันสำคัญลึกซึ้ง มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายคุณค่าของนวนิยายดังต่อไปนี้

อิงอร สุพันธุ์วณิช (2552 : 2) ได้กล่าวว่า นวนิยายทำหน้าที่สะท้อนสังคมโดยลำดับ ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงความคิดทางการเมือง นักเขียนบางคนอาจจะมุ่งเน้นเสนอแนวการเมือง แต่ภาพสะท้อนสังคมโดยรวมกว้าง ๆ ก็ยังคงมีอยู่ นวนิยายก็ได้สะท้อนภาพสังคมของไทยทั้งแคบและกว้างได้อย่างหลากหลาย

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541 : 61-75) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีประเภทหนึ่ง วัตถุประสงค์หลักจึงอยู่ที่ความบันเทิง ความสนุกสนาน หรือการผ่อนคลายอารมณ์เป็นสำคัญ ผลพลอยได้อื่นๆ ที่จะได้รับจากการอ่านนวนิยายจัดเป็นวัตถุประสงค์ เช่น คติสอนใจ แนวทางการดำเนินชีวิต หรือความรู้ในบางอย่างแฝงเร้นอยู่ในเนื้อเรื่อง และผู้อ่านสามารถเห็นและหยิบยกเอามาใช้เป็นประโยชน์ จึงเป็นคุณค่าของนวนิยาย

วนิดา บำรุงไทย (2542 : 181-186) ได้แบ่งคุณค่าของนวนิยายไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. คุณค่าด้านความบันเทิง รูปแบบของนวนิยายซึ่งเสนอเรื่องราวชีวิตมนุษย์ในลักษณะต่าง ๆ จะทำให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมไปกับชะตากรรมของตัวละคร ซึ่งนอกจากจะเกิดความเพลิดเพลินในการติดตามชีวิตของตัวละครแล้ว ยังได้รับความผ่อนคลายทางจิตใจ เนื่องจากการหลีกเลี่ยงจากชีวิตจริง เข้าไปในโลกแห่งจินตนาการชั่วขณะหนึ่ง

2. คุณค่าทางวัฒนธรรม นวนิยายเป็นเรื่องของมนุษย์หรือเป็นการบอกเล่าเกี่ยวกับชีวิต ทำให้นวนิยายเป็นชุมชนแห่งการบันทึกวัฒนธรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ในแต่ละสมัย แต่ละสังคม ทั้งในด้านสภาพของสังคม การดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคม ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและค่านิยมของผู้คน

3. คุณค่าทางภาษา นวนิยายยังเป็นเอกสารอันสำคัญยิ่งในด้านวัฒนธรรมทางภาษา เพราะนวนิยายเป็นแหล่งใหญ่ของการจดจารึกภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาพูดของบุคคลในแต่ละวัย แต่ละกลุ่ม และแต่ละสมัยของสังคม นวนิยายรวมทั้งบทละครพูดที่ใช้ภาษาสามัญยังเป็นบันทึกภาษาที่คนในสังคมนั้นใช้อยู่เป็นประจำในชีวิต

4. คุณค่าด้านสาระความรู้ แม้ว่านวนิยายจะไม่ใช่วรรณกรรมซึ่งมุ่งให้ความรู้โดยตรง เช่นงานเขียนประเภทตำราหรือสารคดี แต่นวนิยายก็มักจะมีบทบาทในการให้สาระความรู้

ต่าง ๆ ในลักษณะของรายละเอียดที่จำเป็นต่อเรื่อง เช่นนวนิยายวิทยาศาสตร์ก็ย่อมจะให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของเรื่อง หรือบางทีอาจจะเกี่ยวเนื่องด้วยอาชีพของตัวละคร กล่าวคือตัวละครที่เป็นนักวิทยาศาสตร์ก็อาจจะมีคำพูดหรือมีบทสนทนาซึ่งแสดงความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ตัวละครเป็นแพทย์ หรือนักธุรกิจ ก็ย่อมจะมีการพูดหรือนึกคิดเกี่ยวกับงานอาชีพของตน และที่จะปรากฏเสมอ ๆ ในนวนิยายก็คือ ความรู้เบ็ดเตล็ดทั่วไป เช่น มรรยาทสังคม หลักปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ขนบประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ศิลปะและวรรณคดี เป็นต้น

5. คุณค่าในทางจิตใจ คุณค่าในด้านการให้ความเพลิดเพลินจะเป็นความจำเป็นหรือถือเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของนวนิยาย แต่นวนิยายที่ดีนั้นจะต้องให้คุณค่าที่ลึกซึ้งกว่า ยิ่งกว่าความบันเทิงหรือความเร้าอารมณ์ นั่นก็คือคุณค่าในฐานะเป็นวรรณคดีรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะช่วยกล่อมเกลาหรือระดับจิตใจผู้อ่านให้มีความละเอียดละไม เป็นจิตใจที่รู้ทุกข์ รู้ในความดี

สรุปได้ว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีประเภทหนึ่งที่มีหน้าที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน นอกจากนี้นวนิยายยังสามารถให้ความรู้ในด้านต่าง มีคุณค่าซ่อนอยู่ในวรรณกรรม ผู้อ่านได้รับรู้จากการอ่านนวนิยาย และสามารถเอามาใช้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตคนอ่านได้

2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยายรางวัลซีไรต์

วรรณกรรมรางวัลซีไรต์เป็นวรรณกรรมที่มีชื่อเสียง และเป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมจากคนในสังคม

2.3.1 ประวัติของนวนิยายรางวัลซีไรต์

สัจภูมิ ละออ (2551 : 1-4) ได้กล่าวถึงที่มา วัตถุประสงค์และประเภทของรางวัลซีไรต์ เมื่อพ.ศ. 2522 เป็นครั้งแรกที่ฝ่ายบริหารโรงแรมโอเรียนเต็ลได้เริ่มรางวัลซีไรต์ เนื่องจากโรงแรมโอเรียนเต็ลมีประวัติเกี่ยวกับนักเขียนชนชั้นนำของโลก จะเห็นได้จากจัดส่วนหนึ่งเป็นตึกนักเขียน ช่างในมีห้องชุดพิเศษ โดยใช้ชื่อของนักเขียนคนที่สำคัญ ซึ่งเคยมาพักที่นี่ นอกจากนี้ ยังมีห้องชุดแกรนด์สวีท กรีน จอห์นเลอ คาร์เร่ และบาราบารา คาร์แลนด ในตึกวิเวอรังด้วย

ฝ่ายบริหารของโรงแรมโอเรียนเต็ลได้ร่วมปรึกษากับบริษัทการบินไทย และกลุ่มบริษัทในเครืออิตัลไทย ตั้งรางวัลวรรณกรรมนี้ขึ้น โดยมีพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรทรงเป็นประธาน โดยได้รับความร่วมมือจากสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย และสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ต่อมา ธนาคารกรุงเทพ ได้เข้าร่วมในปี พ.ศ. 2527 และบริษัทริชมอนด์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้เข้าร่วมในปี พ.ศ. 2531

ผลจากการหารือได้สรุปว่า จะร่วมกันส่งเสริมนักเขียนในกลุ่มอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ไทย และเผยแพร่ให้โลกรู้ถึงวัฒนธรรมทางวรรณกรรมของภูมิภาคนี้

วัตถุประสงค์ของรางวัลมี 4 ข้อ คือเพื่อให้เห็นและรู้จักถึงความสามารถด้านสร้างสรรค์ของนักเขียนในกลุ่มอาเซียน เพื่อให้ทราบถึงโคศัพทวิทยาทางวรรณกรรม ทฤษฎีสันทางปัญญา วรรณศิลป์แห่งกลุ่มอาเซียน เพื่อรับทราบ รับรอง ส่งเสริม และจรรโลงเกียรติ อัจฉริยะทางวรรณกรรมของนักเขียนผู้สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและสัมพันธ์ภาพอันดีในหมู่นักเขียนและประชาชนทั่วไปในกลุ่มประเทศอาเซียน

ประเภทวรรณกรรมที่จะได้รับการพิจารณาให้รางวัล ได้แก่ กวีนิพนธ์ นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร ทั้งหมด 4 ประเภท ในแต่ละปี คณะกรรมการพิจารณาวรรณกรรมไทย จะประกาศแจ้งประเภทของงานที่รับพิจารณา และรายละเอียดอื่น ๆ

สรุปได้ว่า วรรณกรรมรางวัลซีไรต์มีประวัติยาวนาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 ถึงปัจจุบัน มีสมาชิกกลุ่มอาเซียนทั้งหมด 10 ประเทศ และมีฝ่ายบริหารหลายฝ่ายได้สนับสนุนวรรณกรรมรางวัลซีไรต์ เพื่อส่งเสริมนักเขียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ในงานเขียนวรรณกรรม และพัฒนาวรรณกรรมของประเทศตนให้ดีขึ้น

2.3.2 ผลงานนวนิยายรางวัลซีไรต์

พ.ศ. 2522 ลูกอีสาน ของ คำพูน บุญทวี

พ.ศ. 2525 นวนิยาย คำพิพากษา ของ ชาติ กอบจิตติ

พ.ศ. 2528 นวนิยาย ปูนปิดทอง ของ กฤษณา อโศกสิน

พ.ศ. 2531 นวนิยาย ตลิ่งสูงซุงหนัก ของ นิคม รายยวา

พ.ศ. 2534 นวนิยาย เจ้าจันทน์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ของ มาลา คำจันทร์

พ.ศ. 2537 นวนิยาย เวลา ของ ชาติ กอบจิตติ

พ.ศ. 2539 นวนิยาย แผ่นดินอื่น ของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์

พ.ศ. 2540 นวนิยาย ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน ของ วินทร์ เลียววาริณ

พ.ศ. 2543 นวนิยาย อมตะ ของ วิมล ไทรนิ่มนวล

พ.ศ. 2546 นวนิยาย ช่างสำราญ ของ เดือนวาด พิมวนา

พ.ศ. 2549 นวนิยาย ความสุขของกะทิ ของ งามพรรณ เวชชาชีวะ

พ.ศ. 2552 นวนิยาย ลับแล,แก่งคอย ของ อุทิศ เหมะมูล

พ.ศ. 2555 นวนิยาย คนแคะ ของ วิภาส ศรีทอง

พ.ศ. 2558 นวนิยาย ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ของ วีรพร นิติประภา

พ.ศ. 2561 นวนิยาย พุทศักราชอัสดงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ ของ วีรพร นิติประภา

2.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทย

ปัญหาสังคม คือสภาวะการณ์ที่เลวร้าย มีพิษ เป็นภัย ไม่สอดคล้องกับค่านิยม เป็นไปในทางไม่ดี ไม่พึงปรารถนา เบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติ และปทัสถานสังคม มีผลกระทบต่อคนจำนวนมากพอสมควร

2.4.1 ลักษณะปัญหาสังคมไทย

ปัญหาสังคมคือปัญหาในส่วนของที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนในสังคมในลักษณะที่ขัดต่อระเบียบของสังคมจึงมีลักษณะที่ชัดเจนดังนี้

ชลธิชา จิรภัคพงศ์ และ ณรงค์ โวหารเสาวภาคย์ (2559: 147-148) กล่าวว่าปัญหาสังคมมีลักษณะสำคัญ ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นสภาวะการณ์ที่มีผลกระทบต่อคนเป็นจำนวนมากหรือสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในขนาดมากพอที่จะกระตุ้นคนจำนวนมากให้เกิดความรู้สึกเดือดร้อน

2. เป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่พิจารณาว่าเป็นสภาวะการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาหรือเห็นว่าจะอันตรายต่อสมาชิกถ้าปล่อยทิ้งไว้เช่นนั้นเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่พิจารณาเห็นว่าเป็นสภาวะที่ไม่ต้องการให้ปรากฏไม่ยากให้มี

3. เป็นสภาวะการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนจำนวนมากจนเป็นเหตุให้เขาตกใจที่จะกระทำการแก้ไขสถานการณ์นั้นเป็นสภาวะการณ์ซึ่งคนจำนวนมากพอสมควรเห็นว่าเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมบางประการที่เขายึดมั่น

4. เป็นสภาวะการณ์ที่สังคมเห็นว่าสามารถจะปรับปรุงแก้ไขให้หมดไปหรือบรรเทาลงได้เป็นสภาวะการณ์ที่จะต้องมีการกระทำการบางสิ่งบางอย่างเพื่อแก้ไข เป็นต้น

5. มีการร่วมมือกันในหมู่สมาชิกของสังคมในที่จะขจัดแก้ไขป้องกันมีการแสดงออกในรูปของการกระทำร่วมกัน เป็นต้น

โกศส วงศ์สุวรรณค์ และ สลิต วงศ์สุวรรณค์ (2543 : 23-25) กล่าวว่าปัญหาสังคมมีลักษณะสำคัญ ๆ ดังนี้

1. ปัญหาสังคม เป็นสภาวะการณ์ที่สมาชิกของสังคมไม่พึงปรารถนา หรือเห็นว่าจะอันตรายต่อสมาชิกถ้าปล่อยทิ้งไว้เช่นนั้น เป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่พิจารณาเห็นว่าเป็นสภาวะที่ไม่ต้องการให้ปรากฏ ไม่อยากให้มี

2. เป็นสภาวะการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด ที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนจำนวนมากจนเป็นเหตุให้เขาตกใจที่จะกระทำการแก้ไขสถานการณ์นั้น เป็นสภาวะการณ์ซึ่งคนจำนวนมากพอสมควรเห็นว่าเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม บางประการที่พวกเขายึดมั่น

3. ปัญหาสังคม เป็นสภาวะการณ์ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อคนจำนวนมาก หรือเป็นสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในขนาดมากพอที่จะกระตุ้นคนจำนวนมากให้เกิดความรู้สึกเดือดร้อน

4. เป็นสภาวะการณ์ที่สังคมเห็นว่า สามารถจะปรับปรุงแก้ไขให้หมดไป หรือบรรเทาลงได้เป็นสภาวะการณ์ที่จะต้องมีการกระทำการบางสิ่งบางอย่างเพื่อแก้ไข จะปล่อยให้ทิ้งไว้ไม่ได้เกิดความรู้สึกว่าควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุง เมื่อมีบุคคลจำนวนมากในสังคมรู้สึกว่าจะมีการกระทำการบางอย่างเพื่อที่จะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

5. มีการร่วมมือกันในหมู่สมาชิกของสังคม ในอันที่จะขจัดแก้ไข ป้องกัน มีการแสดงออกในรูปของการกระทำร่วมกัน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในสังคมแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาดังกล่าว ได้พากันแสดงความคิดเห็นเสนอแนะเลือกหาวิธีแก้ไขหรือการรวมกลุ่มกันเพื่อกำจัดปัญหาดังกล่าว

6. เป็นสภาวะการณ์ที่ซับซ้อน เป็นเรื่องที่อยู่คนพากันห่วงใยและนำมาวิพากษ์วิจารณ์อภิปรายกัน และการแก้ไขนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายในสังคมช่วยกันถ้าเป็นเพียงผู้ใดผู้หนึ่ง

7. เป็นสภาวะการณ์ที่มีอยู่จริงในสังคม และคนในสังคมนั้นกำหนดให้เป็นปัญหาสังคม อาจเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความต้องการขั้นมูลฐานของประชาชนในสังคมไทย คือปัจจัย 4 อาหารที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ขาดรายได้ ขาดแคลนสิ่งปรารถนาเบื้องต้น เกิดปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาอาชญากรรมก็ถือว่าเป็น “ปัญหาสังคม”

ณรงค์ เส็งประชา (2541: 222) ได้กล่าวว่า ปัญหาสังคมมีลักษณะสำคัญ ๆ ดังนี้

1. เป็นสภาวะการณ์ที่สมาชิกของสังคมไม่พึงปรารถนา หรือเห็นว่าจะเป็นอันตรายต่อสมาชิก ถ้าปล่อยให้ไว้เช่นนั้น

2. เป็นสภาวะการณ์ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อคนจำนวนมาก หรือเป็นสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในขนาดมากพอที่จะกระตุ้นคนจำนวนมากเดือดร้อน

3. เป็นสภาวะการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนจำนวนมากจนเป็นเหตุให้เขาตกลงใจที่จะกระทำการแก้ไขสถานการณ์นั้น

4. เป็นสภาวะการณ์ที่สังคมเห็นว่า สามารถจะปรับปรุงแก้ไขให้หมดไปหรือให้บรรเทาลงได้

5. เป็นสภาวะการณ์ซึ่งคนจำนวนมากพอสมควรเห็นว่า เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมบางประการที่พวกเขายึดมั่น

6. เป็นสภาวะการณ์ที่คนจำนวนมากเห็นว่าจะต้องมีการกระทำการบางสิ่งบางอย่างเพื่อแก้ไข จะปล่อยให้ไว้

7. เป็นสภาวะการณ์ที่ซับซ้อน และการแก้ไขนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายในสังคม ถ้าเป็นเพียงผู้ใดผู้หนึ่ง เช่น พ่อค้าขายของส่งเสียงรบกวนชาวบ้าน เพียงแต่ตำรวจจับกุมพ่อค้าไปลงโทษตามกฎหมายก็หมดปัญหา ลักษณะเช่นนี้ไม่เป็นปัญหาสังคม

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2541 : 160) ได้กล่าวว่า ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีปัญหาอาชญากรรมมากที่สุด แม้กระทั่งความไม่พอใจกันเพียงเล็กน้อยก็จะมีการฆ่ากันได้ หรือขณะที่เศรษฐกิจดีพอสมควรแก่ฐานะไม่ได้เป็นประเทศที่ยากจนข้นแค้นก็ยังพบปัญหาอาชญากรรมได้ วรรณกรรมส่วนหนึ่งได้สะท้อนภาพปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองหลวง ไม่ว่าจะเป็นการจี้ปล้น ช่มชู้ ประทุษร้ายจนถึงแก่ชีวิต

สรุปได้ว่า สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก คนในสังคมจะเจอปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ปัญหาในสังคมมีลักษณะหลากหลายอย่าง ทุกคนต้องให้ความสนใจแก่ปัญหาสังคม

2.4.2 ประเภทของปัญหาสังคมไทย

ปัญหาสังคมมีไม่น้อย แนวคิดในการจำแนกประเภทของปัญหาสังคมมีหลากหลายแนว ดังนี้

ทัศนีย์ ทองสว่าง (2543 : 8-9) ได้กล่าวว่า ประเภทต่าง ๆ ของปัญหาสังคม มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับสถาบันทางสังคมและวัฒนธรรม

1.1 ปัญหาความเสียเปรียบทางการศึกษาและแรงงานของเด็ก

1.2 ปัญหาวัยรุ่น

1.3 ปัญหาการกระทำผิดกฎหมาย เช่น ปัญหาอันธพาล

1.4 ปัญหาความไม่มั่นคงของครอบครัวและการหย่าร้าง

1.5 ปัญหาอนุภรรยา

1.6 ปัญหาหญิงโสเภณี

1.7 ปัญหาการแบ่งชนชั้นและปัญหาคนหนุ่มน้อย

1.8 ปัญหาคนชรา

1.9 ปัญหาการสันตนาการ

1.10 ปัญหาสุขภาพจิต

1.11 ปัญหาการตีเมียของมีนเมาและการเสพยาเสพติด

1.12 ปัญหาประชาชนไร้การศึกษา

1.13 ปัญหาประชากร อันประกอบด้วยอัตราการเกิดและการตายของประชากร

การอพยพเคลื่อนย้ายของประชากร และปัญหาที่อยู่อาศัย

- 1.14 ปัญหาการขยายตัวของเมือง
2. ปัญหาเกี่ยวกับสถาบันทางเศรษฐกิจ
  - 2.1 ปัญหาการอาชีพ
  - 2.2 ปัญหาการว่างงาน
  - 2.3 ปัญหาความยากจน
  - 2.4 ปัญหาอุตสาหกรรมสัมพันธ์และปัญหาการคุ้มครองแรงงาน ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาการใช้แรงงานหญิงและเด็ก ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ปัญหาเงินค่าทดแทน ฯลฯ
  - 2.5 ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ
3. ปัญหาเกี่ยวกับสถาบันการเมืองและการปกครอง
  - 3.1 ปัญหาการทุจริตในวงการเมืองและการปกครอง
  - 3.2 ปัญหาเกี่ยวกับการที่ประชาชนไม่สนใจในการใช้สิทธิและหน้าที่ของตนในทางการเมืองและการปกครอง
  - 3.3 ปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมืองและการปกครอง

โกศล วงศ์สวรรค์ และ สลิต วงศ์สวรรค์ (2543 : 39) ได้กล่าวว่า การแบ่งประเภทปัญหาสังคมกันโดยทั่วไปมี 3 ประการ ดังนี้

  1. ปัญหาทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่คนในสังคมเป็นจำนวนมาก รู้สึกว่าคุณค่าของคน และต้องการจะแก้ไขให้ดีขึ้น หรือขจัดให้หมดไป เพราะเชื่อว่าคนหรือสังคมสามารถแก้ไขได้ เช่น เศรษฐกิจตกต่ำ เกษตรกรถูกเอาเปรียบ เงินเฟ้อ เครื่องอุปโภคบริโภคแพง คนตกงานความอดอยากยากจน
  2. ปัญหาทางการเมือง ได้แก่ ภาวะการณ์ทางการเมืองที่คนในสังคมจำนวนมากรู้สึกว่าคุณค่าของคน และต้องการจะแก้ไขให้หมดสิ้นไปหรือเบาบางลงเพราะเชื่อว่าสามารถแก้ไขได้ นักการเมืองใช้อิทธิพล อำนาจ หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ โอบอุ้มช่วยเหลือญาติมิตร สมัครพรรคพวก ใช้อิทธิฤทธิ์เหนือประชาชนทั่วไป การคอร์รัปชัน (เบียดบังเวลาราชการ รับสินบน เล่นพรรค เล่นพวก ฮั้วกับการประมูลการก่อสร้าง) ปัญหาผู้ก่อการร้ายภาคใต้ นักการเมืองแย่งชิงตำแหน่งกัน
  3. ปัญหาสังคม ได้แก่ ภาวะการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่คนในสังคมจำนวนมากรู้สึกว่าคุณค่าของตนเอง จึงต้องการแก้ไขโดยเห็นว่าการกระทำเช่นนั้นอยู่ในวิสัยของกลุ่มหรือสังคมของตนเองจะจำได้ เช่น ปัญหายาเสพติดสิ่งแหวดล่อมเป็นพิษอาชญากรรมปัญหาวัยรุ่นนักรั่วผู้รัยชุกชุม

สรุปได้ว่า ประเภทของปัญหาสังคมมีหลายประเภท ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนใหญ่จะเกิดจากการกระทำของมนุษย์ ปัญหาสังคมแต่ละประเภทความได้รับความสนใจจากผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากปัญหา การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของปัญหาสังคม เพื่อนำไปสู่การแก้ไข ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม ในการวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกเป็นตัวอย่างเพื่อการวิจัยต่อไปดังนี้

LI JIAJIA (2562) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมชนบทภาคใต้ในนวนิยาย ของ สภาพร ศรีสังข์จ้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมชนบทภาคใต้ในนวนิยายของ สภาพร ศรีสังข์จ้ง และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคมไทยที่สะท้อนในนวนิยายของ สภาพร ศรีสังข์จ้ง ขอบเขตการวิจัยได้แก่ นวนิยายจำนวน 5 เล่ม คือ ตังผีเสื่อเถื่อน บองหลา ทุ่งหญ้า ป่าสูง และวันรุ่งทอสาย เด็กชายชาวเล ดงคนดี ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมชนบทภาคใต้ใน นวนิยายของ สภาพร ศรีสังข์จ้ง ได้แสดงให้เห็นภาพสังคมชนบทภาคใต้ 4 ด้าน ได้แก่ สภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชนบทภาคใต้ที่ผูกพันกับธรรมชาติ ชนบทภาคใต้เป็นชุมชนที่ยังไม่พัฒนา บ้านเรือนเป็นบ้านแบบดั้งเดิม สิ่งแวดล้อมดีงาม มีบรรยากาศเงียบสงบ ชาวชนบทภาคใต้มีอาชีพ ทำไร่ทำนา และเลี้ยงสัตว์ มีอาหารพื้นบ้านภาคใต้ ธรรมชาติโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างคนในชนบทภาคใต้ สะท้อนภาพความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและมีความสุข ด้านวัฒนธรรม คนใน สังคมชนบทยังดำรงรักษาค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อแบบดั้งเดิม มีการละเล่นที่ สนุกสนาน และภาษาท้องถิ่น

SHI WEIHONG (2558) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมของ งามพรรณ เวชชาชีวะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมของงามพรรณ เวชชาชีวะ และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลในวรรณกรรมของ งามพรรณ เวชชาชีวะ ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขต การวิจัยได้แก่วรรณกรรมของ งามพรรณ เวชชาชีวะ จำนวน 11 เล่ม คือ โมงยามกับความรัก นิยาย ความรัก ใสสีชีวิต แปดสองสี่ เดี่ยว เพลงนก ฟ้ายีทอง ความสุขของกะทิ ความสุขของกะทิ ตอน ตามหาพระจันทร์ ความสุขของกะทิ ตอน ในโลกใบเล็ก และเมื่อเธอกลับมา ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรม ของ งามพรรณ เวชชาชีวะ สะท้อนภาพสังคมไทยด้านชีวิตความเป็นอยู่ คนไทยอาศัยในชนบท นิยม สร้างบ้านเรือนที่กลมกลืนกับธรรมชาติ ส่วนคนไทยอาศัยอยู่ในเมือง นิยมแต่งบ้านเรือนโดยใช้สิ่งใน ธรรมชาติ และประกอบอาชีพได้หลากหลาย ด้านวัฒนธรรมไทย คนไทยนิยมรับประทานอาหารที่เป็น

อาหารคาวและอาหารหวาน สำหรับมารยาท คนไทยมีการไหว้และพูดจาสุภาพ นอกจากนี้ มีวัฒนธรรมไทยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีน และได้ผสมผสานกัน อย่างเช่นตั้งศาลเจ้าและการไหว้ศาลเจ้า ด้านความเชื่อ ได้แก่ ความเชื่อดั้งเดิม และความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา ด้านครอบครัวไทยมีชายเป็นผู้นำครอบครัว และนิยมมีลูกมากกว่าหนึ่งคน สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันกันซึ่งกันและกัน แต่คนในครอบครัวมีความคิดแตกต่างกันจะเกิดปัญหาครอบครัวได้ ด้านค่านิยม คนไทยมีค่านิยมด้านการส่งเสริมให้ลูกหลาน ได้เห็นความสำคัญของการเรียน และผู้ใหญ่ในครอบครัวจะปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับประหยัดแก่ลูกหลานตั้งแต่เด็ก ด้านปัญหาสังคมไทย มีปัญหาครอบครัว ปัญหาพนักัน ปัญหายาเสพติด ปัญหาความไม่ยุติธรรมในสังคม และปัญหาการละเลยหน้าที่ นอกจากนี้ การวิเคราะห์วรรณกรรมของ งามพรรณ เวชชาชีวะ ที่มีต่อผู้อ่าน สรุปได้ว่า ผู้เขียนได้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้อ่านในด้านคุณธรรม ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเมตตา ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความเอื้อเฟื้อ มีการกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความเข้มแข็งและอดทนเพื่อต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต

CHANG XIAQU (2558) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตการวิจัยได้แก่นวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ จำนวน 7 เรื่อง คือ ความภูมิใจของลอย ไหมน้อย น้ำหาบเดี่ยว ป่าไผ่ชายทุ่ง พระจันทร์ทรงกลด ม้อนน้อยที่รัก และดอกไม้บานที่เชิงภู ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ ได้แสดงให้เห็นสังคมชนบทไทย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมชนบทไทยตั้งอยู่ใกล้ชิตธรรมชาติ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ครู ตำรวจ ทหารพราน และค้าขาย 2) ด้านการศึกษานั้นเนื่องจากความไม่เจริญ อยู่ห่างไกลจากเมือง และครอบครัวลำบากยากจน การศึกษาที่สังคมชนบทไทยจึงอยู่ในระดับต่ำ และขาดโอกาสทางการศึกษา 3) ด้านเศรษฐกิจ คนในสังคมชนบทไทยทำไร่ทำนาซึ่งได้ผลผลิตค่อนข้างน้อย ซึ่งเผชิญกับความยากจนและภาวะหนี้สิน 4) ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม คนในสังคมชนบทไทยยังดำรงรักษาค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อแบบดั้งเดิมของไทย 5) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในชนบทไทย สะท้อนภาพความสัมพันธ์ที่อบอุ่นและบริสุทธิ์ของคนชนบท 6) ด้านลักษณะนิสัย คนในชนบทไทยเป็นคนที่ขยัน ประหยัด มีน้ำใจและเป็นมิตรกับผู้อื่น ผลการวิจัยด้านอิทธิพลของนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ ที่มีต่อผู้อ่าน พบว่ามีอิทธิพล 5 ด้าน ได้แก่ 1) กระตุ้นจิตสำนึกของมนุษยให้รักธรรมชาติและหวงแหนธรรมชาติเพื่อคนรุ่นนี้และคนรุ่นถัดไปได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติตลอดไป 2) เรียกร้องให้มนุษย์รู้จักความสำคัญของการศึกษาเพื่อที่เป็นผลประโยชน์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวมให้สังคมชนบทพัฒนาก้าวหน้า 3) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีของสมาชิกในสถาบันครอบครัว ทำให้

สมาชิกในครอบครัวดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข 4) ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้มนุษย์เรามีจิตใจดีงามสังคมสงบสุขและมั่นคง 5) ให้แง่คิดเกี่ยวกับศาสนา คือการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

ZHANG XIAOJIAO (2558) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตของการวิจัยคือ นวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 จำนวน 7 เล่ม คือ รุสมีน้ำหมัดดิน ร้านหนังสือที่มีแต่नियाรัก ไม่นอกกอก ผีเสื้อที่บินข้างบึง อันเกิดแต่ดวงจิต และจับต้นมาชนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 ได้แสดงให้เห็นสภาพสังคมไทยใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ สังคมชนบทมักมีชีวิตที่อยู่ร่มเย็น สงบสุขและใกล้กับธรรมชาติ สังคมเมืองมักมีชีวิตที่ทันสมัยและมีความเจริญในทางด้านต่าง ๆ ด้านครอบครัว ครอบครัวไทยผูกพันด้วยความรักและความห่วงใยกันของคนในครอบครัว ผู้ใหญ่มักมีวิธีการที่ดีที่สั่งสอนลูกหลานเพื่อให้เป็นคนดี ด้านวัฒนธรรม ทั้งอาหารไทย มารยาทไทย และความเชื่อของคนไทย ทั้งหมดก็เป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมไทย สังคมไทยนิยมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่นไม่ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ครูกับศิษย์ หรือชายกับหญิง ด้านปัญหาของสังคมไทยปัญหาที่ปรากฏในสังคมไทย เป็นต้นเหตุที่ทำให้ความอยู่เย็นเป็นสุขของคนในสังคม ทำให้สังคมไม่มั่นคง ผลการวิจัยด้านอิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 ที่มีต่อผู้อ่านพบว่ามีอิทธิพล 5 ด้าน ได้แก่ 1) ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้มนุษย์เรามีจิตใจดีงาม กระทำดีต่อคนอื่น 2) ชักชวนให้รักครอบครัว เพื่อให้มีความรักติดต่อกันครอบครัว สมาชิกในครอบครัวสามัคคีกันและครอบครัวมีความสุข 4) กระตุ้นให้หวงแหนธรรมชาติ เพื่อให้มาจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างพอเพียง 5) สั่งสอนให้รักชาติวัฒนธรรมที่ดีงามไว้และสืบทอดวัฒนธรรมที่ดีงามสู่ลูกหลาน

ZHAO YONGMEI (2557) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 ขอบเขตของการวิจัยคือ นวนิยายจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ รังเลือด กรรมมนุษย์ ในรูปเงา และมหาสมุทร ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตของคนในสังคมเมืองและคนในสังคมชนบท 1) คนในสังคมเมืองมีที่อยู่อาศัยคับแคบ เป็นคอนโดมิเนียม ตึกแถว และบ้านเดี่ยวที่มีพื้นที่พื้นที่จำกัด ประกอบอาชีพรับจ้างซื้ออาหารรับประทาน คนในเมืองพักผ่อนโดยหาความบันเทิงหลังจากเสร็จงาน และทำกิจกรรมเพื่อ

พักผ่อนหย่อนใจ 2) คนในสังคมชนบทที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายและพึ่งพาธรรมชาติ ประกอบอาชีพทำไร่ทำนา หาความบันเทิงด้วยการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อผู้อ่านในด้าน 1) การให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อ ความซื่อสัตย์สุจริต และความกตัญญู 2) ด้านการปลูกฝังค่านิยมการดำเนินชีวิต ได้แก่ การประกอบอาชีพ การศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ และการมีอิสระในชีวิตตนเอง 3) ด้านการให้ความบันเทิงใจโดยการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศการใช้ภาษาถิ่นและการใช้ภาพพจน์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมจะสรุปได้ว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออก วรรณกรรมเป็นงานเขียนสร้างสรรค์ของนักเขียน นักเขียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นักเขียนจึงนำประสบการณ์ ความคิดเห็นของตนแทรกอยู่ในวรรณกรรม ด้วยเหตุนี้ วรรณกรรมสะท้อนภาพสังคมได้

2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทยสะท้อนจากวรรณกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาสังคมไทยสะท้อนจากวรรณกรรม มีทั้งการศึกษานวนิยาย เรื่องสั้นและกวีนิพนธ์ ดังต่อไปนี้

อัญชลีพล ส่งแสง (2545) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นไทยระหว่างพุทธศักราช 2538-2542 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2538-2542 ในด้านเนื้อหาและรูปแบบ รวมถึงบริบททางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องสั้นดังกล่าว ขอบเขตการวิจัยได้แก่เรื่องสั้นที่มีแก่นเรื่องสะท้อนภาพปัญหาสังคมจากหนังสือรวมเรื่องสั้นในช่วง พ.ศ. 2538-2542 จำนวน 95 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า เรื่องสั้นในช่วงปีพุทธศักราช 2538-2542 สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสังคมใหญ่ ๆ คือ 1) ด้านปัญหาครอบครัว เรื่องสั้นสะท้อนให้เห็นถึงฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่มั่นคงทำให้เกิดค่านิยมในการหลงใหลในวัตถุที่เกินจำเป็น จึงเกิดปัญหาความไม่เข้าใจกัน ครอบครัว และยังส่งผลต่อไปสู่การศึกษาของทั้งคู่เป็นพ่อแม่และลูก พ่อแม่ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่การศึกษา 2) ด้านปัญหาเด็กและคนชรา การทอดทิ้งเกิดขึ้นทั้งเด็กและคนชรา ซึ่งกระทบการระเทือนความรู้สึกรักของเด็กและคนชราเป็นอย่างยิ่ง 3) ด้านปัญหาโสเภณี สภาพจิตใจของโสเภณีคือความรู้สึกว่าคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของตัวเองลดลง ร่างกายถูกใช้เป็นเครื่องระบายให้กับผู้ชายที่สามารถซื้อหาเอาได้เหมือนสินค้า รวมถึงความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่ขัดแย้งกันในตัวเองตลอดเวลา 4) อาชีพการงานของคนในสังคม มีทั้งอาชีพหมอ ครู กรรมกรก่อสร้าง ชาวนา และชาวประมง อาชีพต่าง ๆ ที่นำมาสะท้อนในเรื่องสั้นเกิดผลกระทบซึ่งกันและกันระหว่างผู้มีอาชีพกับสังคมอันนำไปสู่ความเลวร้ายของร่างกายและจิตใจของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ และยังนำไปสู่ความเลวร้ายต่อสังคมรอบข้างด้วยเช่นกัน 5) ด้านปัญหาวิถีชีวิตในเมืองหลวง เรื่องสั้นสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของเมืองหลวงที่มีต่อความเลวร้าย

ชี้ให้เห็นว่ากรุงเทพฯ ฯ เป็นเมืองที่ไม่น่าอยู่ แต่ผู้ที่อาศัยกลับไม่สามารถย้ายออกมาจากกรุงเทพฯ ฯ ได้ โดยง่าย 6) ความยากจน สะท้อนให้เห็นการขาดแคลนปัจจัยในการดำเนินชีวิต คุณค่าของความเป็นมนุษย์ และการหาทางออกของคนจน 7) ด้านปัญหาความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ในทางธรรมชาติเกิดขึ้นจากฝีมือของมนุษย์ที่ตัดไม้ทำลายป่า ในทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการคุกคามจากความเจริญทางวัตถุไปสู่วิถีชีวิตอย่างชนบทหรือวิถีชีวิตดั้งเดิม 8) ด้านปัญหาพระราชกรณียกิจ ความล่าช้าของระบบราชการและการละเลยต่อผู้มีความสามารถ ค่านิยมการต้อนรับข้าราชการชั้นสูงโดยไม่จำเป็น ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับประชาชนที่ไม่สู้ดีนัก 9) ด้านปัญหาการทำธุรกิจ สะท้อนให้เห็นถึงผลจากการเติบโตในธุรกิจที่เข้าครอบงำและเปลี่ยนแปลงคน ธุรกิจมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง 10) ด้านปัญหาเศรษฐกิจ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพจิตใจที่ท้อถอยของคนในสังคมที่อนาคตขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจ

ปริยาภรณ์ หนูสนั่น (2532) ศึกษาวิจัย เรื่อง การสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในนวนิยายไทย (2519-2529) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในนวนิยายไทยระยะปี พ.ศ. 2519-2529 กับสภาพความเป็นจริงทางด้านสังคมวิทยา โดยวิเคราะห์องค์ประกอบและกลวิธีของนวนิยายไทยแนวสะท้อนปัญหาสังคมชนบท ขอบเขตการวิจัย ได้แก่ นวนิยาย 33 เรื่อง ซึ่งเป็นนวนิยายที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในระยะปี พ.ศ. 2519-2529 โดยเลือกนวนิยายที่มีเนื้อหาและแก่นเรื่องที่แสดงปัญหาของสังคมชนบทไทยอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสังคมชนบทในระยะปี พ.ศ. 2519-2529 ได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทั้งในด้านสาเหตุ ลักษณะ และผลของปัญหา ปัญหาสำคัญ 8 ประการ ที่นักเขียนสะท้อนออกมาในนวนิยายได้สอดคล้องกับความเป็นจริง ได้แก่ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาทางการศึกษา ปัญหาด้านสาธารณสุข และการอนามัย ปัญหาทางการเมืองการปกครอง ปัญหาทางด้านความเชื่อและศาสนา ปัญหาทางด้านแรงงาน ปัญหาทางด้านวัฒนธรรม และปัญหาทางด้านภัยธรรมชาติ

จินตนา ดิษฐรัมย์ (2527) ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาสังคมเกี่ยวกับยาเสพติดในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมรูปแบบนวนิยายที่มีสาระต่องานเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดของ สุวรรณี สุคนธา ดำเนินการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของสังคมต่อการพัฒนาเนื้อหาในงานประพันธ์ของนักเขียนผู้นี้ ตั้งแต่เริ่มเป็นนักเขียนจนปรากฏมีงานประพันธ์สาระต่องานเกี่ยวกับยาเสพติดเด่นชัดกลุ่มหนึ่ง ขอบเขตการวิจัย ได้แก่ นวนิยาย 5 เรื่อง คือ คินนี้ไม่มีพระจันทร์ ทะเลถภูมิ พระจันทร์สีน้ำเงิน ดอกไม้ในป่าแดดและมาลา ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นมาของปัญหา ยาเสพติดในสังคมไทย และลักษณะของปัญหากับการดำเนินการแก้ไขปัญหในปัจจุบัน โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการของหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผลปรากฏว่าปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาสังคมที่รัฐบาลไม่สามารถขจัดลงได้โดยใช้เวลานับสิบ

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่สร้างความสูญเสียทั้งในด้านกำลังคนและเศรษฐกิจ จึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกันป้องกันแก้ไขอย่างจริงจังและจริงจังทุกฝ่าย

กาญจนา ประสงค์เงิน (2527) ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเรื่องสั้นไทยที่เสนอปัญหาสังคมชนบทอีสาน 2501-2525 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องสั้นไทยที่เสนอปัญหาสังคมชนบทอีสาน ในช่วง พ.ศ. 2501-2525 ขอบเขตการวิจัยได้แก่นวนิยายจำนวน 81 เรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องสั้นไทยที่เสนอปัญหาสังคมชนบทอีสานที่ตีพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2501-2525 โดยเลือกเฉพาะเรื่องสั้นที่เสนอปัญหาสังคมชนบทอีสานเป็นหลัก ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสังคมชนบทอีสานแบ่งได้ 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านความแตกต่างของฐานะทางสังคม และปัญหาด้านค่านิยมและความเชื่อ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ แบ่งได้เป็นเรื่องสั้นที่เสนอปัญหาสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่นอีสาน และปัญหาการอพยพเพื่อหนีความอดอยากแห้งแล้ง ตัวละครที่แสดงปัญหานี้คือชาวนา ขอทาน ผู้มีอาชีพรับจ้างและโสเภณี ส่วนเนื้อเรื่องเกี่ยวกับปัญหาความแตกต่างของฐานะทางสังคม เสนอปัญหาใน 2 ลักษณะ คือปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้มีอิทธิพลซึ่งมีอำนาจทางเศรษฐกิจสูง ตัวละครที่สะท้อนปัญหานี้คือราษฎรกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ป่วยและเจ้าของใช้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้แต่งต้องการเสนอผลเสียที่เกิดขึ้นกับชาวชนบทอีสาน และชี้สาเหตุว่า มาจากการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาทของเจ้าหน้าที่และผู้มีอิทธิพล เนื้อเรื่องเกี่ยวกับปัญหาค่านิยมและความเชื่อ ผู้แต่งเสนอแนวคิดเพื่อให้เห็นผลเสียของการยึดมั่นในความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผล และคลั่งไคล้ความเจริญที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว โดยขาดการไตร่ตรองว่าทำให้ชาวชนบทอีสานประสบปัญหาด้านความเป็นอยู่และปรับตัวไม่ทัน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าว จะเห็นได้ว่า มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทยอย่างมาก แสดงให้เห็นถึงปัญหาสังคมที่สะท้อนจากวรรณกรรมมีเหตุผลต่าง ๆ และทำให้คนในสังคมเดือดร้อน

2.5.3 งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมรางวัลซีไรต์

ประเภทของวรรณกรรมรางวัลซีไรต์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ กวีนิพนธ์ นวนิยาย เรื่องสั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกเฉพาะนวนิยายรางวัลซีไรต์

รัตติกา กรรณิกา (2559) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความขัดแย้งของตัวละครในวรรณกรรมซีไรต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุความขัดแย้งของตัวละครในวรรณกรรมซีไรต์ และวิธีการจัดการความขัดแย้งของตัวละครเอกในวรรณกรรมซีไรต์ ขอบเขตการวิจัยได้แก่นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2555 จำนวน 6 เล่ม คือ ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน คนแคะ ลับแลแก่งคอย ความสุขของกะทิ ช่างสำราญ และอมตะ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุความขัดแย้งของตัวละครเอกในวรรณกรรมซีไรต์ตามทฤษฎีทางจิตวิทยาของซิกมันด์ فروยด์คาร์ล จุงและอัลเฟร็ด แอดเลอร์พบว่า

อยู่ 7 แบบ คือสาเหตุเกิดจากบุคลิกภาพ การป้องกันตัวเอง สิ่งแวดล้อม จิตสำนึกการทดแทน การเก็บกด และจิตใต้สำนึกสาเหตุที่กล่าวทั้งหมดนี้เป็นความขัดแย้งเกิดจากโครงสร้างของบุคลิกภาพ ได้แก่ อิด อีโก้ และซูเปอร์อีโก้ที่ไม่สมดุลกัน ส่วนแนวทางการจัดการความขัดแย้งของตัวละครเอก ตามแนวคิดของโทมัสและคิลแมนพบว่ามีการจัดการความขัดแย้งอยู่ 5 แนวทาง คือ การเอาชนะ การร่วมมือ การประนีประนอมการหลีกเลี่ยงและการยอมให้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อทำให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นยุติลงหรือเกิดความเข้าใจไปในทางเดียวกันโดยใช้การเจรจาต่อรอง เพื่อให้เกิดการยอมรับฟังกันมากยิ่งขึ้น

วิชลดา ยิ้มแย้ม (2558) ศึกษาวิจัย เรื่องภาพครอบครัวในนวนิยายรางวัลซีไรต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพครอบครัวในนวนิยายรางวัลซีไรต์ และเพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อภาพครอบครัวในนวนิยายรางวัลซีไรต์ ขอบเขตการวิจัย คือ นวนิยายได้รับรางวัลซีไรต์ที่มีครอบครัวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินเรื่อง จำนวน 7 เล่ม ได้แก่ ลูกอีสาน ปูนปิดทอง เวลา อมตะ ช่างสำราญ ความสุขของกะทิ และลับแลแก่งคอย ผลการวิจัย พบว่า ภาพครอบครัวในนวนิยายรางวัลซีไรต์ แบ่งเป็น 2 ภาพใหญ่คือ ภาพครอบครัวในชุมชนดั้งเดิม และภาพครอบครัวในสังคมเมือง โดยนวนิยายเรื่องลูกอีสาน เป็นนวนิยายเพียงเรื่องเดียวที่แสดงให้เห็นถึงภาพครอบครัวในชุมชนดั้งเดิม ซึ่งเป็นภาพครอบครัวในสังคมเกษตรกรรมที่ให้ความสำคัญกับการพึ่งพาอาศัยของผู้คนในชุมชน การแบ่งงานกันทำภายในครอบครัว ส่วนนวนิยายอีก 6 เล่มที่เหลือ จะแสดงให้เห็นถึงภาพครอบครัวในสังคมเมือง ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ตามรูปแบบและลักษณะของครอบครัวเดี่ยว ได้แก่ ครอบครัวรูปแบบพ่อแม่ลูก และครอบครัวรูปแบบไม่สมบูรณ์ ครอบครัวรูปแบบแรกนักเขียนนำเสนอในด้านลบคือ หากพ่อแม่ทะเลาะเลาะหน้าที่ ขาดจริยธรรม หรือให้ความสำคัญกับการหารายได้มากกว่าการดูแลและให้ความรักแก่ลูก จะทำให้ลูกมีปัญหา ครอบครัวรูปแบบที่สอง นักเขียนนำเสนอเพื่อเปลี่ยนมุมมองว่าแม้รูปแบบครอบครัวจะไม่สมบูรณ์ แต่หากชุมชนหรือญาติเข้ามาช่วยดูแล เด็กก็สามารถใช้ชีวิตรอดหรืออาจเติบโตอย่างมีคุณภาพได้

เพชรินทร์ นาทศรีทา (2554) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพลักษณ์หญิงไทยในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ของนักเขียนหญิง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ภาพลักษณ์ของหญิงไทยในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ของนักเขียนหญิง และ (2) กลวิธีการใช้ภาษาในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ของนักเขียนหญิง ขอบเขตการวิจัยได้แก่วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ของนักเขียนหญิง 5 เรื่อง คือ ปูนปิดทอง ไบไม้ที่หายไป อัญมณีแห่งชีวิต ช่างสำราญ และความสุขของกะทิ ผลการวิจัย พบว่า ภาพลักษณ์ของหญิงไทยในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ของนักเขียนหญิง จำแนกได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ แบ่งเป็นบุคลิกลักษณะภายนอกและลักษณะนิสัย บุคลิกลักษณะภายนอกของผู้หญิงก่อนแต่งงานส่วนมากจะมีรูปร่างหน้าตาสวย และมีลักษณะดึงดูดใจ ส่วนผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว จะมีลักษณะภายนอกเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ในด้านลักษณะนิสัย พบว่า ผู้หญิงมีลักษณะของ

หญิงไทยสมัยเก่า ผู้หญิงที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง และผู้หญิงมีความคิดแบบหัวสมัยใหม่

2) ความสัมพันธ์กับบุคคลและสังคม แบ่งเป็นความสัมพันธ์ของหญิงไทยกับบุคคลในครอบครัว และความสัมพันธ์ของหญิงไทยกับบุคคลในสังคม โดยความสัมพันธ์ของหญิงไทยกับบุคคลในครอบครัวมีทั้งความสัมพันธ์ที่ดีมีความสุข และความสัมพันธ์ในทางไม่ดี แต่กร้าว ส่วนความสัมพันธ์ของหญิงไทยกับบุคคลในสังคม พบว่ามีความสัมพันธ์ในฐานะเพื่อน ความสัมพันธ์ในฐานะคนรัก และความสัมพันธ์ในฐานะผู้ร่วมงาน

3) ด้านแนวทางในการดำเนินชีวิต ภาพลักษณ์หญิงไทยมีแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา และรับวัฒนธรรมตะวันตกเป็นแบบในการดำเนินชีวิต

4) ด้านสถานภาพและบทบาท พบผู้หญิงในฐานะบุตรธิดา ฐานะภรรยา และฐานะมารดา สำหรับกลวิธีการใช้ภาษาสื่อภาพลักษณ์ของผู้หญิงพบการใช้คำ 7 ลักษณะ คือ คำสุภาพ คำไม่สุภาพ คำแสดงอารมณ์ความรู้สึก คำหลาก คำซ้อน คำซ้ำ และคำภาษาต่างประเทศ ในส่วนของโวหารภาพพจน์ที่สื่อภาพลักษณ์ของผู้หญิง พบการใช้โวหารภาพพจน์ 4 ลักษณะ คือ ภาพพจน์แบบอุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ และการกล่าวเท็จความ

พรพรหม บุษณอม (2551) ศึกษาวิจัย เรื่อง ลักษณะเด่นและคุณค่าของนวนิยายไทยรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (พ.ศ. 2522-2546) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมของนวนิยายไทยรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 ถึง พ.ศ. 2546 ขอบเขตการวิจัยได้แก่นวนิยายจำนวน 9 เรื่อง คือ ลูกอีสาน คำพิพากษา ปูนปิดทอง ตลิ่งสูงซุงหนัก เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน เวลา ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน อมตะ และช่างสำราญ ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายไทยซีไรต์มีลักษณะเด่นในด้านเนื้อหา ด้านแนวคิด และด้านกลวิธี การประพันธ์ ในด้านเนื้อหาพบที่มีความหลากหลาย ได้แก่ วิถีชีวิตชนบทความไม่เป็นธรรมในสังคม ชีวิตครอบครัว ปรัชญาชีวิต โรมานซ์ประวัติศาสตร์การเมือง ธรรมะ / วิทยาศาสตร์ สังคมอุดมคติ ในด้านแนวคิดก็มีความหลากหลายเช่นกัน ได้แก่ แนวคิดด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ แนวคิดด้านสังคม แนวคิดด้านปรัชญา แนวคิดด้านการเมือง และแนวคิดด้านธรรมชาติธาตุแท้ของมนุษย์

วรี เรื่องสุข (2550) ศึกษาวิจัย เรื่อง นวลักษณะในนวนิยายรางวัลซีไรต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานวลักษณะด้านรูปแบบ กลวิธีการแต่ง และแนวคิดในนวนิยายซีไรต์ ขอบเขตการวิจัยได้แก่นวนิยายซีไรต์ จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ ลูกอีสาน คำพิพากษา ปูนปิดทอง ตลิ่งสูงซุงหนัก เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน เวลา ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน อมตะ และช่าง ผลการศึกษาพบว่า นวลักษณะด้านรูปแบบมี 1 เรื่องคือ เรื่อง เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ผู้เขียนผสมผสานการเขียนนวนิยายกับขนบวรรณคดีนิราศเข้าด้วยกัน นวลักษณะด้านกลวิธีการแต่งมี 3 เรื่อง ได้แก่ ตลิ่งสูงซุงหนัก เวลา และประชาธิปไตยบนเส้นขนาน เรื่องตลิ่งสูงซุงหนักมีการใช้สัญลักษณ์อย่างเป็นระบบ 3 ระบบเชื่อมโยงกัน ได้แก่ สัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงชีวิตของมนุษย์ สัญลักษณ์ที่

สื่อความหมายถึงความใฝ่ฝันและเป้าหมายในชีวิตของมนุษย์ และสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงคุณค่าของการมีชีวิต เรื่องเวลามีการใช้การเล่าเรื่อง 3 แบบ ได้แก่ การเล่าเรื่องแบบนวนิยาย การเล่าเรื่องแบบละครเวที และการเล่าเรื่องแบบภาพยนตร์ และเรื่องประชาธิปไตยบนเส้นขนาน ผู้เขียนผสมผสานเหตุการณ์จริงในประวัติศาสตร์กับเหตุการณ์สมมติ ส่วนนวนิักษณ์ด้านแนวคิดมี 5 เรื่อง ได้แก่ ลูกอีสาน คำพิพากษา ปูนปิดทอง อมตะ และช่างสำราญ เรื่องลูกอีสานผู้เขียนเสนอแนวคิดที่ว่าความยากไร้มิได้ทำให้มนุษย์ขมขื่นแต่อย่างใด เรื่องคำพิพากษาผู้เขียนเสนอแนวคิดที่ว่าปัจเจกบุคคลต้องตกเป็นเหยื่อคำตัดสินของสังคม โดยไม่เป็นธรรม เรื่องปูนปิดทองผู้เขียนเสนอแนวคิดว่าการหย่าร้างของพ่อแม่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของลูกอย่างรุนแรงทำให้เสื่อมศรัทธาในสถาบันครอบครัว เรื่องอมตะ ผู้เขียนเสนอแนวคิดเชิงคำถามว่าความเป็นอมตะที่แท้จริงคือสิ่งใดระหว่างกายกับจิต รวมทั้งตั้งประเด็นปัญหาเรื่องการโคลนนิ่งมนุษย์กับจริยธรรม และเรื่องช่างสำราญ ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าปัญหาเด็กบ้านแตกสามารถแก้ไขได้ด้วยความเอื้ออาทรของบุคคลรอบข้าง นวนิักษณ์ทั้ง 3 ด้าน ของนวนิยายรางวัลซีไรต์คือพัฒนาการที่สำคัญอีกก้าวหนึ่งของวรรณกรรมไทยร่วมสมัย

วันจุฬา ศรีลัมภ์ (2550) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครในนวนิยายที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครในนวนิยายที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมตั้งแต่ปีพ.ศ. 2522-2546 ขอบเขตการวิจัย ได้แก่ ลูกอีสาน คำพิพากษา ปูนปิดทอง ตีลังสูง ชุงหนัก เจ้าจันทร์ผมหอม เวลาประชาธิปไตยบนเส้นขนาน อมตะ และช่างสำราญ ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายทั้ง 9 เรื่อง ปรากฏลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน เช่น การตระหนักรู้และควบคุมอารมณ์ของตนเอง การซื่อสัตย์และยึดมั่นในศีลธรรมการเล็งเห็นคุณค่าของตนเอง การรู้จักสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเสียสละเพื่อส่วนรวม การมีความมั่นใจในศักยภาพของตน การมีไหวพริบปฏิภาณ การตระหนักถึงอิทธิพลทางสังคมและการเมืองเพื่อเสริมทักษะการเป็นผู้นำ ความสามารถจัดการกับอุปสรรคได้อย่างเหมาะสม การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสามารถสร้างพลังความสามัคคีในสังคม

พงษ์ศักดิ์ กุลชาติ (2544) ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 ถึง พ.ศ. 2543 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ ขอบเขตการวิจัยได้แก่นวนิยายจำนวน 8 เรื่อง คือ ลูกอีสาน คำพิพากษา ปูนปิดทอง ตีลังสูง ชุงหนัก เจ้าจันทร์ผมหอม เวลา ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน และอมตะ ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการเมือง การปกครอง ด้านศาสนา และด้านวิถีชีวิต ความเชื่อและความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไป ปรากฏว่า นวนิยายเรื่องลูกอีสาน และนวนิยายเรื่องคำพิพากษา จะสะท้อนภาพสังคมไทยไว้ครบทั้ง 5 ด้าน โดยกล่าวเน้นหนักในด้านวิถีชีวิต ความเชื่อ และความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไป สภาพเศรษฐกิจ และด้าน

ศาสนามีความสำคัญรองลงมา ส่วนด้านการเมืองการปกครอง และด้านการศึกษา กล่าวถึงน้อย นวนิยายเรื่องขุนปัดทอง และนวนิยายเรื่องเจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน จะเน้นสภาพ สังคมด้านวิถีชีวิต ความเชื่อ และความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไป ตามด้วยด้านเศรษฐกิจ และด้านศาสนา ส่วนด้านการศึกษา กล่าวถึงน้อย และด้านการเมืองการปกครองไม่มีการกล่าวถึงเลย นวนิยาย เรื่อง เวลา จะสะท้อนภาพสังคมไทยได้น้อยด้านที่สุด โดยมีเพียง 3 ด้านเท่านั้น คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้าน ศาสนา และด้านวิถีชีวิตความเชื่อ และความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไป นวนิยายเรื่องประชาธิปไตยบนเส้นขนาน สะท้อนภาพสังคมไทยไว้เพียง 4 คือ ด้านการเมืองการปกครอง จะถูกกล่าวเน้นหนักเป็นอันแรก ส่วนอีกสามด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา และด้านวิถีชีวิต ความเชื่อ และความเป็นอยู่ ทั่ว ๆ ไป กล่าวให้ความสำคัญใกล้เคียงกัน และนวนิยายเรื่องอมตะ ซึ่งเป็นนวนิยายซีไรต์เรื่องล่าสุดก็ มีภาพสะท้อนสังคมไทยไว้ครบทั้ง 5 ด้าน โดยด้านเศรษฐกิจ และด้านศาสนา จะถูกเน้นความสำคัญ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวิถีชีวิต ความเชื่อ และความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไป และด้านการศึกษา ส่วนด้าน การเมืองการปกครองถูกกล่าวถึงน้อยที่สุด

อาภรณ์ ชานูชัยสกุลวัฒน์ (2536) ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์นวนิยายไทยที่ได้รับ รางวัลซีไรต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและการใช้ภาษา ในนวนิยายไทยที่ได้รับรางวัล ซีไรต์ระหว่าง พ.ศ. 2522-2532 และวิเคราะห์วิถีชีวิต และค่านิยมที่ปรากฏในนวนิยายไทยที่ได้รับ รางวัลซีไรต์ระหว่าง พ.ศ. 2522-2532 ขอบเขตการวิจัย ได้แก่ นวนิยาย 4 เรื่อง คือ ลูกอีสาน คำพิพากษา ขุนปัดทอง และตลับสูงซุงหนัก ผลการวิจัยพบว่า ด้านกลวิธีแต่ง ได้แก่ โครงเรื่องมีการ เปิดเรื่องด้วยวิธีการบรรยายเป็นส่วนมาก การดำเนินเรื่องปรากฏว่าปัญหาส่วนใหญ่ของเรื่องเกิดจาก การขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบุคคลและสังคม การปิดเรื่องแบบสุขนานุกรมและนาฏกรรม แก่นเรื่อง จะแสดงถึงปัญหาของการดำรงอยู่ของชีวิตในแง่ของครอบครัวและสังคม การเสนอตัวละครโดย ผู้ประพันธ์เป็นผู้บรรยายเองและผ่านตัวละครอื่น ฉากและบรรยายภาศที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รางวัล ซีไรต์เป็นฉากที่สมจริง เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และให้บรรยายภาศที่สอดคล้องกับเนื้อหาได้เป็นอย่างดี ทุกเรื่องใช้บทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่องเป็นส่วนมาก การตั้งชื่อเรื่องได้ตามลักษณะสถานที่ที่ เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง เรื่องราวที่ปรากฏในเรื่อง ลักษณะเนื้อเรื่อง แต่ใช้การเปรียบเทียบเรื่อง เหตุการณ์ที่เป็นตอนสำคัญของเรื่อง ด้านการใช้ภาษา ทุกเรื่องมีการใช้คำซ้ำในลักษณะซ้ำคำ พยางค์ เดียว และหลายพยางค์ และมีการใช้คำเพื่อให้เกิดความคล้องจองในภาษาหรือเป็นการเล่นสัมผัส ยังมี ด้านวิถีชีวิต และค่านิยม

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนมากเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับด้านกลวิธีการแต่ง ด้านเนื้อหา แนวคิด แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของนวนิยายรางวัลซีไรต์อย่างชัดเจน สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางใน การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายรางวัลซีไรต์ได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะนำแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย เรื่องภาพสะท้อนสังคมไทย ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีแนวทางการวิจัยที่ชัดเจน

บทที่ 3

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ.2546-2561 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ภาพสะท้อนสังคมชนบท

3.1.1 ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่

- 1) ที่อยู่อาศัย
- 2) การประกอบอาชีพ
- 3) อาหารการกิน

3.1.2 ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ

3.1.3 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา

3.1.4 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทย

- 1) ค่านิยม
- 2) ความเชื่อ
- 3) ประเพณี
- 4) การละเล่น

3.2 ภาพสะท้อนสังคมเมือง

3.2.1 ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่

- 1) ที่อยู่อาศัย
- 2) การประกอบอาชีพ

3.2.2 ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ

3.2.3 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา

3.2.4 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทย

- 1) ค่านิยม
- 2) ความเชื่อ

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีทั้งภาพสะท้อนสังคมชนบทและสังคมเมืองอยู่ด้วยกัน แต่นวนิยายรางวัลซีไรต์ที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา ผู้วิจัยพบว่านวนิยายได้

นำเสนอ ภาพสะท้อนสังคมชนบทจะมากกว่าสังคมเมือง ดังที่ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรมไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ภาพสะท้อนสังคมชนบท

สังคมชนบทไทยเป็นรากฐานของสังคมไทยที่มีลักษณะวิถีชีวิตที่เรียบง่ายพึ่งพาปัจจัยทางธรรมชาติเป็นสำคัญในการดำรงชีวิต ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ปรากฏภาพสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในสังคมชนบท ดังต่อไปนี้

3.1.1 ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย รวมถึงปัจจัยที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ และอาหารการกิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัย หมายถึง อาคารบ้านเรือนที่จัดสร้างขึ้นหรือสิ่งแวดล้อมรอบบ้านของคนในสังคมไทย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนในสังคม

1.1) ที่อยู่อาศัยมีขนาดเล็ก

ที่อยู่อาศัยในสังคมชนบทส่วนใหญ่มีขนาดเล็กไม่กว้าง ไม่สามารถแยกห้องพักแต่ละห้องให้แก่สมาชิกในครอบครัว ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ได้สะท้อนภาพที่อยู่อาศัยในสังคมชนบทมีไว้ ดังต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึงบ้านของประสิทธิ์เพื่อนของกำพลซึ่งตั้งอยู่ในหมู่บ้านหนึ่งในชนบท คนทั้งครอบครัวพักห้องเดียวกัน แต่ประสิทธิ์ก็ยังมีน้ำใจชวนกำพลมาพักอยู่ด้วย ดังตัวอย่าง

สองคนช่วยกันหิ้วกระเป๋าสองใบไปที่บ้านของประสิทธิ์ โผล่เข้าไปเห็นแม่ของประสิทธิ์ฟูพหลับอยู่กับจักรเย็บผ้า ตู้อัดผ้าตั้งขวางบังเตียงนอนของพ่อกับแม่ มีม่านสีน้ำเงินเข้มกั้นระหว่างเตียงกับที่นอนของลูกซึ่งปูไว้กับพื้น ตู้อัดผ้าหลังขนาดที่นอนไว้

(ช่างสำราญ. 2546 : 33-34)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ได้สะท้อนภาพที่อยู่อาศัยของคนในสังคมชนบทว่า ขนาดพื้นที่บ้านไม่ค่อยกว้าง ครอบครัวกับลูกจึงไม่สามารถแยกห้องนอนได้

สิ่งของที่ใช้ในประจำวันก็วางที่ห้องเดียวกัน สมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมีพื้นที่ส่วนตัวให้อิสระ นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงคนในสังคมชนบทฐานะไม่ค่อยสูง อาจจะยากจน จึงไม่สามารถซื้อบ้านใหญ่พอให้ทุกคนมีห้องแยกของตัวเองได้

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง นางน้ำฝนแม่ของกำพล มาพากำพล ไปนอนที่ที่พักที่ใหม่ ซึ่งเป็นที่เล็ก ๆ มีแต่เตียงนอนกับโต๊ะเล็ก ซึ่งไม่ได้เป็นที่พักที่ดีและหรูหราอะไรเลย และกำพลจำไม่ได้ว่าเขาได้ไปบ้านนั้นจริง ๆ หรือเขาแค่ฝันถึงบ้านหลังใหม่ ดังตัวอย่าง

บ้านหลังเล็ก ๆ มากมาย ทุกหลังมีที่จอดรถด้านข้างมีระเบียง
ด้านหน้า กำพลมองสำรวจ เขาตาลายจำไม่ได้ ทุกหลังเหมือนกันหมด แม่
ไขกุญแจบ้านหลังหนึ่ง ในบ้านมีเตียงนอนกับโต๊ะเล็ก ๆ อีกตัวเดียวเท่านั้น
(ช่างสำราญ. 2546 : 80)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในชนบทได้ฝันถึงบ้านใหม่ อยากได้บ้านที่ น่าอาศัยอยู่ แต่ก็ไม่กล้าฝันให้บ้านใหม่กว้างและสบายเกินกว่าความเป็นจริง บ้านใหม่สำหรับคน ชนบทที่ยากจน ก็ยังเป็นบ้านขนาดเล็กไม่ใหญ่ ไม่มีเฟอร์นิเจอร์มากมาย สภาพบ้านยังเล็กและเหมาะกับ คนจนเช่นเดิม

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง บ้านของพ่อลับแลเป็นบ้านที่ตั้งอยู่ อย่างโดดเดี่ยว มีบรรยากาศเงียบสงบ เป็นบ้านกระท่อมหลังเล็กที่ปิดไม่แน่นหนา ไม่มีอุปกรณ์การอยู่ อาศัยที่หรูหรา เป็นบ้านของคนยากจน แต่ทุกคนที่อาศัยในบ้านนี้กลับรู้สึกอบอุ่น ดังตัวอย่าง

ตัวบ้านตั้งอยู่อย่างโดดเดี่ยวเงียบสงบ แต่ในความรู้สึกของพ่อ
มันช่างอบอุ่น ขริมขลัง และน่าปลอดภัยยิ่งแล้ว พ่อเปิดประตูบ้านซึ่ง
ประกอบขึ้นมาจากแผ่นสังกะสีและเศษไม้ตีโครงคร่าว ๆ เข้ามาภายใน
ประตูไม่เคยมีกลอนมาแต่ไหนแต่ไร เป็นแต่เพียงประตูที่ปิดจับเอาไว้กันฝน
และลมและทำให้บ้านมีความเป็นบ้านขึ้นเท่านั้น โดยไม่สามารถมีประโยชน์
ใช้สอยอย่างอื่นเช่นการป้องกันผู้บุกรุกใด ๆ ได้เลย ส่วนพื้นดินในตัวบ้าน
ผ่านการอยู่อาศัยมาหลายสิบปีแล้วนั้นก็ถูกอัดจนแข็งและแน่นเรียบและ
เป็นมันประหนึ่งพื้นปูนซีเมนต์ บางตำแหน่งของกระต๊อบปูด้วยเสื่อ ส่วน
บริเวณที่ใช้เป็นที่นอน ที่นั่งกินข้าว และที่หุงหาอาหารรวมกันคือพื้นไม้
กระดานขนาดยาวยกสูงชันจากพื้นดินประมาณหนึ่งวา ตรงนี้เป็นที่ที่ย่ำกับ
น่อง ๆ และพ่อเคยนอนร่วมเรียงเคียงกัน แนบชิดแบ่งปันไออุ่นและยื้อแย่ง
ผ้าห่มผืนบางในยามหน้าฝนและหน้าหนาวมาเยือนแต่บัดนี้พวกเขาไม่อยู่
แล้ว น่อง ๆ ทั้งหมดต่างแยกย้ายกันไปเล่าเรียนในตัวเมืองและต่างจังหวัด

(ลับแล, แก่งคอย 2552 : 71)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนในชนบทนั้นตั้งอยู่อย่างโดดเดี่ยว เรียบง่าย วัสดุที่ใช้สร้างบ้านส่วนใหญ่มาจากธรรมชาติ และสร้างด้วยความเรียบง่าย ไม่มีการตกแต่ง บ้านให้หรูหราสวยงามเท่าไหรันัก สร้างบ้านให้พออยู่ได้เท่านั้น และไม่ได้สร้างอย่างแน่นหนาเพื่อ ป้องกันการบุกรุกได้เลย อีกทั้งพื้นที่การใช้สอยในบ้านก็ใช้ร่วมกันทั้งบ้าน หรือ พื้นที่เดียวกันก็เป็นทั้ง ที่นอน ที่นั่งเล่น ที่กินข้าว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบ้านมีพื้นที่ไม่มากพอที่จะแบ่งพื้นที่ในบ้านเพื่อทำกิจกรรม ต่าง ๆ ภายในบ้าน โดยแยกพื้นที่ต่าง ๆ ออกจากกันได้ ถึงแม้คนในชนบทในสถานะที่ไม่สูงและยากจน บรรยากาศในชนบทไม่ได้หรูหรา แต่ก็ทำให้คนในครอบครัวมีความรู้สึกอบอุ่น และได้มีโอกาสใช้ชีวิต อยู่ด้วยกันอย่างใกล้ชิดและมีความสุข

1.2) ที่อยู่อาศัยอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ

ที่อยู่อาศัยในชนบทตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ คนในสังคมชนบทนิยมตั้งบ้าน อยู่ใกล้ต้นไม้สูง หรือหาดทราย ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ได้สะท้อนภาพที่อยู่อาศัยของคนในชนบท ที่ตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติเป็นหลัก ดังต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึงที่อยู่อาศัยในชนบทที่อยู่ท่ามกลาง สภาพแวดล้อมแบบธรรมชาติ มีต้นไม้ใหญ่สูงจำนวนมากหลายต้น ดังตัวอย่าง

จากชุมชนห้องแถวคุณแม่ทองจันทร์ ถ้าจะออกสู่นอนหลวง ต้องผ่านบังกะโล่ขึ้นจิต รั้วด้านข้างซึ่งติดถนนก่อกำแพงอิฐสูงท่วมหัว รั้วด้านหลังก่ออิฐเพียงส่วนล่าง ส่วนบนเป็นลวดหนาม ติดแนวรั้วด้านในมี สนขนาดใหญ่ยื่นเรียงเป็นปราการอยู่ลิบต้น ยอดแหลมของสนนั้นสูงเทียม ฟ้า แม้มองจากถนนหลวงในระยะไกลก็เห็นถนัดชัดเจน นายซงชื่นชมสนสูง เหล่านี้ยิ่งนัก เขาว่าเป็นสนที่อายุเก่าแก่ รูปทรงสมบูรณ์สวยงามและสูง ที่สุดเท่าที่เขาเคยเห็นมา

(ช่างสำราญ. 2546 : 79)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยในชนบทอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อม แบบธรรมชาติ มีต้นไม้สูงใหญ่ รูปทรงสวยงามและสมบูรณ์ คนในชนบทชอบใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ เป็นหลัก จึงมีบรรยากาศที่อยู่อาศัยอย่างเรียบง่าย และเป็นความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง บ้านของสมเดชที่อยู่ในชนบทใกล้หาด เล่นโคลนที่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ตามธรรมชาติ ทำให้สมเดชทำมาหากินอยู่ที่บ้านของตนเองได้ ดังตัวอย่าง

หน้าบ้านของสมเดชมีส่วนที่เรียกว่าหาดทรายอยู่เพียง เล็กน้อย ถัดไปคือพื้นดินเลนมีลักษณะเป็นแอ่ง ซากสาหร่ายเน่ากระจาย อยู่เต็มแอ่งใหญ่ พ้นขึ้นไปเป็นสันดอนดินเลนปนทรายสีดำ กว้างยิ่งกว่า

สนามฟุตบอล ส่วนทะเลก็คือสีฟ้าที่เห็นอยู่ไกลลิบ เพราะน้ำลงนั่นเอง เป็น
โอกาสดีของคนคราดหอยที่ช่วงน้ำลงเวียนมาเป็นตอนกลางวัน การหาหอย
สะดวกและง่ายขึ้น ไม่ต้องอาศัยเพียงแสงไฟฉายบนหน้าผากเช่นตอน
กลางคืน

(ช่างสำรวจ. 2546 : 192)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนในชนบทอยู่ที่พื้นที่ที่มีประโยชน์
ต่อการทำมาหากิน สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ พวกเขาจึงมีวิถีชีวิตที่อาศัยทำมาหา
กินอยู่กับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเป็นหลัก มีบรรยากาศเงียบสงบ มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
แค่ลงมาหน้าบ้านก็สามารถหาอาหารกินเลี้ยงคนในครอบครัวได้จากธรรมชาติที่อยู่รอบที่อยู่อาศัยของ
พวกเขา

จากตัวอย่างข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 สะท้อนภาพที่อยู่อาศัย
ของคนในสังคมชนบท วัตถุประสงค์ที่ใช้สร้างบ้านส่วนใหญ่มาจากธรรมชาติ ขนาดพื้นที่บ้านไม่ใหญ่ ไม่มี
เฟอร์นิเจอร์มากมาย แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมชนบทฐานะไม่ค่อยสูง นอกจากนี้ ที่อยู่อาศัยของคน
ในชนบทอยู่ในพื้นที่ที่มีประโยชน์ต่อการทำมาหากิน คนในชนบทอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมตาม
ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีวิถีชีวิตที่อาศัยสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเป็นหลัก มีบรรยากาศ
เงียบสงบ และมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย

2) การประกอบอาชีพ

อาชีพในสังคมชนบทขึ้นอยู่กับธรรมชาติเป็นหลัก มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น
ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ เป็นต้น เพราะประเทศไทยมีที่ดินอย่างอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ ยังมีอาชีพที่
ต้องใช้แรงงาน และการใช้ฝีมือในสังคมชนบทไทยด้วย วรรณกรรมรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้
สะท้อนภาพอาชีพของคนในสังคมชนบทไว้หลายอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) อาชีพเกษตรกรรม

อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ประเทศไทยมีสภาพ
ภูมิอากาศเหมาะสมกับการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์การทำประมงน้ำจืดและน้ำเค็ม เพื่อประโยชน์ต่อ
การบริโภคของคนทั้งประเทศ อาชีพเกษตรกรรมที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561
ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ลับแลแก่งคอย ได้กล่าวถึง ชาวบ้านในตำบลทับกวางส่วนใหญ่
ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังตัวอย่าง

ผู้คนแถบนี้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำไร่ข้าวโพด ปลูก
มันสำปะหลัง และฟาร์มปศุสัตว์

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 151)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทไทยประกอบอาชีพเกษตรกรรม
เป็นหลัก เช่น ทำไร่ ไถนา ปลูกพืชผลการเกษตร เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมชนบท
ต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลักในการทำมาหากิน

นวนิยายเรื่อง ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง ยาของซาริยาเป็นคน
ทำมาหากินเลี้ยงชีวิตตนเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ชาย เพราะยาทำสวนพริก สวนบัวและปลูกผักบุง
ขาย ดังตัวอย่าง

สำหรับยา ผู้ชายเป็นลิ่งมีชีวิตที่เห็นแก่ตัวเอาแต่ได้ รังแต่จะ
นำความทุกข์มาให้ แม้จะมีผู้ชายดี ๆ มาชอบอีกหลายคน ยาก็ยังคงครอง
ตัวเป็นโสดอยู่คนเดียว เลี้ยงดูลูก ๆ ด้วยการทำสวนพริกบนที่ดินแปลง
เล็ก ๆ กับน้ำซึ่งผัวตายด้วยโรคฝีดาษไปตั้งแต่ยังสาว แล้วยังเช่าที่ในแม่น้ำ
ทำสวนบัวกับปลูกผักบุงขาย ว่างก็รับจ้างงานในละแวกข้างรับแขกซ่อม
เสื้อผ้าบ้าง มีรายได้พอกินพออยู่กันไปไม่ขัดสน

(ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต. 2558 : 35)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทประกอบอาชีพที่ต้องพึ่งพา
ธรรมชาติเป็นหลัก เช่น ทำสวนพริก ทำสวนบัว ปลูกผัก เป็นต้น โดยทำการเกษตรทั้งบนบกที่เป็นที่
ของตนเอง และยังเช่าบริเวณที่เป็นน้ำ เพื่อทำการเกษตรเกี่ยวกับพืชน้ำ แสดงให้เห็นถึงคนใน
สังคมชนบทนั้นสามารถทำงานนี้ได้ทั้งบนบกและในน้ำ ซึ่งผืนแผ่นดินไทยทั้งบนบกและในน้ำมี
ความอุดมสมบูรณ์มากเพียงพอ อาชีพเกษตรกรรมจึงเป็นอาชีพที่คิดสร้างงานของตนไปได้มากมาย
ขอให้เพียงพอในพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ก็เพียงพอแล้ว

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง การประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่เป็น
นักราดหอย ครอบครว้ที่เป็นนักราดหอยจะสอนอาชีพนี้แก่ลูกหลานของตน สมเดชถึงแม้อายุ
ไม่มาก แต่เขาก็ราดหอยได้ และสอนคนอื่นได้ด้วย ดังตัวอย่าง

“ทำอย่างนี้” สมเดชบอกเพื่อน ยืนคร่อมด้ามคราด สองมือ
จับด้ามคราดไต่หว่างขาแล้วถอยหลัง ไขหลังบาง ๆ ลากผ่านหน้าดิน หอย
ลายจะโผล่ขึ้นพร้อมหน้าดินที่แตกซุย เมื่อคราดสะดุด สมเดชจะ
แซะลิ่งนั้นขึ้นมา อาจเป็นหอยหรือไม่ใช่

(ช่างสำราญ. 2546 : 193)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะต้องพึ่งพาธรรมชาติ หอยเป็นทรัพยากรจากธรรมชาติ ชาวชนบทก็ได้คิดเครื่องมือหาหอยคือคราดขึ้นมา เพื่อให้ง่ายต่อการหาหอยมากินในครอบครัวหรือส่งขาย การใช้เครื่องมือทางการเกษตรให้คล่องก็ต้องฝึกและสอน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนในสังคมชนบทที่สืบทอดกันมา แสดงให้เห็นถึงการประกอบอาชีพที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์จะสร้างอาชีพให้กับคนในชนบทได้หลากหลายอาชีพ

2.2) อาชีพที่ต้องใช้แรงงาน

อาชีพที่ต้องใช้แรงงานส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ต้องใช้แรงกายไปหารายได้ ไม่ต้องใช้ความรู้ก็ได้ อาชีพที่ต้องใช้แรงงานในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง คนในชนบทมีอาชีพที่ใช้แรงงานหลายอาชีพ เช่น คนขับมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ยาม คนปะยาง เป็นต้น คนชนบทหลากหลายอาชีพมารวมกลุ่มกันพูดคุยกันเกี่ยวกับพ่อของกำพล ดังตัวอย่าง

“เห็นแล้วสงสาร เมื่อกกลางวันเลยเรียกเข้าไปกินข้าว” เธอส่ง
สายตาเอื้ออาทรไปที่เด็ก สร้างแรงเสียดทานต่อทุกคนอย่างถ้วนทั่ว หญิงผู้นี้
ชื่ออ้อยเป็นเมียของคนขับมอเตอร์ไซค์รับจ้าง

“อืม ... เห็นนั่งจ้องเผ้ากระเป๋ายเลยให้เงินไปกินขนม นั่นไง ยัง
กินไม่หมดเลย” ผู้พูดชื่ออ่อนเป็นเมียคนยามห้างสรรพสินค้า

ครั้นแล้วทุกคนเงียบ ไม่มีใครคิดถึงการกระทำเยี่ยงนี้มาก่อน
คลื่นแห่งความอาทรนี้ก่อลมบางชนิดทำให้หลายคนปั่นป่วน

ลุงดำคนปะยางเอ่ยขึ้นบ้าง “นั่นสิ เวทนามันแท้ ๆ” แกล้ง
เสียดเรียก “ไอ้หนู ถ้าพ่อยังไม่มาละก็ คีนนี้ไปนอนบ้านลุงก็ได้” และหันไป
พูดกับคนข้าง ๆ “เด็กตัวนิดเดียว ที่นอนถมเถ”

(ช่างสำราญ. 2546 : 25)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การประกอบอาชีพรับจ้างในสังคมชนบทปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้นกว่าในสมัยก่อน โดยชาวชนบทส่วนหนึ่งหันมาทำอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน ซึ่งเป็นอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพที่ไม่ต้องมีความรู้มาก ซึ่งไม่ใช่เป็นอาชีพที่มีฐานะสูงในสังคม อาจจะเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่มาก คนเหล่านี้แม้จะมีรายได้ไม่มาก แต่ก็มีน้ำใจอยากช่วยเหลือเด็กหลงทางคนหนึ่งเช่นกัน

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ชาวบ้านในตำบลทับกวางประกอบอาชีพเป็นคณงานของโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ เพราะพวกเขาได้พึ่งพาภูเขาที่เป็นสินแร่ชั้นดี ดังตัวอย่าง

ภาพทิวทัศน์เบื้องหลังบ้านของเราเป็นทิวเขาหินปูนทอดยาว
ขนานกับถนนมิตรภาพไปจนถึงมวกเหล็ก ภูเขาเหล่านี้เืองกลายเป็นสินแร่

ขั้นดีให้กับการกำเนิดโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ขนาดใหญ่ถึงสองโรง โรงปูน
ตราซ่างกับโรงปูนตรานกอินทรีและที่จริงแล้วก่อนที่โรงงานจะเข้ามาตั้ง
สายการผลิต ผู้คนในหมู่บ้านทับทิมบางกลุ่มก็ดำเนินงานแปรรูปแร่หิน
และดินนี้ในระดับครัวเรือนอยู่ก่อนแล้ว เห็นได้จากแต่เดิมพื้นที่แห่งนี้มี
เตาเผาซึ่งก่อด้วยอิฐแดงเป็นทรงกระบอกขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางสองเมตร
(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 151)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทประกอบอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน
เนื่องจากพื้นที่ในสังคมชนบทถูกนำมาแปรรูปเป็นโรงงานอุตสาหกรรม อาชีพการใช้แรงงานจึงเริ่มมี
ขึ้นในชนบท แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสังคมจากการทำเกษตรกรรมเป็นการใช้
แรงงานในระบบโรงงานอุตสาหกรรม

นวนิยายเรื่อง ไล่เดือนตบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง ย่าของซาริยาเป็นคนที่
ทำมาหากินเลี้ยงชีวิตตนเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ชาย เพราะย่าทำสวนพริก สวนบัว และปลูกผักบุง
ขาย เมื่อย่ามีเวลาว่างก็จะรับจ้าง ทำงานทั่วไปให้คนแถว ๆ บ้าน ย่าจึงมีรายได้พออยู่พอกิน
ดังตัวอย่าง

สำหรับย่า ผู้ชายเป็นสิ่งมีชีวิตที่เห็นแก่ตัวเอาแต่ได้ รังแต่จะ
นำความทุกข์มาให้ แม้จะมีผู้ชายดี ๆ มาขออภิเษกหลายคน ย่าก็ยังครอง
ตัวเป็นโสดอยู่คนเดียว เลี้ยงดูลูก ๆ ด้วยการทำสวนพริกบนที่ดินแปลง
เล็ก ๆ กับน้ำซึ่งผัวตายด้วยโรคมีตาชไปตั้งแต่ยังสาว แล้วยังเช่าที่ในแม่น้ำ
ทำสวนบัวกับปลูกผักบุงขาย ว่างก็รับจ้างงานในละแวกข้างรับแขกซ่อม
เสื้อผ้าบ้าง มีรายได้พอกินพอกอยู่กันไปไม่ขัดสน

(ไล่เดือนตบอดในเขาวงกต. 2558 : 35)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การประกอบอาชีพมีความหลากหลายของคนใน
สังคม คนในสังคมอาจจะไม่เพียงแต่มีอาชีพหนึ่งอย่างเดียวก็น่าได้ ยังได้ทำงานอย่างอื่น เล็ก ๆ น้อย ๆ
เพื่อจะได้รับการรายได้มากกว่าเดิม และได้มีชีวิตที่พออยู่พอกินได้ แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของ
อาชีพ และความพยายามเพื่อดำเนินชีวิตของคนในสังคมชนบท

2.3) อาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ

อาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ คืออาชีพที่ต้องพึ่งพาความถนัดในด้านใดด้านหนึ่งของ
ตนเอง ถึงจะทำงานแบบฝีมือได้ อาชีพที่ต้องใช้ฝีมือที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-
2561 ดังนี้

ช่างเย็บปะซ่อมแซมเสื้อผ้า นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึงครอบครัว
ของเพื่อนประสิทธิ์เป็นช่างเย็บปะซ่อมแซมเสื้อผ้า ทำงานหนักและเหนื่อย รายได้ไม่มาก ดังตัวอย่าง

นางหมอนกลับมา นั่งตรงหน้าจักรเย็บผ้า ตื่นถีบ มือจับเกร็ง ปากเม้มคิ้วขมวดและนัยน์ตาจ้องเขม็ง ฝีจักรวิ่งดังครืน ๆ เรื่อยไป

ก่อนห้าโมงเย็น นางหมอนจัดผ้าแยกใส่ถุง ผลุนผลันออกจากบ้าน ผัวของนางมีจักรเย็บผ้าอีกเครื่องตั้งอยู่หน้าธนาคารในตลาด รับปะชุนซ่อมแซมเสื้อผ้าทุกชนิด นางหมอนแบ่งงานที่ผัวรับไว้กลับมาทำที่บ้าน เสร็จแล้วเธอก็กลับไปส่งตามกำหนดเวลา นางรีบเสียนมือไม้สั้น กระนั้นก็ยังไมทันการ ลูกค้าสองคนมารับผ้าก่อนเวลานัด พ่อของประสิทธิ์ให้รอลูกครู่ แต่ลูกค้ารอไม่ได้ นัดใหม่วันพรุ่งนี้ เหลืออีกสองรายยังไม่มา

(ช่างสำราญ. 2546 : 34-35)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การประกอบอาชีพที่เป็นช่างเย็บปะช่อมแซมเสื้อผ้าในสังคมชนบท เป็นอาชีพที่ใช้ต้องใช้ฝีมือและแรงกายในการทำงาน ต้องทำงานจำนวนมาก แต่รายได้ที่ได้รับจากการทำงานจะน้อย ทำให้พวกเขาไม่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมชนบทที่มีอาชีพใช้ฝีมือในการทำงานยังมีรายได้ไม่มาก ยังอยู่ในความยากลำบาก

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง การประกอบอาชีพที่เป็นช่างตัดผม จะแบ่งเป็นช่างตัดผมชายกับช่างตัดผมผู้หญิง ไม่ว่าจะวัยไหน หรือเพศใด เมื่อเวลาผมยาว ก็ต้องไปร้านตัดผม ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในชีวิตประจำวัน ดังตัวอย่าง

เวลาผมยาว ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต้องไปร้านตัดผมในหมู่บ้าน จัดสรร ช่างมิตรตัดผมชาย ช่างแต้วตัดผมสตรี นายซงเป็นขาประจำช่างมิตร แต่มักเข้าร้านตัดผมด้วยเหตุผลต่างออกไป ส่วนใหญ่เลือกเอาเวลาที่รู้สึกหงุดหงิดรำคาญใจหรืออ่อนล้ากะปลกกะเปลี้ย ดังนั้น บางช่วงนายซงเข้าร้านตัดผมถึยิบ ตัดแล้วตัดอีกทั้งที่ผมยังสั้นอยู่ และบางครั้งผมยาวปรกคอกแล้วยังไม่ยอมไปตัด

(ช่างสำราญ. 2546 : 181)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การประกอบอาชีพที่เป็นช่างตัดผมจะแบ่งตามเพศของลูกค้า ซึ่งเป็นช่างตัดผมชายกับหญิง อาชีพนี้จะมีลูกค้าประจำ จะมีรายได้มั่นคงกว่าการทำอาชีพอื่น ซึ่งเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมจากคนในชนบท แสดงให้เห็นถึงการประกอบอาชีพของคนในชนบท ต้องพึ่งพาฝีมือ และความถนัดของตัวเองเป็นอาชีพที่มีรายได้ดีมีลูกค้ามาก สามารถเลี้ยงดูครอบครัวในสังคมชนบทได้

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมชนบทมีการประกอบอาชีพหลากหลาย คนในสังคมต่างคนต่างก็มีวิธีการของตนในการทำมาหากินเพื่อจะดำรงชีวิตอยู่ได้ อาชีพส่วนใหญ่ต้อง

พึงพาธรรมชาติ ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์จะสร้างอาชีพแก่คนไทยได้ คนในสังคมชนบทจึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่เนื่องจากสังคมชนบทในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้อาชีพของคนชนบท มีความหลากหลายมากกว่าในสมัยก่อน แต่ส่วนใหญ่จะไม่ใช่เป็นอาชีพที่ต้องมีความรู้มาก มักจะต้องใช้แรงไปทำงาน รายได้ที่ได้รับจากการทำงานจะไม่มั่นคง และยังมีอาชีพที่ต้องอาศัยฝีมือ และความถนัดของตัวเองมาเลี้ยงดูครอบครัวด้วย นอกจากนี้ คนในชนบทบางคนที่ยั่งยืนมากกว่าคนอื่น จะทำอาชีพหลายอาชีพไปด้วย เพื่อให้มีรายได้มากขึ้น

3) อาหารการกิน

อาหารการกินเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ อาหารการกินในสังคมชนบทมักทำจากผัก และสัตว์ที่ตนเลี้ยง และมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น อาหารการกินสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมชนบทซึ่งปรากฏ นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1) อาหารคาว

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง กำพลได้นอนที่บ้านลุงดำ ลุงดำหาอาหารคาวให้กำพลกิน ซึ่งเป็นอาหารอีสานเป็นหลัก ดังตัวอย่าง

มือเย็นบ้านลุงดำคือข้าวเหนียวส้มตำเป็นหลัก อาจเปลี่ยนจากไก่ย่างเป็นหมูย่าง จากลาบเป็นน้ำตก ทั้งเด็กและผู้ใหญ่กินแต่ผักจิ้มน้ำพริกเป็นหลัก กำพลกินน้ำพริกไม่เป็น จึงต้องกินข้าวคลุกน้ำปลา ทุกครั้งที่มาค้างที่นี่ แต่เขายังชอบ

(ช่างสำราญ, 2546 : 59-60)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า อาหารของชนบทส่วนใหญ่เป็นอาหารเฉพาะถิ่นชนบทนั้น ๆ มีหลายรสชาติซึ่งใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ เป็นวัตถุดิบหาได้ง่าย มีทั้งเนื้อสัตว์และผักชนิดต่าง ๆ จากตัวอย่างนี้เป็นชนบทอีสาน อาหารหลักของคนอีสานคือข้าวเหนียวที่กินกับส้มตำ ซึ่งเป็นผักมากกว่าเนื้อสัตว์ ส่วนเนื้อสัตว์ก็จะนิยมการย่างให้สุก ต้องการเปลี่ยนเนื้อสัตว์ที่นำมาย่างไปมา เช่น ไก่ หมู เนื้อ เป็นต้น และยังมีอาหารรสจัดที่ออกรสเผ็ดแบบหมุนเวียนกินไป เช่น ลาบ น้ำตก เป็นต้น ซึ่งอาหารรสจัดนี้ เด็ก ๆ ก็จะกินไม่ค่อยได้ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชนบทพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก อาหารส่วนใหญ่มาจากธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีเครื่องปรุงรสหลากหลายเหมาะสมกับความต้องการอาหารการกินของแต่ละวัย

นวนิยายเรื่อง ความสุขของกะทิ ได้กล่าวถึง อาหารการกินหลักของตาเป็นผักต้มกับน้ำพริก ส่วนของกะทิคือผัดผักกับปลาทอด ดังตัวอย่าง

สำหรับข้าวรออยู่แล้ว มือใหญ่แบบนี้ทุกเช้า ตาจะยึดผักต้มกับน้ำพริกเป็นหลัก ผัดผักกับปลาทอดเป็นของกะทิเกือบคนเดียว ตาเลี้ยงของทอดน้ำมันทุกชนิด ตาบ่นลับหลังยายว่าอาหารของยายเหมือนทาเซลแล็กส์กวันจะเอากระทะกับตะหลิวของยายไปบริจาคกองทัพหลอมทำปืนใหญ่กู้ชาติ ถ้ายายได้ยีนก็จะปังปัง และวันนั้นเสียงตะหลิวเคาะกระทะของยายก็จะดังลั่นสะท้อนสะเทือนและถึกระทะแตก จนน่าแปลกใจที่กระทะยังอยู่ดีและทำหน้าที่เช่นเดิมได้ในวันต่อมา

(ความสุขของกะทิ. 2549 : 6)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า อาหารการกินของคนในสังคมชนบทมีผักมีเนื้อ ซึ่งเป็นสัตว์ทั่วไปที่เห็นได้บ่อยและหาได้ง่าย อาหารจะใช้น้ำมันมาทอดให้สุก เป็นอาหารที่ไม่เหมาะกับคนสูงอายุ แต่ถ้าเป็นเด็ก ๆ ก็ยังกินอาหารทอดได้ โดยไม่มีปัญหาอะไร คนสูงอายุจึงต้องกินอาหารประเภทน้ำพริกและผักต้มเป็นหลัก เพื่อสุขภาพที่ดีของตนเอง การมีอาหารในชนบทให้เลือกกินได้อย่างหลากหลายเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นว่า อาหารการกินในชนบทไทยมีมากมายให้คนในชนบทได้เลือกกินให้เหมาะสมกับวัยของตนเอง

นวนิยายเรื่อง ความสุขของกะทิ ได้กล่าวถึง ยายเป็นคนที่รู้จักกะทิเป็นอย่างดี ยายทำอาหารประกอบไขเป็นหลักใส่ปิ่นโตให้กะทิ อาหารที่มีไขมีหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นไขอะไร กะทิก็นิยม ดั่งตัวอย่าง

ปิ่นโตเป็นของรักของกะทิ ขนาดกะทัดรัด น้ำหนักเบา ยายรู้ขนาดกระเพาะของกะทิ ไม่อยากเห็นของเหลือกลับมาบูดเสีย จึงจัดข้าวให้กินอิมพอดี ตาเลยเรียกปิ่นโตว่า อาหารมือถือ เพราะสะดวกพกพา ส่วนรายการอาหารก็ไม่หนีไขดาวกับไก่ผัดกะเพรารสเค็ม ไข่พะโล้สีน้ำตาลเข้ม ใช้น้ำเข้าเนื้อเพราะทิ้งไว้ข้ามคืน ไข่ลูกเขยฉ่ำน้ำข้นเหนียว ไข่ตุ๋นเนื้อเนียนสนิทไข่นกกระทาซุบแป้งทอด ตาเรียกกะทิว่า “ ตัวกินไข่ ” เมื่อรู้จากยายว่าถ้ารายการอาหารเป็นไข ไม่ต้องชวน กะทิก็นิยมจนหมดทุกครั้ง

(ความสุขของกะทิ. 2549 : 7)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ในสังคมไทยมีวัตถุดิบที่สำคัญ คือ ไข่ ซึ่งนำมาทำเป็นอาหารได้หลายชนิด และมีรสชาติอร่อย ไข่เป็นอาหารที่บำรุงร่างกายได้ดีต่อสุขภาพ อาหารเกี่ยวกับไข่จะเหมาะกับเด็ก ประเภทของอาหารเกี่ยวกับไข่ก็มีหลากหลาย และมีรสชาติหลายแบบ ไข่จึงเป็นวัตถุดิบสำคัญในการทำอาหารของคนในชนบท และยังแสดงให้เห็นภูมิปัญญาของคนไทยที่นำไขมาทำชนิดของอาหารได้หลายชนิดและหลายรสชาติ ทำให้คนที่ชอบกินไข่สามารถกินอาหารที่ทำจากไข่ได้ง่ายขึ้นโดยไม่เบื่ออาหาร

นวนิยายเรื่อง ความสุขของกะทิ ได้กล่าวถึง ตาพายเรือพากะทิไปชมทิวทัศน์ ในทุ่งนา ได้เห็นบัวผันกับบัวเผื่อน ตาเก็บสายบัวผันมาจิ้มน้ำพริกกินกับข้าวเป็นอาหารกลางวัน ดังตัวอย่าง

เรือพ้นจากคลองร่มครึ่มสู่ทุ่งกว้างสุดสายตา น้ำปริ่มต้องลม
อ่อนเป็นริ้วระลอกน้อย ๆ ทุ่งนาสีเขียวสดเห็นอยู่ไกล ๆ ตาลอยเรือกลาง
ทุ่ง แล้วลงมือถอนสายบัว ต้องดูให้ดีว่าเป็นบัวผัน ไม่ใช่บัวเผื่อนที่รสเผื่อน
ชมบัวผันใบกลมไม่มีแฉก ดอกสีเหลืองจัด สายบัวกรอบสดจิ้มน้ำพริกที่ย้าย
ห่อใบบัวมาพร้อมข้าวใหม่จะเป็นอาหารกลางวันมีอร่อยทีเดียว กะทียัง
นึกสนุกหักสายบัวเป็นข้อ ๆ ห้อยคอต่างสายสร้อยด้วย

(ความสุขของกะทิ. 2549 : 15)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า อาหารการกินของคนในสังคมชนบทคืออาหารที่ หาได้ง่ายจากธรรมชาติ คนในสังคมชนบทจะรู้ดีพืชผักชนิดไหนกินได้ พืชผักชนิดไหนกินไม่ได้ พืชผัก เหล่านี้เก็บเอาได้จากในธรรมชาติ ไม่ใช่ของแพงที่ต้องใช้เงินซื้อหา แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติมี ความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม

นวนิยายเรื่อง ความสุขของกะทิ ได้กล่าวถึง เมื่อตาพายเรือพากะทิไปลอยน้ำ พักผ่อนที่ศาลาเล็ก ๆ ยายจะเตรียมอาหารใส่ในตะกร้าให้แก่กะทิไว้ก่อน อาหารที่ยายทำให้มี หลายอย่าง ดังตัวอย่าง

แสงแดดอ่อนจางทอดลอดผ่านกิ่งก้านใบของต้นกำปูปะทุรู
โห่บนหลังคา ตกกระทบลงบนยกพื้นเตี้ย ๆ ที่ตาเอาผ้าขาวม้าปัดพอบเป็น
พืธีและปูรองนั่ง กะทิเปิดตะกร้าที่ยายเตรียมมา น้ำพริกลงเรือ ปลาตุ๋นฟู
หมูหวาน ไข่เค็ม คลุกเคล้ากันแล้วเคี้ยวหาย ๆ ตาพิมพ์้าว่ารักยายก็ตรงนี้
เอง

(ความสุขของกะทิ. 2549 : 19)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า อาหารการกินของคนในสังคมชนบทจะมีเนื้อสัตว์ที่ หาได้ง่าย และประกอบเครื่องปรุงรสชาติอาหารด้วย อาหารจะมีรสชาติหลายอย่างในมื้อหนึ่ง อาหาร ส่วนใหญ่ทำจากธรรมชาติ และคนไทยในชนบทนิยมกินอาหารมีอ้อมกับข้าวหลายอย่างให้เลือกกินได้ อย่างหลากหลาย แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก อาหารการกิน ส่วนใหญ่มาจากธรรมชาติ อีกทั้งธรรมชาติมีวัตถุดิบที่หลากหลาย ประเภทของอาหารจึงมีอย่าง หลากหลายเช่นเดียวกัน

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง แม่ของลับแลได้ทำกับข้าวสามสี่ อย่างใส่เป็นถุงเอาไปขาย มีอาหารแบบแกงหลายอย่าง และอาหารรสจัด ดังตัวอย่าง

แม่ขับมอเตอร์ไซค์ไปซื้อของมาทำกับข้าวในช่วงสาย พอสิบเอ็ดโมงเช้าแม่ก็ทำกับข้าวสำเร็จรูปแล้วเสร็จโดยใส่ไว้เป็นถุง ๆ แต่ ละวันแม่ทำกับข้าวสามส้อมอย่างสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป แม่ทำซุพหน่อไม้ แกงอ่อม แกงเลียง แกงป่า แกงลัมมะละกอใส่ปลาช่อน พะโล้ น้ำพริกกะปิ กับผักต้มเครื่องเคียง กบผัดเผ็ด ฯลฯ เหล่านี้โดยรวมแล้วล้วนเป็นอาหาร รสจัดจ้านทั้งสิ้น

(ลับแล, แกงคอย. 2552 : 185)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า สังคมชนบทไทยในปัจจุบัน กำลังเปลี่ยนแปลงไป อาหารการกินในชนบทจึงเปลี่ยนแปลงไปด้วย คนในสังคมชนบทบางคนเริ่มไม่ทำอาหารกินเอง นิยมซื้ออาหารกินเหมือนคนในสังคมเมือง จึงมีคนในชนบทที่มีฝีมือในการทำอาหาร คิดทำอาหารประเภท แกงใส่ถุงไปขาย โดยทำแกงหลายชนิด และส่วนใหญ่เป็นอาหารแบบรสจัดตามรสชาติที่คนชนบท นิยมกินด้วย วัตถุดิบที่ทำอาหารก็มาจากธรรมชาติ

3.2) อาหารหวาน

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง อาหารหวานในชนบท มีนมกับขนม เป็นต้น เวลาที่กำพลหิว ซึ่งเพื่อนบ้านไม่มีใครสนใจกำพล ไม่ได้เอาอาหารอะไรให้กำพล หรือชวนกำพลเข้าไปในบ้านตน นายชงจะช่วยเอานมอุ่นกับขนมมาให้กำพลกิน ดังตัวอย่าง

นมอุ่น ๆ กับขนมปังทาแยมถูกยกมาวางอย่างรวดเร็วแต่ กำพลยังสะอื้นหนักเมื่อเห็นอาหาร เขาเพิ่งรู้เดี๋ยวนี้ว่าความหิวเป็นอย่างไร นายชงผละเข้าครัว ลงมือผัดข้าว กำพลหิวเหลือเกิน แต่ความเสียใจมีมากกว่า

เมื่อข้าวผัดถูกยกออกมาสมทบ นมยังไม่แห้ง ขนมปังทาแยมอดความน่ากินอย่างไร้ความหมาย นายชงทำซะเอานิ่งคิด

(ช่างสำราญ. 2546 : 48)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า อาหารหวานเป็นนมกับขนมที่ทำได้ง่าย ถือติดตัวได้ง่าย รสชาติดี ราคาไม่แพง เหมาะกับคนในชนบทที่มีฐานะไม่ค่อยสูง รายได้ไม่มาก คนในชนบทจึงนิยมกินนมกับขนมเป็นอาหารหวาน แต่ความคิดของคนในชนบทก็คือการกินแค่อาหารหวาน ไม่สามารถทำให้ท้องอืด ต้องเพิ่มข้าวด้วย อาหารหวานของคนในชนบทจึงไม่ใช่อาหารหลัก แต่เป็นอาหารที่กินหลังจากกินข้าว หรือกินรองท้องให้หายท้องว่างเท่านั้น

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า อาหารการกินในสังคมชนบทไทยมีหลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นอาหารเฉพาะถิ่น มีเครื่องปรุงรสหลากหลาย ทำให้มีรสชาติหลายแบบ ซึ่งโดยทั่วไปจะมี 3 รส คือ เปรี้ยว เค็ม และเผ็ด วัตถุดิบของอาหารส่วนใหญ่ นำมาจากธรรมชาติ เป็นวัตถุดิบหาได้ง่าย มีทั้ง

เนื้อสัตว์และผักชนิดต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชนบทพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบภาพสังคมชนบทที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป คือ คนชนบทบางคนไม่ทำอาหารกินเองแล้ว แต่นิยมซื้ออาหารกิน จึงทำให้อาหารการกินในชนบทเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า วิถีชีวิตของคนในสังคมชนบทต้องพึ่งพาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเป็นหลัก มีบรรยากาศเงียบสงบ และเป็นความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย คนในสังคมมีการประกอบอาชีพหลากหลาย คนในสังคมต่างคนต่างก็มีวิธีการของตนในการทำมาหากินเพื่อจะดำรงชีวิตอยู่ไปได้ อาชีพส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์จะให้โอกาสแก่คนไทยในชนบทได้ประกอบอาชีพแบบเกษตรกรรมเป็นหลัก มีคนในชนบทบางคนใช้แรงไปทำงาน รายได้ที่ได้รับจากการทำงานจะไม่มั่นคง อาหารการกินในสังคมไทยมีหลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นอาหารเฉพาะถิ่น มีเครื่องปรุงรสหลากหลาย ทำให้มีรสชาติหลายแบบ วัตถุดิบของอาหารส่วนใหญ่นำมาจากธรรมชาติ ได้แก่ ผักและเนื้อสัตว์ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชนบทพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก

3.1.2 ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจ หมายถึง เครือข่ายทางสังคมที่มีการแลกเปลี่ยนสินค้า และบริการตามความต้องการทางซื้อและต้องการขายของคนในชุมชน โดยมีการใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนภาพเศรษฐกิจในสังคมชนบทไทยไว้ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง เศรษฐกิจในชนบทไม่ค่อยดี กำพลอาศัยอยู่ที่บ้านของเพื่อนชื่อประสิทธิ์ ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวเพื่อนที่มีฐานะยากจน ทำให้ภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวนี้หนักขึ้น ครอบครัวมีอาหารไม่พอเลี้ยงทั้ง 4 คนได้ ดังตัวอย่าง

ครั้งกลับถึงบ้านจึงเห็นว่าข้าวสารก็หมด นางออกมานั่ง
ถอนใจอยู่หน้าบ้าน

ประสิทธิ์ถือลาเข้ามา “แม่ขอเงินกินขนม” เขาบอกกำพลไว้ว่า
จะเลี้ยงขนม

“ไปอาบน้ำเดี๋ยวนี้” นางตวาด “กูชี้โคลข้างหูด้วย ไป”

ประสิทธิ์ก็กับกำพลอาบน้ำด้วยกัน เล่นกันจนหายอยาก
จึงออกจากห้องน้ำ ประแบ่งหน้าขาวอกแล้วเข้าครัวเปิดหม้อข้าว พอเห็น
ไม่มีข้าวก็หันมาเปิดตู้กับข้าว ไม่มีอะไรเลย ถ้วยชามเก่าค้างแช่อยู่ในอ่าง
หลังบ้าน ไออันวิ่งไปหน้าบ้าน

(ช่างสำราญ. 2546 : 35)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า เศรษฐกิจในครอบครัวของคนในสังคมชนบทไทยไม่ค่อยดี ยังมีคนไม่ได้ลืมท้อง ยังกังวลเรื่องหิวอยู่ คุณภาพของชีวิตยังอยู่ระดับต่ำ รายได้ที่ได้รับไม่สามารถเลี้ยงดูคนในครอบครัวได้ โดยเฉพาะถ้าจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น จะทำให้ภาวะเศรษฐกิจครอบครัวหนักมากยิ่งขึ้น ผู้ใหญ่ในครอบครัวจะกังวลเรื่องเงินอยู่ตลอดเวลา ทำให้ชีวิตไม่มีความสุขกลายเป็นคนพุดจาไม่ดีกับคนในครอบครัว โดยไม่รู้ตัว ดังนั้นเศรษฐกิจที่ไม่ดีของคนในชนบทก็ส่งผลให้คนในชนบทบางครอบครัวไม่มีความสุขไปด้วย

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง นายชงเจ้าของร้านค้าเปิดร้านขายของโดยให้คนในชุมชนซื้อของแบบเงินเชื่อได้ ซึ่งทำให้เขาขายของได้มากขึ้น แต่ได้เงินเข้าร้านน้อยลง ดังตัวอย่าง

นายชงจ้องมองรายชื่อในสมุดบัญชีแล้วถอนใจหลายเฮือก ตอนเช้าเขายังอารมณ์ดีอยู่ ดูจากจำนวนหนี้ที่ค้างค้ำ วันนี้นายชงตั้งใจไว้ว่าจะงดให้เชื่อเหล่า เบียร์ และบุหรี จะยอมให้แต่เฉพาะของกินของใช้ที่จำเป็นเท่านั้น สมความตั้งใจแท้ ๆ ดูเหมือนกระเป๋าสตางค์ของผู้คนทั้งหมู่บ้านจะแพบแบนเหมือนกันหมด เป็นความจริงว่าเขาขายสินค้าออกไปไม่ใช่น้อย แต่เงินเข้าร้านเพียงนิดหน่อยเท่านั้น ถึงอย่างไรความตั้งใจยังดีอยู่ เขายอมให้ลูกค้าเชื่อสินค้าได้ทุกคนทุกอย่าง ยกเว้นเหล่า เบียร์ บุหรี ทว่าสุดท้ายก็พ่ายต่อความตืดดึงของลุงดำ

(ช่างสำราญ. 2546 : 37)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วิธีการขายของโดยให้ลูกค้าเชื่อของจากร้านค้าได้ไม่สามารถช่วยให้เศรษฐกิจในสังคมชนบทพัฒนาดีขึ้นได้ คนในสังคมชนบทบางแห่งนิยมใช้การเชื่อของจากร้านค้าไปซื้อสิ่งของจำเป็นที่ใช้เป็นประจำวัน เพราะคนในสังคมชนบทมีเงินพอที่จะซื้อของใช้ในชีวิตประจำวันได้ เจ้าของร้านค้าที่ใจดีจึงใช้วิธีการให้คนในสังคมชนบทซื้อของใช้ที่จำเป็นไปก่อนแล้วค่อยจ่ายเงินให้แก่ร้านค้าทีหลัง แต่คนเหล่านั้นก็ไม่เคยนำเงินมาจ่ายให้ร้านค้าเลยจึงไม่ได้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อเจ้าของร้านค้าเลย

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ปู่เป็นคนสำคัญที่หาเงินมาเลี้ยงคนทุกคนในครอบครัว เมื่อปู่เสียชีวิตไปแล้ว ครอบครัวของลับแลก็ตกอยู่ในความยากลำบากมากกว่าเดิม ย่าและพ่อมีรายได้น้อยไม่สามารถเลี้ยงลูก 5 คนได้ ดังตัวอย่าง

ย่ากับพ่อยังคงทำงานอยู่ในสวนมะพร้าวต่อไป แม้อย่างไรก็ตามย่าก็ไม่ได้จะมีเพียงแคหาซื้อข้าวสารกรอกหม้อเท่านั้น พ่อเล่าว่าหลังปู่ตายจากไปอาหารเย็นหลาย ๆ มื้อของครอบครัวก็คือข้าวต้มที่ใส่น้ำเยอะ ๆ เคี้ยวจนเม็ดข้าวแตกพองและเหลวข้นเหมือนโจ๊ก ส่วนกับข้าวก็คือก๋อนกรวดเม็ดเท่านิ้วก็อ้อยแฉ่อยู่ในถ้วยน้ำปลา ตักข้าวคำหนึ่งก็ใช้ตะเกียบคีบเม็ดกรวด

ขึ้นจากถ้วยเพื่อดูเอาความเค็มจากน้ำปลาจากนั้นก็หย่อนกลับลงไปชุป
น้ำปลาในถ้วยดั้งเดิม

(ลับแล, แก่งคอย 2552 : 44)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า นวนิยายได้สะท้อนภาพเศรษฐกิจของครอบครัวไทยในสังคม
ชนบทที่มีฐานะไม่ค่อยดี รายได้ที่ได้รับไม่สามารถเลี้ยงดูทุกคนในครอบครัวได้ โดยเฉพาะครอบครัวที่
มีสมาชิกจำนวนมาก หรือมีสมาชิกสำคัญที่หาเลี้ยงคนในครอบครัวได้ตายจากไป ชีวิตของคนอื่น ๆ ใน
ครอบครัวจึงมีความยากลำบากมากกว่าเดิม สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวจึงไม่ดีและจะไม่มีแนวโน้มที่
ดีขึ้น

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนภาพเศรษฐกิจ
ในสังคมชนบทที่ยากจน คนในสังคมชนบทมีฐานะไม่ค่อยดี รายได้ที่ได้รับไม่สามารถเลี้ยงดูคนใน
ครอบครัวได้ ยังมีคนไม่ได้มีอ้อมท้อง ยังกังวลเรื่องหิวอยู่ตลอดเวลา คุณภาพชีวิตจึงอยู่ในระดับต่ำ ไม่มี
เงินซื้อของจากร้านค้า จนร้านค้าต้องให้เชื่อของไปใช้ก่อนแต่ก็ยังไม่สามารถช่วยเศรษฐกิจในสังคม
ชนบทให้พัฒนาดีขึ้น

3.1.3 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา

การศึกษา คือ การปรับปรุงคนให้เหมาะกับโอกาสและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือ
อาจกล่าวได้ว่า การศึกษา คือการนำความสามารถในตัวบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นวนิยายรางวัล
ซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนภาพด้านการศึกษาในสังคมชนบทไว้ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง เจ้าของร้านค้านายชงเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือ
และมีความรู้มาก กำพลไม่ได้ไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนเมื่อพ่อเขาออกจากหมู่บ้าน แต่กำพลยังอยู่ใน
วัยที่ต้องเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นางหมอนจึงแนะนำกำพลให้หาโอกาสไปพุกกับนายชงบ่อย ๆ เพื่อเรียน
หนังสือจากนายชงได้ ดังตัวอย่าง

นางหมอนแนะนำว่านายชงเจ้าของร้านชำเป็นคนชอบอ่าน
หนังสือและรู้มาก ระหว่างไม่ได้ไปโรงเรียนกำพลควรหาโอกาสไปนอนกับ
นายชงบ่อย ๆ เพื่อให้เขาสอนหนังสือให้

จริงดังนางหมอนว่าหลายครั้งที่กำพลไปนอนด้วยนายชงชอบ
หยิบหนังสือมาอ่านให้ฟังในตู้นอนมีหนังสือเรียงไว้อย่างแน่นหนา
ล้นมาถึงบนโต๊ะและหัวเตียงแต่เรื่องราวที่นายชงอ่านกำพลฟังด้วยความ
งุนงงครั้งแล้วนายชงจะเล่าซ้ำอีกครั้งไม่ต่างจากเล่านิทานทว่านิทานของ
นายชงเศร้าสลดทำให้กำพลร้องไห้อยู่บ่อย ๆ

(ช่างสำราญ. 2546 : 64)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า เด็กบางคนในสังคมชนบทไม่มีโอกาสได้ไปเรียนหนังสือในโรงเรียน เนื่องจากไม่มีพ่อแม่ทำให้เขาขาดโอกาสในการไปเรียนหนังสือในโรงเรียนปกติได้ แต่เด็กเป็นวัยที่ต้องเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จึงมีผู้ใหญ่ในชนบทแนะนำให้เด็กไปเรียนรู้กับผู้ใหญ่ที่มีความรู้มากทดแทนการไม่ได้ไปโรงเรียนได้เช่นกัน

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ลับแลกับน้องทั้ง 5 คนไม่เคยไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน เจ้าของสวนช่วยให้โอกาสแก่น้องเล็ก 3 คนไปเข้าโรงเรียน แต่หลังจากเลิกเรียนต้องช่วยงานในสวนมะพร้าว ส่วนเด็กโตทั้ง 2 คนต้องไปช่วยงานของเจ้าของสวนเป็นเงื่อนไข ดังตัวอย่าง

เจ้าของสวนเสนอว่า อยากจะเอาพ่อไปอยู่ที่โรงงานในเมือง
พร้อมกันนั้นยังได้ขอตัวน้องสาวของพ่ออีกคนหนึ่งไปด้วย ส่วนน้องคนเล็ก
อีกสามคนให้อยู่ช่วยงานในสวนมะพร้าวไปก่อน ย่ามีอาการอดิเอื้อนด้วย
ไม่อยากแยกห่างจากลูก ๆ ทว่าในช่วงขณะโมงยามเล็ก ๆ ของชีวิตนั่นเอง
ประกายแห่งความหวังได้แปลปลาบขึ้นจากคำว่า ‘โรงเรียน’ ที่ถูกเอ่ย
ผ่านปากเจ้าของสวน อันเป็นข้อเสนอที่แสนวิเศษและยากก็ตกลงรับคำ
อย่างไม่รีรอ เมื่อเจ้าของสวนเสนอจะอุปการะน้องคนเล็กสามคนให้เข้า
โรงเรียนใกล้ ๆ นี้โดยแลกกับการทำงานในสวนมะพร้าวตอนเย็นหลัง
กลับมาจากโรงเรียน และภายใต้เงื่อนไขที่ว่าลูก ๆ คนโตอีกสองคนต้อง
เข้าไปทำงานในเมืองกับแก

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 47)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า นวนิยายได้สะท้อนภาพครอบครัวในสังคมไทยที่มีลูกหลานจำนวนมาก ไม่สามารถส่งลูกหลานของตนไปโรงเรียนได้ เมื่อมีคนยื่นมือมาช่วยเหลือ แม้จะต้องแลกกับแรงงานของเด็ก ๆ ผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กเหล่านี้ก็รีบตกลงทันที เพื่อให้ลูกหลานตนเองได้เรียนหนังสือ นอกจากนี้ ยังเห็นภาพความช่วยเหลือด้านการศึกษาของคนในสังคมด้วย ถึงแม้มีเด็กที่ยากจนไม่สามารถเรียนหนังสือที่โรงเรียนได้ เพราะไม่มีเงินไปจ่ายค่าเล่าเรียน แต่คนในสังคมได้เห็นความสำคัญในการศึกษาของเด็ก และมีน้ำใจพยายามช่วยเด็กกลุ่มนี้ให้มีโอกาสได้เข้าโรงเรียน ทำให้พวกเขาได้เรียนรู้หนังสือ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

นวนิยายเรื่อง ความสุขของกะทิ ได้กล่าวถึง ตาจีจรรย์ยานพาเกะที่ไปรอขึ้นรถที่ไปโรงเรียน ตาส่งเสียงให้ผู้โดยสารขยับที่ให้กะทิพอนั่ง และสั่งให้คนขับรถขับรถดี ๆ เพราะหลานของตัวเองต้องนั่งรถนี้ไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ดังตัวอย่าง

รถสองแถววิ่งผ่านปากทางเข้าบ้าน ตาจีจรรย์ยานพาเกะที่ไป
รอขึ้นรถ กะทิชอบกอดเอาตาแน่น ๆ ชอบกลิ่นโคลโลญตราเรือใบหอม ๆ
ของตา ชอบลมอ่อน ๆ ที่พัดมาไล่เหงื่อขึ้นให้แห้งหายไป เด็ก ๆ อัดแน่น

มาเต็มรถแล้ว เพราะโรงเรียนอยู่อีกไม่ไกล ตาส่งเสียงให้ผู้โดยสารขยับที่
ให้กะทิพอนั่ง แล้วร้องสั่งให้ลุงหล่อนคนขับออกรถช้า ๆ อย่างระชา
กระชั้น ไปโรงเรียนไม่ใช่ไปกองถ่ายหนัง อย่าเทกระจาตละ ตาสั่ง
ลุงหล่อนได้แต่หัวเราะแทนคำตอบ

(ความสุขของกะทิ. 2549 : 7)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ใหญ่ในครอบครัวได้เห็นความสำคัญของการเรียนหนังสือ
จึงพยายามดูแลและสนับสนุนส่งเด็ก ๆ ไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน แม้แต่เรื่องรถรับส่งเด็กไปโรงเรียน
ผู้ใหญ่ก็คอยกำกับและดูแลให้เด็กไปถึงโรงเรียนอย่างปลอดภัย พวกเขาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่
โรงเรียน เพื่อให้เด็กเป็นคนที่มีความรู้ และได้มีชีวิตอนาคตที่ดี เพราะพวกเขาคิดว่าความรู้จะช่วย
เปลี่ยนชะตาของเด็กในสังคมชนบทได้

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า การศึกษาในสังคมชนบทยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร
เด็กบางคนยังไม่ได้มีโอกาสไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ซึ่งต้องแก้ปัญหาด้วยการไปเรียนรู้กับผู้ใหญ่ที่มี
ความรู้ และการยอมรับความช่วยเหลือจากคนอื่นโดยการทำงานในช่วงเลิกเรียนและแลกกับการได้ไป
เรียนหนังสือ

3.1.4 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมคือวิถีชีวิตซึ่งมีทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรมเป็นสิ่งที่จับต้องมองเห็นได้
วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมจะปรากฏในรูปของวัตถุ ส่วนวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรมคือพฤติกรรมและ
ที่จับต้องไม่ได้ หรือยากที่จะมองเห็นได้ในทันที ได้แก่ ความรู้สึก คุณค่า ปรัชญา ความเชื่อ และ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งทั้ง 2 ส่วนจะประกอบอยู่ในวิถีชีวิตของคนในสังคม ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทย
นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี และ
การละเล่น ดังนี้

1) ค่านิยม

ค่านิยม คือ ทศนะของคนหรือสังคมที่มีต่อสิ่งของหรือความคิด และเหตุการณ์ที่
เกี่ยวข้องกับความปรารถนา คุณค่า และความถูกต้องของสังคมนั้น ๆ คือ กระแสความนิยมของ
บุคคล หรือกลุ่มคนในสังคมต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อความคิดและการกระทำ นวนิยายรางวัล
ซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนภาพค่านิยมในสังคมชนบทไทยไว้ ดังนี้

1.1) ผู้ชายไม่ทำร้ายผู้หญิง

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง กำพลทะเลาะกับเพื่อนผู้หญิงชื่อรัตน
ครูสัญญาจึงลงโทษทั้งสองคนสั่งรัตนไปทำความสะอาดโรงอาหารหนึ่งวัน สั่งกำพลไปทำความสะอาด

โรงอาหารสามวัน ถึงแม้รัตนนาเป็นคนเริ่มทะเลาะกับกำพลก่อน แต่การลงโทษไม่เหมือนกัน ดังตัวอย่าง

พอเช้าเรียนชั่วโมงแรก เขาตีกับเพื่อนผู้หญิงชื่อรัตนนา ครูสัญญาเรียกไปอบรมที่หน้าชั้น สุดท้ายถูกทำโทษทั้งสองคน ต้องช่วยภารโรงกวาดโรงอาหารตอนพักเที่ยง รัตนนาทำหนึ่งวัน ส่วนกำพลต้องทำถึงสามวัน ทั้งที่รัตนนาหาเรื่องก่อน ตอนท้ายชั่วโมงครูสัญญายังเรียกกำพลไปคุยตามลำพังอีก

“เพราะเธอเป็นผู้ชาย จึงโดนทำโทษมากกว่า ผู้ชายไม่มีสิทธิ์ใช้กำลังกับผู้หญิง เข้าใจมั๊ยตอบครูซิ เข้าใจมั๊ย”

(ช่างสำราญ. 2546 :169)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมเกี่ยวกับเพศในสังคมชนบทไทย ผู้ชายต้องไม่ทำร้ายผู้หญิง ไม่ว่าผู้หญิงจะเป็นฝ่ายเริ่มทำร้ายผู้ชายก่อนก็ตาม เพราะผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า มีกำลังน้อยกว่าผู้ชาย และหากผู้ชายเผลอไปทำร้ายผู้หญิงก่อน แม้จะยังเป็นเด็กชายก็จะถูกลงโทษมากกว่าเด็กผู้หญิง ค่านิยมนี้ทำให้เด็กชายและเด็กหญิงในสังคมชนบทไทยอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจในความแตกต่างทางเพศจนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้ นอกจากนี้ ค่านิยมนี้พ่อแม่ครูช่วยกันอบรมลูกหลานตั้งแต่เด็ก ผู้ชายในสังคมไทยไม่ใช้กำลังและทำร้ายผู้หญิง

1.2) ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

นวนิยายเรื่อง ความสุขของกะทิ ได้กล่าวถึง ยายสอนให้กะทิต้องแยกผ้าที่เก็บมาใส่ลงในกะละมังให้ถูกต้องตามประเภทการใช้ของผ้า เพื่อให้มีความสะอาดและช่วยให้ฟ้สับริดได้มีความสะอาด ดังตัวอย่าง

ในห้องอเนกประสงค์ของยาย หรือที่ตาเรียกออฟฟิศของยาย จะมีกะละมังวางเข้าแถวไว้ กะทิต้องแยกผ้าที่เก็บมาใส่ลงในกะละมังให้ถูกต้องเสื้อผ้าของตา ของยาย ของกะทิเอง แยกคนละใบ ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอนอีกใบ ผ้าเช็ดขาม ผ้าเช็ดปาก ผ้าที่ใช้ทำความสะอาดหรือ “ผ้าซี้เหร่” อย่างที่ตาเรียก ก็ต้องแยกไว้ นอกจากเหตุผลในเรื่องความสะอาด (ซึ่งเกินพอดีในความเห็นของตาแล้ว) ยังเพื่อความสะอาดในการเข้ากำกับดูแลให้ฟ้สับริดอีกด้วย ยายจะเข้ามาตรวจดูและขยับกะละมังเรียงลำดับหนึ่งสองสามก่อนหลังตามความต้องการ กะละมังใส่เสื้อผ้าชุดนักเรียนของกะทิอยู่หัวแถวเสมอ เพราะต้องใส่หมุนเวียนกันไป

(ความสุขของกะทิ. 2549 : 13)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ใหญ่จะสอนค่านิยมเรื่องความระเบียบเรียบร้อยให้ลูกหลานตั้งแต่เด็ก โดยผู้ใหญ่คอยกำกับดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยนี้เป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของลูกหลาน ส่งผลดีต่อการทำงานบ้านของคนอื่นในบ้านด้วย ค่านิยมนี้จึงเป็นค่านิยมที่ดีที่ทำให้ลูกหลานเป็นคนมีระเบียบวินัยตั้งแต่เด็ก

1.3) การเชื่อฟังและทำตามพ่อซึ่งเป็นผู้นำครอบครัว

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ลับแลกับแก่งคอยทั้งสองพี่น้องต้องเชื่อฟังและยอมรับคำตัดสินจากพ่อ เพราะพ่อเป็นหัวหน้าของครอบครัว พ่อเป็นผู้ที่กำหนดแนวทางดำเนินชีวิตให้กับลูกชาย ถึงแม้ทั้งสองพี่น้องยังอายุน้อย และยังไม่เข้าใจความหมายของอาชีพ ก็ต้องทำตามคำของพ่อสั่ง ดังตัวอย่าง

“ตัวพี่ให้เป็นช่างยนต์ ส่วนตัวน้องให้เป็นช่างไฟฟ้า”

พ่อพูดถึงเราสองพี่น้องในเช้าวันแรกที่ผมต้องไปโรงเรียนในชั้นอนุบาล 1 ขณะนั้นแก่งคอยอยู่ชั้นป. 2 พ่อวางเป้าหมายแห่งอนาคตไว้ให้เราสองเรียบร้อยแล้ว เหมือนเช่นเมื่อครั้งแรกเกิดที่เปล่งถ้อยคำศักดิ์สิทธิ์ กำหนดชื่อเสียงเรียงนามของเรา แม้จะยังเป็นเด็กเล็กหาได้รู้ความหมายแท้จริงของคำว่า ช่างยนต์ กับ ช่างไฟฟ้า มากไปกว่าความหมายของคำว่า คนขับเครื่องบิน ซึ่งเราสองต่างยื้อแย่งอยากเป็น แต่เราสองพี่น้องรู้ว่า ในน้ำเสียงเปล่งประกาศนั้นเป็นเหมือนการประทับตรารับรอง ที่ไม่มีวันเปลี่ยนเป็นอื่นไปได้ เมื่อพ่อเปล่งประกาศอนาคตทางอาชีพการงานของเรา ย่อมถือเป็นคำเด็ดขาด ค้อมหัวรับคำบัญชาสถานเดียว เพราะแก่นสำคัญทั้งหมดไม่ได้อยู่ที่อาชีพที่จะต้องเป็นต่อไปในอนาคตของเรา หากอยู่ที่เสียงซึ่งปั้นรูปเป็นคำแล้วกังวานผ่านปากของพ่อ จะกำหนดให้เราเป็นไปตามที่ ท่านเห็นสมควรอย่างไรก็ได้ต่างหาก

(ลับแล, แก่งคอย. 2554 : 170)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมของคนในสังคมชนบทที่ให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว โดยพ่อจะเป็นคนคิดวางแผนและกำหนดทุกสิ่งให้สังคมในครอบครัวต้องทำตาม แม้แต่การวางแผนอาชีพในอนาคตของลูก พ่อก็เป็นคนกำหนดให้โดยลูกไม่มีสิทธิ์โต้แย้ง มีหน้าที่เพียงทำตามทีพ่อวางไว้ให้เท่านั้น ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังและยอมเป็นเรื่องที่สำคัญ และลูกจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

1.4) ผู้ชายเป็นใหญ่

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง พ่อของลับแลเป็นฝ่ายที่ไปหาเงินเพื่อเลี้ยงครอบครัว พ่อคือผู้ปกครองของคนทั้งครอบครัว เมียต้องเชื่อฟังผัว ลูกต้องเชื่อฟังพ่อแม่ เมื่อแม่ทำตัวไม่ดี พ่อก็ต้องอบรมสั่งสอน ดังตัวอย่าง

“อย่ามาขึ้นถึงขึ้นกูแถวนี่นะ ลูก ๆ นั่งหัวโตอยู่นี่ อายมัน บ้าง” พ่อสงบลงแล้วเริ่มใหม่ “บ้านนี้ใครเป็นหัวหน้าครอบครัว ใคร...”

“ก็เจ้านั่นแหละ”

“จ้ะสิ เป็นเมียก็ต้องฟังผัว เป็นลูกก็ต้องอยู่ในโอวาทพ่อแม่” พ่อตั้งต้นเทศนา “เราเป็นสถาบันเป็นครอบครัวแล้ว จะมาคิดเอาแต่ตัวเองมันไม่ถูกต้อง แกเอาเงินไปซื้อสร้อยทองมาใส่ แกคิดถึงลูก ๆ มันบึ้งม้าย อย่าคิดถึงแต่ตัวเอง...” แม่กำลังจะอ้าปากพูด “อย่า อย่า ฟังฉันแค่ถาม แกว่าแกเล่นหวยหรือเปล่า แกยอมรับว่าเล่นฉันก็แค่จะตักเตือน แต่นี่เล่นโกหกหน้าด้าน ๆ แล้วยังเถียงคำไม่ตกปาก ถ้าไม่คาดคั้นก็ไม่ยอมคาย เมียโกหกผัวอย่างจ้ะมันใช้ไม่ได้ จะให้ทำยังไง จะให้ทำยังไง...”

แม่ก้มหน้านิ่งไม่ตอบคำ

(ลับแล, แก่งคอย. 2554 : 177)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมของคนในสังคมชนบทเกี่ยวกับผู้ชายเป็นใหญ่ ผู้ชายกับผู้หญิงไม่เท่ากันภายในสถานภาพของครอบครัว ผู้ชายมีหน้าที่ไปหารายได้เพื่อเลี้ยงสมาชิกในครอบครัว มีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัว ผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลทั้งผัวและลูก และดูแลงานบ้าน ให้เรียบร้อยในครอบครัว ผู้ชายจึงมีอำนาจมากกว่าผู้หญิง อีกทั้งถ้าผู้หญิงทำผิด ผู้ชายก็มีสิทธิ์อบรมสั่งสอนและลงโทษผู้หญิงได้เช่นกัน

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง พ่อของลับแลมีปากเสียงกับแม่ พ่อคิดว่าตัวเองเป็นหัวหน้าของครอบครัว เป็นคนที่ทำงานหนักเพื่อเลี้ยงครอบครัว ส่วนแม่ต้องดูแลผัว ดูแลลูก ดูแลบ้าน ห้ามบ่นเรื่องใด ดังตัวอย่าง

“ก็ลองดูสิ ที่มีกินมีใช้มีที่ซุกหัวนอนอยู่นี้ ไม่ใช่เงินจากกระเป๋าฉันรีไร” พ่อหยุดครู่หนึ่ง เหมือนพยายามจะตักข้าวเข้าปาก จากนั้นได้ยินเสียงซอกระทาบจานกระเบื้องเสียงดัง “ฉันทำอะไรแกไม่มีสิทธิ์บ่น ฉันเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นคนหาเลี้ยงแก่กับลูก ๆ แกเคยคิดบ้างมั๊ยว่าฉันทำงานง ๆ อยู่คนเดียว เพื่อให้พวกแกมีที่ซุกหัวนอน”

“แล้วเจ้าคิดว่าข้อยไม่ทำงานบ้านงก ๆ ไรเง เจ้าคิดว่าข้อยสุขสบายนักสิ ที่บ้านนี่อะไรขาด อะไรเสีย ใครจะเจ็บจะป่วย ก็ข้อยทั้งนั้นแหละที่ทำอยู่คนเดียว”

“ก็มันหน้าที่แก เมียก็ต้องดูแลผ้า ดูแลลูกเต้า ดูแลบ้านช่อง แกจะบ่นหาหอกอะไร”

(ลับแล, แก่งคอย. 2554 : 194)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมของคนในสังคมชนบทเกี่ยวกับหน้าที่ในครอบครัวไม่เหมือนกัน ผู้ชายเป็นหัวหน้าในครอบครัว มีหน้าที่ทำงานไปหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว ส่วนผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลผ้า ดูแลลูก และดูแลบ้าน ไม่ควรบ่นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรพอใจและขอบคุณต่อสิ่งที่ได้จากผู้ชาย ถ้าไม่มีผู้ชาย ผู้หญิงกับลูกจะไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ค่านิยมในสังคมชนบทมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายไม่ทำร้ายผู้หญิง เพราะผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า มีกำลังน้อยกว่าผู้ชาย พ่อแม่ครูช่วยกันอบรมลูกหลานตั้งแต่เด็ก ผู้ชายในสังคมไทยไม่ใช้กำลังและทำร้ายผู้หญิง ค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้ลูกหลานเป็นคนมีระเบียบวินัยตั้งแต่เด็ก ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังและทำตามพ่อซึ่งเป็นผู้นำครอบครัว ลูกจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพ่ออย่างเคร่งครัด ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายเป็นใหญ่ ผู้ชายมีหน้าที่ไปหารายได้เลี้ยงครอบครัว ผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลสมาชิกในครอบครัว ผู้ชายจึงมีอำนาจมากกว่าผู้หญิง

2) ความเชื่อ

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริงหรือเป็นสิ่งที่เราไว้วางใจ เป็นความรู้สึกยึดมั่นศรัทธาของมนุษย์ในสิ่ง ๆ ซึ่งมีความผูกพันขั้นสูงสุดของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องจิตวิญญาณ จึงมีการกระทำและปฏิบัติต่อความเชื่อโดยทำในทางที่ถูกต้องสมควร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) ความเชื่อและศรัทธาในศาสนาพุทธ

นวนิยายเรื่อง ความสุขของกะทิ ได้กล่าวถึง ยายมีความเชื่อและศรัทธาในศาสนาพุทธมาก ยายให้ความสำคัญแก่ห้องพระมาก ยายสั่งให้กะทิเตรียมดอกไม้จัดใส่แจกันวางที่ห้องพระ ส่วนยายจะจุดธูปบูชาพระ และสวดมนต์ในห้องพระเป็นเวลานาน ดังตัวอย่าง

ห้องพระเป็นอีกห้องหนึ่งที่ยายใช้เวลาในแต่ละวันรองจากห้องครัว กะทิเก็บดอกมะลิมาเสียบทางมะพร้าวและจัดใส่แจกัน พออาบน้ำจนสะอาดดีก็ว่าตอนเช้าแล้ว ก็ยกแจกันเข้าไปให้ยายในห้องพระ บรรยากาศในห้องเย็นฉ่ำ ยายบอกว่าเป็นอภินิหารจากหลวงพ่อดังค์ดีลือที่

แม่ออกคุ้มครองคนในบ้าน ตาพิมพ์ว่าห้องนี้อยู่ทางทิศเหนือ ลมพัดเข้า
ทั้งวัน ไม่นอนแดดต่างหากที่สะดุดตาตรงหน้าโต๊ะหมู่บูชาคือกระถาง
รูปใหญ่ ยายชอบจุดธูปบูชาพระ กะทิไม่ชอบกลิ่นชวนเวียนหัวของรูป
แลบคอแลบจุมก แต่ชอบเปลวเทียนในกรอบแก้วที่ตุนิ่งสนิท กะทิจ้องมอง
ได้ครั้งละนาน ๆ ระหว่างที่ยายสวดมนต์บทแล้วบทเล่าเหมือนไม่รู้จบ

(ความสุขของกะทิ. 2549 : 31)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยในสังคมชนบทมีความเชื่อความศรัทธาใน
ศาสนาพุทธ คนไทยนับถือศาสนาพุทธ จึงมีการจัดห้องในบ้านไว้หนึ่งห้อง เรียกว่าห้องพระมี
พระพุทธรูปอยู่ในห้องพระ มีการจัดดอกไม้ รูปเทียนเพื่อบูชาพระ และใช้ห้องพระเป็นที่สวดมนต์ เพื่อ
เป็นการแสดงความเคารพต่อศาสนาพุทธ และยังอบรมเด็กให้เชื่อและศรัทธาในศาสนาพุทธด้วย

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง คุณแม่ทองจันทร์ได้ตักบาตรเป็นประจำ
เวลาช่วงเช้าพระราชามีพระบวชใหม่ คนในหมู่บ้านจะตักบาตรมากขึ้น ดังตัวอย่าง

ยามเช้า ... พระสงฆ์จากวัดเสม็ดเดินมาหยุดรับบิณฑบาตที่
หน้าบ้านคุณแม่ทองจันทร์โดยไม่เข้าไปบริเวณห้องแถวด้านใน เพราะคุณ
แม่ทองจันทร์เพียงผู้เดียวที่ตักบาตรเป็นประจำไม่เคยขาด คนอื่น ๆ ซึ่ง
ตักบาตรนาน ๆ ครั้งต้องมารอที่หน้าบ้านคุณแม่ฯ ยกเว้นในช่วงเช้าพระราช
ซึ่งมีพระบวชใหม่เพิ่มขึ้นแล้ว พระสงฆ์ที่เดินบิณฑบาตผ่านย่านห้องแถว
คุณแม่ทองจันทร์ช้วนตาปีมีเพียงรูปเดียว ชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า
“พระโชะ”

(ช่างสำราญ. 2546 : 185)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อทางศาสนาของคนในสังคมชนบท ถึงแม้
คนไทยส่วนใหญ่ นับถือพุทธศาสนา แต่ไม่ใช่ทุกคนได้ตักบาตรเป็นประจำ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อทาง
ศาสนาในใจของแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนประพฤติปฏิบัติตามที่ศาสนากำหนดไว้อย่างเคร่งครัด
เช่น การทำบุญตักบาตรทุกวัน เป็นต้น เพื่อให้ได้บุญจากสิ่งที่ปฏิบัติ แต่บางคนไม่ได้ปฏิบัติอย่าง
เข้มงวด

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง คนในชนบทมีความเชื่อเกี่ยวกับ
ศาสนาพุทธ ใ้หน่อยได้หนีออกจากบ้านไปอยู่ที่วัด นางกานรู้แล้วก็หายห่วง เพราะเชื่อว่าพระโชะจะ
ช่วยอบรมสั่งสอนลูกชายตนเองได้ และยังได้บุญด้วย ดังตัวอย่าง

เช้าหนึ่ง นางกานมาตักบาตร เอ่ยปากฝากฝังลูกชายกับ
พระโชะ พระเพียงแต่ยิ้มรับ มิได้กล่าวว่ทำอะไร ส่วนใ้หน่อยไม่พูดและไม่
มองหน้าแม่ ทำราวกับไม่รู้จัก นางกานไม่ว่าอะไรเช่นกัน รู้สึกหายห่วงที่

ไฉนน้อยได้เป็นลูกศิษย์พระโษะ กลับเป็นเรื่องน่ายินดี นอกจากมีที่อยู่ทีนอน และไม่ออดอยากแล้ว ไฉนน้อยยังจะได้รับการอบรมสั่งสอนจากพระอีกต่อไป ภายหน้าไฉนน้อยอาจเกิดดวงตาเห็นธรรม ได้บวชเรียนเป็นพระมีคณนัถีสื่อ ศรัทธาเช่นพระโษะ

(ช่างสำราญ. 2546 : 187)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทไทยมีความเชื่อและศรัทธาใน พุทธศาสนา เชื่อมั่นและเคารพพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของศาสนาพุทธ ว่าจะเป็นคนที่ดีและสามารถ อบรมสั่งสอนให้ทุกคนเป็นคนดีได้ การได้อยู่ที่วัดจึงเป็นที่ที่อบอุ่นและปลอดภัยรองจากบ้านของ ตนเองได้เช่นกัน

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งแคย ได้กล่าวถึง ตั้งแต่ลอบเสียชีวิต พ่อของลับแล เศร้าโศกเสียใจมาก จึงเกิดความคิดว่าจะไปบวชเพื่อใช้บุญกุศลจากการบวชส่งผลให้ลอบและย่า ได้ไปสวรรค์ ดังตัวอย่าง

อีกใจหนึ่งพ่ออยากหนีไปบวชเป็นพระ อยากจะบวชทดแทน คุณชีวิตให้กับย่า บวชอุทิศผลบุญทั้งหมดให้กับลอบได้ไปสู่สุคติ ให้ทั้งย่า และลอบได้เกาะชายผ้าเหลืองขึ้นสู่สวรรค์ บวชโดยไม่ลี้ก

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 88)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนา คนไทยมีความเชื่อ ว่า ถ้าได้บวชเป็นพระ จะถือว่ามิบุญต่อครอบครัว ส่งผลให้คนในครอบครัวที่เสียชีวิตไปแล้ว จะได้มี โอกาสไปสู่สวรรค์ คนไทยที่นับถือพุทธศาสนาถือว่าเป็นการบวชอุทิศส่วนกุศลให้คนตายเป็น การทำบุญที่ยิ่งใหญ่มาก

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งแคย ได้กล่าวถึง เมื่อลับแลบวชเป็นพระและอาศัย อยู่ที่วัด เขากลัวการนอนกับศพ เขาจึงสวดมนต์เพื่อให้เสียงสวดมนต์ป้องกันภัยให้เขา ดังตัวอย่าง

ภายในกุฏิจึงเป็นความดำในดำอีกชั้นหนึ่งและมีท่อนร่างของ พระจันดับนั่งอยู่ตรงมุนั้น เพียงชั่วคืนเดียวพระพี่เลี้ยงก็ปล่อยผมลอยแพ ผมจึงเคว้งคว้างขาดคนนำสวดอยู่หน้าหิ้งพระตรงนั้นเอง ผมปรารถนาเสียง กังวานของบทสวดเป็นเครื่องป้องกันอย่างยิ่ง ในยามหลับร่างกายคนเราจะ อ่อนแอ เปราะบาง หากไม่สร้างเกราะคุ้มกันก่อนนอนจากการท่องบท สวดมนต์ภาวนาอะไรก็เกิดขึ้นได้ ยิ่งดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ ผมยิ่ง ต้องการสวดภาวนาเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ผมจึงเริ่มท่องนะโมสามจบต่อด้วยบท แผ่เมตตาที่จำได้เพียงกระท่อนกระแท่น เพราะถูกบังคับให้ท่องจำตั้งแต่

สมัยเรียนชั้นประถม 6 ช่วงก่อนเข้าห้องเรียนตอนเช้าและหลังเลิกเรียนเย็น

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 132)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนาในสังคม คนในสังคมไทยส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา พวกเขาเชื่อว่าเมื่อตนเองเจอความยากลำบาก เช่น นอนในที่แปลกใหม่ กลัวผี อยู่คนเดียว รู้สึกว่าแห่ว เป็นต้น ถ้าสวดมนต์จะได้พ้นหนีความยากลำบากได้ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนาจะให้กำลังใจแก่คนในสังคมไทย

2.2) ความเชื่อเรื่องผี

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง คนในชนบทมีความเชื่อเกี่ยวกับผี พวกเขาเชื่อว่าสัปเหร่อบังเกิดเลี้ยงผีไว้ในบ้าน และเดาว่าสัปเหร่อจะต่อสู้กับผี ชาวบ้านคนอื่น ๆ จึงไม่กล้าส่งเสียงรบกวนสัปเหร่อบังเกิด ดังตัวอย่าง

พวกผู้ใหญ่คอยห้ามเด็ก ๆ ไม่ให้ไปรบกวนสัปเหร่อบังเกิด

นายชงกำชับว่า ห้ามไปส่งเสียงดังหน้าห้อง เพราะสัปเหร่อต้องนอนตอนกลางวัน ลุงดำว่าสัปเหร่อคนนี้เลี้ยงผีไว้ในบ้าน ส่วนนางเขียวอยู่ห้องติดกับสัปเหร่อแล้วว่า เคยได้ยินสัปเหร่อร้องเอะอะ และมีเสียงคล้ายต่อสู้กับบางอย่าง

(ช่างสำราญ. 2546 : 161)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในชนบทมีความเชื่อเรื่องผีและมักจะคิดว่ามีคนสื่อสารกับผีได้จริง โดยเชื่อว่าคนที่อาชีพเป็นสัปเหร่อซึ่งทำงานอยู่กับศพทุกวัน น่าจะมีความสามารถพูดคุยกับผีได้ คนในสังคมชนบทจึงทั้งกลัวผีด้วย และกลัวคนที่พูดคุยกันด้วยเช่นกัน

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง ความเชื่อเกี่ยวกับผีเข้าสิงตัวคนในสังคมชนบท กำพลกับเพื่อนสนใจเรื่องของสัปเหร่อลุงบังเกิด แต่ผู้ใหญ่ไม่อนุญาตเด็ก ๆ ไปยุ่งกับชีวิตของลุงบังเกิด พวกเขาตั้งใจไปบ้านของลุงบังเกิด ลุงบังเกิดจึงโกรธแค้นเด็ก ๆ ทำให้พวกเขาคิดว่าลุงบังเกิดถูกผีเข้า ดังตัวอย่าง

“แกบังคับให้ข้าจ้องตา ห้ามไม่ให้กะพริบตาด้วย ถ้ากะพริบตา แกจะเอาไม้ตะพดเคาะหัว” ไ้จิวเล่าให้เพื่อนฟัง

“กุสงสัยว่าลุงเกิดต้องถูกผีเข้าแน่ ๆ ” ไ้น้อยพูดด้วยใบหน้าเคร่งขรึม

ทุกคนนั่งฟังใจระทึก

“แกไม่รู้ตัวหรอก เราต้องช่วยแก” ไ้น้อยว่า

และอีกครั้ง อย่างเงิบกริบ เด็ก ๆ ย่องกลับไป

(ช่างสำราญ. 2546 : 162-163)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผีเข้าสิงตัวคนในสังคมชนบทนั้น เป็นความเชื่อของคนทุกกลุ่มในสังคมชนบท แม้แต่กลุ่มเด็ก ๆ ก็เชื่อแบบนี้เช่นกัน ถ้าใครทำตัวที่ไม่เหมือนคนธรรมดา พฤติกรรมผิดปกติ หรือทำตัวที่เป็นบ้า ๆ บอ ๆ อาจจะทำให้คนอื่นเข้าใจผิดว่า คนนี้อาจจะโดนผีเข้าตัวได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนในชนบทยังมีความเชื่อแบบดั้งเดิมมากอยู่

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง เมื่อลูกน้อยแก่งคอยเกิดในโลก แม่ล่อได้เห็นลูกชายครั้งแรก ก็พูดว่าลูกชายน่าเกลียดน่าชัง ชาวบ้านก็พูดคำเดียวกันกับแม่ เพราะมีความเชื่อเกี่ยวกับผีจะขโมยเด็กที่นารักไปเลี้ยงเอง ดังตัวอย่าง

ทารกน้อยอ้วนท้วนสมบูรณ์ อวัยวะครบสามสิบสอง และมี น้ำหนักตามเกณฑ์มาตรฐานของเด็กแรกเกิดทุกประการ เมื่อย้ายจากครรภ์ ลู่อ้อมกอดของล่อ นางกล่าวทักทายคำแรกกับลูกว่า “ โอ...น่าเกลียดน่าชังจังเลย...” พลังน้ำตาไหลด้วยความปีติอาบสองแก้ม ต่อมาถ้อยคำ ดังกล่าวคนรู้จักมักคุ้นที่เยี่ยมหน้ามาทักทายแก่งคอยต่างพูดเป็นเสียง เดียวกันว่า “ โอหน้าตาน่าเกลียดน่าชังจังเลย ” จริงอยู่ แม่จะตั้งชื่อให้ ทารก แยกโลกคนกับโลกวิญญาณออกจากกันแล้ว แต่ก็ยังไม่อาจวางใจผีร้ายซื่อฉิบา ที่หากได้ยินใครทักว่าเด็กนั้นนารัก มันอาจจะขโมยเอาไปเลี้ยง เสียเอง อุบายหลอกผีนี้คนเป็นแม่ทุกคนต่างรู้ได้จากสิ่งที่ผู้เฒ่าผู้แก่บอกต่อกันมา

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 82)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผีในสังคมไทย การทักทายกับทารกครั้งแรก คนรอบข้างควรพูดเป็นคำที่ไม่ชื่นชมทารก เพราะมีความเชื่อว่าผีชอบเอาเด็กที่นารักไปเลี้ยงเอง คนในสังคมจึงไม่พูดคำแบบเอ็นดูเด็ก หวังว่าเด็กคนนี้จะได้เติบโตอย่างมีสุขภาพแข็งแรง ไม่ให้ผีสบโอกาสเอาทารกที่นารักไปเลี้ยงได้

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ล่อป่วยหนักจึงให้พักผ่อนอย่างดี ทิพย์เฝ้าอาการดูแลล่อ แต่อาการป่วยหนักขึ้น มีเสียงเหมือนผู้ชายและมีหนวดขึ้น ทำให้ทิพย์คิดว่า ล่อโดนผีเข้าสิง ดังตัวอย่าง

พ่อพา ล่อ ไปสถานีนอนามัยอีกรอบ หมอให้ยาแก้ไข้และยา เคลือบกระเพาะมาชุดหนึ่งและแนะนำให้พักผ่อนมาก ๆ พอล่อกลับมาพัก ที่บ้านไม่นานนางเริ่มมีอาการประหลาดเกิดขึ้นกับร่างกาย นางปวด หน่วงที่ท้องน้อยและถ่ายปัสสาวะขัดอยู่บ่อยครั้ง ตัวอวบขึ้นจนผิดสังเกต ทิพย์ซึ่งอยู่เฝ้าอาการดูแลไม่ห่างตลอดวันบอกกับพ่อในตอนเย็นว่า ล่อ

เหมือนถูกผีเข้าสิง เพราะนางมีเสียงแหบห้าวเหมือนผู้ชาย และมีหนวดขึ้น
ที่ริมฝีปาก

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 87)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผีเข้าสิงตัวร่างกายในสังคมไทย
เมื่อเกิดสิ่งที่ผิดปกติ คนไทยจะคิดถึงอาจจะเป็นอาการแบบผีเข้าตัว จึงจะเกิดความรู้สึกกลัว แสดงให้
เห็นถึงคนไทยเชื่อว่ามีผีอยู่จริงในสังคมไทย

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ทิพย์ไม่สบาย จึงหมดสติไปใน
ระหว่างเดินทางกลับบ้าน เมื่อเขาตื่นมา ร่างกายของเขาเต็มไปด้วยรอยแดงและรอยไม้ที่ถูกแม่ตี
เพราะพ่อแม่เชื่อว่าทิพย์โดนผีเข้าตัว ดังตัวอย่าง

ตลอดเส้นทางที่ทอดยาวด้วยป่ารกชัฏสองข้างทาง แม่เกิด
อาการวิงเวียนศีรษะร้อนเตี้ยหนาวอยู่บ่อย ๆ เสียงนกคุ่มดังแว่วมาจาก
หลังพุ่มไม้ อีกาแมดเสียงบินวนเวียนอยู่เหนือหัวแม่ไปมา แล้วขอยยืนต้น
สูงใหญ่เบื้องหน้าก็สิ้นเข่าไปทั้งต้น บนยอดสูงแม่เห็นฝีกองกอยตนหนึ่งนั่ง
ยอง ๆ อยู่บนกิ่งไม้ ดวงตาแดงก่ำของมันเหมือนมีเลือดคั่งอยู่ทั้งสองตา
แม่ตกใจจนถึงแก่เป็นลมหมดสติ รู้สึกตัวอีกทีเมื่ออยู่บนเรือนที่บ้าน เนื้อตัว
เปียกไปด้วยน้ำ รู้สึกเจ็บร้าวไปทั่วทั้งตัว ตามแขนขาและแผ่นหลังเต็มไปด้วย
รอยรอยขีดและรอยไหม้ของไม้ที่หวดตีลงบนตัวแม่ พ่อเฒ่าเหลียวมว่า
แม่โดนผีเข้าว่าแม่เป็นคนชั่วอ่อนถูกวิญญาณเข้าสิงสู่ได้ง่าย พ่อเฒ่า
เหลียวถามหาความเอาอกกับผีตนนั้นและลงมือลงไม้ไปหลายรอบ จนในที่สุด
ผียอมออกจากร่างแม่และยังได้บอกเลขเด็ดทั้งห้าให้คนทั้งหมดในบ้านได้
ถูกหวยในงวดถัดมา

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 97)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื่อว่าคนที่ชั่วอ่อนจะถูกผีเข้าได้ง่าย
โดยเฉพาะเวลาร่างกายไม่สบาย ผีจึงเข้าตัวได้ง่ายขึ้น แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมไทยมีความเชื่อเรื่องผี
เข้าตัว และมีวิธีไล่ผีออกจากร่างมนุษย์ ซึ่งคือการใช้ไม้ตีบนร่างกายมนุษย์เพื่อไล่ให้ผีออกไป

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง เมื่อลับแลอาศัยที่กุฏิในวัด
พระเตือนเขาว่าถ้าได้ยินเสียงอะไรแปลกในตอนกลางคืน ไม่ต้องตกใจ ทำให้ลับแลกลัวเมื่อเจอ
สถานการณ์แบบนี้ เขาจึงคิดถึงสิ่งที่แม่บอกนี่คือเสียงจากผีเปรต ดังตัวอย่าง

เสียงประหลาดชวนขนหัวลุกแมดก้องกังวานไปทั่วราวป่า
เสียงร้องโหยหวนเต็มด้วยความทุกข์ทรมานและความเจ็บปวด เสียง
ครวญคราง กรีดร้องเหลือทนเนิ่นนานแสนนาน เสียงร้องเยี่ยงนี้มีแต่เพียง

สิ่งมีชีวิตเท่านั้นจะสื่ออารมณ์และไต่ระดับเสียงสูงต่ำเช่นนี้ได้ ผมชนลูกหัว
ตัวเกิดจับใช้สั้นเทา แม่เคยเล่าให้ฟังว่าเสียงร้องอย่างนี้ตามป่าตามเขา
เฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณวัดป่ามีเพียงอย่างเดียวคือเสียงของผีเปรตที่ถูก
ทัณฑ์ทรมานไม่ได้ไปผูกไปเกิด นี่ละผมโดนเข้าให้แล้ว

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 134)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผีในสังคมไทย เพราะคนใน
สังคมไทยเชื่อสิ่งที่เหนือธรรมชาติเป็นจริง ถ้าได้ยินเสียงแปลกประหลาดจะคิดถึงอาจจะเป็นเสียงร้อง
จากผี จึงจะเกิดอารมณ์กลัว ว่าผีจะมาหาตนหรือผีจะอยู่รอบ ๆ ตัวเรา แม้จะไม่ได้เคยเห็นผี แต่แค่
ได้ยินเสียงก็เชื่อว่าเป็นเสียงผีได้เช่นกัน

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ชาวบ้านคิดว่าถนนมิตรภาพเกิด
อุบัติเหตุบ่อยครั้ง เพราะมีผีหลงทางอยู่บริเวณนี้ วิญญาณเหล่านี้เพื่อจะเกิดใหม่ได้ จึงไปหาตัวแทนมา
แทนความตายของตัวเอง ดังตัวอย่าง

เล่าลือกันอีกด้วยว่าถนนมิตรภาพโดยเฉพาะช่วงตำบล
ทับกวางจนถึงอำเภอมวกเหล็ก เป็นที่ซุกซมของวิญญาณลี้ลับเวสีย่างยิ่ง
บริเวณแถบนี้ดกเต็มไปด้วยผีหลงทาง ผีที่หาทางกลับบ้านไม่เจอจนต้อง
วนเวียนเร่ร่อนอยู่แถวนี้ ภูตผีเหล่านี้คือคนที่มาตายดับเพราะอุบัติเหตุ
ทางรถทุกวัน ความตายที่ขมระทมจนเป็นแรมปี เส้นทางแถวนี้จึงเต็มไปด้วย
ด้วยศาลเพียงตา และเหล่าต้นไม้ที่ผูกไว้ด้วยผ้าสามสีเจ็ดสี ความตายด้วย
อุบัติเหตุทางรถเกิดขึ้นทุกวันบนเส้นทางทับกวางไปจนถึงมวกเหล็ก
วิญญาณหลงทางพอกพูนชวนสะพรึง ผีที่จะไปผูกไปเกิดได้ต้องหาตัวตาย
แทนจึงจะพ้นทุกข์ ดังนั้นจึงต้องล่อลวงคนเป็นให้ประสบอุบัติเหตุเพื่อตน
จะได้ไปเกิดก่อกรรมทำเข็ญเป็นกงเกวียนเช่นนี้จนกลายเป็นเรื่องเล่าขาน

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 152)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผีที่เกิดจากคนตายด้วยอุบัติเหตุ
บนถนน เมื่อตายไปก็เป็นผีอยู่บนถนน จนทำให้คนต้องสร้างบ้านเล็ก ๆ ที่เรียกว่า “ศาลเพียงตา”
ให้วิญญาณหรือผีได้อาศัยอยู่ แต่บริเวณดังกล่าวก็ยังคงเกิดอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมอ

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง มีรถพุ่งชนต้นไม้ไม่ได้เกิดอุบัติเหตุ
หลายครั้ง แต่ต้นไม้ยังเติบโตใหญ่อย่างดี แม้จึงคิดว่ามีวิญญาณแม่เฒ่าเจ้าสถิตอยู่ในต้นไม้ เขาไป
ขุดหาเพื่อจะได้รับการวัลที่ต้นไม้ ดังตัวอย่าง

เล่าลือกันต่อมามีวิญญานแม่เฒ่าเจ้าที่สถิตอยู่ ณ ที่ตรงนั้น
แม่เชื่อเรื่องเหล่านี้ยิ่งยงสุดจิตสุดใจ แอบไปขุดห้วยใต้โคนต้นไม้กับผู้คน
แถวบ้านอยู่หลายครั้งครา

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 158)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับวิญญานเจ้าที่หรือผีเจ้าที่ใน
สังคมไทย คนในสังคมไทยเชื่อว่าวิญญานเจ้าที่เฝ้าดูการกระทำของคนอยู่ ถ้าสถานที่ใดเกิดสิ่ง
แปลก ๆ หรือมีอุบัติเหตุบ่อย คนในสังคมไทยจะหาเหตุผลว่าความผิดปกตินั้นเกิดจากอำนาจของสิ่งที่
เหนือธรรมชาติหรืออำนาจของผีที่อยู่ที่นั่น จึงเกิดการกระทำเพื่อบูชาผีหรือขอให้ผีช่วยให้ตนประสบ
ความสำเร็จ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื่อว่าผีมีอำนาจหรือพลังวิเศษที่ช่วยเหลือคนได้

2.3) ความเชื่อเรื่องการตั้งชื่อ

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง พ่อตั้งชื่อลูกชายชื่อแก่งคอย ซึ่งเป็นชื่อของสถานที่ ชาวบ้านมีคำครหาว่าชื่อนี้ไม่เหมาะสมและมีความแปลกประหลาด และจะมีผล
ไม่ดีต่อสภาพชีวิตของครอบครัว ความเชื่อเกี่ยวกับตั้งชื่อที่มีผลต่อคน ดังตัวอย่าง

นามนั้นก็ชื่อเรียกขานที่ออกจะพิสดารและสร้างความ
รบกวนใจให้กับคนรู้จักกันในละแวกบ้าน ต่อการเรียกขานชื่อเทวดาน้อย
ตนนี้อย่างยิ่งว่า ‘ แก่งคอย ’ เมื่อลั่นวาจาแล้วพ่อไม่ฟังคำครหาใด ๆ ของ
ชาวบ้านทั้งสิ้น แม้จะมีเสียงเล่าลือพูดไปต่าง ๆ นานา ถึงความเหมาะสมใน
การตั้งชื่อ เพราะนอกจากไม่อยู่ในความนิยมแล้วยังมีความแปลกประหลาด
อาจหาญ ซึ่งโน้มนำให้ใครหลายคนเชื่อว่าจะเป็นกาลกิณีต่อตัวเด็ก ต่อตัว
พ่อแม่ และสภาพชีวิตของครอบครัวตัวเอง พ่อมีเหตุผลของพ่อและได้
อธิบายให้ลือฟังในวันหนึ่งว่าชื่อนี้หมายถึงตัวแทนของภาพชีวิตทั้งหมดที่
พ่อได้ฝ่าฟันและเผชิญโชคเคราะห์จนได้มาพบกับลือ ทั้งในอดีต วันนี้ และ
อนาคตที่ร่วมสร้างสมกันต่อไปในภายภาคหน้า แก่งคอย คือจุดบรรจบของ
พ่อกับนางอย่างแท้จริง

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 80)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับตั้งชื่อของคนในสังคมไทย เป็นสิ่ง
ที่คนไทยให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก คนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าการตั้งชื่อลูกจะเกิดผลต่อสภาพ
ชีวิตของครอบครัวได้ ไม่ควรตั้งชื่อลูกเป็นชื่อที่ไม่นิยมและผิดปกติ แต่บางคนในสังคมชนบทของไทยก็
ไม่ได้มีความเชื่อเช่นนั้น แม้จะไม่ตั้งชื่อลูกตามความเชื่อแต่เดิมของไทย แต่คนไทยก็ยังให้ความสำคัญ
กับการตั้งชื่อโดยตั้งให้มีความหมายที่ดีสำหรับทุกคนในครอบครัว

2.4) ความเชื่อเรื่องการทำนายดวงชะตาราศี

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ลออพาลูกน้อยแก่งคอยไปผูกดวงชะตาราศี หลวงพ่อได้ผูกดวงแก่งคอยว่าจะขาดพ่อหรือแม่ ลออเป็นห่วงมาก จึงขอหลวงพ่อสวดทำบุญให้เจ้ากรรมนายเวรของแก่งคอย ตัวอย่าง

คำทำนายโดยภาพรวมถือได้ว่าสร้างความพอใจให้กับลออ จะติดตรงที่ทำนายว่า ‘โดยส่วนใหญ่มีภักภักยามเยาว์วัย ไม่กำพร้าพ่อก็ขาดแม่คนใดคนหนึ่ง’ ลออสอบถามหนทางแก้ไขกับหลวงพ่อ เพื่อความสบายใจหลวงพ่อก็สวดทำบุญสังฆทานอุทิศให้แก่เจ้ากรรมนายเวร หลังจากนั้นได้แนะนำให้ลออถือศีลห้าตลอดระยะเวลาหนึ่งเดือน ทั้งยังลำทับด้วยว่าเหล่านี้เป็นเพียงการผูกดวงทำนายชะตาชีวิตเท่านั้นว่าทุกอย่างจะดีได้ก็ด้วยประพฤติกรรมอยู่ในความไม่ประมาท จากนั้นลออกับป้าสายหยุดก็น้อมรับพรแล้วก็กราบหลวงพ่อเพื่อบอกลา

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 84)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับการทำนายดวงชะตาราศีให้แก่ลูก คนไทยจะเน้นความเชื่อนี้มาก ส่วนใหญ่จะพาลูกที่เกิดใหม่ไปผูกดวงชะตาราศี ถ้ามีสิ่งที่ไม่ดีจะเกิดขึ้นกับลูกของตน จะขอพระให้ช่วยเสนอแนะหนทางที่จะทำให้แก้ไขเรื่องร้ายให้กลายเป็นดีได้ เช่น การทำบุญ การทำสังฆทาน การสวดมนต์ การถือศีลห้า เป็นต้น เมื่อได้ทำสิ่งเหล่านี้แล้ว คนก็จะสบายใจขึ้น และใช้ชีวิตต่อไปด้วยความสบายใจ สวดมนต์ทำบุญสังฆทานเพื่อแก้ไขดีขึ้น

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมไทยมีความเชื่อหลากหลาย คนในสังคมชนบทมีความเชื่อและศรัทธาในศาสนาพุทธ เชื้อมั่นและเคารพพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของศาสนาพุทธว่าจะเป็นคนที่ดีและสามารถอบรมสั่งสอนให้ทุกคนเป็นคนดีได้ ความเชื่อเรื่องผี ถ้าใครทำตัวที่ไม่เหมือนคนธรรมดา พฤติกรรมผิดปกติ อาจจะทำให้คนอื่นเข้าใจผิดว่า คนนี้อาจจะโดนผีเข้าตัวได้ ความเชื่อเรื่องการตั้งชื่อ คนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าการตั้งชื่อลูกจะเกิดผลต่อสภาพชีวิตของครอบครัวได้ ไม่ควรตั้งชื่อลูกเป็นชื่อที่ไม่นิยมและผิดปกติ ความเชื่อเรื่องการทำนายดวงชะตาราศี ส่วนใหญ่จะพาลูกที่เกิดใหม่ไปผูกดวงชะตาราศี ถ้ามีสิ่งที่ไม่ดีจะเกิดขึ้นกับลูกของตน จะขอพระให้ช่วยเสนอแนะหนทางที่จะทำให้แก้ไขเรื่องร้ายให้กลายเป็นดีได้

3) ประเพณี

ประเพณี เป็นกิจกรรมที่สืบทอดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเอกลักษณ์และมีความสำคัญต่อสังคม เป็นระเบียบแบบแผนที่กำหนดพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ แสดงออก

ความเป็นไทย ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ปรากฏภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในด้าน ประเพณี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1) งานแต่งงาน

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน จะมี ขบวนเฉลิมฉลองกัน เพื่อให้เกิดความสนุกสนานขึ้น มีกิจกรรมที่ขาดไม่ได้ในประเพณีงานแต่งงานคือ การกั้นประตูเงินประตูทอง เพื่อไม่ให้เจ้าบ่าวเข้าบ้านเจ้าสาวได้โดยง่าย ดังตัวอย่าง

ที่บ้านเจ้าสาว พ่อตั้งขบวนขันหมากเสร็จพวกเขาก็ให้ร้องและ
ขานรับสามครา ขบวนเคลื่อนไป ไอ้จิว กำพล และ ไอ้อัน นำหน้าเจ้าบ่าว
ครั้นเกือบถึงตีนบันได สถานการณ์เริ่มโกลาหล นายเข้มเจ้าบ่าวสวมสูทยืน
หน้าเขี้ยวกลืนน้ำลายเหนียวหนืดลงคออยากเย็น เขาสะกิดพ่อใหญ่ใจแล้ว
กระซิบกับกำพลว่า

“ไอ้หนู เอ็งเข้าไปหาเจ้าสาวในบ้าน บอกเขาว่าพี่เข้มขอร้อง
ประตูเงินประตูทองให้เหลือแค่สามชั้น เตรียมของมาไม่พอ ไปเร็วเข้า”

(ช่างสำราญ. 2546 : 141)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน ต้องตั้งขบวนเจ้าบ่าว ที่หน้าบ้านเจ้าสาว เพื่อสร้างบรรยากาศสนุกสนานในการกำหนดให้เจ้าบ่าวเป็นผู้เดินทางไปขอเจ้าสาว ที่บ้านเจ้าสาว นอกจากนี้ เจ้าบ่าวต้องเตรียมสินสอดทองหมั้นเพื่อมอบแก่ฝ่ายเจ้าสาว มีกิจกรรมที่ สนุกสนานในงานแต่งงานที่คนไทยปฏิบัติสืบเนื่องมาอย่างยาวนานคือ การกั้นประตูเงินประตูทองโดย ทางฝ่ายเจ้าสาวจะให้เด็ก ๆ หรือญาติฝ่ายเจ้าสาวถือสายสร้อยทำเป็นประตูกั้นไว้ไม่ให้ขบวนขันหมาก ของเจ้าบ่าวเข้าไปในบ้านเจ้าสาวได้โดยง่าย โดยจะกั้นไว้ก็ขึ้นก็ขึ้นอยู่กับฝ่ายเจ้าสาว การจะเปิด ประตูนี้เพื่อเข้าบ้านเจ้าสาวได้ด้วยการใส่เงินในซองแจกคนกั้นประตู ซึ่งหากเจ้าบ่าวมีเงินไม่มากก็อาจ ต้องมีการส่งคนไปแอบบอกฝ่ายเจ้าสาวว่า อย่างกั้นประตูเงินประตูทองหลายชั้นมากนัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมในประเพณีแต่งงานของไทยก็ปรับเปลี่ยนได้ตามการเปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน จะมี ขั้นตอนหนึ่งคือฝ่ายเจ้าสาวจะช่วยกั้นประตูบ้านเจ้าสาว ทำท่าที่ไม่ให้เจ้าบ่าวเข้าไปในบ้านเจ้าสาว ดังตัวอย่าง

“เอายัง” เสียงตาก้านถาม พ่อใหญ่ใจตอบว่า “เอาเลย”
ขบวนขันหมากทั้งขบวนออกแรงดันไปข้างหน้า เป้าหมายเพื่อชนเจ้าบ่าว
ก้าวผ่านประตูไปได้ สาวก็ออกแรงรักษาประตูไว้สุดชีวิต ดันกันไปมา
เป็นพักก็ยังมีใครเปลี่ยงพลั่ว ได้ยินเสียงพ่อใหญ่ใจออกคำสั่งว่า

“เอ้า--เฮ้ย ถอยก่อน--ถอย”

(ช่างสำราญ. 2546 : 142)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ประเพณีงานแต่งงานจะมีฝ่ายเจ้าสาวมาช่วยกัน ประตู่บ้านเจ้าสาว ฝ่ายเจ้าบ่าวก็ต้องพยายามก้าวผ่านประตู่ให้ได้ ทั้งสองฝ่ายจะทำสิ่งนี้ให้เต็มที่ จะได้สร้างบรรยากาศแบบคึกคักสนุกสนาน แสดงให้เห็นถึงงานแต่งงานเป็นงานสำคัญ เจ้าบ่าวจะได้รับการทดสอบจากฝ่ายเจ้าสาว ก่อนจึงจะอนุญาตให้แต่งงานกันได้

3.2) งานสงกรานต์

นวนิยายเรื่อง ความสุขของกะทิ ได้กล่าวถึง เวลาที่ใกล้ถึงวันสงกรานต์ ยายเรียกคนในบ้านมาช่วยกันสรงน้ำพระพุทธรูป เช็ดหิ้งพระ ทำความสะอาด และทิ้งของสกปรก เพื่อเตรียมพร้อมรับปีใหม่ ดังตัวอย่าง

กะทิชอบความรู้สึยกายก้านรูปแทรกเปียดผ่านอณูเนื้อทราย นาน ๆ ครั้งก็ต้องมีการยกกระถางรูปออกไปเททิ้งเพื่อเปลี่ยนทรายใหม่ กะทิยกไหว แต่ยกเดินขึ้นลงบันไดไม่ไหว ยายก็ไม่เสียดทำเองจึงมักเรียก แรงงานตามแต่จะหาได้ให้มาช่วย บางทีก็เป็นพี่ทองที่ไหน ๆ ถูกเรียกตัวมาก็มักลงเอยช่วยยายสรงน้ำพระพุทธรูป เช็ดหิ้งพระ บัดกวาดหยากไย่ เสียด้วยเลย ส่วนมากงานทำความสะอาดแบบนี้จะเกิดขึ้นใกล้ ๆ วันสงกรานต์

ล้าง ขำระ ทิ้งของสกปรกเพื่อเตรียมพร้อมรับปีใหม่ของ มงคลยายบอกกะทิ

หลวงลุงเคยเทศน์ไว้คล้าย ๆ ว่าถ้าใจคนเหมือนทรายใน กระถางรูปที่เททิ้งเปลี่ยนใหม่ให้ชาวผ่องได้ ก็คงจะดีไม่น้อย

(ความสุขของกะทิ. 2549 : 33)

ตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ได้สะท้อนภาพกิจกรรมที่คนใน สังคมทำในช่วงประเพณีวันสงกรานต์ มีการเปลี่ยนทรายในกระถางรูป สรงน้ำพระพุทธรูป เช็ดหิ้งพระ ล้าง ขำระ ทิ้งของสกปรก ทำความสะอาดทุกอย่างในบ้าน เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับปีใหม่ กิจกรรม เหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความสะอาดตัวเองเพื่อจะได้มีสิ่งมงคลเข้ามาในวันปีใหม่ของไทย

3.3) งานศพ

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง งานศพของลุงเตี้ยจัดที่ในวัด มีแม่ครัว ปรงอาหารให้คนมาร่วมงานศพ เด็ก ๆ หลายคนมาร่วมงานศพของลุงเตี้ย แต่ไม่มีเงินใส่ซอง จึงถูก แม่ครัวไล่ออกจากงานศพ ดังตัวอย่าง

ที่ศาลาตั้งศพ มีผู้ใหญ่เดินไปมาอยู่ห้าคน ที่ครัวด้านหลัง แม่ครัวสามคนปรุงข้าวต้มปลา เด็กจากหมู่บ้านจัดสรรอีกสิบกว่าคนที่มา งานศพลงเตี้ยเช่นกัน ตอนนี้งับกลุ่มอยู่ที่บันไดทางขึ้นเมรุเผาศพ เมื่อกลุ่มของกำพลมาถึงก็เข้านั่งที่โต๊ะสำหรับรับแขกทันที พวกเด็กจัดสรรหัวเราะคิกคัก ผู้ใหญ่คนหนึ่งออกมาโบกมือไล่ เด็กย่านห้องแถวคุณแม่ทองจันทร์ ลูกขึ้นเต๋อดำ เท้าของแต่ละคนเขลอะไปด้วยฝุ่น เก้งก้อยอยู่ครู่หนึ่งก็หลบไปด้านข้าง ครั้นแล้วเข้าจับจองบันไดทางขึ้นโรงครัว

“เฮ้ย กลิ่นข้าวต้มปลา” คนหนึ่งจุมกไวร้องขึ้น

“เขาจะให้เรากินมัยวะ”

“ให้ลิรามางานศพนะโว้ย”

“ไอ้โง่จึงต้องมีเงินใส่ซองให้เขาถึงจะได้กิน คนมีของเขาให้นั่งโต๊ะได้”

(ช่างสำรวจ. 2546 : 75-76)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ประเพณีเกี่ยวกับงานศพจะจัดที่วัด ต้องมีพระสวดมนตร์ คนมาร่วมงานศพจะต้องเตรียมเงินใส่ซอง เพื่อไปทำบุญ นอกจากนี้ เจ้าภาพจะเชิญแม่ครัวมาปรุงข้าวให้แก่คนมาร่วมงานศพ คนที่ไม่มีเงินใส่ซองจึงไปนั่งหลบอยู่อีกทางหนึ่ง แต่หากมีเงินใส่ซองจึงจะนั่งโต๊ะกินข้าวในงานศพได้อย่างเปิดเผย ไม่ต้องหลบซ่อน แสดงให้เห็นถึงประเพณีเกี่ยวกับงานศพเป็นประเพณีงานสุดท้ายของบุคคลที่เสียชีวิตไปแล้ว ซึ่งเป็นงานที่สำคัญ ๆ คนที่รู้จักกันควรเข้าร่วมงานศพ เพื่อแสดงความคิดถึง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 สะท้อนภาพสังคมด้านประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน ต้องตั้งขบวนเจ้าบ่าวที่หน้าบ้านเจ้าสาว เพื่อสร้างบรรยากาศสนุกสนานในการกำหนดให้เจ้าบ่าวเป็นผู้เดินทางไปขอเจ้าสาวที่บ้านเจ้าสาว นอกจากนี้ เจ้าบ่าวต้องเตรียมสินสอดทองหมั้นเพื่อมอบแก่ฝ่ายเจ้าสาว ประเพณีวันสงกรานต์ มีการเปลี่ยนทรายในกระถางรูป สรงน้ำพระพุทธรูป เช็ดทิ้งพระ ล้าง ชำระ ทิ้งของสกปรก ทำความสะอาดทุกอย่างในบ้าน เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับปีใหม่ กิจกรรมเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความสะอาดตัวเองเพื่อจะได้มีสิ่งมงคลเข้ามาในวันปีใหม่ของไทย ประเพณีเกี่ยวกับงานศพจะจัดที่วัด ต้องมีพระสวดมนตร์ คนมาร่วมงานศพจะต้องเตรียมเงินใส่ซอง เพื่อไปทำบุญ นอกจากนี้ เจ้าภาพจะเชิญแม่ครัวมาปรุงข้าวให้แก่คนมาร่วมงานศพ

4) การละเล่น

การละเล่นเป็นกิจกรรมที่ทำให้คนได้พักผ่อนใจและกาย โดยใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ สะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมไทยได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง กำพลกับเพื่อน ๆ จะเล่นด้วยกันในวันหยุด เช่น การเล่นซ่อนแอบ เป็นต้น เด็ก ๆ รู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินเมื่อเล่นเกมนี้ ส่งเสียงดังรบกวนผู้ใหญ่ ทำให้ผู้ใหญ่บางคนทนไม่ไหว แต่อารมณ์ของเด็ก ๆ ก็เล่นอย่างมีความสุขมาก ดังตัวอย่าง

สำหรับวันหยุด ย่านห้องแถวคุณแม่ทองจันทร์ราวกับสวนสนุก ทุกครั้งที่มีการรวมตัวกันเพื่อเล่นซ่อนแอบ นับจำนวนแล้วลืบท้าคนพอดี เริ่มต้นจะส่งเสียงโหวกเหวกเจี๊วจ้าวจนผู้ใหญ่บางคนทนไม่ไหว ครั้นออกไปเพื่อตวาดให้เงียบ เสียงที่โหวกเหวกกลับหยุดลง กลุ่มเด็กสลายตัวอย่างรวดเร็วเพื่อหาที่กำบังหลบซ่อน เหลือคนเดียวยืนปิดตาอยู่กลางลาน ผู้ใหญ่ถอนใจกลับเข้าบ้าน

เด็ก ๆ ไม่คิดมาก ต่างแอบซ่อนในทุกแห่งซึ่งมีที่กำบังหลังรถหลังพุ่มไม้ หลังโถงน้ำ ในซอกประตู บนต้นไม้ หลังห้องแถว หากันประเดี๋ยวเดียวก็โป้งได้จนหมด ทว่าหลายครั้งคนหาโดนแปะต้องปิดตาซ้ำอีก

(ช่างสำราญ. 2546 : 55)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ได้สะท้อนภาพการเล่นซ่อนแอบ ซึ่งเป็นการละเล่นของเด็กในชนบทไทย เป็นการเล่นที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายไปซื้อสิ่งของอะไรมาเล่น แค่ใช้วิธีง่าย ๆ ไปเล่นกับเพื่อน ๆ อย่างซ่อนแอบที่หมู่บ้าน ให้เพื่อนคนใดคนหนึ่งมาหาตนเอง ไม่ต้องใช้เครื่องมือหรือสิ่งของก็เล่นได้ เด็ก ๆ มีความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินอย่างมีความสุข ถึงจะโดนผู้ใหญ่ดุก็ยังสนุกสนานต่อไป

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง การละเล่นของเด็ก ๆ ที่เด็กหญิงนิยมเล่นกระโดดยาง เด็กชายนิยมเล่นเป่ากบบนพื้น การละเล่นของเด็กเป็นการละเล่นที่สนุกสนานมาก ดังตัวอย่าง

ตอนกระแสดยางเอ็นลูกกลม ทัวทั้งโรงเรียนในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน ช่วงพักกลางวัน และช่วงเย็นหลังเลิกเรียน บนสนามและที่ว่างทุก ๆ ที่มีแต่ภาพของเด็กหญิงเล่นกระโดดยาง และเด็กชายโก้งโค้งเป่ากบบนพื้น ในกระเป่ากระโปรงหรือกระเป่ากางเกงมียางเอ็นอัดไว้เต็ม แน่นอนว่า การลูกกลมนี้ได้ติดกระเป่าของเด็ก ๆ กลับไปบ้านด้วย เมื่อกระแสดยาง

เอ็นสร้างซาเด็ก ๆ เริ่มถามหาลูกแดง วาระนั้นป่าเนียนต้องปลดแวงยางเอ็น
ไปเก็บเลีย

(ช่างสำราญ. 2546 : 129)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า เด็กในชนบทเมื่อมีเวลาว่างก็จะพักผ่อนด้วยการเล่น
ด้วยกัน เพื่อความเพลิดเพลินและสร้างความสัมพันธ์ในหมู่บ้านของกลุ่มเด็ก ซึ่งเด็กหญิงกับเด็กชายจะ
เล่นไม่เหมือนกัน ถึงแม้ใช้วัสดุเดียวกัน นอกจากนี้การเล่นในชนบทจะใช้วัสดุที่หาได้จากธรรมชาติ
ไม่ต้องเสียเงินทองไปซื้ออย่างแพง แต่การเล่นของเด็กในชนบทก็ได้มีความสนุกสนานเช่นเดียวกัน

นวนิยายเรื่อง ความสุขของกะทิ ได้กล่าวถึง พี่ทองท่าของเล่นลอยน้ำด้วยตัวเองมา
ให้กะทิ ของเล่นนี้ทำจากกาบมะพร้าว เด็กทั้งสองเอาของเล่นนี้มาลอยน้ำแข่งกัน และวิ่งน้ำเพื่อให้มี
ความเร็ว ดังตัวอย่าง

ด้านหลังศาลาเป็นบันไดทอดลงน้ำ กะทินั่งห้อยขา เอาเท้า
แช่น้ำเล่น พี่ทองไม่เคยอยู่นิ่ง มีของเล่นลอยน้ำทำเองมาฝากกะทิ
กาบมะพร้าวธรรมดา ๆ นี้เอง เอาไปไม้มาเสียบต่างใบเรือ แล้วลอยแข่งกัน
วิ่งน้ำใส่แรงความเร็ว ถ้าลอยไปไกลจากศาลาจนไม้เขี้ยวไม่ถึง พี่ทองก็จะ
ว่ายน้ำไปเอามาให้ พี่ทองว่ายน้ำแข็ง ดำน้ำได้นาน ๆ ถ้าเปรียบพี่ทอง
เป็นปลา ก็นึกไม่ออกกว่าเป็นปลาอะไรดีที่เห็นฟันขาวก่อนอย่างอื่นตอน
โผล่พ้นน้ำขึ้นมา

(ความสุขของกะทิ. 2549 : 20)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัสดุของเล่นของเด็กจะทำจากธรรมชาติ วิธีทำของเล่น
แบบง่าย ซึ่งเด็กทำของเล่นด้วยตัวเองก็ได้ มีการเล่นที่สนุกสนาน แสดงให้เห็นถึงชีวิตของคนใน
สังคมเรียบง่าย รู้จักธรรมชาติแวดล้อม รู้จักคิดสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายจากธรรมชาติ และ
นำมาใช้สร้างความสุขได้ด้วยตัวเอง

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ลับแลกับเพื่อน ๆ เล่นแถวบ้าน เมื่อ
ได้ยินเสียงยักษ์กระต๊อบเท้าดัง พวกเขาจะใช้มือทูปอกและทำท่าจะล้มลงถือเป็นการละเล่นของเด็ก
ดังตัวอย่าง

บางวันผมได้ยินเสียงยักษ์กระต๊อบเท้าดังมาจากภูเขาหินปูน
ส่งแรงสะท้อนแน่นหนักมาตามพื้นดิน ในเวลาที่ผมกำลังเล่นกับเพื่อน ๆ
แถวบ้านหากเกิดเสียงยักษ์กระต๊อบเท้า บางคนในกลุ่มอย่างสามชุกพลา
งใช้มือทูปอกส่วนคนที่เหลือทำท่าชวนเซเจียนล้มลงด้วยแรงสะท้อนของ
การกระต๊อบเท้านี้เป็นการละเล่นเล็ก ๆ น้อย ๆ ส่วนหนึ่งของเราในวัยเด็ก

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 152)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การละเล่นของเด็กในหมู่บ้าน จะไม่มีกฎที่เข้มงวด เด็ก ๆ จะหาเรื่องสนุก ๆ มาเป็นการละเล่นก็ได้ เพื่อสร้างความสนุกสนานร่วมกันในกลุ่มเพื่อน อย่างเช่น การเล่นบทบาทสมมติเป็นยักษ์ และคนที่ต้องล้มเพราะเสียงเดินของยักษ์ ถึงแม้จะเจอสิ่งที่แปลก ๆ แต่ถ้าอยู่กับเพื่อน สิ่งที่แปลกก็จะเปลี่ยนเป็นสิ่งสนุก ๆ ระหว่างเพื่อนได้ การละเล่นไม่ได้เน้นวิธีการเล่น ความสำคัญของการละเล่นคือช่วยสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อนให้แน่นแฟ้นมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง เมื่อพ่อแม่ไม่ยอมให้ลูกเล่นตุ๊กตาทหาร แก่งคอยจึงคิดการละเล่นใหม่ขึ้นมา โดยสมมุติตัวเองเป็นทหารที่ต้องต่อสู้กันและหลบซ่อนกัน ดังตัวอย่าง

แก่งคอยเสนอว่าให้ใช้ตัวเราเองนี่แหละเป็นทหาร แล้วใช้ ก้อนหินขว้างกัน เราสามารถหลบซ่อนได้ทั่วบริเวณบ้านห้ามเกินเลย ออกไปไกลมากกว่านั้น ผมเห็นว่าเป็นเกมที่ทั้งน่าจะสนุกและตื่นเต้นดีจึงเอา ด้วยเริ่มแรกเราแยกย้าย ไปหลบซ่อนตามมุมต่าง ๆ รอบตัวบ้าน เมื่อได้ที่ มั่นดีแล้วเราก็เริ่มส่งเสียงเรียกกันด้วยถ้อยคำยั่วล้อทำทนาย ลักพักเราเริ่ม ออกตามล่ากันและกันสลับกันไปอย่างนี้ ขว้างหินโดนหลังโดนไหล่กันไป พอให้หัวเราะเอิ๊กอ๊ากแล้วหนีหลบซ่อน

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 208)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การละเล่นสำหรับเด็กในหมู่บ้าน เด็ก ๆ จะคิดวิธีเล่นแบบสนุกสนานมาเป็นการละเล่นใหม่ ซึ่งไม่ต้องพึ่งพาสิ่งของที่แพงหรือหาได้ยากมาเป็นอุปกรณ์ในการละเล่น สามารถใช้ก้อนหินมาสมมุติเป็นอาวุธไว้ต่อสู้กันได้ สามารถนำตัวเองเป็นตุ๊กตาแทนของเล่นที่ไม่มีโอกาสเล่นได้ นำการเล่นซ่อนแอบมารวมกัน การเล่นต่อสู้กันได้แสดงให้เห็นว่า เด็กในชนบทไทย ประยุกต์กติกาการเล่นต่าง ๆ ร่วมกันใช้จินตนาการของตนเองจนเกิดความสุขสนุกสนานจากการเล่น

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เด็กในสังคมชนบทนิยมการเล่นร่วมกันระหว่างเพื่อน ทั้งการเล่นที่ไม่ได้ใช้อุปกรณ์ใด ๆ เช่น การเล่นซ่อนแอบ การเล่นบทบาทสมมติ การเล่นที่นำวัสดุจากธรรมชาติมาสร้างเป็นอุปกรณ์การเล่น เช่น เรือกาบมะพร้าว เป็นต้น การละเล่นของเด็กในชนบทไม่ต้องใช้สิ่งของแพง ๆ ก็เล่นได้ เช่น กระโดดยาง เป่ากบ เด็ก ๆ มีความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินอย่างมีความสุข เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มเด็กในหมู่บ้าน แสดงให้เห็นถึงชีวิตของคนในสังคมเรียบง่าย รู้จักธรรมชาติแวดล้อม รู้จักคิดสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายจากธรรมชาติ และนำมาใช้สร้างความสุขได้ด้วยตัวเอง

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมในสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พบว่า ด้านค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี และการละเล่น ด้านค่านิยม ค่านิยมใน

สังคมชนบทมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายไม่ทำร้ายผู้หญิง ค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นระเบียบ ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังและทำตามพ่อซึ่งเป็นผู้นำครอบครัว และค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายเป็นใหญ่ ด้านความเชื่อ คนในสังคมชนบทมีความเชื่อและศรัทธาในศาสนาพุทธ เชื่อมั่นและเคารพพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของศาสนาพุทธ ความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อเรื่องการตั้งชื่อ ความเชื่อเรื่องการทำนายดวงชะตา ด้านประเพณี ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน ต้องตั้งขบวนจากเจ้าบ่าวหน้าบ้านเจ้าสาว จะมีฝ่ายเจ้าสาวมาช่วยกันประตูบ้านเจ้าสาว เจ้าบ่าวต้องเตรียมสินสอดทองหมั้นเพื่อมอบแก่ฝ่ายเจ้าสาว ประเพณีวันสงกรานต์ ต้องทำความสะอาดทุกอย่างในบ้าน เพื่อจะได้มีสิ่งมงคลเข้ามาในวันปีใหม่ของไทย ประเพณีเกี่ยวกับงานศพจะจัดที่วัด คนมาร่วมงานศพจะต้องเตรียมเงินใส่ซอง เพื่อไปทำบุญ ด้านการละเล่น เด็กในสังคมชนบทมีทั้งการเล่นที่ไม่ได้ใช้อุปกรณ์ใด ๆ และการเล่นที่นำวัสดุจากธรรมชาติมาสร้างเป็นอุปกรณ์การเล่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในหมู่บ้านของกลุ่มเด็ก

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนภาพวิถีชีวิตของคนในสังคมชนบทต้องพึ่งพาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเป็นหลัก และเป็นความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย คนในสังคมมีการประกอบอาชีพหลากหลาย อาชีพส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ คนไทยในชนบทได้ประกอบอาชีพแบบเกษตรกรรมเป็นหลัก บางคนจะใช้แรงและฝีมือไปทำงานรายได้ที่ได้รับจากการทำงานจะไม่มั่นคง อาหารการกินในสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นอาหารเฉพาะถิ่น มีเครื่องปรุงรสหลากหลาย ทำให้มีรสชาติหลายแบบ วัตถุดิบของอาหารส่วนใหญ่นำมาจากธรรมชาติ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชนบทพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ภาพเศรษฐกิจในสังคมชนบทที่ยากจน คนในสังคมชนบทมีฐานะไม่ค่อยดี รายได้ที่ได้รับไม่สามารถเลี้ยงดูคนในครอบครัวได้ คุณภาพชีวิตจึงอยู่ในระดับต่ำ ไม่มีเงินซื้อของจากร้านค้า จนร้านค้าต้องให้เชื่อของไปใช้ก่อนแต่ก็ยังไม่สามารถช่วยเศรษฐกิจในสังคมชนบทให้พัฒนาดีขึ้น การศึกษาในสังคมชนบทยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร เด็กบางคนยังไม่ได้มีโอกาสไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ซึ่งต้องแก้ปัญหาด้วยการไปเรียนรู้กับผู้ใหญ่ที่มีความรู้ และการยอมรับความช่วยเหลือจากคนอื่นโดยการทำงานในช่วงเลิกเรียนและแลกกับการได้ไปเรียนหนังสือ ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมในสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พบว่า ด้านค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี และการละเล่น ด้านค่านิยม ค่านิยมในสังคมชนบทมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายไม่ทำร้ายผู้หญิง ค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นระเบียบ ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังและทำตามพ่อซึ่งเป็นผู้นำครอบครัว และค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายเป็นใหญ่ ด้านความเชื่อ คนในสังคมชนบทมีความเชื่อและศรัทธาในศาสนาพุทธ เชื่อมั่นและเคารพพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของศาสนาพุทธ ว่าจะเป็นคนที่ดี และสามารถอบรมสั่งสอนให้ทุกคนเป็นคนดีได้ ความเชื่อเรื่องผี ถ้าใครทำตัวที่ไม่เหมือนคนธรรมดา พฤติกรรมผิดปกติ จะคิดว่าคนนี้อาจจะโดนผีเข้าตัวได้ ความเชื่อเรื่องการตั้งชื่อ คนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าการตั้งชื่อลูกจะเกิดผลต่อสภาพชีวิตของครอบครัวได้ ความเชื่อเรื่องการทำนายดวงชะตาราศี คนในสังคมชนบทไทยส่วนใหญ่จะพาลูกที่เกิดใหม่ไปผูกดวงชะตาราศี ถ้ามีสิ่งที่ไม่ดีจะเกิดขึ้นกับ

ลูกของตน จะขอพระให้ช่วยเสนอแนะหนทางที่จะทำให้แก้ไขเรื่องร้ายให้กลายเป็นดีได้ ด้านประเพณี ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน ต้องตั้งขบวนขันหมากเจ้าบ่าวที่หน้าบ้านเจ้าสาว จะมีฝ่ายเจ้าสาวมาช่วยกันประตูบ้านเจ้าสาว เจ้าบ่าวต้องเตรียมสินสอดทองหมั้นเพื่อมอบแก่ฝ่ายเจ้าสาว ประเพณี วันสงกรานต์ ต้องทำความสะอาดทุกอย่างในบ้าน เพื่อจะได้มีสิ่งมงคลเข้ามาในวันปีใหม่ของไทย ประเพณีเกี่ยวกับงานศพจะจัดที่วัด ต้องมีพระสวดมนตร์ คนมาร่วมงานศพจะต้องเตรียมเงินใส่ซองเพื่อไปทำบุญ ด้านการละเล่น เด็กในสังคมชนบทนิยมการเล่นร่วมกันระหว่างเพื่อน ทั้งการเล่นที่ไม่ได้ใช้อุปกรณ์ใด ๆ และการเล่นที่นำวัสดุจากธรรมชาติมาสร้างเป็นอุปกรณ์การเล่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในหมู่บ้านของกลุ่มเด็ก

3.2 ภาพสะท้อนสังคมเมือง

สังคมเมืองเป็นแหล่งทุน เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา และเป็นแหล่งเปิดรับวัฒนธรรมแบบแผนการดำรงชีวิตของต่างชาติ นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนภาพสังคมเมืองไว้ด้วยเช่นกัน แต่มีน้อยกว่าภาพสะท้อนสังคมชนบท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมเมืองจำเป็นต้องพึ่งพาความเจริญด้านเศรษฐกิจองค์ประกอบต่าง ๆ ในสังคมเมืองดำเนินไปเหมือนเครื่องจักร ผู้คนจะมีการแข่งขันสูง มีจังหวะวิถีชีวิตที่เร็วและรีบเร่ง ภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมเมืองที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีดังนี้

1) ที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมืองส่วนใหญ่จะเป็นอพาร์ทเมนต์ให้เช่า มียามคอยดูแลคนที่อาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนต์ และมีตลาดขายอาหารหลายอย่างใกล้อพาร์ทเมนต์ ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมืองจึงมีความปลอดภัยและสะดวกสบาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง คนแคระ ได้กล่าวถึง เกริกได้รับสืบทอดมรดกที่เป็นอพาร์ทเมนต์จากพ่อของเขา ด้านหน้าของอพาร์ทเมนต์เป็นที่ดินปล่อยร้างกันรั้ว อีกด้านหนึ่งเป็นชอยแคบ มีอาคารจอดรถสูงสี่ชั้น ดังตัวอย่าง

เกริกมักจะมาที่ตึกอพาร์ทเมนต์ของเขาในตอนสาย แสงรั้งมาทำธุระในออฟฟิศ ทำที่สำรวจตรวจตราดูแลความเรียบร้อย จากนั้นออกมานอกอาคาร รับไหว้จากพนักงานรักษาความปลอดภัยอย่างแแกน ๆ ก่อนหลบฉากไปที่สวนหย่อม ลอบมองจากตรงนั้นโดยไม่ส่อพิรุณ บางคราวก็ผลัดเดินเลียบริบรอบตัวอาคารซึ่งมีรั้วรอบขอบชิด ทั้งที่ถัดออกไปทั้งสองด้าน

ไม่มีตึกหรือบ้านเรือนติดกันเลย ด้านหนึ่งเป็นที่ดินปล่อยร้างกันรั้วลวด
หนามด้านหน้า อีกฝั่งเป็นซอยแคบ แต่มีรถเข้าออกพลุกพล่านเพราะเป็น
ทางลัดตัดสู่ถนนหลักอีกสาย ตรงปีกซ้ายของตึกเป็นอาคารจอดรถสูงสี่ชั้น
(คนแคะ. 2555 : 52)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมืองไทยมักจะเป็น
อพาร์ทเมนต์ และมีออฟฟิศที่ให้บริการแก่คนที่อาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนต์ ยังมีямรับผิดชอบ
ความปลอดภัยในบริเวณอพาร์ทเมนต์ ด้านหน้าอพาร์ทเมนต์มีรั้วกันไม่ให้คนข้างนอกเข้ามาได้ง่าย
นอกจากนี้ มักจะมีอาคารที่จอดรถอย่างสะดวกสำหรับคนที่อาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนต์ แสดงให้เห็นว่า
คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่อพาร์ทเมนต์อย่างปลอดภัยและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวก แต่ก็
ไม่มีธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ แม่น้ำ เป็นต้น เหมือนคนในชนบท คนในสังคมเมืองจึงอาศัยอยู่ท่ามกลาง
สิ่งปลูกสร้างที่เป็นตึกมากกว่าธรรมชาติ

นวนิยายเรื่อง คนแคะ ได้กล่าวถึง คนแคะอาศัยอยู่ที่อพาร์ทเมนต์ แถวนั้นมี
ย่านชุมชน มีตลาดแผงลอยรถเข็นขายอาหารตั้งอย่างเรียงรายทอดยาวตามตรอก คนแคะมักจะซื้อ
อาหารที่นั่น ดังตัวอย่าง

คนแคะออกมาถึงทางเท้าแล้วเดินเลี้ยวเข้าซอยลัดข้างตัว
อาคารอพาร์ทเมนต์ ลึกเข้าไปในซอยเป็นย่านชุมชน มีตลาดแผงลอย
รถเข็นขายอาหารตั้งเรียงรายทอดยาวไปตามตรอก ผู้คนมักเหลือบมองชาย
ผู้มีรูปร่างและลักษณะท่าทางแตกต่างจากพวกเขา ส่วนคนแคะดูไม่สะทก
สะท้านอะไรเหมือนเป็นเรื่องปกติ คงเพราะเคยชินกับการถูกจ้องมองจน
ไม่รู้ลึกรู้สมอีกต่อไป เขาหยุดที่หน้าเพิงขายข้าวแกงได้ร่มไม้ข้างทาง
สั่งข้าวราดแกงหนึ่งกล่องและเดินกลับโดยไม่ได้แวะที่ไหนอีก

(คนแคะ. 2555 : 54)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมืองไทยส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่
ที่อพาร์ทเมนต์ บริเวณของอพาร์ทเมนต์มักจะมีตลาดแผงลอยขายอาหาร ทำให้คนในสังคมเมืองสะดวก
ไปซื้ออาหารการกิน แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมเมืองอาศัยอยู่ที่อพาร์ทเมนต์เป็นหลัก และจะมีตลาด
ให้คนในสังคมเมืองได้ซื้ออาหารอย่างสะดวกในชีวิตประจำวัน

นวนิยายเรื่อง คนแคะ ได้กล่าวถึง เกริกได้รับมรดกจากพ่อที่เสียชีวิตไปแล้ว มรดก
หนึ่งก็คือตึกโดดเดี่ยวที่มีสามชั้นซึ่งอยู่ในเมือง ดังตัวอย่าง

ตัวตึกแลดูโดดเดี่ยวยืนทีมเทาอยู่ท่ามกลางหมู่ไม้ แยกห่าง
อย่างสิ้นโตษจากสิ่งอื่น ขวนให้เกรงขาม อาจกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งก่อสร้างที่
ปรากฏขึ้นอย่างผิดที่ผิดทาง ทว่าคล้ายมันจะตั้งต้นประกาศตัวเองออกมา

อย่างอื่นกราน ทั้งหมดนี้ทำให้เกิดทัศนียภาพแปลกตาด้วยลักษณะ
อันขัดแย้งกับภูมิทัศน์โดยรอบ

(คนแกระ. 2555 : 27-28)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมืองมีแบบตึกโดดเดี่ยว
เหมือนสร้างผิดที่ในเมือง ดูเป็นตึกเป็นสิ่งก่อสร้างไม่ใช่เป็นบ้านที่มีความอบอุ่น ไม่น่าอาศัยอยู่ แสดง
ให้เห็นถึงที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมืองขาดความอบอุ่น

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมเมืองไทยส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่
ที่อพาร์ทเมนต์ มียามรับผิดชอบความปลอดภัยในบริเวณอพาร์ทเมนต์ มีกั้นรั้วไม่ให้คนข้างนอกเข้ามา
ได้ง่าย บริเวณของอพาร์ทเมนต์มักจะมีอาคารที่จอดรถและตลาดแผงลอยขายอาหาร ทำให้คนในสังคม
เมืองไทยมีความปลอดภัยและความสะดวก แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมเมืองมีวิถีชีวิตที่อยู่อาศัยอย่างดี
ชีวิตความเป็นอยู่อย่างตามสบาย แต่ที่อยู่อาศัยขาดความอบอุ่นในสังคมเมือง

2) การประกอบอาชีพ

อาชีพของคนในสังคมเมืองมีความแตกต่างกัน งานส่วนใหญ่เป็นงานเกี่ยวกับการ
บริการหรืองานที่ต้องอาศัยความชำนาญพิเศษ การประกอบอาชีพเป็นไปตามความสามารถ
เฉพาะของบุคคล การประกอบอาชีพของคนในสังคมเมืองในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-
2561 ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง นทีประกอบอาชีพเป็น
นักข่าว เขาเคยไปทำหนังสือสารคดีเกี่ยวกับทหารแถวชายแดนพม่า ดังตัวอย่าง

ตอนหนุ่ม ๆ นทีที่เคยตามเพื่อนฝรั่งไปทำหนังสือสารคดีเกี่ยวกับ
ค่ายทหารกะเหรี่ยงแถวชายแดนพม่าอยู่หนหนึ่ง แคมป์มองตากร้าว ๆ ของ
ทหารที่ยังเป็นเด็กอยู่เลยพวกนั้น เขาก็ถึงกับตัวสั่นนั่งงกแล้ว แล้วยังไม่อาจ
หักห้ามจินตนาการอันรุ่มรวยที่ช่วยโหมกระพือความหวาดหวั่นให้
พลุ่งพล่านขึ้นในใจได้อีกด้วย ว่าเด็กวัยไม่สิ้นกลืนน้ำนมพวกนั้นสามารถ
จะฆ่าเขาเอาเล่น ๆ ได้โดยไม่ต้องมีเหตุ

(ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต. 2559 : 98)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การประกอบอาชีพของคนในสังคมเมืองที่เป็นนักข่าว
การประกอบอาชีพนี้ ต้องมีความสนใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลก ค้นหาความเป็นมาของ
เหตุการณ์ อาจจะต้องออกไปค้นหาตามสถานที่ อาจจะได้เจอสิ่งที่ไม่อันตราย แต่นักข่าวต้องม
ความกล้าหาญเพื่อไปหาข้อเท็จจริงให้ประชาชน การประกอบอาชีพที่เป็นนักข่าวเป็นอาชีพที่ต้องใช้
ความรู้มากและความกล้าหาญ

นวนิยายเรื่อง คนแคระ ได้กล่าวถึง พิชิตประกอบอาชีพเป็นวิศวกรระดับสูงของ
โรงงานแห่งหนึ่ง ดังตัวอย่าง

เขาออกไปทำงานเช้ากว่าปกติ พิชิตเป็นวิศวกรระดับซีเนียร์
ประจำโรงงานแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่อีกฟากของเมือง

(คนแคระ. 2555 : 41)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การประกอบอาชีพของคนในสังคมเมืองไทยที่เป็นวิศวกร
จะต้องใช้ความรู้มากและมีความถนัดในการทำสิ่งก่อสร้าง แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมเมืองต้องม
ความรู้จริง ๆ ในด้านงานที่ตนเองทำ ถึงจะได้มีความสามารถทำงานต่อไปได้

นวนิยายเรื่อง คนแคระ ได้กล่าวถึง นุชประกอบอาชีพเป็นศิลปินทำงานเกี่ยวกับ
งานจิตรกรรม นุชต้องพยายามใช้ทักษะของตนทำงานและพัฒนาความสามารถของตนเพื่อได้รับ
ความยอมรับจากคนอื่น ดังตัวอย่าง

งานศิลปะชุดแรก ๆ ของนุชเป็นงานจิตรกรรม เธอเริ่มจาก
การเขียนรูปโดยใช้สีน้ำ แล้วเปลี่ยนมาเป็นภาพเหมือนจริงโดยใช้สีน้ำมัน
ช่วงต้นเธอต้องการเผยแพร่ทักษะของตนให้ใครต่อใครได้เห็นเธอเร่งร้อนพิสูจน์
ตัวเองและต้องการที่จะได้รับการยอมรับ งานแสดงชุดแรกบ่งบอกอย่าง
โจ่งแจ้งถึงลักษณะवादลำแดง ซ้ำยังมีเนื้อหาทะเลเยอทะยานสูงส่งเสียจนดู
เสแสร้ง ให้ผลลัพธ์อันเห็นได้ชัดถึงความกลวงเปล่าของแก่งงาน กระนั้น
เธอก็ยังทำงานไม่หยุดหย่อนพัฒนาฝีมือขึ้นเรื่อย ๆ วังไร้เข้าออกตามงาน
แสดงศิลปะ ติดตามงานทัศนศิลป์ของศิลปินร่วมสมัย พร้อมกับหันเหสู่
รูปแบบและสไตล์อื่น ๆ

(คนแคระ. 2555 : 119)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมเมืองประกอบอาชีพที่ต้องพึ่งพาความรู้มาก
ไปทำงาน และคนในสังคมต้องพัฒนาความสามารถในการทำงานของตนอย่างต่อเนื่อง เพราะพวกเขา
ต้องการความยอมรับจากคนอื่น แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองมีจังหวะชีวิตอย่างรวดเร็ว
มีการแข่งขันอย่างแรง คนในสังคมเมืองต้องพยายามทำงานและพัฒนาความสามารถในการทำงาน
อย่างไม่หยุด

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมเมืองมีการประกอบอาชีพหลากหลาย อาชีพ
ส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาความรู้สำหรับใช้ในการทำงาน และคนในสังคมเมืองต้องพัฒนาความสามารถใน
การทำงานของตนอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองมีจังหวะชีวิตอย่างเร็ว
มีการแข่งขันสูง คนในสังคมเมืองต้องพยายามพัฒนาความสามารถของตนเอง

3) อาหารการกิน

อาหารการกินของคนในสังคมเมืองมีหลากหลายประเภท ทั้งอาหารไทยและอาหารต่างประเทศแบบหรูหรา อาหารการกินของคนในสังคมเมืองที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีดังนี้

นวนิยายเรื่อง ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง ชาริยาชวนปรานมากินข้าวอาหารที่สั่งมาเป็นอาหารเวียดนามแท้ ๆ ดังตัวอย่าง

แกงรัฐจวนเนื้อนุ่มใส่ใบโหระพา ข้าวหุงใส่หญ้าฝรั่นสีเหลือง
อร่ามแบบตะวันออกกลาง สลัดผักย่างใส่มะเขือเทศตากแห้งกับชีสนมแพะ
แบบกรีก ปลาอะไรล์ก้อย่างผัดร่วนกับขมิ้นใส่ผักชีลาว จ้าก่า ... ที่ต้อง
ไม่เคยกินแน่ ๆ ตำรับเวียดนามแท้ ๆ เชียวนะ ตบท้ายรายการด้วยขนม
ภารตะชื่อแกมปานรัฐจวนนามว่ากุหลาบจามูน ทำจากนมแพะเคี้ยวจนข้น
ปั่นทอดเป็นก้อนกลม ๆ สีนํ้าตาลนุ่มนิ่มน่ารัก แซ่มาในนํ้าเชื่อมกุหลาบที่
ทำจากคุณนายยี่สุ่นศรีที่ปลูกไว้ในสวน หอมและหวานจนปรานต้องฟินตา
ตัวเองไว้ไม่ให้หลับตอนกินเข้าไปคำแรกแบบที่เห็นคนชอบทำในหนัง
โฆษณา

(ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต. 2559 : 116)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า อาหารการกินของคนในสังคมเมืองไม่เพียงมีแต่อาหารไทย ยังรวมถึงอาหารต่างประเทศ และมีชื่ออาหารที่แปลกใหม่น่าสนใจ วิธีการทำอาหารก็พิถีพิถัน ทำให้อาหารต่างประเทศมีรสชาติได้เหมาะกับคนไทย แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมเมืองได้มีโอกาสไปลองชิมอาหารต่างประเทศที่หลากหลาย ไม่ต้องกังวลเรื่องอาหารการกิน แค่มิเงินก็ชวนเพื่อนไปกินอาหารประเภทต่าง ๆ ตามร้านอาหารในเมืองได้อย่างสะดวกสบาย

นวนิยายเรื่อง ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง ชาริยาทำอาหารด้วยตนเอง และชวนปรานมากิน อาหารที่ทำอย่างหรูหรานานาชาติ ดังตัวอย่าง

พอถึงวันจันทร์อีกครั้งชาริยาก็ก็นำอาหารกลางวันมื้อใหญ่ให้
เขากิน เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นและเหมือนกับคราวที่แล้ว...หรูหรา
นานาชาติ ปลาทูย่างเกลือพรมมะนาวตำรับกรีก แกงกุหลาบไก่ใส่เม็ด
มะม่วงหิมพานต์บดแบบแคชเมียร์ตอนกลาง ข้าวหุงสมุนไพรสไตล์
บาร์เซโลน่า สลัดฟาตู่ซุสตรอ์ฟกันใส่แป้งปีต้าทอดกับผงประหลาดสีม่วงกำ
เหมือนต่างทับทิม แล้วยังมีปานาคอตต้าโรยธัญลิวนิลลาให้กินกับชามา
ซาล่าใส่ตะไคร้อ่อนเป็นของหวาน

(ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต. 2559 : 122)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมเมืองได้มีโอกาสกินอาหารแบบหรูหรา แม้จะอยู่ในบ้านของตนเอง เนื่องจากมีร้านที่ขายวัตถุดิบเพื่อทำอาหารอยู่มากมายหลายอย่าง และคนในสังคมเมืองไม่นิยมกินอาหารแบบง่าย ๆ เหมือนคนในสังคมชนบท จะนิยมทำอาหารหลายอย่างในหนึ่งมื้อ แม้จะทำเพื่อกินกันแค่ 2 คนก็ตาม คนในสังคมเมืองจึงเป็นคนที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในเรื่องอาหารการกิน

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า อาหารการกินของคนในสังคมเมืองไม่เพียงมีแต่อาหารไทย ยังรวมถึงอาหารต่างประเทศแบบหรูหรา แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมเมืองได้มีโอกาสไปลองชิมอาหารต่างประเทศที่หลากหลาย ไม่ต้องกังวลเรื่องอาหารการกิน คนในสังคมเมืองเป็นคนที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในเรื่องอาหารการกิน

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมเมืองมีวิถีชีวิตที่อยู่อาศัยอย่างดี ชีวิตความเป็นอยู่อย่างตามสบาย คนในสังคมเมืองประกอบอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างมาก และคนในสังคมต้องพัฒนาความสามารถในการทำงานของตนอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองมีจังหวะชีวิตอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูง คนในสังคมเมืองต้องพยายามพัฒนาความสามารถของตนเอง อาหารการกินมีมากมายเกินกว่าความต้องการของคนกิน และมีอาหารหลากหลายประเภททั้งอาหารไทย และอาหารนานาชาติอย่างหรูหรา

3.2.2 ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ

นวนิยายเรื่อง คนแคระ ได้กล่าวถึง หลังจากพ่อของเกริกเสียชีวิตไปแล้ว เกริกได้รับมรดกจากพ่อที่เป็นเงินก้อนใหญ่ในบัญชีธนาคาร อพาร์ทเมนต์ให้เช่าและบ้านตึกหนึ่งหลัง ดังตัวอย่าง

แต่แล้วสิบเดือนก่อนที่บิดาของเขาจะเสียชีวิตด้วยโรคหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน เกริกก็ออกจากโรงเรียนแพทย์กลางคัน ทั้งที่เหลืออีกเพียงแค่สองวอร์ดก็จะจบการศึกษา เขาออกมาเฉย ๆ โดยไม่คิดกลับไปอีก ครั้นบิดาถึงแก่กรรมในเกือบหนึ่งปีถัดมา เขาจึงเป็นผู้สืบทอดมรดกแต่เพียงผู้เดียว ทรัพย์สินอันได้แก่ เงินก้อนใหญ่ในบัญชีธนาคาร ตึกแถวหลายคูหาในย่านธุรกิจ กิจการอพาร์ทเมนต์ระดับกลางให้เช่าหนึ่งแห่ง และรวมถึงบ้านตึกหลังหนึ่งเลยแถบชานเมืองออกไป - ตึกร้างกลางทุ่งทั้งหมดนี้ล้วนตกเป็นของเขา

(คนแคระ. 2555 : 27)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่มีทรัพย์สินส่วนตัว มีเงินทองมากพอที่เลี้ยงคนในครอบครัวอย่างสบาย และสืบทอดให้ลูกหลานไม่ต้องกังวลชีวิตอนาคต แสดงให้เห็นถึงเศรษฐกิจในสังคมเมืองอยู่ในระดับดี วิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองมีคุณภาพของชีวิตอย่างดี

นวนิยายเรื่อง คนแคระ ได้กล่าวถึง เกริกอยากซื้อของขวัญชิ้นพิเศษให้แก่คนแคระ แต่ยังไม่ได้ตัดสินใจจะซื้ออะไร เขาจึงไปร้านหลายร้านที่ขายของแพง ดังตัวอย่าง

หลังจับจ่ายจนครบตามรายการ เกริกนึกอยากจะทำของขวัญชิ้นพิเศษให้แก่คนแคระ แต่ตรงไม่ตกกว่าจะซื้ออะไรดี มะงุมมะงาหราเข้าร้านโน้นออกร้านนี้ ร้านตัดสูทหูกู ร้านขายโทรศัพท์มือถือถือ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก เครื่องสำอางและน้ำหอมยี่ห้อดัง แผงขายดีวีดีเก๋ลึกลับตา ถัดไปเป็นร้านขายรองเท้าตึกแต่งเรียบหรู เกริกเดินผ่านร้านเหล่านี้ หยุดยืนดูสินค้าหน้าตู้โชว์ของร้านขายนาฬิกาอยู่สักครู่แล้ว ลืมเท้าต่อ มองสิ่งทั้งหลายด้วยสีหน้ากว้าง รยยนต์รุ่นใหม่ล่าสุดจอดกลางลานข้างบันไดเลื่อน ลิฟต์แก้วคู่ใต้ขึ้นลงไม่หยุดหย่อน ร้านค้าเรียงต่อเป็นแถวยาวปักหลักยึดครองทางเดิน และเกลือกว่าสายตาของผู้คนจะทอดมองโดยไร้จุดโฟกัสจึงมีแผงทีวีจอยักษ์แขวนหราด้วยลวดสะลิงห้อยจากเพดาน สูงฉายภาพตื่นตาของหนังเพิ่งเข้าใหม่สลัดกับโฆษณาที่ตัดภาพฉับไว

(คนแคระ. 2555 : 197)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมเมืองนอกจากมีเงินทองที่มากพอที่ดำรงชีวิตตนเองได้ เงินทองที่เหลือยังสามารถไปซื้อของขวัญแพง ๆ ให้แก่คนอื่นได้ เพื่อแสดงน้ำใจของตน แสดงให้เห็นถึงเศรษฐกิจในสังคมเมืองอยู่ในระดับดี คนในสังคมเมืองมีชีวิตที่ไม่ต้องกังวลเรื่องกินนอนยังสามารถซื้อของที่มียี่ห้อแพงให้คนอื่นได้

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เศรษฐกิจของสังคมเมืองอยู่ในระดับดี คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่มีทรัพย์สินส่วนตัว มีเงินทองมากพอที่จะเลี้ยงคนในครอบครัวได้อย่างสบาย มีชีวิตที่ไม่ต้องกังวลเรื่องกินนอน

3.2.3 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา

นวนิยายเรื่อง คนแคระ ได้กล่าวถึง เกริกเรียนเก่งตั้งแต่เด็ก และเขาติดคณะแพทยศาสตร์ในมหาวิทยาลัยรัฐบาล ดังตัวอย่าง

เกริกมาจากครอบครัวฐานะร่ำรวย มีเกียรติ เขาเป็นลูกคนเดียว กำพร้ามารดาตั้งแต่วัยเยาว์ เกริกเรียนดีและอยู่ห้องคิงส์มาตลอด เคยสอบฟรีเอ็นทรานซ์ช่วงสมัยมัธยมปลายได้อันดับสิบเอ็ดของประเทศ จัดได้ว่าอยู่ในระดับหัวกะทิ แม้จะถือว่าเป็นคนฉลาดสติปัญญาล้ำเลิศ แต่กระนั้นก็ยังไม่มีลักษณะเด่นของตัวเอง เขาไม่เชื่อว่าตนเองจะเป็น

อัจฉริยะบุคคลได้ทราบเท่าที่ยังมองไม่เห็นความสามารถพิเศษเฉพาะตัวอะไร
เขาสอบเอ็นทรานซ์ติดคณะแพทยศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ

(คนแคะ. 2555 : 26)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่ได้เรียนหนังสืออย่างเป็นประจำ
และสามารถสอบผ่านเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยได้ แสดงให้เห็นถึงการศึกษาในสังคมเมืองได้เผยแพร่
อย่างดี คนในสังคมส่วนใหญ่จะได้มีโอกาสเดียวกันในการเรียนหนังสือ ชีวิตของคนในสังคมเมืองน่าจะ
ได้พัฒนาก้าวหน้า

นวนิยายเรื่อง ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง ลุงธนิศได้เรียนหนังสือที่
กรุงเทพฯ พอเรียนจบมหาวิทยาลัยแล้วก็ได้ทุนไปเรียนต่อที่ประเทศญี่ปุ่น ดังตัวอย่าง

หลายคนได้พบกันแล้วในงานศพพ่อกับแม่และบางคนก็ยังคง
จดจำเขาได้แม้ว่าในตอนเด็กเขาจะเป็นคนเจี๊ยบ ๆ ไม่ค่อยสูงส่งกับใคร
อีกทั้งยังจากบ้านไปนาน อายุสิบห้าลุงธนิศก็จากบ้านไปเรียนหนังสือที่
กรุงเทพฯ ซึ่งในตอนนั้นยังเรียกกันติดปากว่า บางกอก จบมหาวิทยาลัย
ก็ได้ทุนไปเรียนต่อที่ฟุกุโอกะ

(ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต. 2559 : 42)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยส่วนใหญ่นิยมส่งลูกมาเรียนในเมือง เนื่องจากการจัด
การศึกษาของโรงเรียนให้เมืองจะจัดการศึกษาได้ดีกว่าในชนบท และการเรียนในเมืองทำให้ได้รับ
โอกาสทางการศึกษาที่ต่อเนื่องไปถึงการได้มีโอกาสไปเรียนต่อที่ต่างประเทศก็เป็นไปได้ แสดงให้เห็น
ถึงการศึกษาในสังคมเมืองอยู่ในระดับดี คนในสังคมเมืองจะได้เรียนรู้หนังสืออย่างต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่ได้เรียนหนังสืออย่างต่อเนื่อง
และสามารถสอบผ่านเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยได้ นอกจากนี้ อาจจะได้มีโอกาสไปเรียนต่อ
ที่ต่างประเทศอีกด้วย แสดงให้เห็นถึงการศึกษาในสังคมเมืองอยู่ในระดับดี

3.2.4 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ของประเทศใดประเทศหนึ่ง เป็นสัญลักษณ์ที่
โดดเด่นและเป็นความแตกต่างระหว่างประเทศ ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมไทยในนวนิยายรางวัล
ซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ค่านิยม และความเชื่อในสังคมเมืองไทย ดังนี้

1) ค่านิยม

นวนิยายเรื่อง พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ ได้กล่าวถึง
ค่านิยมเกี่ยวกับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่ ตาหวดตงเป็นคนจน แต่ได้รับการสั่งสอนอบรมมาเป็นอย่างดี

มีกิริยามารยาทที่ดี เพราะว่าลุงของตาทวดตงเป็นคนที่มีความรู้ ได้สั่งสอนตาทวดตงให้มีพฤติกรรมที่ดี
อย่าทำให้คนอื่นดูถูก ดังตัวอย่าง

ตาทวดตงนั้นถึงเป็นคนรูปไม่งาม พื้นเพมาจากครอบครัว
ยากจน แต่ก็ได้รับการอบรมมาอย่างดีให้เป็นคนมีระเบียบวินัยพูดจา
ไม่เสียงดังโง่งม่อ อีกทั้งยังไม่ชอบพูด ถึงยากจะเดาได้ว่ากำลังคิดอะไรแต่ก็
ไม่มีคำมาระคายหุระคายใจยายทวดหรือใครทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ กินอยู่ก็
เรียบง่ายไม่มากเรื่องเสื้อผ้าเนื้อตัวก็ดูแลสะอาดสะอาด เดินเห็น
กิริยามารยาทก็ประณีตผิดกับชาวจีนทั่วไป ทั้งนี้ก็ด้วยตัวลุงเป็นคนพอมี
การศึกษาและไว้ตัวว่าแม่จะไม่ได้ร่ำรวยถึงขั้นเป็นเจ้าของแต่ก็พอมีทรัพย์
ติดตัวมาในตอนเริ่มต้น หาใช้พวกชนชั้นแรงงานเสื้อผืนหมอนใบดาษดื่น
ทั่วไปในพระนคร จึงคอยขัดเกลาสั่งสอนตาทวดตงให้ใส่ใจเสื้อผ้ากิริยา
ไม่ให้ใครดูถูกเอาได้

(พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ. 2561 : 23-24)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมเกี่ยวกับการสั่งสอนของผู้ใหญ่ในครอบครัว
ผู้ใหญ่จะเน้นสอนในเรื่องกิริยามารยาทเป็นหลัก สั่งสอนเด็ก ๆ ให้ทำตนให้ดีไม่ให้ใครดูถูก ชี้นำที่ดี
และถูกต้องให้ลูกหลาน สอนให้ลูกหลานได้มีโอกาสใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข แสดงให้เห็น
ถึงค่านิยมเกี่ยวกับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่ ถึงแม้ไม่ได้ร่ำรวย แต่ก็ต้องเป็นคนดี มีระเบียบวินัยอย่างดี
มีพฤติกรรมที่ดี ไม่สร้างความเดือนร้อนให้ใคร และดูแลตนเองไม่ให้ใครดูถูก

นวนิยายเรื่อง คนแคะระ ได้กล่าวถึง เกริกในฐานะที่เป็นลูกชายในครอบครัว
ครอบครัวของเกริกรักเขามาก ไม่ว่าเกริกมีพฤติกรรมอย่างไร ครอบครัวก็ได้ห้าม เพราะเขาเป็น
ลูกชายคนเดียวในครอบครัว จึงทำให้เขามีนิสัยที่ไม่ดีในบางเรื่อง ดังตัวอย่าง

เกริกนึกไม่ออกว่าความปรารถนาแท้จริงที่ชักนำเขาไปสู่การ
กระทำลุ่มเลี้ยวอย่างบ้าระห่ำนั้นคืออะไร นับแต่เด็กจนเติบโต เขามัก
ตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ในชีวิตด้วยตรรกะอันยากที่ใครอื่นจะทำความเข้าใจ
ได้ การถูกประคบประหงมตามใจจนเหลือ อันเนื่องจากครอบครัวมีฐานะที่
มีเพียงบิดากับบุตรชายสืบสกุลคนเดียว คือคำอธิบายหลักในสาเหตุของ
ความหุนหันพลันแล่นของเกริกเสมอมา เขานี้จะทำอะไรก็ทำ บิดาไม่เคย
ขัดหรือตักเตือนจริงจัง ผลการตัดสินใจส่วนใหญ่จึงถูกตีความในแง่ลบจาก
คนนอก ซึ่งเกริกอ่อนนอกอ่อนใจกับการถูกประเมินอย่างฉาบฉวย นี่จึงยัง
กระตุ้นให้เขาเพิกเฉยถึงชาต่อคำทักท้วง

(คนแคะระ. 2555 : 32)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมการให้ความสำคัญกับลูกหลานชายคนเดียวในครอบครัว ซึ่งเป็นคนสืบสกุลในครอบครัว ผู้ใหญ่ในครอบครัวจึงให้ความสำคัญกับลูกหลานที่เป็นเพศชาย จะตามใจลูกหลานชายอย่างเต็มที่ ไม่ไปยุ่งกับพฤติกรรมของลูกหลานชาย ไม่ว่าจะค่าลูกหลานชายถึงแม้เขาจะมีพฤติกรรมไปทางไม่ดี

นวนิยายเรื่อง พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ ได้กล่าวถึงยายศรีชอบร้องเพลงและร้องได้เพราะ แต่ยายทวดไม่ให้ยายศรีเป็นนักร้อง เพราะคิดว่าอาชีพที่เป็นนักร้องเป็นอาชีพที่ไม่ได้รับเกียรติ ควรเป็นครูที่ได้รับการเคารพจากคนอื่น ดังตัวอย่าง

*ยายร้องเพลงพร้อเพราะ ทำไมยายถึงไม่ไปเป็นนักร้อง... /
ตอนสาว ๆ อยากรเป็นนะนักร้องนะ แต่แม่ไม่ให้ ห้ามเดินกินรำกินแม่ไม่
ยอมกลัวคนจะดูถูกเอา จนมายายแท้ของดาวแม่ก็หมดแรงแล้วพอดี เลย
ไม่ได้ออกฤทธิ์ คนนั้นเขาถึงได้เป็นนักร้อง ยายศรีว่าหัวเราะถูกใจเบา ๆ
แล้วยายทวดอยากให้อายเป็นอะไร... / อยากรให้ทำงานที่มีคนนับหน้าถือตา
อย่างยายจรุงสินนั้นไง คนนั้นนะเค้าเป็นครู ใคร ๆ ก็เรียกครูสิน ๆ*

(พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ. 2561 : 29)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวอยากให้เด็กได้ทำคืออาชีพที่มีหน้ามีตา มีเกียรติ ไม่อยากให้เด็กของตนเองโดนคนอื่นดูถูก จึงห้ามเด็กประกอบอาชีพแบบไม่มั่นคง และไม่มีเกียรติ อย่างเช่นเป็นนักร้องที่ต้องพึ่งพาความเอ็นดูของผู้ชม แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมนิยมให้ลูกหลานของตนประกอบอาชีพที่มั่นคงและมีเกียรติ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ใหญ่สั่งสอนเด็กให้มีระเบียบวินัยอย่างดี มีพฤติกรรมที่ดีเพื่อไม่ให้ใครมาดูถูกเอาได้ ค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับลูกผู้ชายในฐานะที่เป็นคนสืบสกุลในครอบครัว จึงตามใจลูกหลานเพศชายอย่างเต็มที่ ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพที่ผู้ใหญ่อยากให้เด็กทำคืออาชีพที่มั่นคงและมีเกียรติ

2) ความเชื่อ

นวนิยายเรื่อง พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ ได้กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับผีและวิญญาณของคนไทย ยายบอกดาวว่าในโลกนี้มีผีกับวิญญาณด้วย ทำให้เกิดสิ่งแปลก ๆ ขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดปกติ ดังตัวอย่าง

*แต่ช่วยยามหนีสงครามนั้นกลับนำตื่นใจสำหรับดาวว่าเรื่อง
เล่าตอนไหน ๆ แล้วมีผีมียาย... / มีลี ซากศพคนตายละก็ของดำ ๆ
เครื่องรางของอาถรรพ์ที่คนเขาเอาไปฝังหมก แล้วไหนจะสิ่งสกปรกบน
แผ่นดิน อะไร ๆ อยู่ตรงไหนก็ไหลลงไปทับถมกันกันแม่น้ำทั้งนั้นแหละหนูดาว*

ดาวเบิกตากว้างรอฟัง ไกลบ้านไกลเรือนตึก ๆ ตื่น ๆ ก็ได้ยินเสียงร้อง เหมือนคนตกใจกลัวมาก ๆ ดังโหยหวนไปทั้งคુંน้ำ บางทีก็ได้ยินเสียงปลา ตัวใหญ่ ๆ มาว่ายวนรอบเรือจอบแจ แต่พอหย่อนตะเกียงลงดูก็เห็นผิวน้ำ เรียบสนิท ไม่มีริ้วน้ำกระเพื่อมด้วยซ้ำ ครั้นไม่ส่องไฟก็มาวนเวียนกัน ขวักไขว่เอาอีก พวกผู้ชายอยู่ยามตอนตึก ๆ เจอโน่นเจอนี้กันบ่อยไป / เจออะไรอีก...ดาวถามเสียงลั่น กลัวก็กลัว อยากูรู้ก็ยากูรู้ น้ำแม่น้ำจู่ ๆ ก็หยุด ขึ้นข้างบนเหมือนฝนตกรดฟ้าหนหนึ่งยังยกขย้อนเหมือนท้องงูเป็นคลื่นถัด ตาลว่างยังเคยเห็นเงาคนตะคุ่มเดินไปบนผิวน้ำด้วย พวกเจตภูตละนั่น... รู้จักมัยไม่เหมือนกับผีนะ เป็นวิญญาณ ว่าแล้วก็พยักหน้าหงิกหงักลำทับ

(พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ. 2561 : 51-52)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผีและวิญญาณเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิม คนในสังคมเชื่อว่าผีและวิญญาณมีอยู่เป็นจริง ทำให้เกิดความรู้สึกกลัว เมื่อได้ยินเสียงแปลกหรือได้เห็นสิ่งที่แปลก หรือสิ่งที่เหนือความรู้ของตัวเอง จะได้คิดถึงเรื่องผีกับวิญญาณขึ้นมา แสดงให้เห็นถึงความเชื่อแบบดั้งเดิมนี้อยู่ในใจของคนในสังคมไทยที่แม้จะอาศัยอยู่ในเมืองที่มีความเจริญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากเพียงใดก็ตาม

นวนิยายเรื่อง พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ ได้กล่าวถึงหมาตัวหนึ่งที่วิ่งอยู่บนฝั่งพร้อม ๆ กับการเล่นของเรือ หมาคอยวิ่งตามเรือไปตลอดทาง ยายทวดเชื่อว่าหมาเป็นเทวดาปลอมตัวมาคุ้มครองพวกเขาไม่ให้พวกเขาเจอโจร หรือสิ่งที่ไม่อันตราย ยายทวดจึงทำบุญให้หมาตัวนั้นอย่างสม่ำเสมอ ดังตัวอย่าง

หมาสี่สวาดแปลงหน้าที่เอาแต่วิ่งเลียบฝั่งติดตามเรือไปเป็นอาทิพย์ ๆ โดยไม่มีเหตุผล มันคงแค่อยากมีเจ้าของอย่างใคร ๆ เค้าแหละ แต่ยายทวดนะเชื่อว่ามันเป็นเทวดาจำแลงมาคุ้มครองพวกเรา บอกถ้าไม่มีไอ้หมานั้นวิ่งตามอารักขาปานนี้ เรือคงไม่แคล้วโดนโจรดักปล้น จนสงครามสงบเมื่อมีโอกาสไปไหว้หลวงพ่อโสธร ยายทวดเสงี่ยมก็ยังพำรำขอบคุณ ลึงค์ศักดิ์สิทธิ์ที่ส่งหมาผู้พิทักษ์ตัวนั้นมา และยังใส่บาตรไปให้มันบ่อย ๆ แม้นี้ก็แปลก ว่าก็ว่าเองว่าเป็นเทวดาจำแลง แต่ทำบุญต่กบาตรให้ยังกะให้ผี

(พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ. 2561 : 54)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ได้สะท้อนภาพความเชื่อเกี่ยวกับเทวดาที่ทำหน้าที่คุ้มครองบุคคลในสังคม ความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองจึงเป็นที่พึ่งพาในจิตใจของคนในสังคม เมื่อคนอยู่ในความยากลำบาก จะหวังว่ามีใครบางคนมาช่วยตัวเองได้ จึงคิดถึงเทวดาที่มีน้ำใจและความสามารถพิเศษมาช่วยตนเองให้เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เมื่อมีความเชื่อคนในสังคมจึงมี

พฤติกรรมกรรมการแสดงความเคารพหรือขอบคุณเทวดาด้วยการนำไปเชื่อมโยงกับหลักพุทธศาสนา คือ การทำบุญให้ เพื่อเป็นกำลังใจในการดำเนินชีวิตของตนต่อไป

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผีและวิญญาณเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิม คนไทยในสังคมเมืองเชื่อว่าผีและวิญญาณมีอยู่จริง เมื่อได้ยินเสียงแปลก หรือได้เห็นสิ่งที่แปลก จะได้คิดถึงเรื่องผีกับวิญญาณขึ้นมา และความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองจึงเป็นที่พึ่งพาในจิตใจของคนในสังคม เมื่อก่อนอยู่ในความยากลำบาก จะหวังว่ามีใครบางคนมาช่วยตัวเองได้

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ด้านค่านิยม ในสังคมเมืองไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้ใหญ่ สั่งสอนเด็กให้เป็นมีระเบียบวินัยอย่างดี ค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับลูกผู้ชายในฐานะที่เป็นคนสืบสกุลในครอบครัว จึงตามใจลูกหลานเพศชายอย่างเต็มที่ ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพที่ผู้ใหญ่อยากให้เด็กทำคืออาชีพที่มั่นคงและมีเกียรติ ด้านความเชื่อ ในสังคมเมืองไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับผีและวิญญาณเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิม และความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองจึงเป็นที่พึ่งพาในจิตใจของคนในสังคม

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า วิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองไทย คนในสังคมเมืองมีวิถีชีวิตที่อยู่อาศัยอย่างดี ชีวิตความเป็นอยู่อย่างตามสบาย คนในสังคมเมืองประกอบอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างมาก และคนในสังคมต้องพัฒนาความสามารถในการทำงานของตนอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองมีจังหวะชีวิตอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูง คนในสังคมเมืองต้องพยายามพัฒนาความสามารถของตนเอง อาหารการกินมีมากมายเกินกว่าความต้องการของคนกิน และมีอาหารหลากหลายประเภททั้งอาหารไทย และอาหารนานาชาติอย่างหรูหรา เศรษฐกิจของสังคมเมืองอยู่ในระดับดี คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่มีทรัพย์สินส่วนตัว มีเงินทองมากพอที่จะเลี้ยงคนในครอบครัวได้อย่างสบาย มีชีวิตที่ไม่ต้องกังวลเรื่องกินนอน คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่ได้เรียนหนังสืออย่างต่อเนื่อง และสามารถสอบผ่านเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยได้ นอกจากนี้อาจจะมีโอกาสไปเรียนต่อที่ต่างประเทศอีกด้วย แสดงให้เห็นถึงการศึกษาในสังคมเมืองอยู่ในระดับดี ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ใหญ่สั่งสอนเด็กให้เป็นคนมีระเบียบวินัยอย่างดี ค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับลูกผู้ชายในฐานะที่เป็นคนสืบสกุลในครอบครัว จึงตามใจลูกหลานเพศชายอย่างเต็มที่ ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพที่ผู้ใหญ่อยากให้เด็กทำคืออาชีพที่มั่นคงและมีเกียรติ ความเชื่อเกี่ยวกับผีและวิญญาณเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิม คนไทยในสังคมเมืองเชื่อว่าผีและวิญญาณมีอยู่จริง เมื่อได้ยินเสียงแปลก หรือได้เห็นสิ่งที่แปลก จะได้คิดถึงเรื่องผีกับวิญญาณขึ้นมา และความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองจึงเป็นที่พึ่งพาในจิตใจของคนในสังคม เมื่อก่อนอยู่ในความยากลำบาก จะหวังว่ามีใครบางคนมาช่วยตัวเองได้

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทย

ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

ในนวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้นำเสนอภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคมไทยไว้ ดังหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ปัญหาในสังคมชนบท

4.1.1 ปัญหาครอบครัว

- 1) ปัญหาเด็กที่ไม่ได้ใช้ชีวิตกับพ่อแม่
- 2) ปัญหาการมีชู้ของพ่อหรือแม่
- 3) ปัญหาเด็กกับพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง
- 4) ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

4.1.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

- 1) การซื้อสินค้าเงินเชื่อ
- 2) ปัญหาความยากจน
- 3) ปัญหาการเล่นหวยใต้ดิน หรือ ซื้อลอตเตอรี่

4.1.3 ปัญหาการศึกษา

- 1) ปัญหาเด็กไม่ไปโรงเรียน
- 2) ปัญหาผู้ใหญ่ไม่รู้หนังสือ

4.1.4 ปัญหาการทำผิดกฎหมาย

- 1) ปัญหาการเล่นไฟ
- 2) ปัญหาโสเภณี

4.1.5 ปัญหาคุณธรรม

- 1) ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์
- 2) ปัญหาความไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน

4.2 แนวทางแก้ปัญหาในสังคมชนบท

4.2.1 แนวทางแก้ปัญหาครอบครัว

4.2.2 แนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

4.2.3 แนวทางแก้ปัญหาการศึกษา

4.2.4 แนวทางแก้ปัญหาการทำผิดกฎหมาย

4.2.5 แนวทางแก้ปัญหาคุณธรรม

4.3 ปัญหาในสังคมเมือง

4.3.1 ปัญหาครอบครัว

4.3.2 ปัญหาการทำผิดกฎหมาย

1) ปัญหาโสเภณี

2) ปัญหาการลักพาและการกักขัง

4.4 แนวทางแก้ปัญหาสังคมเมือง

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคม

การศึกษาวិเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคมในนวนิยายของรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้เขียนได้นำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคมทั้งในสังคมชนบทและในสังคมเมือง โดยพบปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคมชนบทมากกว่าสังคมเมือง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ปัญหาสังคมชนบท

ปัญหาสังคม คือ สภาวะการณ์ที่มีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งมองเห็นว่าสภาวะการณ์นั้นเป็นสิ่งไม่ต้องการให้เกิดขึ้นและเห็นว่าสามารถจะแก้ไขได้ด้วยการกระทำร่วมกัน ปัญหาในสังคมชนบทมีหลากหลาย เศรษฐกิจในสังคมชนบทไม่ค่อยดี โอกาสในการได้รับการศึกษาของเด็กในชนบทไม่เท่าเทียมกัน คนในสังคมชนบทบางคนจะทำการที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น จึงทำให้คนในสังคมชนบทบางคนต้องอยู่ในความเดือดร้อน ปัญหาสังคมชนบทในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้แก่ ปัญหาในครอบครัว ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการศึกษา ปัญหาการทำผิดกฎหมาย และปัญหาคุณธรรม

4.1.1 ปัญหาครอบครัว

ปัญหาครอบครัว คือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับสมาชิกภายในครอบครัว แม้ว่าครอบครัวจะเป็นแค่หน่วยเล็ก ๆ ของสังคม แต่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ปัญหาครอบครัวเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป ทุกครอบครัวล้วนมีเหตุที่อาจเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกได้ ปัญหาครอบครัวในสังคมชนบทมีปัญหาเด็กที่ไม่ได้ใช้ชีวิตกับพ่อแม่ หรือพ่อแม่มีชู้อยู่นอกบ้าน จะทำให้เด็กขาดการดูแลและความอบอุ่นจากครอบครัวของตน เด็กไม่ได้รับความยุติธรรมจากพ่อแม่เลี้ยงแม่เลี้ยง นอกจากนี้ ยังมีผู้ชายทำร้ายผู้หญิงอย่างรุนแรง ทำให้ผู้หญิงได้รับความ

ความเจ็บปวดทางจิตใจและร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561
ปรากฏปัญหาครอบครัวในสังคมชนบท ดังนี้

1) ปัญหาเด็กที่ไม่ได้ใช้ชีวิตกับพ่อแม่

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง แม่ของกำพลมีชู้ แม่เขาจึงหนีไปกับผู้ชาย
คนอื่น เหลือแต่พ่อ น้องชายกับกำพล เพราะไม่มีเงินจ่ายค่าเช่าห้อง พ่อจึงตัดสินใจคืนห้องเช่า และ
พาน้องชายไปหาบ้านใหม่ ฝากคนในหมู่บ้านช่วยดูแลกำพล แต่ความจริงคือพ่อทิ้งกำพลไว้ที่หมู่บ้าน
กำพลจึงไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ ดังตัวอย่าง

กำพล ช่างสำราญ ตัวดำและนัยน์ตาโตโคกสลด ตุหรีดตุหรี
กินนอนไม่เป็นที่เป็นทาง ครอบครัวของเขาเคยเช่าห้องแถวอยู่กันพร้อม
หน้าพ่อแม่ลูก หลายเดือนที่แล้วแม่มีชู้ ต่อมาแม่หนีไปและพ่อบอกคืนห้อง
เช่าเพราะไม่มีเงินจ่าย น้องชายอายุหนึ่งขวบพ่อพาไปฝากไว้กับย่า ส่วน
กำพลพ่อกลับมาหาอาทิตย์ละครั้ง พร้อมคำสัญญาจะพาไปอยู่บ้านใหม่ แต่
ลงท้ายพ่อฝากฝังเขาไว้กับเพื่อนบ้าน คนนั้นบ้างคนนี้บ้าง สภาพคล้ายเด็ก
จรจัดเข้าทุกที่

(ช่างสำราญ. 2546 : 41)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่เด็กไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ อาจจะเพราะพ่อ
หรือแม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่นอกใจแล้ว มีชู้ข้างนอก ทำให้พ่อหรือแม่ทิ้งครอบครัวของตัวเองไป หนีไป
กับคนที่ เป็นมือที่สาม อีกฝ่ายหนึ่งก็ทิ้งลูกตัวเองไป เด็กคนนี้จึงไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ ไม่ได้มีคน
ที่ช่วยดูแลเด็กคนนี้ จึงทำให้เด็กคนนี้เป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่น และไม่ได้รับการสั่งสอนที่ดีจาก
ครอบครัวตนเอง

2) ปัญหาการมีชู้ของพ่อหรือแม่

2.1) พ่อมีชู้

นวนิยายเรื่อง ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง บรรยากาศการทะเลาะ
กันในบ้านของชลิกาที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน พ่อกับแม่ของชลิกาทะเลาะกันทุกวัน เพราะแม่รู้ว่า
พ่อตัวเองมีผู้หญิงอีกคนหนึ่งอยู่ข้างนอกบ้าน ดังตัวอย่าง

ชลิกาซึ่งโตพอจะรู้ความอยู่บ้างจดจำช่วงเวลานั้นว่าเวลาที่
บ้านมีแต่เสียง เป็นเศษเสี้ยวลำเนียงแผ่วเบาฟังแทบไม่ได้ยิน เปรียกดัง
ออกมาจากมุมนั้นมุมนี้ตลอดเวลา เสียงพิมพ์ คร่ำครวญกระซิบกระซาบ
จับใจความไม่ได้ทอดถอนใจ เสียงตะโกน กรีดร้องร่ำไห้ สะอึกสะอื้นใน
ความมืด เสียงฝีเท้าย่ำเดินทั้งคืน เสียงหวีดขึ้นของลมที่พัดวนขึ้นมาจาก

แม่น้ำ ยากจะบอกได้ว่าเสียงพวกนั้นกำลังดังอยู่จริง ๆ หรือเป็นเพียง
สัญญาณไร้ทางออกที่คงสะท้อนกลับไปกลับมาอยู่ในบ้านอย่างนั้นนาน
หลายปี นับแต่วันที่ซาริยาเกิด...และแม่จับได้ว่าพ่อไปมีผู้หญิงอื่น

(ไส้เดือนตาบอดในเขาวงกต. 2559 :11)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาครอบครัวเกี่ยวกับผู้ชายมีชู้อยู่ข้างนอก
จะเกิดผลกระทบต่อแม่กับลูกด้วย ตั้งแต่ลูกเกิดมาลูกก็ไม่ได้ได้รับความอบอุ่นจากพ่อซึ่งเป็นคนที่
เปลี่ยนใจไปรักผู้หญิงคนอื่นที่ไม่ใช่แม่แทน พ่อไม่สนใจครอบครัวของตนเอง ไม่ได้ปฏิบัติตามหน้าที่
ความเป็นพ่อให้ดีสำหรับลูก การกระทำของพ่อส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวไม่มีความสุข และทำให้
เด็กในครอบครัวขาดความรักความอบอุ่นจนเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้อีกมากมาย

2.2) แมมีชู้

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง พ่อแม่ของกำพลทะเลาะกัน และตีกัน
ด้วย นอกจากนี้พ่อกับแม่ยังทำลายสิ่งของด้วยอารมณ์โกรธ แม่ของกำพลชนข้าวของออกไปจากบ้าน
ส่วนพ่อไม่สามารถห้ามเมียของตัวเองได้ แม่จึงทิ้งสามีและลูกสองคนของตัวเองไปหาผู้ชายอีกคนหนึ่ง
ดังตัวอย่าง

หลายวันก่อนบ้านของกำพลเกิดเรื่อง พ่อกับแม่ทะเลาะตบตี
กันเสียงดังไปถึงไหนต่อไหน แม่เหวี่ยงพัดลมคอกหัก พ่อโยนกระตักน้ำร้อน
ข้ามหัวแม่ออกไปนอกบ้าน ตกกลางคืนแม่พารถกระบะมาจอดหน้าบ้าน
ชนข้าวของขึ้นรถจนบ้านโล่ง แม่จากไปโดยขี่มอเตอร์ไซด์นำ รถกระบะ
บรรทุกของ คลานตามช้า ๆ พ่อเท้าสะเอวมองผงกหัวหงิก ๆ น้องชายวัย
อีกสองเดือนจะครบขวบของกำพลร้องไห้จ้าอยู่ในบ้าน

(ช่างสำราญ. 2546 : 23)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาพ่อแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีชู้ จึงทำให้ทั้งสอง
ฝ่ายทะเลาะกัน ตบตีกัน ผลสุดท้ายคือพ่อกับแม่แยกทางกันโดยแม่ทิ้งสามีและลูกไป ลูกจึงเป็นฝ่ายที่
น่าสงสารที่สุด การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีชู้จนถึงขั้นแยกทางกันได้ส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการดูแลจาก
ครอบครัว เกิดปัญหาขึ้นกับเด็กอีกมากมายหลายอย่าง จนกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไปอีกไม่สิ้นสุด

นวนิยายเรื่อง ไส้เดือนตาบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง พ่อของปราณได้เห็น
เมียของตัวเองอยู่ในอ้อมกอดของผู้ชายคนอื่น พ่อจึงพาลูกที่ยังเล็กอยู่ออกจากบ้านไป และไม่ได้
กลับมาหาเมียอีกเลย ดังตัวอย่าง

วันที่พ่อของปราณกลับมาบ้านแล้วพบเมียในอ้อมกอดผู้ชายที่
เขาไม่เคยเห็นหน้ามาก่อน เขาได้แต่ยืนมองคูรักรักที่กำลังกอดก่ายหลังไหล
อยู่นั้นนานนับชั่วโมง โดยไม่ทำอะไรเลย นอกจากย่องเข้าไปในห้องข้าง ๆ

อุ้มลูกซึ่งยังแบเบาะเดินออกมา และไม่เคยกลับไปอีก ปล่อยให้
หลับฝัน หัดคลานเติบโตขึ้นช้า ๆ ในตู้โบกี้ที่โยกไหวไถมา

(ไล่เดือนตบอดในเขวงกต. 2559 : 27)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาครอบครัวที่ฝ่ายแม่มีชู้ ทำให้พ่อทนไม่ไหว พ่อจึงตัดสินใจออกจากบ้านเอาลูกไปเลี้ยงลูกคนเดียว ลูกจึงขาดการดูแลจากแม่ในช่วงเวลาที่ยังเล็กอยู่ เด็กที่ขาดพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งไป เขาจึงเติบโตขึ้นอย่างว่าเหว่

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการมีชู้ของพ่อหรือแม่ ซึ่งทำให้พ่อกับแม่ต้องแยกทางกัน และเด็กก็จะถูกทอดทิ้งให้ต้องว่าเหว่ ต้องขาดพ่อหรือแม่ไปจากชีวิตเลย ได้ส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการดูแลจากครอบครัว เกิดปัญหาขึ้นกับเด็กอีกมากมายหลายอย่าง จนกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไปอีกไม่สิ้นสุด

3) ปัญหาเด็กกับพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง น้อยไม่ได้ทำตามที่พ่อเลี้ยงสั่งให้เขาไปซื้อเหล้ากับบุหรี จึงทำให้พ่อเลี้ยงโกรธน้อย จนไล่น้อยออกจากบ้าน ดำว่าอย่างรุนแรงและแม่แท้ของน้อยก็ไม่ได้ช่วยเหลือน้อย ดังตัวอย่าง

ไอ้ร้อยกำลังทำสงครามกับครอบครัวโดยการนั่งนิ่งเงยบออยู่ได้
ร่วมทางนกงุง พ่อเลี้ยงยื่นเขมเขี้ยวชี้หน้าลูกเลี้ยงอยู่หน้าบ้าน นางกานยีน
ข้างหลังผิวขยับกระโจมอก สายหวัระอาแล้วกลับเข้าข้างใน

“มึงอย่าแหยมมานะ ใช้แค่นี้ไม่ได้” พ่อเลี้ยงไอ้ร้อยตะโกน
บอก หายเข้าไปในบ้านครู่หนึ่ง ก่อนหอบเสื้อผ้าไอ้ร้อยออกมายัดใส่ถังขยะ
ข้างถนนแล้วกลับเข้าประตู ต้นเหตุมาจากพ่อเลี้ยงใช้ให้ไปซื้อเหล้ากับบุหรี
ที่ร้านค้าแต่ไอ้ร้อยไม่ไป

(ช่างสำราญ. 2546 : 99)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาเด็กมีความขัดแย้งกับพ่อเลี้ยง เพราะพ่อเลี้ยงมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง อย่างเช่น ครอบครัวไม่มีเงิน แต่พ่อเลี้ยงยังอยากไปซื้อเหล้ากับบุหรี เด็กจึงไม่ยอมทำตามที่พ่อเลี้ยงสั่ง ทำให้ความขัดแย้งระหว่างเด็กกับพ่อเลี้ยงหนักขึ้น ส่วนในฐานะที่เป็นแม่แท้ก็ไม่กล้าพูดอะไร ไม่กล้าเถียงกับสามีใหม่ แสดงให้เห็นถึงในครอบครัวใหม่ เมื่อเด็กเจอความไม่ยุติธรรมจากพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง จะไม่มีใครไปช่วยเด็กคนนี้ได้ เด็กก็จะพบกับความรุนแรงและอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งทุกวันจนไม่มีความสุข

4) ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

นวนิยายเรื่อง ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง ปู่ของปราณเป็นคนที่มีตำแหน่งสูง แต่เป็นคนเจ้าชู้ และนิสัยไม่ดี เมื่อปู่ดื่มเหล้า เขาจะตีย่าด้วยความหึงหวง ดังตัวอย่าง

ปู่ของปราณเป็นข้าราชการ ต้มจัด เจ้าชู้ อีกทั้งยังอารมณ์ร้าย ชอบทุบตีเมียด้วยความหึงหวง ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็ไปแอบมีผู้หญิงอื่นอยู่ทั่วไปหมด เมมาได้ทีเมื่อไหร่ปู่ก็จะเริ่มพูดจาตู่ตักทุกลนหยาบคาย ลงท้ายด้วยการบดเรื่องไม่มีมูลขึ้นมาหาเหตุลงไม้ลงมือเอาภัยย่า และยังเคยถึงกับกลั่นแกล้งนุกนวลหลายครั้งเพราะกลัวว่าความสวยของแจะจะไปดึงดูดใจผู้ชายคนนั้นคนนี้ จนย่าต้องหนีไปนอนบ้านญาติข้างเพื่อนฝูงบ้างพร้อมรอยฟกช้ำตามตัวกับหัวที่มีผมเผ้ากระเว้ากระแหงอยู่บ่อย ๆ พอหายเมมาปู่ก็จะไปตามง้อย่ากลับ แต่ครั้นเหล้าเข้าปากก็อีหروبเดิม วนเวียนไม่เลิกอยู่อย่างนั้น

(ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต. 2559 : 34)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้ชายนอกจากจะมีชู้แล้วยังทำร้ายผู้หญิงอย่างรุนแรง ทำให้ผู้หญิงได้รับความเจ็บปวดทางจิตใจและร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการชอบดื่มเหล้าจึงทำให้ผู้ชายเสียสติทำสิ่งที่ไม่ดีต่อครอบครัวของตน ฝ่ายผู้หญิงเป็นฝ่ายที่น่าสงสาร ซึ่งต้องอดทนหรือหลบไปอยู่กับคนอื่นชั่วคราวเพื่อให้พ้นจากความรุนแรงในครอบครัว

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนให้เห็นถึงภาพปัญหาด้านครอบครัวในสังคมชนบทไทย ปัญหาเด็กที่ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดการดูแลและการสั่งสอนจากครอบครัว ปัญหาการมีชู้ของพ่อหรือแม่ ซึ่งทำให้พ่อกับแม่ต้องแยกทางกัน และเด็กก็จะถูกทอดทิ้งให้ต้องว่าเหว ต้องขาดพ่อหรือแม่ไปจากชีวิต ปัญหาเด็กกับพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง เมื่อเด็กไม่ยอมทำตามที่พ่อเลี้ยงแม่เลี้ยงสั่ง จะทำให้เด็กถูกลงโทษโดยไม่ได้รับความยุติธรรม ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาความรุนแรงครอบครัวที่ผู้ชายนอกจากจะมีชู้แล้วยังทำร้ายผู้หญิงอย่างรุนแรง ทำให้ผู้หญิงได้รับความเจ็บปวดทางจิตใจและร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4.1.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาเศรษฐกิจเกิดขึ้นจากการที่ทรัพยากรเศรษฐกิจมีจำกัด เมื่อเทียบกับความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด ทำให้คนในสังคมประสบปัญหาเศรษฐกิจ สำหรับปัญหาด้านเศรษฐกิจในสังคมชนบท คนในสังคมชนบทมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ไม่สามารถจะหาปัจจัย

มาใช้จ่ายเพื่อดำเนินชีวิตได้ คุณภาพของเศรษฐกิจในสังคมชนบทอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาด้านเศรษฐกิจในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ดังต่อไปนี้

1) การซื้อสินค้าเงินเชื่อ

การซื้อสินค้าเงินเชื่อ หมายถึง คนขอซื้อสิ่งของล่วงหน้า โดยยังไม่จ่ายเงิน แต่มีการนำสิ่งของไปใช้ก่อน โดยจ่ายเงินค่าสินค้าในภายหลัง ในสังคมชนบทมีปัญหาการขอซื้อสิ่งของจำเป็นและไม่จำเป็น โดยไม่ยอมนำเงินมาจ่ายค่าสินค้าในภายหลัง ในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ดังต่อไปนี้

1.1) การขอซื้อสิ่งของไม่จำเป็น

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง ลุงดำแก๊งทำตัวอย่างน่าสงสารมาขอซื้อเหล้าที่ร้านของนายชง นายชงใจอ่อนยอมให้ซื้อได้หลายครั้ง ดังตัวอย่าง

ลุงดำมานั่งก่นอยู่หน้าร้านนานนับชั่วโมง แกกุ่นเฉียวและเจ็บอกเจ็บใจว่าตอนที่ตะลุมบอนไม่รู้ใครเป็นใครนั้น ใครคนหนึ่งทิ้งผมบนหัวของแกและกระซอกติดมือไปเป็นกระจุกตรงกลางกระหม่อมซึ่งเคยมีผมเหลือติดอยู่เพียงบาง ๆ บัดนี้เห็นแต่หนังศีรษะแดง ๆ ลุงดำอ้อนวอนขอซื้อเหล้าโดยยื่นศีรษะอันเจ็บแสบให้นายชงดูว่าคินี้แกคงนอนไม่หลับ ถ้าไม่ได้เหล้าข้อมใจ นายชงยอมหยิบเหล้าให้และบอกให้กลับบ้าน ยังไม่ถึงหนึ่งชั่วโมง ลุงดำกลับมาอีก เอ็ดตะโรอยู่สักพักนายชงก็ใจอ่อนยอมให้อีกหนึ่งขวด

(ช่างสำราญ. 2546 : 37-38)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาเศรษฐกิจเกี่ยวกับการขอซื้อสิ่งของไม่จำเป็น คนในสังคมชนบทนอกจากไม่มีเงินไปซื้อสิ่งของจำเป็นในชีวิตประจำวัน ยังอยากไปซื้อสิ่งของไม่จำเป็นเช่นเหล้ามากิน ทำให้ภาวะเศรษฐกิจหนักขึ้นสำหรับคนที่มาซื้อสิ่งของไม่จำเป็น

1.2) การขอซื้อสิ่งของจำเป็น

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง ประสทธิกับกำพลไปขอซื้อข้าวกับมามาจากร้านของนายชง นายชงจะให้ซื้อบางส่วน ดังตัวอย่าง

“ว่าไงไอ้หนู สองคนจะเอาอะไร”

“แม่ให้มาซื้อข้าวหนึ่งถุง กับมามาสามห่อ”

นายชงยิ้มแห้งส่ายหน้า เขาส่ายหน้าด้วยความระอาทว่ายอมให้ซื้อหันไปหยิบของให้ มีแต่ข้าวสาร มามาหมดเสียแล้ว “บอกแม่นะว่า

ครั้งสุดท้าย ต้องใช้หนี้เก่าให้หมดก่อนถึงจะเชื่อใหม่ได้”

(ช่างสำราญ. 2546 : 37)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาเศรษฐกิจเกี่ยวกับการขอซื้อสิ่งของจำเป็น คนในสังคมชนบทไม่มีเงินจึงไม่สามารถไปซื้อสิ่งของจำเป็นได้ แม้แต่ข้าวกับมาล่า ปัญหาเศรษฐกิจทำให้ชีวิตของคนในชนบทยังต้องกังวลเรื่องเงินอย่างหนัก ยังใช้ชีวิตอย่างมีความยากลำบาก ส่วนคนที่ยอมซื้อของจำเป็นก็เพราะเขามีน้ำใจต่อคนมาขอซื้อของ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาเศรษฐกิจเกี่ยวกับการขอซื้อสิ่งของไม่จำเป็น คนในสังคมชนบทนอกจากไม่มีเงินไปซื้อสิ่งของจำเป็นในชีวิตประจำวัน ยังอยากไปซื้อสิ่งของไม่จำเป็นเช่นเหล้ามากิน ทำให้ภาวะเศรษฐกิจหนักขึ้นสำหรับคนที่มาซื้อสิ่งของไม่จำเป็น คนในสังคมชนบทมีปัญหาเศรษฐกิจเกี่ยวกับการขอซื้อสิ่งของจำเป็น คนในสังคมชนบทไม่มีเงินจึงไม่สามารถไปซื้อสิ่งของจำเป็นได้ ปัญหาเศรษฐกิจทำให้ชีวิตของคนในชนบทยังต้องกังวลเรื่องเงินอย่างหนัก ยังใช้ชีวิตอย่างมีความยากลำบาก

2) ปัญหาความยากจน

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง กำพลเห็นผู้ชายคนหนึ่งที่ตั้งตัวสกปรกนั่งอยู่หน้าร้านขายก๋วยเตี๋ยว เขาคงไม่ได้กินอาหารมานานแล้ว ดังตัวอย่าง

ในที่สุดเขาพบคนหนึ่ง ร่างผอมใบหน้าอิดโรย ผมเกาะกัน
เป็นก้อนยาวถึงต้นคอ เลื้อยกางเกงสกปรกมอมแมม นั่งบ่นพึมพำอยู่หน้า
ร้านก๋วยเตี๋ยวมืดมนหลวม ชายผู้นี้ราวไม่ได้กินข้าวมาแรมเดือน เมื่อ
กำพลถาม เขาก็ตอบอย่างคนไม่มีสติ ฟังไม่รู้เรื่องว่าเขาพูดถึงเรื่องใด

(ช่างสำราญ. 2546 : 65)

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง คนในสังคมชนบทมีปัญหาความยากจน บางคนไม่มีเงินซื้อข้าวกิน พวกเขาไม่สามารถเลี้ยงตนเองและดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองได้ แสดงให้เห็นถึงปัญหาเศรษฐกิจด้านปัญหาความยากจน ทำให้คนในสังคมชนบทบางคนยังอยู่ในความยากลำบาก แม้แต่ข้าวก็ไม่มีกิน

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง นายชงฝากให้ประสิทธิ์บอกแม่ว่ามาแล้วหมดแล้ว ต้องจ่ายหนี้เก่าให้เรียบร้อยก่อนจึงจะเชื่อของใหม่ไปได้ ในบ้านมีแต่ข้าว ประสิทธิ์กังวลว่ากำพลจะไม่มีอาหารกิน ดังตัวอย่าง

“มาแล้วหมด” ประสิทธิ์บอก

นางหมอนถอนใจอีกรอบ “ไปอีกที เอาไข่มาลืบบาท”

“เฮียชงบอกว่า ใช้หนี้เก่าให้หมดก่อนแล้วค่อยไปซื้อใหม่”

...ประสิทธิ์เริ่มกังวลว่าจะไม่มีอะไรให้เพื่อนกิน ทั้งสองลงนั่ง
 หงอย ๆ ข้างนางหมอน
 “มีแต่ข้าววะ” ไออันบอกเพื่อน “แม่ข้าจะเชื่อไข่แต่เฮียชงบอกว่า
 ต้องใช้หนี้เก่าให้หมดก่อน”

(ข้างลำราญ. 2552 : 38-39)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหายากจน คนในสังคมชนบท
 ไม่มีเงินไปซื้ออาหารกิน มีแต่ข้าวอย่างเดียวไม่มีกับข้าวที่จะกินได้ นอกจากนี้ คนในสังคมชนบท
 อาจจะมีหนี้ที่เกิดจากเชื่อของกินตั้งหลายครั้ง รายได้ของคนในสังคมชนบทไทยจึงไม่เพียงพอเลี้ยง
 ครอบครัว ทำให้พวกเขาไม่สามารถจ่ายหนี้ของตนเองได้ แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมชนบทไทย
 ยังกังวลเรื่องการกิน เพราะไม่มีเงินไปซื้อของกินได้ ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจด้านความยากจนขึ้น
 จึงทำให้ชีวิตของคนในสังคมชนบทอยู่ในความยากลำบาก

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ครอบครัวของพ่อลับแลยากจนมากต้อง
 กินแต่ข้าวต้มที่ใส่น้ำเยอะ กับข้าวที่เป็นก้อนกรวดเม็ดเล็ก ๆ หลังจากปุ่เสียชีวิตไปแล้ว ดังตัวอย่าง

ย่ากับพ่อยังคงทำงานอยู่ในสวนมะพร้าวต่อไป แม้รายได้จะมี
 เพียงแค่หาซื้อข้าวสารกรอกหม้อเท่านั้น พ่อเล่าว่าหลังปุ่ตายจากไป
 อาหารเย็นหลาย ๆ มื้อของครอบครัวก็คือข้าวต้มที่ใส่น้ำเยอะ ๆ เคี้ยวจน
 เม็ดข้าวแตกพองและเหลวข้นเหมือนโจ๊ก ส่วนกับข้าวก็คือก้อนกรวดเม็ด
 เท่านี้วก้อยแ่อยู่ในถ้วยน้ำปลา ตักข้าวคำหนึ่งก็ใช้ตะเกียบคีบเม็ดกรวด
 ขึ้นจากถ้วยเพื่อดูเอาความเค็มจากน้ำปลานั้นก็หย่อนกลับลงไปซุบ
 น้ำปลาในถ้วยดั้งเดิม

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 44)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหายากจน คนในสังคมชนบท
 มีรายได้น้อย จึงไม่สามารถเลี้ยงคนในครอบครัวได้ ต้องแก้ปัญหาด้วยการนำข้าวมาผสมน้ำกินให้
 อิ่มท้อง ไม่มีกับข้าวจนต้องเอาก้อนหินเล็ก ๆ เช่น น้ำปลา เพื่อให้มีรสเค็ม ดูดเอารสเค็มจากก้อนหิน
 แทนกับข้าว เศรษฐกิจของคนในสังคมชนบทจึงอยู่ในระดับต่ำ อันส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาความยากจน พวกเขาไม่มีเงิน
 ไปซื้ออาหารมากิน ไม่สามารถเลี้ยงตนเองและดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองได้ นอกจากนี้ คนใน
 สังคมชนบทอาจจะมีหนี้ที่เกิดจากเชื่อของกินตั้งหลายครั้ง รายได้ของคนในสังคมชนบทไทยจึง
 ไม่เพียงพอเลี้ยงครอบครัว ทำให้พวกเขาไม่สามารถจ่ายหนี้ของตนเองได้ แสดงให้เห็นว่าคนในสังคม
 ชนบทไทยยังกังวลเรื่องการกิน เพราะไม่มีเงินไปซื้อของกินได้ ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจ

ด้านความยากจนหนักขึ้น จึงทำให้ชีวิตของคนในสังคมชนบทอยู่ในความยากลำบาก คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำ

3) ปัญหาการเล่นหวยใต้ดิน หรือ ซื้อลอตเตอรี่

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง คนในหมู่บ้านชอบเล่นหวยใต้ดิน ลุงคำก็ชอบเล่นหวยใต้ดิน เมื่อรู้ตนเองถูกหวย ก็ดีใจมากและเฉลิมฉลองกันอย่างเกินความเหมาะสม ดังตัวอย่าง

ในจำนวนคนที่เจียบเหงาและพลาดหวังจากหวยใต้ดิน บางคนยังมีหวังสำรองเพราะยังไม่ได้ตรวจลอตเตอรี่ เรียงเบอร์และเสียงของไอ้จิวแพร่สะพัดไปจนมีดคำ ตอนหนึ่งที่มีเสียงโห่ร้องของชายคนหนึ่ง นัยว่าถูกลอตเตอรี่รางวัลที่ห้า พอรู้ว่าถูกหวยเขาวิ่งมาขอเป็นเหล่าที่ร้านค้าทันที คนถูกคือลุงคำ อาชีพปะยางและซ่อมจักรยาน เขาตั้งวงเหล้าเลี้ยงเพื่อนฝูงอยู่จนดึกคืน

(ช่างสำราญ. 2546 : 53-54)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาการเล่นหวยใต้ดิน คนในสังคมชนบทมักคาดหวัง คาดหวังการถูกรางวัลจากการเล่นหวยใต้ดิน พวกเขาหวังว่าถ้าถูกหวย จะได้มีเงินเข้าเพิ่มเติม จะได้จัดงานเฉลิมฉลองหรือไปทำสิ่งที่ตนเองชอบ โดยไม่ต้องทำงานหนักก็ได้ แต่เมื่อพวกเขาได้เงินจากการถูกหวยพวกเขาจะใช้หมดอย่างรวดเร็ว สุดท้ายก็กลับมาไม่มีเงินอีกไม่สามารถเลี้ยงครอบครัวของตนได้อีก นอกจากนี้ ไม่ใช่ทุกคนมีโอกาสถูกหวยได้ เงินใช้เล่นหวยจะเสียเปล่า โดยไม่ได้รับอะไรเลย หวยใต้ดินไม่สามารถช่วยเศรษฐกิจให้พัฒนาดีขึ้นได้ แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมชนบทบางคนไม่ได้สนใจใช้วิธีที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ แค่นิยมใช้การเล่นหวยใต้ดินซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง ทำให้คนในสังคมซึ่เกียจไปทำงาน หวังแต่ถูกหวยและมีเงินเข้ามาอย่างสบาย

นวนิยายเรื่อง ลับแลแกงคอย ได้กล่าวถึง แม่ของลับแลเอาเลขประจำตัวนักเรียนของลับแลสามตัวหลังไปซื้อหวยใต้ดิน แม่ได้รางวัลที่สามจึงรีบไปซื้อสร้อยคอทองคำมาใส่ และไปบอกเพื่อนบ้านอย่างดีใจ ดังตัวอย่าง

ตั้งแต่วันแรกที่ผมได้หมายเลขประจำตัวนักเรียนมา แม่นั่งปักเย็บหมายเลขนั้นด้วยด้ายสีแดงลงบนนอกเสื้อของผม 10147 นั่นคือเลขประจำตัวนักเรียนซึ่งแม่จดจ่ออยู่กับมันจนยากจะลืมเลือน ตัวเลขห้าตัวนั้นแม่หมายใจเอาไว้เพียงซื้อหวยใต้ดินเลขท้ายสามตัวกับสองตัว แล้วแม่ก็ซื้อซ้ำอีกครั้งกับสลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งเป็นเลขหกหลัก ที่จริงแม่ไม่ได้ใส่ใจเลขสามตัวหน้าเท่าไรนัก ดูเพียงเลขสามตัวหลังขอให้เป็น 147 เท่านั้นก็ถือว่าใช้ได้ เมื่อซื้อเสร็จแม่ยัดเก็บไว้ในยกทรงที่แม่สวมใส่ พออีกสองวันถัดมา

แม่หยิบหนังสือพิมพ์ที่พ่อวางกองไว้บนโต๊ะหน้าระเบียบบ้านขึ้นตรวจ แล้วก็พบว่าลอตเตอรี่ใบนั้นถูกรางวัลที่สาม แม่ดีใจจนเนื้อเต้น ป่าวประกาศกับทุกคนที่พบเจอว่าตนถูกรางวัลที่สาม ขับรถมอเตอร์ไซค์ไปขึ้นเงินที่แก่งคอยก็ไปป่าวประกาศให้คนในชุมชนบ้านเก่ารับรู้กันถ้วนทั่ว ทุกครั้งที่ป่าวประกาศแม่จะป้อปากเสมอว่า อย่าบอกให้พ่อรู้ว่าแม่ถูกรางวัล ในวันเดียวกันนั้นเลยแม่เข้าร้านทอง ซื้อสร้อยคอทองคำหนักสองบาทให้ตัวเอง

(ลับแล, แก่งคอย. 2558 : 175)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหากล่นหอยใต้ดิน คนในสังคมชนบทแอบกล่นหอยใต้ดิน และหวังว่าถ้าถูกรางวัลใต้ดิน จะได้มีเงินไปซื้อสิ่งของที่ตนชอบ แต่ไม่ได้เอาเงินที่ถูกรางวัลไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัว แสดงให้เห็นถึงปัญหาหอยใต้ดินในชนบทยังมีอยู่ และเงินที่ได้จากการถูกรางวัลมาใช้เป็นความอยากได้ของตนเองคนเดียว

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหากล่นหอยใต้ดิน คนในสังคมชนบทบางคนคาดหวังในการกล่นหอยใต้ดิน พวกเขาหวังว่าถ้าถูกรางวัล จะได้มีเงินเข้าเพิ่มเติมโดยไม่ต้องทำงานหนักก็ได้ แต่ไม่ได้เอาเงินที่ถูกรางวัลไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัว เงินที่ถูกรางวัลได้มาจะมีวันใช้หมดอย่างรวดเร็ว ถ้าไม่ขยันทำงาน มีแต่หวังว่าอยากถูกรางวัล สุดท้ายรายได้ที่ได้รับจะลดลงและจะไม่สามารถเลี้ยงครอบครัวของตนได้ นอกจากนี้ เงินใช้เล่นหอยจะเสียเปล่า โดยไม่ได้รับอะไรเลย หอยใต้ดินไม่สามารถช่วยเศรษฐกิจได้พัฒนาดีขึ้น

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนให้เห็นถึงภาพปัญหาสังคมด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย ปัญหาเกี่ยวกับการซื้อสินค้าเงินเชื่อ คนในสังคมชนบทบางคนไม่มีเงินไปซื้อสิ่งของจำเป็นได้ จึงใช้วิธีเชื่อแทน บางคนยังอยากซื้อสิ่งของไม่จำเป็นได้ อย่างเช่นเหล้ามากิน ทำให้ภาวะเศรษฐกิจในสังคมชนบทหนักขึ้น ปัญหาอยากจน คนในสังคมชนบทส่วนใหญ่มีรายได้ไม่มาก ยังกังวลเรื่องความหิวอยู่ พวกเขาไม่สามารถซื้อสิ่งของจำเป็นได้ แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมชนบทยังอยู่ในความยากลำบาก ปัญหาการกล่นหอยใต้ดิน หรือ ซื้อลอตเตอรี่ ทำให้คนในสังคมชนบทขึ้นใจไปทำงาน หวังแต่ถูกรางวัลจะได้รับเงินอย่างสบาย เศรษฐกิจในสังคมชนบทจึงอยู่ในระดับต่ำมาอย่างต่อเนื่อง

4.1.3 ปัญหาการศึกษา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาของสังคม ปัญหาการศึกษาในสังคมชนบทมีอย่างมากมาย เด็กในสังคมชนบทไม่ได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน ผู้ใหญ่บางคนในสังคมชนบทไม่รู้หนังสือ ทำให้การดำรงชีวิตของเขาในสังคมปัจจุบันนี้ยากลำบากขึ้น ปัญหาการศึกษาที่ปรากฏใน

นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้แก่ ปัญหาเด็กไม่ได้ไปโรงเรียน และปัญหาผู้ใหญ่ไม่รู้หนังสือ ดังนี้

1) ปัญหาเด็กไม่ได้ไปโรงเรียน

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง กำพลไม่มีพ่อแม่ เขาได้แต่อาศัยนอนบ้านเพื่อน กำพลจึงไม่ได้เรียนหนังสือที่โรงเรียน ทั้งที่ยังไม่จบชั้น ป.1 เพราะครอบครัวของเขาไม่ได้ดูแลเขา และไม่ช่วยจ่ายค่าเทอมให้ กำพลจึงไม่ได้ไปเรียนที่โรงเรียนกับเพื่อน ดังตัวอย่าง

บ้านของนางหมอนคือบ้านที่กำพลอาศัยนอนบ่ยที่สุด เลื้อยผ้าของกำพลอยู่ที่นี้และนางหมอนเป็นผู้ดูแลซักให้ ประสิทธิ์หรือไอ้อันเพื่อนร่วมชั้นประถมหนึ่งของกำพลนำข่าวจากโรงเรียนมาแล้วให้ฟังเสมอ อีกไม่กี่วันโรงเรียนจะปิดเทอม ประสิทธิ์จะจบประถมหนึ่ง กำพลฟังอย่างหงอยเหงานเขาอยากไปโรงเรียนเหลือเกิน

(ช่างสำราญ. 2546 : 64)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาเด็กในชนบทบางคนไม่ได้ไปโรงเรียนยังมีอยู่ เด็กที่ไม่มีโอกาสไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน เนื่องจากไม่มีครอบครัวดูแล ไม่มีเงินเพียงพอไปจ่ายค่าเทอมได้ เด็กจึงต้องหยุดเรียนทั้งที่เขาอยากไปเรียนหนังสือมาก ๆ แต่เขาก็ไปไม่ได้ แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการได้รับการศึกษาของเด็กในชนบทไทยนั้นไม่เท่าเทียมกัน

2) ปัญหาผู้ใหญ่ไม่รู้หนังสือ

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง ยายอ่านหนังสืออวยพรวันเกิดจากหลาน ๆ ไม่ออก จึงไปหาตาใจกับทิดคำมาช่วย แต่ทั้งสองคนไม่สามารถอ่านหนังสือออกได้ เพราะพวกเขาไม่ได้รับการศึกษาอย่างที่ควร ดังตัวอย่าง

“ช่วยหน่อยเถอะ หลาน ๆ มันว่า เย็นนี้กลับจากโรงเรียนจะจัดงานวันเกิดให้ นี่เมื่อเช้าเขาเขียนหนังสืออวยพรให้กัน ยายก็อ่านไม่ออกไม่รู้หนังสือ ต้องให้ตาใจอ่านให้ฟัง เหลืออีกใบนี้สิ ของไอ้ตัวเล็กนี่แหละ เขาเขียนของเขาเอง ตาใจแกกว่าอ่านไม่ออก ให้ทิดคำอ่าน ก็ว่า ตัวเล็กแกไม่เห็น เจ้าตัวเองก็ยังอ่านไม่เป็น ก็มันไปโรงเรียนแค่สองวัน คงยังไม่ได้เรียนอ่าน ถึงเขียนได้อย่างเดียว”

(ช่างสำราญ. 2546 : 128)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ใหญ่บางคนในสังคมชนบทไทยยังอ่านหนังสือไม่ออก เพราะไม่ได้รับการศึกษาที่ดีตอนเรียนก็เรียนไม่จบ จึงทำให้ผู้ใหญ่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ส่งผลให้ผู้ใหญ่ไม่สามารถสื่อสารกับหลาน ๆ ของตนเองได้อย่างหลากหลายวิธี ทำให้การรับรู้ข้อมูล

ต่าง ๆ มีข้อจำกัด การอ่านไม่ออกของผู้ใหญ่บางคนในสังคมชนบทจึงทำให้การดำรงชีวิตของเขาในสังคมปัจจุบันนี้ยากลำบากขึ้นได้

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนให้เห็นถึงภาพปัญหาสังคมในด้านการศึกษาของประเทศไทย เด็กในสังคมชนบทไม่มีโอกาสไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ทำให้เด็กขาดโอกาสในการศึกษา และผู้ใหญ่บางคนก็อ่านหนังสือไม่ออก ทำให้ผู้ใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างยากลำบากมากขึ้น

4.1.4 ปัญหาการทำผิดกฎหมาย

ปัญหาการทำผิดกฎหมายในสังคมชนบท คนในสังคมชนบทแอบเล่นไพ่ ทำให้พวกเขาไม่มีเวลาดูแลครอบครัวของตนเอง และอยู่ในความเสี่ยงที่จะถูกตำรวจจับไปติดคุก ผู้ชายในสังคมชนบทบางคนไปเที่ยวโสเภณี ทำให้ผู้ชายต้องเสียเงิน และไม่ไปหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวของตน ปัญหาการทำผิดกฎหมายที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้แก่ ปัญหาการเล่นไพ่ และปัญหาโสเภณีในสังคมชนบท

1) ปัญหาการเล่นไพ่

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง แม่ของลับแลกับเพื่อนบ้านไปแอบเล่นไพ่ที่ลานใต้ต้นมะม่วง จำนวนเงินที่เล่นไพ่น้อย ๆ มากขึ้น เมื่อตำรวจมา พวกเขาจะรีบหนีไป แต่ตำรวจรู้ว่าแม่เป็นคนหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มแอบเล่นไพ่ ดังตัวอย่าง

ลานใต้ต้นมะม่วงกลายเป็นที่ประจำของขาไฟ แรก ๆ เล่นกันบาทสองบาทเพื่อแก้เซ็ง ต่อมาเมื่อแม่ชำนาญการเล่นไพ่มากขึ้นจนเล่นรั่มมีเป็นเงินที่ลงเดิมพันเริ่มมากขึ้นเป็นหลักสิบและหลักร้อย ตกบ่าขาประจำจะเป็นที่รู้กันว่ามานัดพบกันที่ลานใต้ต้นมะม่วง มันดำเนินเรื่อยไปตั้งนี้จนไม่มีใครคาดคิด ว่าวันหนึ่งรถกระบะสีดำคันหนึ่งจะพุ่งปราดเข้ามาจอดหน้าบ้านพร้อมกับชายในชุดสีกากีห้าหกคน พุ่งพรวดลงจากกระบะรถวิ่งเข้าใต้ตะครุบขาไฟจนแตกกระเจิงไปคนละทิศคนละทาง แมวันนั้นทุกคนต่างรอดพ้นจากการจับกุมแต่ตำรวจก็รู้ว่าใครบ้าง โดยเฉพาะแม่ซึ่งเป็นเจ้าบ้าน

(ลับแล, แก่งคอย. 2558 : 240)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทแอบเล่นไพ่ จำนวนเงินเล่นไพ่น้อยเล็กน้อยจนมากขึ้น ถ้าโดนตำรวจจับ คนที่แอบเล่นไพ่จะติดคุก จนทำให้พวกเขาไม่มีเวลาดูแลครอบครัวของตนเอง และยังเสียค่าเล่นไพ่นี้ไม่ได้รับอะไรกลับมา แสดงให้เห็นว่าปัญหาการเล่นไพ่นี้ในสังคมชนบท ทำให้คนที่เล่นไพ่อยูในความเสี่ยงที่จะถูกตำรวจจับไปติดคุก และส่งผลกระทบต่อ การไม่มีเวลาดูแลคนในครอบครัวของพวกเขา

2) ปัญหาโสเภณี

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง นางชงพากำพลไปตัดผม กำพลออกไปเดินข้างนอกร้านตัดผม เขาเห็นเจ้แก้วแต่ผู้ชายผ้าขนหนูที่นี่ เขาได้ยืมมีคมถามราคา จึงรีบกลับไปบอกนายชงที่แท้คือเจ้แก้วแอบขายตัว ดังตัวอย่าง

กำพลซึ่งแอบฟังอยู่ร้องอ้อในใจ ที่แท้เจ้แก้วมาขายผ้าขนหนู
ได้ยืมเสียงอาสาเถี่ยถามราคา แต่กำพลไม่รอฟัง เขารีบวิ่งกลับไปบอกนายชง

“เหรอ” นายชงสะดุ้ง เขาตัดผมเสร็จพอดีจึงรีบออกไปดู แม้
ไม่ได้เข้าใกล้แต่เขาจำได้ถนัด กระนั้นยังส่ายหน้าอย่างไม่อาจเข้าใจ

“เฮียเข้าไปสิ เราน่าจะช่วยเขาซื้อสักผืนนะ”

นายชงรีบพากำพลกลับบ้านคิ้วขมวดมาตลอดทาง

(ช่างสำราญ. 2546 : 184)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาการทำผิดกฎหมายด้านปัญหาโสเภณี ผู้หญิงในสังคมชนบทแอบทำอาชีพที่เป็นโสเภณี โสเภณีเป็นอาชีพที่คนในสังคมรังเกียจ และไม่ให้เด็กไปยุ่งกับโสเภณี เพราะคนในสังคมคิดว่าโสเภณีจะส่งผลไม่ดีต่อการเติบโตของเด็ก

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ลุงเสรีฐเป็นคนที่เหมาะสมพาพ่อไปเที่ยวโสเภณีที่โรงน้ำชา ทำให้พ่อติดเที่ยวโสเภณี ไม่มีเวลาทำมาหากินและดูแลคนในครอบครัว ดังตัวอย่าง

เสรีฐเพื่อนรักของพ่อ ที่ผมจะเรียกเขาว่า ‘ลุงเสรีฐ’ ...ซึ่งเขา
ได้ชักนำพ่อผู้เป็นเจ้าของดวงตาดูดั้น ปากอย่างใจอย่าง และซึ่มซึบความ
กะล่อนจากลุงเสรีฐเป็นเชิงพาที่เอาไว้จับแม่ค้าในย่านตลาดได้รุ่ง พ่อได้รู้จัก
โรงดูดฝิ่นและโรงน้ำชา (ร้ายกาจนัก! พ่อใช้คำว่าโรงน้ำชาปกปิดความ
ลึกลับยวนใจมาตลอดการแล้ว ซึ่งหลังจากผ่านไปหลายปี ผมก็รู้ความจริง
จากหนังสือเรื่องหนึ่งว่ามันคือช่องโสเภณีนั่นเอง) พ่อเริ่มต้นจากอาการ
กล้า ๆ เกร็ง ๆ แต่ตอนหลังทั้งพ่อกับลุงเสรีฐก็ติดโรงน้ำชาและโรงดูดฝิ่นกัน
ชนิดงอมแงม

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 51)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาโสเภณี ผู้ชายบางคนออกไปนอกบ้านเพื่อไปเที่ยวโสเภณี ทำให้ผู้ชายต้องจ่ายเงินให้แก่โสเภณี ถึงแม้ผู้ชายคนนี้อาจจะยังไม่ค่อยมีเงินในกระเป๋าเท่าไร ผู้ชายติดการเที่ยวโสเภณีทำให้ผู้ชายเสียเวลาในเรื่องนี้ และไม่มีเวลาไปหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวของตน จึงละเลยหน้าที่การเป็นสามีและการเป็นพ่อในครอบครัวของตนเอง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาโสเภณี โสเภณีเป็นอาชีพที่คนในสังคมรังเกียจ และจะส่งผลไม่ดีต่อการเติบโตของเด็ก นอกจากนี้ ผู้ชายบางคนไปหาโสเภณีอยู่

ข้างนอกอย่างบ่อยครั้ง ทำให้ผู้ชายต้องเสียเงินให้แก่โสเภณี ผู้ชายติดไปหาโสเภณียังทำให้ผู้ชายเสียเวลาในเรื่องนี้ และไม่ไปหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวของตน

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหากการเล่นไฟ ถ้าโดนตำรวจจับคนที่แอบเล่นไฟจะติดคุกอย่างไม่มีอิสระ จนทำให้พวกเขาไม่มีเวลาดูแลครอบครัวของตนเอง และยิ่งสูญเสียเงินไปกับการเล่นไฟด้วย คนในสังคมชนบทมีปัญหาโสเภณี โสเภณีเป็นอาชีพที่คนในสังคมรังเกียจ ผู้ชายบางคนไปเที่ยวโสเภณีบ่อยครั้ง ทำให้ไม่มีเวลาไปหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวของตนเอง

4.1.5 ปัญหาคุณธรรม

ปัญหาคุณธรรมในสังคมชนบท คนในสังคมชนบทบางคนไม่ซื่อสัตย์ จึงเกิดผลกระทบให้คนในสังคมจะต้องอยู่ในความเดือดร้อน คนในสังคมชนบทบางคนไม่รับผิดชอบหน้าที่ของตนเกี่ยวกับความเป็นพ่อและความเป็นแม่ ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวไม่ดี ปัญหาคุณธรรมที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้แก่ ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ และปัญหาความไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ดังนี้

1) ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง เงินในวัดหายไปสองครั้ง กุญแจห้องเก็บของถูกสะเดาะ ทำให้พระโษะเดือดร้อน เพราะพระโษะรู้ว่าขโมยคือน้อย แต่เขายังเป็นเด็ก พระโษะจึงแค่ไล่เขากลับบ้าน ไม่ให้เขาอยู่ในวัดต่อไป ดังตัวอย่าง

พระโษะทุ่มเทความพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะใช้คำสอนทางศาสนาเปลี่ยนแปลงไอ้ร้อย หนึ่งในเดือนที่ผ่านมา เงินในตลับไม้ของท่านหายไปสองครั้ง พระรูปอื่น ๆ ก็เริ่มเอะอะว่ามีของหาย ล่าสุคนธ์กุญแจห้องเก็บของถูกสะเดาะ ของมีค่าหายไปหลายชิ้น พระโษะรุ่มร้อนหนักขึ้น ทุกวันคำสอนของท่านไม่ทันการณ์เสียแล้ว คงเลี้ยงไม่พินต้องให้กฎหมายจัดการกระนั้นพระโษะยังรื้อรอ รู้สึกสงสารที่ไอ้ร้อยยังเด็กนักอายุเพียงสิบเอ็ดปีท่านเชื่อว่าไม้อ่อนนี้ยังคัดได้

... “น้อยเอ๊ย--วางยามไว้ตรงนั้นแหละ แล้วกลับไปบ้านเถอะ เอ็งอยู่วัดไม่ได้แล้วละ วันนี้ตำรวจเขาจะมาสอบเรื่องของหาย”

ไอ้ร้อยหน้าเสีย ปลดยามลงวาง พอยามถึงพื้น โมโมปริ้เข้าใส่ทันที ไอ้ร้อยใจหายหันหลังโกยอ้าว

(ช่างสำราญ. 2546 : 188-189)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาคุณธรรมด้านความไม่ซื่อสัตย์ คนในสังคมชนบทบางคนไม่ซื่อสัตย์ ขโมยสิ่งของของผู้อื่น ทำให้คนที่ถูกขโมยต้องอยู่ในความเดือดร้อน ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ในสังคมชนบท อาจจะทำให้คนในสังคมไม่เชื่อกันได้ และเกิดผลกระทบให้คนในสังคมจะเดือดร้อนจากปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ แต่ถึงกระนั้น หากพบว่าผู้ที่ไม่ซื่อสัตย์เป็นเด็ก ผู้ใหญ่ในสังคมก็จะอบรมสั่งสอนให้อภัยและหาทางให้เด็กไปให้ไกลจากโอกาสที่จะไม่ซื่อสัตย์

2) ปัญหาความไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง แม่ที่ทิ้งกำพลได้กลับมาใช้ชีวิตอยู่กับกำพลชั่วคราวแค่สัปดาห์ เมื่อผู้ชายข้างนอกมาหาแม่สามครั้ง แม่ก็ทิ้งกำพลอยู่คนเดียวอีกครั้ง ดังตัวอย่าง

คืนวันอังคาร กำพลนอนกับแม่เป็นคืนที่สี่ เขาตื่นขึ้นกลางดึก
เช่นเคย ทว่าคืนนี้ไม่เหมือนคืนก่อน ๆ ไม่มีเสียงชายคนนั้นที่หน้าประตู
ไม่มีเสียงพูดโต้ตอบ คงเหลือแต่เสียงละอื้นของแม่ซึ่งดังกว่าทุกคืนที่ผ่านมา
ถึงวันพุธ เมื่อกลับจากโรงเรียน กำพลพบแต่บ้านว่างเปล่า

แม่ของเขาจากไปแล้ว--

ใกล้ค่ำ กำพลยังคิดไม่ตกว่าคืนนี้จะนอนที่ไหน

(ช่างสำราญ. 2546 : 153-154)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาความไม่รับผิดชอบหน้าที่ของตนเกี่ยวกับความเป็นแม่ แม่ทิ้งลูกไปเพื่อไปใช้ชีวิตอยู่กับผู้ชายข้างนอกที่ไม่ใช่พ่อของลูก จึงทำให้ลูกต้องใช้ชีวิตอยู่ลำพัง แสดงให้เห็นว่าปัญหาความไม่รับผิดชอบหน้าที่ความเป็นแม่ ทำให้เด็กต้องใช้ชีวิตอยู่ลำพัง ไม่ได้รับการดูแลและความอบอุ่นจากแม่

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง พ่อของแก่งคอยอยู่ในช่วงเศร้ายุคหลังจากแม่เสียชีวิตไป พ่อไม่สนใจลูกของตน และยังตำลูกเมื่อลูกเล็กร้องไห้ เอาลูกให้คนอื่นดูแลแทนตนเอง ดังตัวอย่าง

ไอ้หนูของพ่อเติบโตขึ้นทุกวัน ๆ บางวันแก่งคอยร้องไห้กวนใจ
หนัก พ่อตะโกนดั่งลั่นจากระเบียงบ้าน “เจียบไว้ย ถ้าไม่เจียบจะเอาชี้อัย
ยัดปากเดี๋ยวนี้อะหละ” ทิพย์พยายามทำทุกอย่างเพื่อให้หนูน้อยเจียบเสียง
บางครั้งยอมขังตัวเองกับหนูน้อยอยู่ในห้องน้ำเพื่อไม่ให้เสียงร้องไปรบกวน
การเดินทางของพ่อ อารมณ์เกรี้ยวกราดของพ่อบางครั้งกวนใจทิพย์
แต่ต้องโอนอ่อนยอมตาม เพราะเห็นว่าพ่ออยู่ในช่วงโศกเศร้า และหนูน้อย

แก่งคอยนั่นเองที่ดึงพ่อไว้ให้อยู่กับโลกความเป็นจริงในแต่ละวันด้วยเสียง
ร้องไห้โยเย

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 89)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาคือไม่ได้รับผิดชอบหน้าที่
ของตนเกี่ยวกับความเป็นพ่อ พ่อไม่รับผิดชอบความเป็นพ่อให้ดีต่อลูก ไม่ได้ดูแลลูกอย่างดี และยังใช้
อารมณ์ร้ายด่าว่าลูกด้วยคำไม่ดี ถึงแม้ลูกยังเล็ก มีแต่ร้องไห้ พ่อก็ไม่สนใจลูกของตนเอง แสดงให้
เห็นถึงปัญหาคือไม่รับผิดชอบหน้าที่ความเป็นพ่อ ทำให้ลูกขาดการดูแลจากพ่อ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า คนในสังคมชนบทมีปัญหาคือไม่รับผิดชอบหน้าที่
ของตนเกี่ยวกับความเป็นพ่อและความเป็นแม่ จึงทำให้ลูกขาดการดูแลและความอบอุ่นจากครอบครัว
และความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับครอบครัว จึงเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อน
ให้เห็นถึงภาพปัญหาสังคมด้านคุณธรรมของประเทศไทย คนในสังคมชนบทมีปัญหาคือคุณธรรม
ความไม่ซื่อสัตย์ ทำให้คนในสังคมไม่เชื่อใจกัน และเกิดผลกระทบให้คนในสังคมเดือดร้อนจากปัญหา
ความไม่ซื่อสัตย์ คนในสังคมชนบทมีปัญหาคือไม่รับผิดชอบหน้าที่ของตนเกี่ยวกับความเป็นพ่อและ
ความเป็นแม่ จึงทำให้ลูกขาดการดูแลและความอบอุ่นจากครอบครัว

4.2 แนวทางแก้ปัญหาในสังคมชนบท

ปัญหาสังคมชนบทที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีหลากหลาย ได้แก่
ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการศึกษา ปัญหาการทำผิดกฎหมาย และปัญหาคุณธรรม
ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต้องพยายามหาแนวทางการป้องกันและการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ความเป็น
ระเบียบเรียบร้อยกลับคืนมา นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนแนวทางแก้ปัญหาใน
สังคมชนบทไว้บ้าง ดังนี้

4.2.1 แนวทางแก้ปัญหาครอบครัว

นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ผู้วิจัยพบว่านวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ.
2546-2561 ไม่ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาครอบครัวไว้อย่างชัดเจน พบเพียงการนำเสนอปัญหา
ครอบครัวไว้อย่างละเอียด แล้วค้างปัญหาไว้แบบนั้น โดยให้ผู้อ่านไปขบคิดต่อเองว่าปัญหา
ครอบครัวที่นำเสนอไว้จะแก้ไขได้อย่างไรต่อไป

4.2.2 แนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง ครอบครัวนางหมอน ครอบครัวป่าทองใบ ครอบครัวน้อย และครอบครัวตาใจได้พาครอบครัวไปรับแจกข้าวที่ศาลเจ้าเจ่งเต็กเซียงตั้ง หนึ่งคนจะ ได้รับข้าวหนึ่งถุง ถ้าเป็นหญิงท้องจะได้รับข้าวสองถุง ดังตัวอย่าง

นางหมอนปิดบ้าน ไปกันสามคนพ่อแม่ลูก พ่วงกำพลอีกหนึ่ง ป่าทองใบไปกับลุงแก้ว ใ้่น้อยไปกับแม่และพี่สาว ตาใจไปทั้งครอบครัว ทั้งลูกสาว ลูกชาย ลูกเขย ลูกสะใภ้ และหลานอีกสี่คน ยายน้อยเฝ้าบ้าน นางพวงไปกับผัวและลูกสาวทั้งสาม ไอ้ออด ไอ้ระ ไอ้ชัย ติดกลุ่มไปด้วยกัน พวกเขาไปรับแจกข้าวที่ศาลเจ้าเจ่งเต็กเซียงตั้ง แม่บ้าน แม่เรือน และผู้ไร่ซึ่งภาระการงานต่างไม่พลาดโอกาสนี้ เด็กเล็กเด็กโต มีความสำคัญไม่น้อยหน้า หนึ่งชีวิตต่อข้าวหนึ่งถุง เด็กซึ่งยังแบเบาะที่ได้ ลิทธิ่นี้ ส่วนหญิงอุ้มท้องจะได้รับแจกสองถุง เขาให้สำหรับเด็กในท้อง อีกหนึ่งถุง

(ช่างสำราญ. 2546 : 91)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้เศรษฐกิจในชนบทไม่ค่อยดี แต่ศาลเจ้าบางแห่งจะ ช่วยแจกข้าวให้กับคนในชนบทที่ฐานะยากจน ซึ่งเป็นคนที่อยู่อย่างยากลำบาก แนวทางการแจกข้าว ให้กับคนยากจน ทำให้คนในสังคมชนบทได้มีโอกาสอิ่มท้อง และเป็นโอกาสทองของคนในสังคมชนบท ที่จะแก้ปัญหาปากท้องของตนเองได้ พวกเขาจึงพาสมาชิกในครอบครัวไปรับแจกข้าวกันทุกคน เพื่อใช้สิทธิ 1 คนต่อข้าว 1 ถุงให้เต็มที่ เพื่อจะได้ให้คนทั้งครอบครัวมีข้าวกินไปได้อีกนาน

4.2.3 แนวทางแก้ปัญหาการศึกษา

นวนิยายเรื่อง ช่างสำราญ ได้กล่าวถึง ครูใหญ่ได้หาทุนเรียนมาช่วยเหลือกำพล เพื่อให้ กำพลได้เรียนต่อ ครูใหญ่ได้มาดูแลสุขภาพความเป็นอยู่ของกำพล เขาก็สงสารกำพลมาก ขึ้น ดังตัวอย่าง

ทุกคนแหวกทางให้กำพล ครูใหญ่นำข้าวดีมามอบให้กำพลได้ ทุนช่วยเหลือค่าเล่าเรียนจำนวน 4, 000 บาท ครูใหญ่ตามมาดูแลสุขภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนที่ได้รับทุน เมื่อได้ทราบข้อมูลจากเพื่อนบ้านหลายต่อ หลายคนแล้ว ครูใหญ่ทั้งเศร้าใจและเห็นใจ ฝ้าลูปหัวลูปไหล่ไถ่ถาม รายละเอียดเรื่องพ่อกับแม่ของกำพล

(ช่างสำราญ. 2546 : 167)

ตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้มีอำนาจในหน่วยงานการศึกษา ได้ช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีพ่อแม่ ซึ่งไม่มีโอกาสได้ไปโรงเรียนเหมือนเด็กคนอื่น โดยใช้วิธีให้ทุนการศึกษาเพื่อทำให้เด็กได้มีโอกาสกลับไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนอีกครั้ง แนวทางแก้ไขปัญหานี้เกิดขึ้นได้จากคนมีอำนาจสูงสุดในโรงเรียนที่สามารถจัดหาทุนการศึกษาให้กับเด็กยากจนได้ ร่วมกับความมีเมตตาของผู้ใหญ่ที่ต้องการช่วยเหลือเด็กยากจนให้ได้รับโอกาสที่ดีในการได้ไปเรียนในระบบโรงเรียนได้ต่อไป แนวทางการแก้ปัญหาด้วยวิธีให้ทุนนี้ จึงทำให้ปัญหาการไม่ได้ไปโรงเรียนของเด็กหมดไปได้

4.2.4 แนวทางแก้ปัญหาการทำผิดกฎหมาย

นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ผู้วิจัยพบว่านวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ไม่ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาการทำผิดกฎหมายไว้อย่างชัดเจน พบเพียงการนำเสนอปัญหาการทำผิดกฎหมายไว้อย่างละเอียด แล้วค้างปัญหาไว้แบบนั้น โดยให้ผู้อ่านไปขบคิดต่อเองว่าปัญหาการทำผิดกฎหมายที่นำเสนอไว้จะแก้ไขได้อย่างไรต่อไป

4.2.5 แนวทางแก้ปัญหาคุณธรรม

นวนิยายเรื่อง ลับแล แก่งคอย ได้กล่าวถึง ย่าของลับแลจะคอยสอนพ่อของลับแลไม่ให้เป็นเอาของในสวนมากินเปล่า ๆ โดยไม่จ่ายเงินให้เจ้าของสวน เพราะเจ้าของสวนมีบุญคุณให้ที่อยู่และจ้างทุกคนในครอบครัวทำงานในสวน ดังตัวอย่าง

เมื่อพ่อต้องเริ่มทำงานในสวนมะพร้าวตั้งแต่อายุเจ็ดแปดขวบ
จริงอยู่แม้ว่าจะตั้งอยู่อาศัยและทำงานในสวนมะพร้าว แต่ชีวิตวัยเยาว์
ช่วงแรกเกิดของพ่อกับน้อง ๆ บางคน ก็ไม่เคยได้กินขนมอะไรที่ต้องใช้
ส่วนประกอบของมะพร้าวเลย ซ่อนนี่เป็นคนเคร่งครัดและสำนึกในบุญคุณ
เจ้าของสวนมาก คอยห้ามปรามลูก ๆ ทุกคนมิให้ลักขโมยเอามะพร้าวมา
ทำกินเป็นอันขาด

(ลับแล, แก่งคอย. 2552 : 42)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ใหญ่สั่งสอนและอบรมลูก ๆ ให้เป็นคนที่มีคุณธรรมของผู้มีพระคุณ ให้ลูก ๆ ได้จดจำความดีของคนอื่นที่มีต่อตัวเอง และเป็นคนที่ซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบจากคนอื่น โดยเฉพาะคนที่มีบุญคุณต่อตน นอกจากนี้ผู้ใหญ่ยังเป็นตัวอย่างที่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนที่ให้กับลูก ลูกจะได้เลียนแบบจากผู้ใหญ่ แนวทางแก้ไขปัญหาคุณธรรมที่ผู้ใหญ่สั่งสอนลูกให้เป็นคนดีตั้งแต่เด็ก จะทำให้เด็กกลายเป็นคนที่มีคุณธรรม เมื่อโตไปก็เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมในสังคม

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า แนวทางแก้ปัญหาการศึกษา แก้ได้ด้วยวิธีการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กที่ยากจน ทำให้เด็กมีโอกาสกลับไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง แนวทางการแก้ปัญหาคุณธรรม คือ ผู้ใหญ่สั่งสอนและอบรมให้ลูกหลานเป็นคนที่มีคุณธรรมต่อผู้

มีพระคุณ และให้เป็นคนที่ซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบคนอื่น ไม่พบแนวทางแก้ปัญหาคครอบครัวและปัญหาการทำผิดกฎหมาย

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนให้เห็นถึงภาพปัญหาสังคมชนบทในด้านครอบครัวของประเทศไทย ปัญหาเด็กที่ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ จึงทำให้เด็กขาดการดูแลและการสั่งสอนที่ดีจากครอบครัว ปัญหาการมีคู่ของพ่อหรือแม่ที่นำมา ซึ่งการแยกทางกันของพ่อแม่ที่ส่งผลให้เด็กไม่ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวตน ปัญหาเด็กกับพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง เมื่อเด็กไม่ยอมทำตามที่พ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงสั่ง ก็ทำให้เด็กโดนตำหนิโดยไม่ได้ทำผิด ทำให้เด็กไม่ได้รับความยุติธรรมจากครอบครัว ภาพสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย คนในสังคมชนบทมีฐานะยากจน รายได้ที่ได้รับไม่สามารถเลี้ยงดูคนในครอบครัวได้ ปัญหาสังคมชนบทด้านการศึกษาของไทย เด็กในสังคมชนบทไม่มีโอกาสไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน และผู้ใหญ่บางคนก็อ่านหนังสือไม่ออก แสดงให้เห็นถึงการขาดโอกาสทางการศึกษาของเด็กในชนบท ภาพปัญหาสังคมชนบทในด้านการทำผิดกฎหมาย คนในสังคมชนบทชอบเล่นไพ่ ทำให้เสียเงินไปมากและโดนตำรวจจับด้วย ปัญหาผู้ชายในสังคมชนบทแอบไปหาโสเภณี จะไม่ทำหน้าทีความเป็นพ่อและสามีที่ดีอีกต่อไป ภาพปัญหาสังคมไทยในด้านคุณธรรม คนในสังคมชนบทมีปัญหาคคุณธรรมความไม่ซื่อสัตย์ ทำให้คนในสังคมไม่เชื่อใจกันได้ และเกิดผลกระทบให้คนในสังคมเดือดร้อนจากปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ คนในสังคมชนบทมีปัญหาความไม่รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองเกี่ยวกับความเป็นพ่อและความเป็นแม่ จึงทำให้ลูกขาดการดูแลและความอบอุ่นจากครอบครัว ด้านแนวทางการแก้ปัญหาได้นำเสนอแนวทางการศึกษา ด้วยการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กที่ยากจน ทำให้เด็กมีโอกาสไปกลับเรียนหนังสือที่โรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง แนวทางการแก้ปัญหาคุณธรรม คือ ผู้ใหญ่สั่งสอนและอบรมให้ลูกหลานเป็นคนที่มีคุณธรรมต่อผู้มีพระคุณ และให้เป็นคนที่ซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบคนอื่น ไม่พบแนวทางแก้ปัญหาคครอบครัวและปัญหาการทำผิดกฎหมาย มีการนำเสนอปัญหาไว้แบบนั้น โดยให้ผู้อ่านไปขบคิดต่อเองว่าปัญหาเหล่านี้ที่นำเสนอไว้จะแก้ไขได้อย่างไรต่อไป

4.3 ปัญหาในสังคมเมือง

ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเมืองมีมากมายหลายปัญหาที่แตกต่างจากสังคมชนบท เช่น การจราจรติดขัด สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ความผูกพันในครอบครัวมีน้อย เป็นต้น ถึงแม้สังคมเมืองเจริญกว่าชนบท แต่ปัญหาสังคมเมืองก็เป็นเรื่องสำคัญและเกิดผลกระทบต่อคนในสังคมเช่นเดียวกัน ปัญหาสังคมเมืองที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้แก่ ปัญหาคครอบครัว และปัญหาการทำผิดกฎหมาย

4.3.1 ปัญหาครอบครัว

นวนิยายเรื่อง พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ ได้กล่าวถึง ยายศรีได้แต่งงานกับตาหวดตง แต่ในวันหนึ่ง ตาหวดตงหายจากบ้านไป แบบไม่กลับมาอีก ต่อมา ยายศรีจึงรู้ว่าตาหวดตงเป็นคนที่มิเมียมีลูกอยู่แล้วที่ต่างจังหวัด แต่ที่หายไปไม่ได้กลับไปหาลูกเมียเก่า แต่ไปหาเมียคนใหม่อีก ยายศรีเพิ่งรู้ว่าตัวเองถูกตาหวดตงหลอกหลวงมาตลอดเวลา ยายศรีจึงรู้สึก เศร้าโศกเสียใจ ดังตัวอย่าง

ใช้...ยายศรีเคยเล่าให้ฟังหลายครั้ง เรื่องผู้ชายคนนั้นทำให้แก ต้องร้องไห้ เรื่องที่จู้ ๆ เขาก็หายไปเฉย ๆ วันหนึ่ง ไม่มีคำลา ไม่มีคำอธิบาย ไม่มีกระทั่งหวนกลับมาเก็บข้าวของเสื้อผ้าราวกับจะทิ้งทุกสิ่งไว้ที่มั้งใจ ยายอย่างนั้นตรานาน ผ่านไปหลายเดือนยายศรีถึงได้รู้ว่าเขามีเมียมีลูกอยู่ ก่อนแล้วที่ต่างจังหวัด เจ็บข้ายังกลัดหนองไม่ทันสร้าง...ไม่ถึงครึ่งปีต่อมาแก ยังไปรู้อีกด้วยว่าเขาไม่ได้ทิ้งแกกลับไปอยู่กับลูกเมียอย่างทีคิด หากทิ้ง ทั้งยายศรีและเมียเก่ากับลูกน้อยไปอยู่กับผู้หญิงคนใหม่อีกคน

(พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ. 2561 : 18)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาครอบครัวเกี่ยวกับผู้ชายเจ้าชู้ และการหลอกหลวงของผู้ชายที่มีต่อผู้หญิง ซึ่งผู้ชายเจ้าชู้นั้นจะสร้างครอบครัวใหม่ไปข้างหน้าเรื่อย ๆ โดยทิ้งลูกและเมียไว้ข้างหลัง โดยไม่คิดหวนกลับมา ทำให้ผู้หญิงที่ถูกหลอกหลวงต้องเลี้ยงลูกคนเดียว เด็กที่เติบโตมากับแม่ โดยไม่มีพ่อ จึงเป็นเด็กว่าเหว

นวนิยายเรื่อง พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ ได้กล่าวถึง ตาหวดตงนึกถึงนายวาณิชที่มีเมียสองคน เขาให้ความสำคัญกับเมียคนที่สองมากกว่าเมียคนแรก จึงทำให้เมียคนแรกอิจฉา หาโอกาสทำร้ายเมียคนที่สองกับลูกจนตาย ดังตัวอย่าง

ตาหวดตงก็อดนึกไปถึงนายวาณิชสองเมียที่บ้านเกิดคนหนึ่ง ขึ้นไม่ได้ทุกหน พอได้เมียใหม่นายวาณิชที่ว่าก็ลุ่มหลงคนมาที่หลังจนขาด ความยุติธรรม เป็นเหตุให้เมียใหญ่อิจฉาแค้นคลั่ง สบโอกาสฝักไม่อยู่ก็ บังคับจับเมียรองกับลูกแบเบาะกรอกสารหนูใส่ปากตายดับไปพร้อมกัน ภาพหญิงสาวปากคล้ำม่วงดวงตาเลื่อนลอย นอนสิ้นใจพร้อมลูกใน อ้อมกอดท่ามกลางเสียงร้องไห้ปึมจะขาดใจของนายวาณิชยังติดหูติดตา เมียหมาดุกันก็เท่ากับสร้างครอบครัวเพิ่ม เกิดสองครอบครัวร่วมชายคา ไม่สามัคคี ทำอย่างไรจึงจะมีความสุขในชีวิตได้คำว่ายุติธรรมให้พูด ออกมาน่าจะง่ายนัก ทำให้เป็นจริงได้ช่างยาก

(พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ. 2561 : 25)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาครอบครัวเกี่ยวกับผู้ชายที่มีคู่ และยังมีขอร้องผู้หญิงมาเป็นเมียคนที่สอง ทั้งเมียสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันในบ้านเดียวกัน ผู้ชายรักเมียคนที่สองมากกว่าเมียคนแรก ทำให้เมียคนแรกไม่พอใจจึงหาโอกาสทำร้ายเมียคนที่สองด้วยวิธีเลวร้าย ผู้หญิงบางคนก็เสียใจมากจากการที่ผู้ชายไปรักผู้หญิงอีกคนมากกว่าตนเอง อาจทำผิดจนถึงฆ่าคนตายได้ และทำให้ครอบครัวไม่มีความสุขอีกต่อไป

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนให้เห็นถึงภาพปัญหาสังคมเมืองในด้านครอบครัว คือ คนในสังคมเมืองจะมีปัญหาครอบครัว ผู้ชายมีคู่ทำให้ผู้หญิงในครอบครัวเสียใจและไม่มีความสุข และผู้หญิงบางคนอาจจะเสียใจมาก อาจทำผิดจนถึงฆ่าคนตายได้

4.3.2 ปัญหาการทำผิดกฎหมาย

ปัญหาการทำผิดกฎหมาย คือ การที่คนในสังคมไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงทำให้เกิดสิ่งไม่ถูกต้องและส่งผลไม่ดีต่อคนอื่นในสังคมไทยด้วย ปัญหาการทำผิดกฎหมายที่ปรากฏในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีดังนี้

1) ปัญหาโสเภณี

นวนิยายเรื่อง ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต ได้กล่าวถึง พ่อของปรามไปเที่ยวโสเภณี โดยปล่อยให้ปรามให้นั่งเล่นกับโสเภณีคนอื่น หรือปล่อยให้ปรามเล่นคนเดียว ดังตัวอย่าง

ในเวลาอย่างนั้นพ่อจะหายไปกับผู้หญิงคนใดคนหนึ่งครั้งใหญ่ ปล่อยให้ปรามนั่งดูละครโทรทัศน์ไปกับพวกผู้หญิงที่เหลื่อ เล่นตุ๊กตุนยอดมนุษย์ที่พามาเป็นเพื่อนด้วยตรงมุมห้อง ไม่กินนอนหลับไปบนโซฟาที่ถูกกดทับด้วยคว้นบุหรี่ปั่นหนักหน่วงเปียกชุ่มจนเป็นแอ่งหลุมอยู่ตรงกลาง แล้วปรามก็เชื่อว่าบ้านพวกนี้คือองค์กรลับ ทาสีชมพูเป็นสัญลักษณ์ให้รู้กัน เฉพาะแต่ในกลุ่ม มีสมาชิกเป็นผู้หญิงซึ่งปิดบังโฉมหน้าแท้จริงเอาไว้ เบื้องหลังหน้ากากสีขาว กำลังกอบกู้โลกให้รอดพ้นการทำลายล้างของเหล่าร้ายด้วยการลักลอบส่งข้อมูลสำคัญให้สายลับผู้ชายที่มักเห็นผลุบเข้าผลุบออกอย่างรีบเร่ง ราวกับเกรงจะมีใครเห็น

(ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต. 2559 : 31-32)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ชายที่ติดโสเภณี หรือต้องการเที่ยวโสเภณี ได้ปล่อยให้ลูกของตนให้อยู่กับคนอื่นหรืออยู่ตามลำพังในสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก และยังมีปล่อยให้ลูกต้องดื่มคว้นบุหรี่ปั่น อันอาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพของเด็กได้ ปัญหาชายไปติดโสเภณีจึงทำให้ผู้ชายไม่ทำหน้าที่พ่อที่มีต่อลูกให้ดี จนอาจเกิดอันตรายกับลูกได้

2) ปัญหาการลักพา และการกักขัง

นวนิยายเรื่อง คนแคระ ได้กล่าวถึง เกริกเตรียมอุปกรณ์ทุกอย่างเพื่อลักพาตัวคนแคระ เขาเกลี้ยทำเอกสารหล่น คนแคระมาช่วยเก็บเอกสาร เขาจึงเอาผ้าที่มียาสลบมาปิดปากและจมูกของคนแคระ เพื่อให้คนแคระหมดสติ และลักพาตัวคนแคระไปขังไว้ ดังตัวอย่าง

เกริกมองผาด ๆ ไปรอบตัว ปิดความคิดชั่ววูบนั่นทิ้ง แล้วเดินอ้อมไปเปิดประตูหลังให้คนแคระนำกล่องกระดาษใส่เอกสารไปวาง ตอนที่คนแคระโน้มตัวประคองกล่องเข้าไปในรถ เขาครางเฮือกอย่างทุ้มแรงเต็มที่ แล้วกระเียบคลานเข้าถอยหลังออกมา เกริกสบโอกาส ย่อตัวปราดเข้ารวบทางด้านหลัง ‘เหยื่อ’ เกริกเกร็งร่างเขม็งมือกดผ้าก็อชปิดจมูกและปากอีกฝ่าย เขากลั่นใจเล็งสุดสารระเหยกลื่นฉุนก็ทำให้รู้สึกมันและเวียนหัว เขาพยายามทรงกายไว้สุดกำลัง คนแคระหายใจหอบแรงและกำลังจะสำลักคอกทองชายโครงแต่เกริกไม่รู้สึกลับ ความรู้สึกทั้งหมดของเขาไปรวมกันอยู่ที่ลำแขนและมือที่กดเกร็งบนผ้าที่โปะ ‘ใบหน้าของอีกฝ่าย’ ยิ่งคนแคระตื่นเขายังกอดรัดร่างแน่น ไม่มีทางตื่นหลุด ขยับหนึ่งก้าวไปด้านหลังก่อนยกร่างคนแคระอ้อมขึ้น กลิ่นเหม็นเคล้ากลิ่นคลอโรฟอร์มและสารเคมีฉุนเข้าจมูก คนแคระยังตื่นระ ตะกายขาเตะถีบอากาศเป็นพัลวัน ลั่นกระแทกแข็งและหน้าขาของเกริกหลายหน เขาเกร็งร่างมากขึ้น กางนิ้วกดมือลงปิดปากและจมูกอย่างแรง ไหล่คนแคระยวบยาบด้วยแรงกระหืดกระหอบยาวออกฤทธิ์เร็วกว่าที่คาด เพียงอดีตใจ ร่างป้อมก็ลั่นเทาและเหมือนจะกระตุกอาการตื่นนอนเปลี่ยลงทุกที แต่เขายังค้ำเกร็งมือที่โปะผ้าก็อชรอนแนใจ มีเสียงครีตคราดจากลำคอของคนแคระและเงียบไป ร่างอ่อนปวกเปียก - มั่นใจได้ว่าคนแคระหมดสติแล้ว

(คนแคระ. 2555 : 58-59)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการทำผิดกฎหมายด้านการลักพายังปรากฏอยู่ในสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมเมือง แม้คนลักพาตัวไม่ได้ลักพาเพื่อแลกกับทรัพย์สินเงินทอง ไม่อยากได้ค่าไถ่ ไม่อยากได้รับอะไรจากคนที่ถูกลักพา แต่เขาแค่เพื่อให้เขามีความสนุกจากการมีอำนาจควบคุมชีวิตของคนอื่น เมื่อลักพาตัวแล้วก็นำไปกักขัง การลักพาตัวเป็นสิ่งผิดกฎหมายร้ายแรง เพราะเป็นการทำให้คนอื่นได้รับบาดเจ็บและขาดอิสรภาพ ซึ่งเป็นปัญหาที่ใหญ่มากในสังคมไทย

นวนิยายเรื่อง คนแคระ ได้กล่าวถึง เวลาถึงวันที่เกริกสัญญาไว้ว่าจะปล่อยคนแคระให้กลับบ้านอย่างอิสระ เกริกจัดงานเลี้ยงอำลาให้กับคนแคระ แต่ความจริงคือเกริกไม่ยอมปล่อยคน

แคะ จิ้งเอายาใส่ในแก้วเหล้าผสมกันเอามาให้คนแคะดื่ม คนแคะจึงถูกลักพาอีกครั้งด้วยความหลอกลวงของกรีก ดังตัวอย่าง

“พิชิตตายแล้ว” คนแคะพูดยานคาง คอพับคออ่อน ยึดตัว
นั่งอย่างลำบากยากเย็น ผมกระเซิง นัยน์ตาง่วงงุนเต็มแก่ เขาสะบัดศีรษะ
และกล่าวอีกว่า “ผมอยากกลับแล้วละ ”

“ดื่มต่ออีกน้า ยังไม่ตึกเท่าไรเลย” กรีกหวานล่อม เขม็งจ้อง
อย่างเตรียมพร้อม

“ไม่ไหวแล้ว ” คนแคะส่ายหน้า คอพับลง

“อีกแก้วเหอะ แก้วสุดท้าย เตี่ยวเราขงให้” มือล้วงกระเป๋
หยิบถุงใส่ผงยาเอาไว้นั่น

คนแคะเริ่มสะอึก พยายามโงหัว แล้วโพล่งออกมา

“ฮิ ฮิ พิชิตมาได้ยงพับไปแล้ว ฮ่า ๆ ๆ”

“ใช่ เหลือแต่เราสองคน มาดื่มต่อกันเถอะ” กรีกจัดการ
ขงเหล้าคราวนี้เขาผสมไค้มากเป็นพิเศษเพื่อกลบรสขมของยา เขาเหยาะ
ผงยากะปริมาณให้อยู่ในช่วงยี่สิบถึงสามสิบมิลลิกรัม เสร็จแล้วคนพอ
ละลาย ยื่นให้อีกฝ่ายพลงพูดเกลี้ยกล่อมจนคนแคะยอมดื่มอีกหนึ่ง เขา
คะยั้นคะยอให้ดื่มอีก ในที่สุดคนแคะกรอกเหล้าเข้าปากหมดไปเกือบ
ครึ่งแก้ว จากนั้นกรีกก็ฮัมเพลงเบา ๆ รอคอย

“เป็นไงบ้าง” กรีกกระซิบถาม

คนแคะก้มงุด ผมงศีรษะ จิมงำอะไรกับตัวเอง

(คนแคะ. 2555 : 220)

ตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการทำผิดกฎหมายด้านการลักพาและการกักขังในสังคมไทย เป็นปัญหาที่คนในสังคมต้องให้ความสำคัญ คนที่ถูกลักพาอยากได้อิสระเสรีภาพ แต่คนลักพาไม่สนใจความต้องการของคนที่ถูกลักพา แค้ต้องการทำตามใจของตน เพื่อจะได้รับความสุขจากสิ่งที่ตนเองควบคุมได้ อีกทั้งถ้าคนถูกลักพาตัวเป็นคนที่ไม่มีความสำคัญในสังคมจึงทำให้คนอื่นในสังคมไม่ได้สังเกตว่ามีคน ๆ นั้นหายไปจากสังคม โดยเฉพาะในสังคมเมืองที่คนในสังคมไม่สนใจกัน ไม่รู้จักกัน ปัญหานี้จึงยังคงมีอยู่ในสังคมเมือง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัญหาการทำผิดกฎหมายด้านการลักพาและการกักขังในสังคมไทย อาจเกิดขึ้นจากการที่คนลักพาตัวต้องการมีความสุขจากการควบคุมชีวิตของคนอื่นก็เป็นได้

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ได้สะท้อนให้เห็นถึงภาพปัญหาสังคมเมืองในด้านการทำผิดกฎหมาย ผู้ชายไปเที่ยวโสเภณีจนไม่ทำหน้าที่

ความเป็นพ่อให้ดี ปัญหาการลักพาและกักขัง เนื่องจากคนลักพาอยากควบคุมชีวิตของคนอื่น โดยไม่คิดถึงจิตใจของคนที่ถูกลักพาเลย ซึ่งเป็นการทำผิดกฎหมายที่ร้ายแรงมาก

4.4 แนวทางแก้ปัญหาสังคมเมือง

แนวทางแก้ปัญหาสังคมเมือง พบว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ไม่ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาสังคมเมืองไว้อย่างชัดเจน พบเพียงการนำเสนอปัญหาสังคมเมือง แล้วค้างปัญหาไว้แบบนั้น โดยให้ผู้อ่านไปขบคิดต่อเองว่าปัญหาสังคมเมืองที่นำเสนอไว้จะแก้ไขได้อย่างไรต่อไป

จากการวิเคราะห์นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 สรุปได้ว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 สะท้อนให้เห็นปัญหาสังคมเมืองไทยใน 2 ด้าน ด้านครอบครัว คือ คนในสังคมเมืองจะมีปัญหาครอบครัว ผู้ชายมีชู้ ทำให้ผู้หญิงในครอบครัวเสียใจและไม่มีความสุข และผู้หญิงบางคนอาจจะเสียใจมาก อาจทำผิดจนถึงฆ่าคนตายได้ ด้านการทำผิดกฎหมาย ผู้ชายไปเที่ยวโสเภณีจนไม่ทำหน้าที่ความเป็นพ่อให้ดี ปัญหาการลักพาและกักขัง คนลักพาอยากควบคุมชีวิตของคนอื่น โดยไม่คิดถึงจิตใจของคนที่ถูกลักพาเลย ซึ่งเป็นการทำผิดกฎหมายที่ร้ายแรงมาก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 โดยศึกษาจากนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 จำนวน 6 เล่ม นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) มีผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1.1 ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มี 2 ส่วน ได้แก่ ภาพสะท้อนสังคมชนบท และภาพสะท้อนสังคมเมือง โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ภาพสะท้อนสังคมชนบท มี 4 ประการ ได้แก่ ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาพสะท้อนสังคมด้านเศรษฐกิจ ภาพสะท้อนสังคมด้านการศึกษา และภาพสะท้อนสังคมด้านวัฒนธรรมไทย

1) วิถีชีวิตความเป็นอยู่ นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 สะท้อนให้เห็นถึงภาพสังคมชนบทไทยใน 3 ด้าน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ และอาหารการกิน

1.1) ที่อยู่อาศัย วัตถุประสงค์ที่ใช้สร้างบ้านส่วนใหญ่มาจากธรรมชาติ ขนาดพื้นที่บ้านไม่ใหญ่ ไม่มีเฟอร์นิเจอร์มากมาย แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมชนบทฐานะไม่ค่อยสูง นอกจากนี้ ที่อยู่อาศัยของคนในชนบทอยู่ในพื้นที่ที่มีประโยชน์ต่อการทำมาหากิน คนในชนบทอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีวิถีชีวิตที่อาศัยสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเป็นหลัก มีบรรยากาศเงียบสงบ และมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย

1.2) การประกอบอาชีพ อาชีพส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์จะให้โอกาสแก่คนไทยได้ประกอบอาชีพแบบเกษตรกรรมเป็นหลัก เนื่องจากสังคมชนบทในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้อาชีพของคนชนบท มีความหลากหลายมากกว่าในสมัยก่อน แต่ส่วนใหญ่จะไม่ใช่ว่าอาชีพที่ต้องมีความรู้มาก มักจะต้องใช้แรงไปทำงาน รายได้ที่ได้รับจากการทำงานจะไม่มั่นคง และยังมีอาชีพที่ต้องอาศัยฝีมือ และความถนัดของตัวเองมาเลี้ยงดูครอบครัว

นอกจากนี้ คนในชนบทบางคนที่ยั่งยืนมากกว่าคนอื่น จะทำอาชีพหลายอาชีพไปด้วย เพื่อให้มีรายได้มากขึ้น

1.3) อาหารการกินในสังคมชนบทไทยมีหลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นอาหารเฉพาะถิ่น มีเครื่องปรุงรสหลากหลาย ทำให้มีรสชาติหลายแบบ ซึ่งโดยทั่วไปจะมี 3 รส คือ เปรี้ยว เค็ม และเผ็ด วัตถุดิบของอาหารส่วนใหญ่มาจากธรรมชาติ เป็นวัตถุดิบหาได้ง่าย มีทั้งเนื้อสัตว์และผักชนิดต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชนบทพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังพบภาพสังคมชนบทที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป คือ คนชนบทบางคนไม่ทำอาหารกินเองแล้ว แต่นิยมซื้ออาหารกิน จึงทำให้อาหารการกินในชนบทเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน

2) เศรษฐกิจ คนในสังคมชนบทมีฐานะไม่ค่อยดี รายได้ที่ได้รับไม่สามารถเลี้ยงดูคนในครอบครัวได้ ยังมีคนไม่ได้ම්ท้อง ยังกังวลเรื่องหิวอยู่ตลอดเวลา คุณภาพชีวิตจึงอยู่ในระดับต่ำ ไม่มีเงินซื้อของจากร้านค้า จนร้านค้าต้องให้เชื่อของไปใช้ก่อนแต่ก็ยังไม่สามารถช่วยเศรษฐกิจในสังคมชนบทให้พัฒนาดีขึ้น

3) การศึกษา การศึกษาในสังคมชนบทยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร เด็กบางคนยังไม่ได้มีโอกาสไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ซึ่งต้องแก้ปัญหาด้วยการไปเรียนรู้กับผู้ใหญ่ที่มีความรู้ และการยอมรับความช่วยเหลือจากคนอื่นโดยการทำงานในช่วงเลิกเรียนและแลกกับการได้ไปเรียนหนังสือ

4) วัฒนธรรมไทย มี 4 ด้าน ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี และการละเล่น

4.1) ค่านิยม ค่านิยมในสังคมชนบทมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายไม่ทำร้ายผู้หญิง เพราะผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า มีกำลังน้อยกว่าผู้ชาย พ่อแม่ครูช่วยกันอบรมลูกหลานตั้งแต่เด็ก ผู้ชายในสังคมไทยไม่ใช้กำลังและทำร้ายผู้หญิง ค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้ลูกหลานเป็นคนมีระเบียบวินัยตั้งแต่เด็ก ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังและทำตามพ่อซึ่งเป็นผู้นำครอบครัว ลูกจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพ่ออย่างเคร่งครัด ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายเป็นใหญ่ ผู้ชายมีหน้าที่ไปหารายได้เลี้ยงครอบครัว ผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลสมาชิกในครอบครัว ผู้ชายจึงมีอำนาจมากกว่าผู้หญิง

4.2) ความเชื่อ คนในสังคมชนบทมีความเชื่อและศรัทธาในศาสนาพุทธ เชื่อมั่นและเคารพพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของศาสนาพุทธ ว่าจะเป็นคนที่ดีและสามารถอบรมสั่งสอนให้ทุกคนเป็นคนดีได้ ความเชื่อเรื่องผี ถ้าใครทำตัวที่ไม่เหมือนคนธรรมดา พฤติกรรมผิดปกติ อาจจะทำให้คนอื่นเข้าใจผิดว่า คนนี้อาจจะโดนผีเข้าตัวได้ ความเชื่อเรื่องการตั้งชื่อ คนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าการตั้งชื่อลูกจะเกิดผลต่อสภาพชีวิตของครอบครัวได้ ไม่ควรตั้งชื่อลูกเป็นชื่อที่ไม่นิยมและผิดปกติ ความเชื่อเรื่องการทำนายดวงชะตาราศี ส่วนใหญ่จะพาลูกที่เกิดใหม่ไปผูกดวงชะตาราศี ถ้ามีสิ่งที่ไม่ดีจะเกิดขึ้นกับลูกของตน จะขอพระให้ช่วยเสนอแนะหนทางที่จะทำให้อายุยืนยาวให้กลายเป็นดีได้

4.3) ประเพณี ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน ต้องตั้งขบวนเจ้าบ่าวที่หน้าบ้าน เจ้าสาว เพื่อสร้างบรรยากาศสนุกสนานในการกำหนดให้เจ้าบ่าวเป็นผู้เดินทางไปขอเจ้าสาวที่บ้าน เจ้าสาว นอกจากนี้ เจ้าบ่าวต้องเตรียมสินสอดทองหมั้นเพื่อมอบแก่ฝ่ายเจ้าสาว ประเพณีวันสงกรานต์ มีการเปลี่ยนทรายในกระถางรูป สรงน้ำพระพุทธรูป เช็ดหิ้งพระ ล้าง ขำระ ทิ้งของสกปรก ทำความสะอาดทุกอย่างในบ้าน เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับปีใหม่ กิจกรรมเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำ ความสะอาดตัวเองเพื่อจะได้มีสิ่งมงคลเข้ามาในวันปีใหม่ของไทย ประเพณีเกี่ยวกับงานศพจะจัดที่วัด ต้องมีพระสวดมนต์ คนมาร่วมงานศพจะต้องเตรียมเงินใส่ซอง เพื่อไปทำบุญ นอกจากนี้ เจ้าภาพจะ เชิญแม่ครัวมาปรุงข้าวให้แก่คนมาร่วมงานศพ

4.4) การละเล่น เด็กในสังคมชนบทนิยมการเล่นร่วมกันระหว่างเพื่อน ทั้ง การเล่นที่ไม่ได้ใช้อุปกรณ์ใด ๆ เช่น การเล่นซ่อนแอบ การเล่นบทบาทสมมุติ การเล่นที่นำวัสดุจาก ธรรมชาติมาสร้างเป็นอุปกรณ์การเล่น เช่น เรือกาบมะพร้าว เป็นต้น การละเล่นของเด็กในชนบท ไม่ต้องใช้สิ่งของแพง ๆ ก็เล่นได้ เช่น กระโดดยาง เป่ากบ เด็ก ๆ มีความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน อย่างมีความสุข เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มเด็กในหมู่บ้าน แสดงให้เห็นถึงชีวิตของคนในสังคม เรียบง่าย รู้จักธรรมชาติแวดล้อม รู้จักคิดสร้างสรรค์โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายจากธรรมชาติ และนำมาใช้ สร้างความสุขได้ด้วยตัวเอง

2. ภาพสะท้อนสังคมเมือง มี 4 ประการ ได้แก่ ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาพสะท้อนสังคมด้านเศรษฐกิจ ภาพสะท้อนสังคมด้านการศึกษา และภาพสะท้อนสังคม ด้านวัฒนธรรมไทย

1) วิถีชีวิตความเป็นอยู่ นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 สะท้อนให้เห็นถึง ภาพสังคมเมืองไทยใน 3 ด้าน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ และอาหารการกิน

1.1) ที่อยู่อาศัย คนในสังคมเมืองไทยส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ที่อพาร์ทเมนต์ มียาม รับผิดชอบความปลอดภัยในบริเวณอพาร์ทเมนต์ มีกั้นรั้วไม่ให้คนข้างนอกเข้ามาได้ง่าย บริเวณของ อพาร์ทเมนต์มักจะมีอาคารที่จอดรถและตลาดแผงลอยขายอาหาร ทำให้คนในสังคมเมืองไทยมี ความปลอดภัยและความสะดวก แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมเมืองมีวิถีชีวิตที่อาศัยอยู่อย่างดี ชีวิตความเป็นอยู่อย่างตามสบาย แต่ที่อาศัยขาดความอบอุ่น

1.2) การประกอบอาชีพ คนในสังคมเมืองมีการประกอบอาชีพหลากหลาย อาชีพส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาความรู้ในการทำงาน และคนในสังคมเมืองต้องพัฒนาความสามารถในการ ทำงานของตนอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองมีจังหวะชีวิตที่รวดเร็ว มีการแข่งขันสูง คนในสังคมเมืองต้องพยายามพัฒนาความสามารถของตนเอง

1.3) อาหารการกิน อาหารการกินในคนในสังคมเมืองไม่เพียงมีแต่อาหารไทย ยังรวมถึงอาหารต่างประเทศแบบหรูหรา แสดงให้เห็นถึงคนในสังคมเมืองได้มีโอกาสไปลองชิมอาหาร

ต่างประเทศที่หลากหลาย ไม่ต้องกังวลเรื่องอาหารการกิน คนในสังคมเมืองเป็นคนที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในเรื่องอาหารการกิน

2) เศรษฐกิจ เศรษฐกิจของสังคมเมืองอยู่ในระดับดี คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่มีทรัพย์สินส่วนตัว มีเงินทองมากพอที่จะเลี้ยงคนในครอบครัวได้อย่างสบาย มีชีวิตที่ไม่ต้องกังวลเรื่องกินนอน

3) การศึกษา คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่ได้เรียนหนังสืออย่างต่อเนื่อง และสามารถสอบผ่านเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยได้ นอกจากนี้อาจจะมีโอกาสไปเรียนต่อที่ต่างประเทศอีกด้วย แสดงให้เห็นถึงการศึกษาในสังคมเมืองอยู่ในระดับดี

4) วัฒนธรรมไทย มี 2 ด้าน ได้แก่ ค่านิยม และความเชื่อ

4.1) ค่านิยม คนในสังคมเมืองมีค่านิยมเกี่ยวกับผู้ใหญ่สั่งสอนเด็กให้เป็นมีระเบียบวินัยอย่างดี มีพฤติกรรมที่ดีเพื่อไม่ให้ใครมาดูถูกเอาได้ ค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับลูกผู้ชายในฐานะที่เป็นคนสืบสกุลในครอบครัว จึงตามใจลูกหลานเพศชายอย่างเต็มที่ ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพที่ผู้ใหญ่อยากให้เด็กทำคืออาชีพที่มั่นคงและมีเกียรติ

4.2) ความเชื่อ คนในสังคมเมืองมีความเชื่อเกี่ยวกับผีและวิญญาณเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิม คนไทยในสังคมเมืองเชื่อว่าผีและวิญญาณอยู่เป็นจริง เมื่อได้ยินเสียงแปลก หรือได้เห็นสิ่งที่แปลก จะได้คิดถึงเรื่องผีกับวิญญาณขึ้นมา และความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองจึงเป็นที่พึ่งพาในจิตใจของคนในสังคม เมื่อคนอยู่ในความยากลำบาก จะหวังว่ามีใครบางคนมาช่วยตัวเองได้

5.1.2 ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 สะท้อนให้เห็นถึงทั้งปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคมไทย มี 2 ส่วน ได้แก่ ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคมชนบท และปัญหาสังคมเมืองสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. สังคมชนบท

1) ปัญหาสังคมชนบท มี 5 ประการ ได้แก่ ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการศึกษา ปัญหาการทำผิดกฎหมาย ปัญหาคุณธรรม

1.1) ปัญหาครอบครัว มีปัญหาเด็กที่ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความดูแลและความสั่งสอนอย่างที่ต้องการมีที่จากครอบครัว ปัญหาการมีชู้ของพ่อหรือแม่ ทำให้พ่อกับแม่ต้องแยกทางกัน และเด็กก็จะถูกทอดทิ้งให้ต้องว่าเหว ต้องขาดพ่อหรือแม่ไปจากชีวิตเลยได้ส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการดูแลจากครอบครัว เกิดปัญหาขึ้นกับเด็กอีกมากมายหลายอย่าง จนกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไปอีกไม่สิ้นสุด ปัญหาเด็กกับพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง เมื่อเด็กเจอความไม่ยุติธรรมจากพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงในครอบครัวใหม่ จะไม่มีใครไปช่วยเด็กคนนี้ได้ เด็กก็จะพบกับ

ความรุนแรงและอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งทุกวันจนไม่มีความสุข และปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาความรุนแรงครอบครัวที่ผู้ชายนอกจากจะมีชู้แล้ว ยังทำร้ายผู้หญิงอย่างรุนแรง ทำให้ผู้หญิงได้รับความเจ็บปวดทางจิตใจและร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

1.2) ปัญหาเศรษฐกิจ มีปัญหาการซื้อสินค้าเงินเชื่อ คือ การขอซื้อสิ่งของที่จำเป็นและไม่จำเป็น ปัญหาความยากจน คนในสังคมชนบทไม่มีเงินไปซื้ออาหารมากิน ไม่สามารถเลี้ยงตนเองและดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองได้ นอกจากนี้ มีหนี้ที่เกิดจากเชื่อของกินตั้งหลายครั้ง ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจด้านยากจนหนักขึ้น จึงทำให้ชีวิตของคนในสังคมชนบทอยู่ในความยากลำบาก ปัญหาการเล่นหวยใต้ดิน หรือ ซื้อลอตเตอรี่ คนในสังคมชนบทมักชอบเล่นหวยใต้ดิน พวกเขาต้องการถูกหวยเพื่อให้มีเงินโดยไม่ต้องทำงานหนัก เมื่อถูกหวยก็ใช้เงินหมดอย่างรวดเร็ว จนไม่สามารถเลี้ยงครอบครัวของตนได้อีก การเล่นหวยใต้ดินจึงไม่สามารถช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้นได้

1.3) ปัญหาการศึกษา มีปัญหาเด็กไม่ไปโรงเรียน ปัญหาเด็กในชนบทบางคนไม่มีโอกาสไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน เนื่องจากไม่มีครอบครัวดูแล ไม่มีเงินเพียงพอไปจ่ายค่าเทอมได้ โอกาสในการได้รับการศึกษาของเด็กในชนบทไทยนั้นไม่เท่าเทียมกัน ปัญหาผู้ใหญ่ไม่รู้หนังสือ ผู้ใหญ่บางคนในสังคมชนบทไทยยังอ่านหนังสือไม่ออก เพราะไม่ได้รับการศึกษาที่ดีตอนเรียนก็เรียนไม่จบ จึงทำให้ผู้ใหญ่บางคนไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ส่งผลให้ผู้ใหญ่ไม่สามารถสื่อสารกับหลาน ๆ ของตนเองได้อย่างหลากหลายวิธี ทำให้การรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ มีข้อจำกัด การอ่านไม่ออกของผู้ใหญ่บางคนในสังคมชนบทจึงทำให้การดำรงชีวิตของเขาในสังคมปัจจุบันนี้ยากลำบากขึ้นได้

1.4) ปัญหาการทำผิดกฎหมาย มีปัญหาการเล่นไพ่ คนในสังคมชนบทแอบเล่นไพ่นกกระจอกตำรวจจับ หรือเล่นไพ่นกไม่มีเวลาดูแลครอบครัว ปัญหาการเล่นไพ่นกในสังคมชนบท ทำให้คนที่เล่นไพ่อยู่ในความเสี่ยง และส่งผลกระทบต่อครอบครัวเป็นอย่างมาก ปัญหาโสเภณี ผู้ชายบางคนในชนบทชอบเที่ยวโสเภณี ทำให้ผู้ชายต้องเสียเงินและไม่มีเวลาทำงานและดูแลครอบครัวทำให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมา

1.5) ปัญหาคุณธรรม มีปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ คนในสังคมชนบทบางคนไม่ซื่อสัตย์ชอบขโมยสิ่งของของคนอื่น ทำให้คนที่ถูกขโมยต้องอยู่ในความเดือดร้อน ทำให้คนในสังคมไม่เชื่อใจกัน และเกิดผลกระทบต่อคนอื่นในสังคม ปัญหาความไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน โดยเฉพาะความเป็นพ่อและความเป็นแม่ จึงทำให้ลูกขาดการดูแลและความอบอุ่นจากครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับครอบครัวจะไม่ดีต่อกัน

2) แนวทางแก้ปัญหาสังคมชนบท มี 5 ด้าน ได้แก่ แนวทางแก้ปัญหาครอบครัว แนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจ แนวทางแก้ปัญหาการศึกษา แนวทางแก้ปัญหาการทำผิดกฎหมาย และแนวทางแก้ปัญหาคุณธรรม

2.1) แนวทางแก้ปัญหาครอบครัว พบว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ไม่ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาครอบครัวไว้อย่างชัดเจน พบเพียงการนำเสนอปัญหาครอบครัวไว้อย่างละเอียด แล้วค้างปัญหาไว้แบบนั้น โดยให้ผู้อ่านไปขบคิดต่อเองว่าปัญหาครอบครัวที่นำเสนอไว้จะแก้ไขได้อย่างไรต่อไป

2.2) แนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจ พบว่า ถึงแม้เศรษฐกิจในชนบทไม่ค่อยดี แต่ศาลเจ้าบางแห่งจะช่วยแจกข้าวให้กับคนในชนบทที่ในฐานะยากจน เพื่อให้คนในสังคมชนบทได้มีโอกาสอิ่มท้องโดยทั่วถึงกันทุกคน

2.3) แนวทางแก้ปัญหการศึกษา พบว่า ผู้มีอำนาจในหน่วยงานการศึกษาได้ช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีพ่อแม่ ไม่มีโอกาสได้ไปโรงเรียนเหมือนเด็กคนอื่น โดยใช้วิธีให้ทุนการศึกษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสกลับไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนอีกครั้ง แนวทางแก้ไขปัญหานี้เกิดขึ้นได้จากคนมีอำนาจสูงสุดในโรงเรียนที่สามารถจัดหาทุนการศึกษาให้กับเด็กยากจนได้ จึงทำให้ปัญหาการไม่ได้ไปโรงเรียนของเด็กหมดไปได้

2.4) แนวทางแก้ปัญหการทำผิดกฎหมาย ไม่พบการนำเสนอแนวทางแก้ปัญหการทำผิดกฎหมายไว้อย่างชัดเจน พบเพียงการนำเสนอปัญหการทำผิดกฎหมายไว้อย่างละเอียด แล้วค้างปัญหาไว้แบบนั้น โดยให้ผู้อ่านไปขบคิดต่อเองว่าปัญหการทำผิดกฎหมายที่นำเสนอไว้จะแก้ไขได้อย่างไรต่อไป

2.5) แนวทางแก้ปัญหาคุณธรรม พบว่า ผู้ใหญ่สั่งสอนและอบรมคุณธรรมให้ลูกหลาน ๆ และผู้ใหญ่ได้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมให้กับลูกหลาน

2. สังคมเมือง

1) ปัญหาสังคมเมือง มี 2 ประการ ได้แก่ ปัญหาครอบครัว ปัญหาการทำผิดกฎหมาย

1.1) ปัญหาครอบครัว คือ ผู้ชายมีชู้ ทำให้ผู้หญิงในครอบครัวเสียใจและไม่มีความสุข และผู้หญิงบางคนอาจจะเสียใจมาก อาจทำผิดจนถึงฆ่าคนตายได้

1.2) ปัญหาการทำผิดกฎหมาย มีปัญหาโสเภณี ผู้ชายที่ติดโสเภณี หรือเที่ยวโสเภณี ทำให้ผู้ชายไม่ทำหน้าที่สามีที่ดีต่อภรรยาหรือพ่อที่ดีต่อลูก จนทำให้เกิดปัญหาครอบครัวได้ ปัญหาการลักพาและการกักขัง คนในสังคมเมืองอยู่กันแบบตัวใครตัวมันทำให้ไม่มีใครสนใจใคร จนไม่รู้ว่ามีใครถูกลักพาตัวไป ส่วนคนลักพาตัวก็อาจทำไปเพราะต้องการมีอำนาจไม่ได้ต้องการเงิน

2) แนวทางแก้ปัญหาสังคมเมือง พบว่า นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ไม่ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาสังคมเมืองไว้อย่างชัดเจน พบเพียงการนำเสนอปัญหาสังคมเมืองแล้วค้างปัญหาไว้แบบนั้น โดยให้ผู้อ่านไปขบคิดต่อเองว่าปัญหาสังคมเมืองที่นำเสนอไว้จะแก้ไขได้อย่างไรต่อไป

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ข้อ 1 คือ เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมชนบท มีด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมชนบทมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และอาศัยอยู่ที่ท่ามกลางธรรมชาติ เศรษฐกิจในสังคมชนบทอยู่ในระดับต่ำ เด็กในสังคมชนบทบางคนยังไม่ได้มีโอกาสไปโรงเรียน มีค่านิยมผู้ชายเป็นใหญ่ มีความเชื่อเรื่องผีและศรัทธาในศาสนาพุทธ ภาพสะท้อนสังคมเมืองมีวิถีชีวิตอาศัยอยู่ที่อพาร์ทเมนต์ การประกอบอาชีพต้องพึ่งพาความรู้มาก เศรษฐกิจในสังคมเมืองอยู่ในระดับดี เด็กในสังคมเมืองส่วนใหญ่ได้เรียนหนังสืออย่างต่อเนื่อง มีค่านิยมการเชื่อฟังผู้ใหญ่ มีความเชื่อเกี่ยวกับผี วิญญาณ และการมีเทวดาคคุ้มครอง นวนิยายรางวัลซีไรต์ได้สะท้อนสภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคมไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับความคิดของตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 5-6) ที่กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมไม่ใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคมที่เกิดขึ้นได้จริง ความเป็นจริงทางสังคมจึงสอดแทรกอยู่ในวรรณกรรม ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ZHANG XIAOJIAO (2558) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 พบว่า ด้านชีวิตความเป็นอยู่ สังคมชนบทมักมีชีวิตที่อยู่ร่มเย็น สงบสุขและใกล้ชิดกับธรรมชาติ สังคมเมืองมักมีชีวิตที่ทันสมัยและมีความเจริญในทางด้านต่าง ๆ ด้านครอบครัว ผู้ใหญ่มักมีวิธีการที่ดีที่สั่งสอนลูกหลานเพื่อให้เป็นคนดี ด้านวัฒนธรรม ทั้งอาหารไทย มารยาทไทย และความเชื่อของคนไทย ทั้งหมดก็เป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมไทย สังคมไทยนิยมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น

2. งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ข้อ 2 คือ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นปัญหาสังคมในหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาสังคมชนบท มีปัญหาครอบครัวคือเด็กที่ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับพ่อแม่ การมีชู้ของพ่อหรือแม่ และความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจคือความยากจน ปัญหาการศึกษาคือเด็กไม่ได้ไปโรงเรียน และผู้ใหญ่ไม่รู้หนังสือ ปัญหาการทำผิดกฎหมายคือการเล่นไฟ และโสเภณี ปัญหาคุณธรรมคือความไม่ซื่อสัตย์ และความไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน แนวทางแก้ปัญหาสังคมชนบทแก้ด้วยการที่ผู้มีอำนาจคอยช่วยเหลือ และผู้ใหญ่อบรมสั่งสอน ส่วนปัญหาสังคมเมือง มีปัญหาครอบครัวคือ ผู้ชายมีชู้ ทำให้ผู้หญิงไม่มีความสุข ปัญหาการทำผิดกฎหมายคือปัญหาโสเภณี ปัญหาการลักพาและการกักขัง ไม่พบแนวทางแก้ปัญหามาของสังคมเมือง นวนิยายรางวัลซีไรต์ได้สะท้อนปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคมไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อน

สังคมที่ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2547 : 135) กล่าวว่า ลักษณะของวรรณกรรมที่สะท้อนสังคมนั้น มันจะมีลักษณะอันหนึ่งเขาอาจจะไม่ได้สอน เขาไม่ได้บอกเลยเขาจะต้องทำอย่างไร แต่เขาบอกว่าปัญหานั้นมีอย่างนั้นนะ แล้วคุณจะทำอย่างไร ปัญหาเหล่านี้ที่มันทั้งค้างอยู่ในใจ ซึ่งเราต้องการแสวงหาคำตอบจากสิ่งที่นำเสนอในงานวรรณกรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ SHI WEIHONG (2558) เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมของ งามพรรณ เวชชาชีวะ พบว่า วรรณกรรมของงามพรรณได้สะท้อนด้านปัญหาสังคมไทย ด้านปัญหาครอบครัว ปัญหาการพนัน ปัญหายาเสพติด ปัญหาความไม่ยุติธรรมในสังคม และปัญหาการละเลยหน้าที่ นอกจากนี้ การวิเคราะห์อิทธิพลของวรรณกรรม งามพรรณ เวชชาชีวะ ที่มีต่อผู้อ่าน พบว่า ผู้เขียนได้ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้อ่านในด้านคุณธรรม ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเมตตา ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความเอื้อเฟื้อ มีการกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความเข้มแข็งและอดทนเพื่อต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของการเสนอการแก้ปัญหาสังคมไว้ในวรรณกรรมนั่นเอง

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรวิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 ในด้านอื่น ๆ เช่น กลวิธีการแต่ง ความขัดแย้งตัวละคร เป็นต้น
2. ควรวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลอื่น ๆ เช่น รางวัลแวนแก้ว รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2543) **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โกศล วงศ์สวรรค์. (2543) **ปัญหาสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น (1977).
- งามพรรณ เวชชาชีวะ. (2561) **ความสุขของกะทิ**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง.
- ชลธิชา จิระภักดิ์ และณรงค์ ไหวหารเสาวภาคย์. (2559) **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัตสุณี สีนธูลักษณ์. (2544) **วรรณคดีศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุติมา สัจจานันท์. (2543) **การพัฒนาเกณฑ์ การประเมินค่าวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันภาษาไทยกรมวิชาการ.
- จินตนา ดิษฐรัมย์. (2527) **ปัญหาสังคมเกี่ยวกับยาเสพติดในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา**.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์. (2540) **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2541) **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- เดือนวาด พิมวนา. (2546) **ช่างสำราญ**. กรุงเทพมหานคร : สามัญชน.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2542) **นวนิยายกับสังคมไทย (2475-2500)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541) **นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์**. สงขลา :
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2547) **วิชา สด 321 ปัญหาสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธานีวัฒน์ บุญโต. (2541) **ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยก บุรพา**. ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2541) **วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปริยาภรณ์ หนูสนั่น. (2532) **การสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในนวนิยายไทย (2519-2529)**.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชัย ศรีภูไฟ. (2542) **วรรณคดีสังคมและการเมือง**. อุบลราชธานี : คณะมนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิทยา ว่องกุล. (2540) **พลาณภาพแห่งวรรณกรรม**. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า.
- เพชรินทร์ นาทศรีทา. (2554) **ภาพลักษณ์หญิงไทยในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ของนักเขียน
 หญิง**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาศิลปศาสตร์) นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรพรหม บุษณอม. (2551) **ลักษณะเด่นและคุณค่าของนวนิยายไทยรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์
 ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (พ.ศ. 2522-2546)**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาวรรณคดีไทย)
 กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงษ์ศักดิ์ กุลชาติ. (2544) **วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ตั้งแต่ปี
 พ.ศ. 2522 ถึงพ.ศ. 2543**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) พิษณุโลก
 : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไพโรธ เลิศพิริยกุลม. (2542) **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ยุรฉัตร บุญสนิท. (2554) **วรรณกรรมกับสังคมเมือง**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุพร แสงทักษิณ. (2543) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว.
- รัตติกา กรรณิกา. (2559) **ความขัดแย้งของตัวละครในวรรณกรรมซีไรต์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
 (สาขาวิชาภาษาไทย) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556) **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พ.ศ. 2554**. กรุงเทพมหานคร :
 นานมีบุ๊คส์.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2554) **วรรณคดีศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ธารปัญญา.
- วีรพร นิติประภา. (2561) **พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ**.
 กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- วีรพร นิติประภา. (2561) **ไล่เดือนตบอดในเขาวงกต**. กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- วิภาส ศรีทอง. (2555) **คนแคระ**. กรุงเทพมหานคร : สมมติ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิชลดา ยิ้มยิ้ม. (2558) **ภาพครอบครัวในนวนิยายรางวัลซีไรต์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรี เรืองสุข. (2550) **นวลักษณ์ในนวนิยายรางวัลซีไรต์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันจุฬา ศรีลัมพ์. (2550) **ความฉลาดทางอารมณ์ของตัวละครในนวนิยายที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์)**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสอนภาษาไทย) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนิดา บำรุงไทย. (2542) **ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมเกียรติ รัชต์มณี. (2558) **การแตงนวนิยาย**. นนทบุรี : สัมปชัญญะ.
- สังภูมิ ละออ. (2551) **ซีไรต์ไดอารี่**. กรุงเทพมหานคร : ตาตา พับลิเคชั่น.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543) **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : เอสอาร์พรีนติ้งแมสโปรดักส์.
- สิทธา พินิจภูวดล. (2540) **ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชาติ สวัสดิ์ศรี. (2545) **ความคิดเห็นต่อการตัดสินรางวัลซีไรต์ปีนี้**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุกัญญา สุจฉายา. (2545) **เพลงพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา จรจิตร. (2547) **มนุษย์กับวรรณกรรม**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2543) **ปัญหาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- หทัยวรรณ ไชยะกุล. (2544) **วรรณกรรมศึกษา**. เชียงใหม่: มิ่งเมือง.
- อัญฐพล ส่งแสง. (2545) **ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นไทยระหว่างพุทธศักราช 2538-2542**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิงอร สุพันธ์ุณี. (2554) **ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิรวดี ไตลังคะ. (2546) **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อาภรณ์ ชาญชัยสกุลวัฒน์. (2536) **การวิเคราะห์นวนิยายไทยที่ได้รับรางวัลซีไรต์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อุทิศ เหมะมูล. (2552) **ลับแลแก่งคอย**. กรุงเทพมหานคร : จุติ
- CHANG XIAQU. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ**.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ
 : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- LI JIAJIA. (2562) **ภาพสะท้อนสังคมชนบทภาคใต้ในนวนิยาย ของสถาพร ศรีสัจจัง**. วิทยานิพนธ์
 ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- SHI WEIHONG. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมของงามพรรณ เวชชาชีวะ**.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ZHANG XIAOJIAO. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือ
 แห่งชาติพ.ศ. 2556-2557**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษา
 ที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ZHAO YONGMEL. (2557) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด
 พ.ศ. 2549-2555**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
 สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง

(Certificate of Exemption)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 10 ตุลาคม 2562

ชื่อเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ MISS WEI WANLU

คณะวิชา/หลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับ
ประกาศเสตชิ่งก จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 10 ตุลาคม 2562

เลขที่รับรอง

อ.863/2562

วันที่ให้การรับรอง: 10 ตุลาคม 2562

วันหมดอายุใบรับรอง: 9 ตุลาคม 2564

ภาคผนวก ข

เรื่องย่อนวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561

นวนิยายรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2546-2561 มีจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ ช่างสำราญ ความสุขของกะทิ ลับแล แก่งคอย คนแคะ ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต และพุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ มีเรื่องย่อดังนี้

1. ช่างสำราญ (พ.ศ. 2546)

เรื่องราวของเด็กชายกำพล ช่างสำราญ แม่เขามีชู้และพ่อก็เลือกพาน้องชายของกำพลไปกับภรรยาใหม่ เขาจึงถูกทอดทิ้งให้อยู่กับเพื่อนบ้านในชุมชนห้องแถวของแม่ทองจันทร์ กำพลรอคอยโอกาสได้กลับมาใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวของตัวเองอย่างอดีต แต่ไม่มีวันจะได้เป็นจริง เขาขาดการดูแลจากพ่อและแม่ ยังถูกเพื่อนบ้านล้อเลียนไม่มีใครสนใจเขาไปไหนมาไหน เขาจึงต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น แต่โชคดีที่ได้มีบางคนที่มีน้ำใจได้ช่วยกำพลมาเสมอ ทำให้กำพลได้รับความอบอุ่นจากเพื่อนบ้านและเพื่อนรัก ถึงแม้กำพลไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวของตัวเอง แต่เขาพยายามไปหาเงินด้วยตนเองได้เรียนรู้ความซับซ้อนของโลกผู้ใหญ่ เพื่อดำเนินชีวิตต่อไปได้

2. ความสุขของกะทิ (พ.ศ. 2549)

เรื่องราวของกะทิเป็นเด็กหญิงที่อาศัยอยู่กับตาและยายที่บ้านริมคลอง ทุกเช้ากะทิจะไปใส่บาตรกับตาและยาย เวลาร่างตาจะพากะทิพายเรือดูธรรมชาติริมคลอง ถึงแม้ได้ใช้ชีวิตอยู่กับแม่ แต่กะทิได้รับความรักจากทุกคน พวกเขาเอาใจใส่กะทิ กะทียังคิดถึงแม่อยู่เสมอ เหตุการณ์ที่แม่ต้องห่างไกลกับกะทิ คือแม่เป็นโรคเอแอลเอส วันหนึ่งแม่พากะทิพายเรือไปเล่นที่ศาลา เมื่อตอนจะกลับเชือกหลุดจากมือแม่ไป เรือจึงลอยไปไกล ฟ้าเริ่มมืดเหมือนฝนจะตก แม่ขอให้กะทิปลอดภัย ถ้ากะทิปลอดภัย แม่จะไปให้ไกลจากกะทิ เพื่อไม่ให้กะทิอยู่ในอันตรายอีก เมื่อแม่จากไปแล้ว กะทิสามารถใช้ชีวิตผ่านช่วงเวลาที่มีความสุขด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง เพราะกะทิมีความรักจากครอบครัวและคนรอบข้างเป็นกำลังใจ

3. ลับแล แก่งคอย (พ.ศ. 2552)

เรื่องราวของชีวิตเด็กชายวัยรุ่นที่ถูกอำนาจแห่งความถูกต้องควบคุมโดยไม่รู้ตัวความคิดและการดำเนินชีวิตที่ถูกกำหนดไว้นั้นมีพลังอำนาจเกินกว่าจะขึ้น ชีวิตที่ขาดอิสระจึงเหมือนการเดินวนอยู่ในเขาวงกต ทางออกของเขาที่ดูเหมือนว่ามีอยู่เพียงทางเดียวจึงเกือบนำไปสู่การแตกสลายของตัวตน

4. คนแคะ (พ.ศ. 2555)

เรื่องราวของเกริก อดีตเขาเป็นนักศึกษาแพทย์ที่เรียนไม่จบการศึกษา แต่ครอบครัวมีฐานะร่ำรวยเป็นมหาเศรษฐี โดยวันดีคืนดีเขาก็หนีออกจากรายการจับคนมาขังในตึกร้างที่อยู่ห่างไกลจาก

ตัวเมืองแห่งหนึ่งซึ่งเขาเป็นเจ้าของ และเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายของเขาก็คือชายแคะผู้ไม่มีความพิเศษอะไรใด ๆ ก่อเกิดความสัมพันธ์อันยากจะเข้าใจเมื่อกรีกปฏิบัติต่อคนแคะรายนั้นอย่าง ‘แขกผู้มีเกียรติ’ และเลี้ยงดูอุปถัมภ์เขาด้วยสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยไม่มีเจตนาที่จะทำร้ายอะไรเขา ยังมีผู้ร่วมเหตุการณ์อีกสองคน คือ พิชิตเป็นชายหนุ่มที่เพิ่งจะสูญเสียภรรยา และ นุชเป็นศิลปินสาว ทั้งสองเป็นเพื่อนสนิทตั้งแต่สมัยเรียนของกรีก ทั้งสามคนนี้ต่างใช้คนแคะในการสร้างความหมายให้ตัวเองด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน

5. ไล่เดือนตบอดในเขาวงกต (พ.ศ. 2558)

เรื่องราวของเด็กสาวสองคนชื่อซาลิกา ซาริยา พวกเขาถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง ซึ่งเติบโตมาลำพังกับพี่เลี้ยงที่มีสามีพร้อมกันสามคน เมื่อเด็กทั้งสองเติบโตต่างใช้ชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยวเหงา และหลงทางกับสุนทรียะของหนังสือ เสียงเพลง อาหารและการเมือง ในที่สุดการอยู่อย่างไม่มีความสุขทำให้ตัวละครเลือกความตายเป็นจุดจบของชีวิต

6. พุทธศักราชอัสตงกับทรงจำของแมวกุหลาบดำ (พ.ศ. 2561)

เรื่องราวของความทรงจำของคน ความทรงจำของแมว ความทรงจำที่คลุมเครือ วุ่นวียนจนแทบไม่อาจจำแนกรู้ได้ว่า เราอยู่ในโลกจริงหรือสมมุติ ประวัติศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ชัดพาให้ชีวิต ความรัก ต้องระหกระเหินเกินบรรยาย ครอบครัวยุคใหม่พยายามตามหา “บ้าน” ทั้งในความหมายของสถานที่และบ้านภายในจิตใจ ซึ่งตัวละครต่างรู้สึกในทางเดียวกันว่าไม่อาจหยัดเยียนอย่างเต็มตัวในพื้นที่ใด ๆ จะเดินต่อก็แปลกแยกจะหวนกลับก็ไม่อาจย้อนคืน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล MISS WEI WANLU (ปานรุ้ง)
วัน เดือน ปีเกิด 6 มีนาคม 2539
ที่อยู่ปัจจุบัน 4288/934 คอนโด aspire ถนน พระรามที่ 4 พระโขนง
คลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110
Email 757894847@qq.com
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2557 - 2561 คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยต้าหลี่
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย